Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

2008 10 ΧΡΟΝΙΑ 2018

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 14 Απριλίου 2019 • Έτος 11ο • Αρ. φύλλου 551* | Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy | €2,50

Κρατά ο ΔΗΣΥ και χωλαίνει το ΑΚΕΛ

Κατακερματισμένο το Κέντρο, φαίνεται να παίρνει έδρα το ΕΛΑΜ και να σπάει το φράγμα του 3% η ΔΗΠΑ

Ενα περίπου μήνα πριν από τις ευρωεκλογές, η δημοσκόπηση της «Κ» παρουσιάζει αλλαγές στην κατανομή των εδρών και ανακατατάξεις στο κομματικό τοπίο. Ο ΔΗΣΥ, λαμβάνοντας 30%, βγαίνει επί του παρόντος αλώβητος από τη μάχη με την αντιπολίτευση, αφού διατηρεί διαφορά των περίπου πέντε μονάδων από το ΑΚΕΛ, που λαμβάνει 23%, όπως και στις βουλευτικές. Το ΔΗΚΟ διατηρεί τα ποσοστά του, λαμβάνοντας 13,6%. Η έκτη έδρα, με βάση το δημοσκοπικό εύρημα, οδεύει προς το ΕΛΑΜ, αφήνοντας πίσω την ΕΔΕΚ, τη Συμμαχία Πολιτών και τους Οικολόγους. Κίνηση που δείχνει το κατακερματισμένο τοπίο του Ενδιάμεσου. Στο νέο κομματικό τοπίο προστίθεται πλέον η ΔΗΠΑ, η οποία επιδιώκει με αξιώσεις παρουσία στο Εθνικό Συμβούλιο. Τα ευρήματα της δημοσκόπησης, πάντως, επιβεβαιώνουν και τη μεγάλη αδιαφορία των πολιτών. **Σελ. 4-5**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΣΟΥΛΙΔΗΣ

Σε ποιες χώρες η Κύπρος έδωσε στρατιωτικό υλικό

Άγνωστα γεγονότα ή πτυχές της εξωτερικής πολιτικής της Κύπρου που πέρασαν στα ψιλά περιλαμβάνονται στο δεύτερο βιβλίο του τέως υπουργού Εξωτερικών Ιωάννη Κασουλίδη, «30 χρόνια παρών. Ιδέες και σκέψεις για την Κύπρο μας». Ένα από αυτά αφορά την παροχή στρατιωτικής βοήθειας σε χώρες της περιοχής, αλλά και σε Κούρδους του Βόρειου Ιράκ. Ο συγγραφέας αναφέρεται σε κρίσιμα γεγονότα, όπως τις τουρκικές προκλήσεις, αλλά και τον νέο ρόλο της Κύπρου στην περιοχή. **Σελ. 16**

ΔΡ ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

Μας κάνουν επίταξη με το ΓεΣΥ

«Μέχρι πρόσφατα ο ΟΑΥ ισχυριζόταν ότι θα επιτρέπεται η άσκηση της ιδιωτική ιατρικής, νοούμενου ότι δεν θα χρησιμοποιηθούν πόροι του ΓεΣΥ», αναφέρει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο εκπρόσωπος Τύπου του ΠΑΣΙΝ δρ Μαρίνος Σωτηρίου, τονίζοντας παράλληλα πως σκοπίμως αποκλείστηκαν οι γιατροί από τους σχεδιασμούς του Συστήματος. **Σελ. 10**

VINCENT TOURETTE

Μερίδιο αγοράς 11% διεκδικεί η Renault

Στα πλάνα της Renault και τη συνεργασία με τον όμιλο Πηλακούτα, αναφέρεται σε συνέντευξη στην «Κ» ο managing director Vincent Tourette. Τονίζει ότι στόχος της εταιρείας είναι να διπλασιάσει το μερίδιο στην αγορά και από το 5% να ξεπεράσει το 10%. Αναφέρεται στην ηλεκτροκίνηση, στην οποία η Renault Groupe ηγείται στην Ευρώπη, τονίζοντας τη σημασία του ρόλου της κυβέρνησης μέσω παροχής κινήτρων. **Οικονομική, σελ. 4**

ΕΛΛΑΔΑ - ΣΥΡΙΖΑ

Αμηχανία στην πορεία για τις κάλπες

Μετά τις τελευταίες δικαστικές εξελίξεις η υπόθεση της Novartis, ένα από τα τελευταία χαρτιά στα οποία είχε επενδύσει το Μέγαρο Μαξίμου για την ανάταξη του πολιτικού κλίματος στην πορεία προς τις κάλπες, φαίνεται ότι δεν είναι αρκετό. **Σελ. 19**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ Σελ. 17

Η ευθύνη της Ε.Ε. και της Κύπρου για τους εκτοπισμένους

Του ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΑΤΖΗΧΑΜΠΗ

Επτά κύκλοι, εκατομμύρια θεάσεις

Τα ξημερώματα Δευτέρας προβάλλονται ταυτόχρονα με την Αμερική υποτιτλισμένα όλα τα νέα επεισόδια του όγδοου κύκλου της επικής σειράς «Game of Thrones». Το τελευταίο, έβδομο στη σειρά, επεισόδιο «The Dragon and the Wolf» του έβδομου κύκλου είχε αρκετές σεναριακές ευκολίες, αλλά και πολύ εντυπωσιακές στιγμές. Το επεισόδιο «The Dragon and the Wolf» είδαν 12,7 εκατομμύρια τηλεθεατές κατά την πρώτη μετάδοσή του στο HBO και στη συνέχεια ακόμη 4,4 εκατομμύρια σε διάφορες πλατφόρμες. Τα 16,5 εκατομμύρια τηλεθεατές είναι ρεκόρ για τη σειρά. Το προηγούμενο ρεκόρ κατείχε το επεισόδιο «Eastwatch», το πέμπτο του κύκλου. Το GoT με τους επτά έως τώρα κύκλους του έχει καταφέρει να εισαγάγει νέα κουλτούρα τηλεοπτικής θέασης με χαρακτήρες και σκηνές που έχουν περάσει πια στην ποπ κουλτούρα. **Ζωή, σελ. 1**

ΚΟΜΜΑΤΙΚΟ

Μάχη των μαχών για τις έξι έδρες της Ε.Ε.

Οι ευρωεκλογές μπορεί να είναι αδιάφορες μεταξύ των πολιτών, όχι όμως και για τους ίδιους τους υποψηφίους. Ήδη διαμορφώνονται τα φαβορί για την Ευρωβουλή, ενώ ερωτήματα εγείρονται για το ποιοι στηρίζονται από την ηγεσία, από τους κομματικούς πυρήνες και ποιοι έχουν το δικό τους ακροατήριο, που ενδεχομένως να προκαλέσει ανατροπές. Σε αυτή την κούρσα συλλογής ψήφων προκύπτουν εσωκομματικές έριδες στα τρία μεγάλα κόμματα, όπου οι έδρες είναι δεδομένες. **Σελ. 6**

Εξελίξεις στην Ανατ. Μεσόγειο

✔ **Η περιοχή** της Ανατολικής Μεσογείου αλλάζει τον ρου των πολιτικοκοινωνικών, αλλά και οικονομικών εξελίξεων, με σημείο εκκίνησης τις εκλογές στο Ισραήλ. **Σελ. 8**

Σε αδιέξοδο τα Κατεχόμενα

✔ **Σε οικονομικό** και πολιτικό αδιέξοδο οδηγούνται τα Κατεχόμενα, λόγω των τελευταίων εξελίξεων στην τουρκική οικονομία και το τέλμα στο Κυπριακό. **Σελ. 8**

Φόβοι για ανοικτό εμφύλιο στη Λιβύη

Διεθνής γεωπολιτικός εφιάλτης

Ενας παλιός πονοκέφαλος των ΗΠΑ, ο πολέμαρχος Χαφτάρ, επιστρέφει. Η κατάσταση στη Λιβύη κλιμακώνεται επικίνδυνα μετά την επίθεση του πολεμάρχου Χαφτάρ στην Τρίπολη. Ο γ.γ. των Η.Ε. Αντόνιο Γκουτιέρες εκφράζει φόβους για μείζονα στρατιωτική σύγκρουση. **Σελ. 22**

Φυτώριο ακροδεξιών ιδεών ένα μοναστήρι

Προσπάθειες διάλυσης της Ε.Ε.

Ο Στιβ Μπάνον, ιδεολογικός μέντορας του προέδρου Τραμπ προσπαθεί να διαλύσει την Ευρωπαϊκή Ένωση με δούρειο ίππο την άσκηση επιρροής στα κόμματα της ευρωπαϊκής λαϊκίστικης Δεξιάς. Ωστόσο, η επιτυχία του εγχειρήματος δεν φαίνεται να έχει επιτυχία. **Σελ. 20**

Χαμόγελα και συστάσεις από ΗΠΑ

Ξανάρχεται ο Μπίλινγκσλι για να δει τι έγινε με τις κυρώσεις

Ο Αμερικανός αρμόδιος για θέματα ελέγχου χρηματοδότησης της τρομοκρατίας Μάρσαλ Μπίλινγκσλι, αναμένεται τον Μάιο στην Κύπρο για να διαπιστώσει κατά πόσον έχουν εφαρμοστεί οι κυρώσεις σε άτομα που περιλαμβάνονταν στη λίστα των ΗΠΑ. Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν πως ο Αμερικανός αξιωματούχος θα φύγει με χαμόγελα, γιατί η Κύπρος έχει εφαρμόσει πιστά τις οδηγίες. Δεν αποκλείεται, ωστόσο, να ζητηθεί από το κράτος να εξετάσει ξανά όλα τα πρόσωπα στα οποία δόθηκαν διαβατήρια και σε όσα υπάρχουν «σκιές» να τα πάρει πίσω. Τον Μάιο αναμένεται και το προσχέδιο της έκθεσης της Moneyval. **Οικονομική, σελ. 3**

Ελλάς και ΗΠΑ σε κοινό βηματισμό

Προσπάθεια για στρατιωτική συνεργασία των δύο κυβερνήσεων

Στο τραπέζι των ελληνοαμερικανικών συζητήσεων βρίσκονται διάφορα ζητήματα που αφορούν την εμβάθυνση των στρατιωτικών σχέσεων των δύο χωρών, όπως επανδρωμένα αεροσκάφη και ελικόπτερα. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» αναζητούνται «ευέλικτες» επιλογές «για τη συνέχιση της παρουσίας κρίσιμων συστημάτων» οπλικών και άλλων πόρων στην περιοχή. Επίσης, η μείζονος σημασίας εξέλιξη στη Γερουσία για τον μελλοντικό ρόλο της Ελλάδας και της Κύπρου στους γεωστρατηγικούς σχεδιασμούς των ΗΠΑ στην Ανατολική Μεσόγειο είναι απόρροια της αποτελεσματικότητας της ομογένειας. **Σελ. 18**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Οι αλλαγές

Είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσες οι αλλαγές, που προοιωνίζονται στο πολιτικό τοπίο της χώρας, αν οι προβλέψεις της σημερινής δημοσκόπησης της «Κ ενόψει των ευρωεκλογών της 26ης Μαΐου, αποδειχθούν εύστοχες. Τρία τα δεδομένα στο κομματικό πεδίο. Το πρώτο είναι ότι η κατάρρευση του Συνεργατισμού δεν χρεώνεται τόσο όσο φαινόταν στον ΔΗΣΥ, αλλά ούτε το ΑΚΕΛ την κεφαλαιοποιεί εκλογικά, με τη διαφορά μεταξύ τους να είναι σχεδόν ανεξήγητα μεγάλη. Δεύτερο δεδομένο είναι ότι το ακροδεξιό ΕΛΑΜ φαίνεται να κερδίζει την έκτη έδρα στην Ευρωβουλή με τρίτο αλλά όχι έσχατο το ότι το νέο κόμμα η ΔΗΠΑ κάνει την έκπληξη μεταξύ των μικρών, ξεπερνώντας το φράγμα του 3%. Το πλέον καταθλιπτικό ζήτημα όμως είναι η τεράστια αποχή που ισοδυναμεί με την άκρως ελλειμματική εμπιστοσύνη των πολιτών στα κόμματα.

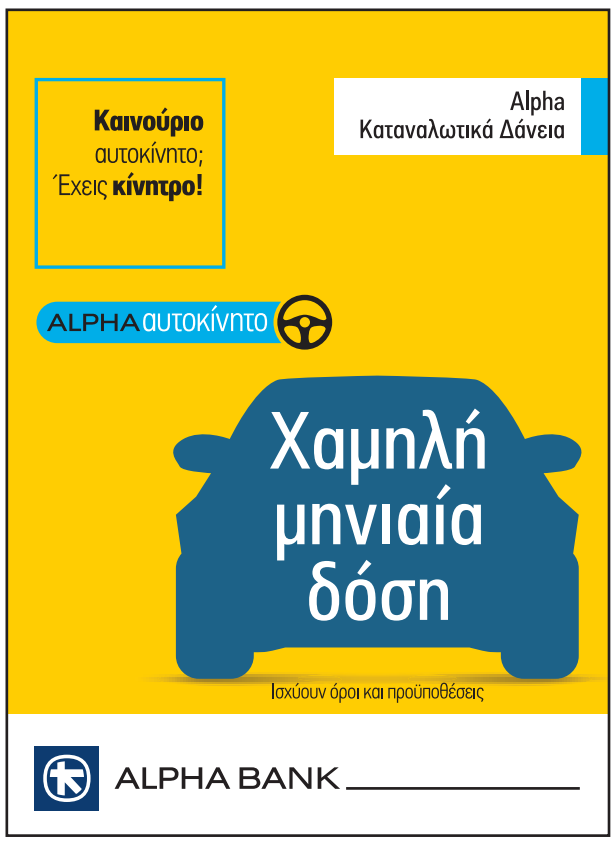

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Κινηματογραφικές Μέρες - Κύπρος 2019

Το 17ο Διεθνές Φεστιβάλ σήκωσε αυλαία την Παρασκευή, 12 Απριλίου και θα διαρκέσει μέχρι τις 20 Απριλίου με προβολές στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό και στο Κινηματοθέατρο Παλλάς στη Λευκωσία. Στην «Κ» μιλάνε τα μέλη της καλλιτεχνικής επιτροπής για το φεστιβάλ και τις κυπριακές συμμετοχές. **Ζωή, σελ. 4**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Ζωγραφίζοντας κυπριακές παροιμίες

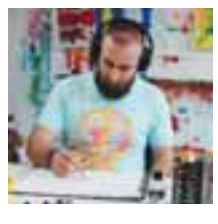

Ο Αντρέας Κοφτερός κάνει την πρώτη του ατομική έκθεση στην Isnotgallery στη Λευκωσία με τίτλο «Κουβέντες». Ο Αντρέας ζωγραφίζει κυπριακές παροιμίες και εκφράσεις. Η κυπριακή διάλεκτος και ο κόσμος της Κύπρου έγιναν έμπνευση για τον νεαρό καλλιτέχνη. **Ζωή, σελ. 5**

ΜΟΥΣΕΙΑ

Η «Κ» στο Αρχαιολογικό Μουσείο των Σκοπίων

Με μία επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο των Σκοπίων καταρρίπτεται το ιστορικό αφήγημα των Σκοπιανών. Ο διευθυντής του Μουσείου Γκόραν Σάνεβ λέει στην απεσταλμένη της «Κ» ότι το ανασκαφικό έργο δεν τεκμηριώνει την πολιτική που επέβαλε ο Γκρούεφσκι. **Ζωή, σελ. 8**

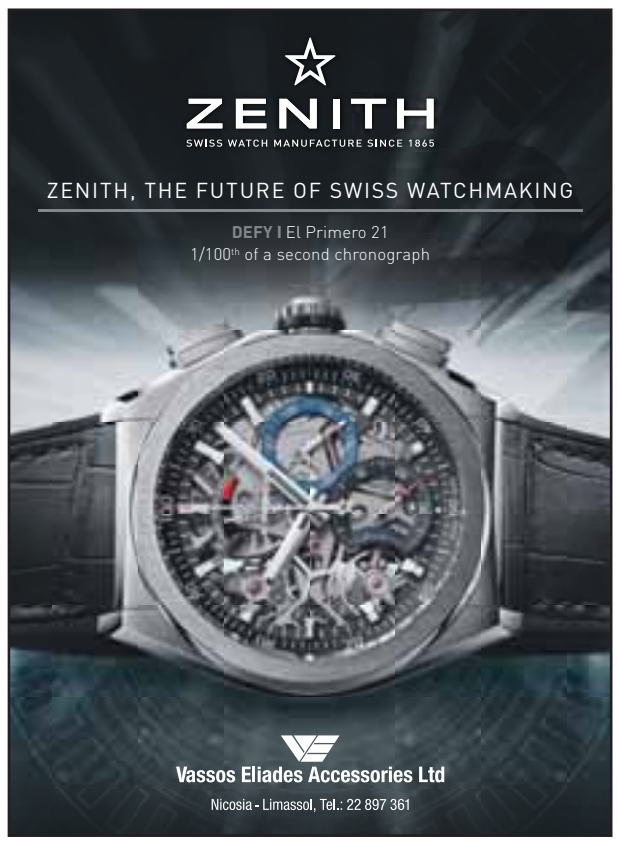

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Οι αλλαγές και η έπαρση

Σε νέο κύκλο γεωστρατηγικών αλλαγών μπαίνει η υφήλιος, μισό αιώνα μετά τον Ψυχρό Πόλεμο. Με τις ΗΠΑ στη λογική προστατευτισμού του Τραμπ, η οποία έδειξε να παράγει εισόδημα κυρίως για τη μεγάλη μεσαία τάξη και συναφώς και ενισχυμένη εκλογική υποστήριξη, οι κινήσεις στο γεωστρατηγικό πεδίο φαίνεται να αλλάζουν το τοπίο δραματικά. Ξεκινώντας ο Τραμπ από την πολύ σημαντική συνάντησή του με τον Πούτιν στο Ελσίνκι, που το πιθανότερο είναι να έβαλαν τον παγκόσμιο χάρτη στο τραπέζι και να έκαναν ανάλογες συνεννοήσεις, βλέπουμε στην περιοχή μας, τη Μέση Ανατολή, μια σειρά από ανοικτά επί χρόνια ζητήματα να παίρνουν νέα κατεύθυνση. Το Μεσανατολικό, το Συριακό, η Τουρκία με τους Κούρδους, Υεμένη, Λιβύη, αλλά και το Κυπριακό είναι στα πρόθυρα «ρηξικέλευθων» ρυθμίσεων. Για τη δική μας περίπτωση, που το Κυπριακό μπαίνει ξανά σ' ένα από τα γνωστά αδιέξοδα, χρήζει να δούμε πώς η Αμερική επιχειρεί να λύσει το Μεσανατολικό. Εκεί που για δεκαετίες το ειρηνευτικό σχέδιο ήταν η δημιουργία δύο ανεξάρτητων κρατών, Ισραήλ και Παλαιστίνης, μετά τις τελευταίες εκλογές στο Ισραήλ, ο Τραμπ σηκώνει ξανά ένα τεράστιο άχθος για όλους τους Εβραίους, δηλώνοντας τώρα ότι η λύση του προβλήματος είναι ένα ισραηλινό κράτος! Τι θα γίνουν οι Παλαιστίνιοι, οι αρχαίοι Φιλισταίοι που είναι καταγραμμένο ότι ζουν εκεί από το 1270 π.Χ.; As γίνουν επαρχία του Ισραήλ! Η λογική πίσω από την κίνηση αυτή είναι ότι οι πραγματικότητες επί του εδάφους με τον χρόνο γίνονται τετελεσμένα, τα οποία με την παρέλευση των γενεών καθιερώνονται ως μνήμες και βιώματα. Τα άλλα είναι ιστορίες για ρομαντικούς, όπως η Κωνσταντινούπολη για τους Έλληνες… Το Κυπριακό μπαίνει στις ίδιες ατραπούς με το Μεσανατολικό και μετά από το προδιαγραφόμενο νέο αδιέξοδο, η διχοτόμηση θα είναι προφανώς το νέο σημείο εκκίνησης για όσους επιχειρήσουν ξανά να μπουν σε συνομιλίες για επίλυσή του, σε κάποια χρόνια από σήμερα. Συνοψίζοντας. Αύριο θα έχουμε τη νέα έκθεση του γ.γ. του ΟΗΕ, ο οποίος δεν αναμένεται να «τραβήξει αφτιά» και ό,τι έχει να πει θα το πει στην επόμενη έκθεσή του το φθινόπωρο. Αν οι επαφές συνεχιστούν και μετά τις ευρωεκλογές το ίδιο άκαρπα, σε κάποια φάση προσεχώς, ο γ.γ. θα είναι αναγκασμένος να κάνει αναφορά στο Συμβούλιο Ασφαλείας (Σ.Α.). Εάν ο Γκουτιέρες, ο οποίος «διαφέρει από κάποιους προκατόχους του στο Κυπριακό, διότι γνωρίζει πολύ καλά το πρόβλημα», σύμφωνα με διπλωματική πηγή, «κρίνει ότι δεν υπάρχει ελπίδα για Όρους Αναφοράς και κηρύξει αδιέξοδο στην αποστολή Λουτ, θα πρέπει να εξηγήσει και γιατί, «τότε θα πρέπει οι πλευρές να ανησυχήσουν, αφού αυτός έχει το θάρρος να δείξει και ποιοι ευθύνονται». Μήπως, όμως, οι πλευρές έχουν ήδη πάρει τι αποφάσεις τους; Κι αν ο Γκουτιέρες γράψει στην επόμενη έκθεση ότι ο κ. Αναστασιάδης ευθύνεται για το τάδε και ο Ακιντζί για το δείνα, θα αλλάξει κάτι; Σημασία έχει ότι χάθηκε μια σπουδαία ευκαιρία, το 2017 στην Ελβετία και δύο χρόνια μετά το Κυπριακό μπαίνει στον πάγο. Ταυτόχρονα, όλα αλλάζουν, με τον Ακιντζί, το πιθανότερο να πηγαίνει σπίτι του τον Απρίλη του 2020 και τον σκληροτράχηλο Οζερσάι να αναλαμβάνει. Το 2023 που η θητεία Αναστασιάδη θα τελειώσει θα είμαστε σχεδόν μισό αιώνα μετά την εισβολή. Η πλειοψηφία των ε/κ περιουσιών θα έχει πιθανότατα περάσει από την Επιτροπή Αποζημιώσεων ή θα βρίσκεται στοιβαγμένη ενώπιόν της κι έτσι το Εδαφικό θα είναι ανύπαρκτο. Αν προβάλουμε το επιχείρημα ότι κάποιος που γεννήθηκε στην Κύπρο πριν από πενήντα χρόνια είναι έποικος θα γελά μαζί μας ο μισός πλανήτης, ενώ ο πληθυσμός των Κατεχομένων θα έχει ίσως ισοφαρίσει αυτό των ελευθέρων περιοχών. Εκεί θα έχει αποδειχθεί χίμαιρα και η περισπούδαστη πολιτική σχολή Μακάριου-Δούντα-Τάσσου, περί μακροχρόνιου αγώνα κι από τα βάθη των αιώνων θα αντιλαλεί το απόφθεγμα του φιλόσοφου Σωκράτη: Τα άδεια σακιά τα φουσκώνει ο αέρας και τους ανόητους η έπαρση…

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Η τάτσα του Χάρη, ο πάτος του Healthy και ο μουτρωμένος Άντρος

Μια τάτσα προστέθηκε την Παρασκευή στο όνομα του υπουργού Οικονομικών Χάρη Γεωργιάδη. Η Βουλή με 32 ψήφους υπέρ ψήφισε την... παραίτησή του. Το ψήφισμα, που ο Χάρης είχε την ατυχία να εγκριθεί σε περίοδο άγριου προεκλογικού δεν αναφέρεται μόνο σε παραίτηση του υπουργού, αλλά και στην παύση του από τον Healthy, εάν ο Χάρης αρνηθεί να το πράξει... Δεν υπάρχουν πολλοί υπουργοί που να έχουν ανάλογα φιρμάνια και ανάλογες πολιτικές τάτσες στο όνομά τους. Η στάση του Healthy «ας λένε ό,τι θέλουν, εγώ αποφασίζω για τους υπουργούς» επιβεβαίωσε μεν τη στήριξη που σθεναρά παρέχει στον ΥΠΟΙΚ του, αλλά και την αντιπαράθεση που συνεχίζει ακάθεκτη.

Η ιδιόμορφη συστράτευση των τεσσάρων της αντιπολίτευσης ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ και άλλων βουλευτών κατά του Χάρη και της κυβέρνησης προκάλεσε και την έκρηξη οργής του Φούλη. Και ούτε λίγο, ούτε πολύ ζήτησε αυτοδιάλυση της Βουλής και ταυτόχρονη διεξαγωγή βουλευτικών εκλογών και ευρωεκλογών ώστε να ξεκαθαρίσει το τοπίο. Μπορεί ο Φούλης να έχει ένα ταλέντο στην άμυνα και στην αντεπίθεση, ακόμα και ευρισκόμενος με το... πιστόλι στον κρόταφο. Ωστόσο, τα επιχειρήματά του κάποιοι τα χαρακτήρισαν ανέκδοτα, ενώ άλλοι ευχήθηκαν να μη βρεθούν ποτέ στη θέση που βρίσκεται σήμερα.

«Μα εν θυμάσαι τίποτε που την παλιά μας σχέση;»

Η κατάσταση είναι τέτοια που δεν υπάρχει περίπτωση ούτε ένα από τα «μαγικά» που έκανε σε άλλες εποχές να πετύχουν. Ούτε καν την παραμικρή προσέγγιση με τον παλιόφιλό του πρίγκιπα Νικόλαο... Αντιθέτως, ο τελευταίος όχι μόνο επιμένει σε παραίτηση του Χάρη, αλλά προχώρησε και... πολλά βήματα παραπέρα, διερωτώμενος «γιατί να μη ζητήσουμε και την παραίτηση του προέδρου της Δημοκρατίας, η κυβέρνηση του οποίου ευθύνεται για την κατάρρευση του Συνεργατισμού;». Μια δήλωση σχεδόν πανομοιότυπη με τη δήλωση που ο ίδιος ο πρίγκιπας Νικόλαος έκανε και στις 4 Νοεμβρίου 2011 από το ίδιο βήμα της Βουλής. Τότε ζητούσε την παραίτηση ενός άλλου προέδρου, του Χριστόφια «ως τον φέροντα την κύρια ευθύνη για την έκρηξη στο Μαρί». Έχει ο καιρός γυρίσματα...

Η κατάσταση στο εσωτερικό μέτωπο δεν μπορούσε να γίνει χειρότερη μετά την κατά μέτωπο σύγκρουση Healthy και Άντρου. Αποκορύφωμα της σύγκρουσης η δήλωση του Άντρου ότι ο πρόεδρος «έπιασε πάτο και αδυνατεί να συνειδητοποιήσει το πολιτικό ρόλο που διαδραματίζει το ΑΚΕΛ». Μια δήλωση που προκάλεσε νεύρα στον Healthy, ο οποίος ανταπάντησε συντηρώντας τον πόλεμο.

Μήπως θα πρέπει ο... πατωμένος Healthy, εδώ που έχει φθάσει η κατάσταση, να λάβει κάποιες αποφάσεις και πρωτοβουλίες για εκτόνωση του κλίματος; Μήπως δική του είναι κυρίως η ευθύνη ως εκ της θέσεώς του να δράσει ως καταλύτης για εθνική συμφιλίωση;

Το βράδυ της Παρασκευής η εικόνα του μουτρωμένου Άντρου και του Healthy στην παρουσίαση του βιβλίου του Ιωάννη Κασουλίδη να μην τολμούν όχι μόνο μια καλησπέρα, αλλά ούτε και βλέμμα να ανταλλάξουν προκάλεσε αλγεινή εντύπωση στους παριστάμενους. Μέχρι τις ευρωεκλογές έχουμε αρκετό χρόνο και τα πείσματα, οι αλληλοκατηγορίες και η πόλωση μόνο ζημιά προκαλούν. Οι υπεύθυνοι πολιτικοί το γνωρίζουν αυτό, ιδιαίτερα όταν οι εξελίξεις στο Κυπριακό με τις τουρκικές προκλήσεις διευρύνουν το αδιέξοδο. Αν ο Healthy με τον Άντρο, τον Νικόλα και τον Φούλη και όλη την άλλη παρέα δεν μπορούν να συνεννοηθούν για τα βασικά, θα μπορέσουν άραγε να το πετύχουν με τους Τουρκοκύπριους;

Στα όρια νευρικής κρίσης βρίσκονται δύο πολιτικοί αρχηγοί μετά την ανάγνωση των αποτελεσμάτων δημοσκοπήσεων που έφθασαν στα χέρια τους. Ο ένας μάλιστα δεν πίστευε με τίποτα τους αριθμούς που έβλεπε και φέρεται να αντέδρασε πολύ έντονα και κάπως προσβλητικά για συνεργάτες του... Πάντως, η προαγγελία νέας δημοσκόπησης από μόνη της δεν πρόκειται να λύσει το πρόβλημα των ποσοστών.

ΚΟΥΪΖ: Ποια υποψήφια ευρωβουλευτής δέχεται πυρά και από το εσωτερικό του κόμματός της για δηλώσεις που έκανε πρόσφατα; Αληθεύει πως έλαβε και «φιλική παρατήρηση» από τον πρόεδρο του κόμματος να είναι «πιο προσεκτική, διαλλακτική και ήπια»;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πρίν στην «Κ»

14.IV.1939

ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ: Η νυκτερινή συνεδρίασις του Μεγάλου Φασιστικού Συμβουλίου[...] διεξήχθη εν μέσω ενθουσιώδους ατμοσφαίρας. Αι φασιστικαί οργανώσεις και πλήθη λαού είχον κυκλώσει το Παλάτσο Βενέτσια και καταλάβει ολόκληρον την πλατείαν [...]. Το Μέγα Φασιστικόν Συμβούλιον ενέκρινε ψήφισμα αναφέρον ότι: «[...] Το Μέγα Φασιστικόν Συμβούλιον χαιρετίζει με μεγάλην χαράν το ιστορικό γεγονός της δι' ομοφώνου αποφάσεως της αλβανικής Συντακτικής Συνελεύσεως προσφοράς του αλβανικού στέμματος εις τον Βασιλέα της Ιταλίας και Αυτοκράτορα της Αιθιοπίας και εκφράζει την ευγνωμοσύνην του ιταλικού λαού προς τον Ντούτσε, ιδρυτήν της Αυτοκρατορίας».

ΕΓΓΥΗΣΗ ΤΣΑΜΠΕΡΛΑΙΝ: «Επωφελούμαι της ευκαιρίας διά να δηλώσω ότι η Κυβέρνησις της Α.Μ. αποδίδει μεγάλην σημασίαν εις την ανάγκην να αποσοβηθή πάσα διαταραχή, διά της βίας ή δι' απειλών βίας, του καθεστώτος εν τη Μεσογείω και εν τη Βαλκανική χερσονήσω. Η Βρεττανική Κυβέρνησις κατέληξεν εις το συμπέρασμα ότι εν τη προόψει ενδεχομένης δράσεως ήτις τυχόν θα ανελαμβάνετο και θα ηπείλει σαφώς της ανεξαρτησίαν της Ελλάδος ή της Ρουμανίας και αι Κυβερνήσεις των δύο τούτων χωρών [...] ήθελον θεωρήσει ότι τα ζωτικά των συμφέρονται επιβάλλουν ν' αντιστούν δι' όλων των εθνικών των δυνάμεων, θα εθεώρει εαυτήν (η Βρεττανική Κυβέρνησις) υποχρεωμένην να παράσχη αμέσως [...] όλην την υποστήριξιν, την οποίαν θα ηδύνατο να διαθέση».

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / *Γράφει* **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Της διάλυσης. Δεν φταίει ο Χάρης για τον Συνεργατισμό, αλλά πρέπει να παραιτηθεί, λέει η σημερινή δημοσκόπηση της «Κ». Τελικά ως λαός δεν είναι εκλογές που θέλουμε αλλά group therapy.

2 Στα δανεικά. Καλά, πρόεδρε εδώ όλη η χώρα χρωστά δανεικά και αγύριστα, οι δανεικές ψήφοι σε πείραξαν; Δημοκρατία NPL.

3 Στο παραμύθι. Πάντως, αν αυτά που κυκλοφορούν είναι αλήθεια, με τους αριθμούς των γιατρών που γράφτηκαν στο ΓΕΣΥ, δεν θα έχουμε ΓΕΣΥ τον Ιούνιο. Αυτό που θα έχουμε σίγουρα να λειτουργεί είναι το twitter.

4 Στους φακέλους. Η πληροφορία πως μετά την αποχώρηση του Τορναρίτη από τον Ολυμπιακό Λευκωσίας, αναλαμβάνει πρόεδρος του ιστορικού σωματείου η Ραμόνα, κρίνεται ως επισφαλής. Δυστυχώς.

5 Στην Πάφο. Τελικά φέτος τις καλύτερες διακοπές θα τις περάσουμε στον Ακάμα. Από τα πολλά ναρκωτικά που ξεβράζει η θάλασσα, τα ψάρια μαστουρώνουν και οι κάτοικοι των χωριών έχουν ένα ανεξήγητο χαμόγελο ευτυχίας. Ζήτω η τρέλα.

Όλοι Bentley. Ήλθε η ανάπτυξη.

6 Στο όραμα. Τελειώνει, λοιπόν, και η ανακατασκευή του Δημοτικού θεάτρου Λευκωσίας. Πρόεδρε, μην τα πάρεις στο κρανίο, αλλά έγινε πολύ βασιλικό από τη Βασιλική.

7 Στην Είδηση. Το ότι είναι πρόεδρος με μηδέν ανασχηματισμούς στο ενεργητικό του μην το θεωρείτε δεδομένο. Ούτε επίσης πως θα περιμένει να κλείσουν 18 μήνες τα ψάρια, οι νέοι υπουργοί.

8 Στη Σφαγή. Το όνομα του νέου γενικού εισαγγελέα ήδη πηγαινοέρχεται στους διαδρόμους. Το πότε φεύγει ο νυν έχει εξελιχθεί σαν την ηλικία της Αλίκης Βουγιουκλάκη. Όλοι ξέρουν, αλλά κανείς δεν είναι σίγουρος.

9 Στα μυαλά μας. Το ότι η Βασιλική, ο Γιώργος και τα λοιπά παιδιά του Υπουργικού δεν σκέφθηκαν πως πρέπει να δώσουν κίνητρα για ηλεκτρικά αυτοκίνητα σε μια χώρα που πας από τη μια άκρη ώς την άλλη σε δύο ώρες, είναι ενδεικτικό και της σχέσης της κυβέρνησης με την παγκόσμια πραγματικότητα. Οι βόρειοι θα ζουν από τον ήλιο και εμείς θα ψάχνουμε ακόμη φυσαλίδες στη θάλασσα.

10 Στην Ανάπτυξη. Όταν αλλάζουν χέρια οι αυτοκινητοβιομηχανίες, όπως εμείς αλλάζουμε παπούτσια, αυτό σημαίνει πως κάτι παίζει. Η Renault στον Πηλακούτα, η Bentley στον Λούτσιο. Όχι, στον Όμιλο Λαϊκού δεν πήραν αυτοκίνητα, αλλά βότκες, τζιν και ουίσκι. Ο καθένας ό,τι ξέρει.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος
Αρχισυντάκτης: Μιχαλης Τσικαλας • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

FRANK&FAME

Έχεις τη δύναμη
να κάνεις τα πάντα,
αρκεί κάποιος
να πιστέψει σ' εσένα.

Στην Ελληνική Τράπεζα πιστεύουμε στη δύναμή σου.

Πιστεύουμε ότι έχεις τη δύναμη να υπερνικάς εμπόδια, να οραματίζεσαι και να δημιουργείς. Και αν κάποτε νιώθεις ανίσχυρος, αρκεί κάποιος να πιστέψει σ' εσένα και στη δύναμή σου να τα καταφέρεις.

Γι' αυτό, τώρα, πίστεψε κι εσύ στη δύναμη ενός ανθρώπου που ξέρεις ότι το χρειάζεται. Έλα και μαζί θα τον βοηθήσουμε να πετύχει αυτό που στα μάτια του μοιάζει ακατόρθωτο.

Μπες στο **www.exeistidynami.com**

www.hellenicbank.com | 8000 9999 | Hellenic Bank Official | @HellenicBank | HellenicBank

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Με διαφορά ο ΔΗΣΥ, ενώ το ΑΚΕΛ ασθμαίνει

Κατακερματισμένο το Κέντρο, φαίνεται να παίρνει έδρα το ΕΛΑΜ και η νεοσυσταθείσα ΔΗΠΑ να σπάει το φράγμα του 3%

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΒΡΥΩΝΙΔΗ**

Η δημοσκόπηση της Καθημερινής, έναν περίπου μήνα πριν από τις Ευρωεκλογές, αποκαλύπτει αλλαγές στην κατανομή των εδρών και οριοθετεί τα κρίσιμα ζητήματα της εκλογικής μάχης. Ο ΔΗΣΥ βγαίνει αλώβητος από τη μάχη με την αντιπολίτευση, αφού διατηρεί τη διαφορά των περίπου πέντε μονάδων από το ΑΚΕΛ, όπως και στις βουλευτικές εκλογές. Η έκτη έδρα, με βάση το δημοσκοπικό εύρημα, θα έχει χρώμα και ύφος ακροδεξιό, αφού φαίνεται να οδεύει προς το ΕΛΑΜ, εκτός και εάν προκύψουν συνταρακτικές ανακατατάξεις στον επόμενο μήνα. Τα ευρήματα της δημοσκόπησης επιβεβαιώνουν τη μεγάλη αδιαφορία των πολιτών για τις Ευρωεκλογές και ως αποτέλεσμα φαίνεται για άλλη μία φορά ότι το φαινόμενο της αποχής έχει πλέον παγιωθεί.

Εκλογική επιρροή

Στο ΔΗΣΥ, η εκλογική επιρροή κυμαίνεται στο 20,2%, με το ποσοστό εκτίμησης διευκρινισμένης ψήφου να φθάνει το 30%. Είναι εμφανές ότι ο ΔΗΣΥ δεν επηρεάστηκε σημαντικά από τα πρόσφατα γεγονότα του Συνεργατισμού, αλλά αντίθετα διατηρεί την εκλογική του επιρροή και τη διαφορά περίπου πέντε μονάδων από το ΑΚΕΛ. Ασφαλώς δεν διατηρεί τη διαφορά των δέκα μονάδων που είχε από το ΑΚΕΛ στις Ευρωεκλογές του 2014, αφού το εκλογικό περιβάλλον τότε είχε εντελώς διαφορετικά χαρακτηριστικά. Η συσπείρωση κυμαίνεται στο 69%, που για τα δεδομένα του κόμματος και της χρονικής περιόδου, ένα και πλέον μήνα πριν από τις εκλογές, κρίνεται ικανοποιητική. Ποσοστό 10% των ψηφοφόρων του ΔΗΣΥ δεν προτίθενται να προσέλθουν στις κάλπες, ενώ 7% είναι αναποφάσιστοι. Πέραν της αποχής και των αναποφάσιστων κυρίαρχο ρόλο στη διαμόρφωση της συσπείρωσης, διαδραματίζουν οι συνολικές μετακινήσεις προς άλλα κόμματα που κυμαίνονται στο 15%. Τον κύριο όγκο των εκροών, επωφελείται το ΕΛΑΜ σε ποσοστό 6,4%, ενώ 1,7% επιλέγει τη ΔΗΠΑ και 1,2% αντίστοιχα το ΔΗΚΟ, Οι Οικολόγοι-Συμμαχία, το Κίνημα Γιασεμί και το Κόμμα για τα ζώα. Το ευτύχημα για τον ΔΗΣΥ είναι ότι, παρόλο που αντιμετωπίζει ουσιαστικό πρόβλημα εκροών, κερδίζει σημαντικό αριθμό εισροών από άλλα κόμματα, με αποτέλεσμα να αναπληρώνονται οι απώλειες. Στο σύνολο του εκλογικού σώματος, ο ΔΗΣΥ χάνει περίπου 3% των ψηφοφόρων, ενώ κερδίζει 5,7%. Ο ΔΗΣΥ κερδίζει σημαντικές εισροές από όλα τα κόμματα με τις σημαντικότερες να προέρχονται από το ΔΗΚΟ 5,7%, την Αλληλεγγύη 26% και τους ανένταχτους πολίτες 8%.

Το ΑΚΕΛ κερδίζει 15,5% με το ποσοστό εκτίμησης διευκρινισμένης ψήφου να κυμαίνεται στο 23%. Είναι εμφανές ότι η ηγεσία του ΑΚΕΛ δεν κατόρθωσε να εκμεταλλευτεί τις ζημιές του ΔΗΣΥ από τον απόηχο του Συνεργατισμού και άλλων πρόσφατων γεγονότων, αφού παραμένει η διαφορά των πέντε μονάδων, όπως και στις βουλευτικές του 2016. Με αυτά τα δεδομένα, για να κατορθώσει το ΑΚΕΛ να μειώσει τη διαφορά πρέπει αφενός να επαναφέρει μεγάλο αριθμό ψηφοφόρων του που επιλέγουν την αποχή και αφετέρου να ελπίζει σε σημαντική εισροή ψήφων από τους Τουρκοκύπριους λόγω της υποψηφιότητας Κιζίλγιουρεκ. Η συσπείρωση κυμαίνεται σε ικανοποιητικό βαθμό της τάξης του 70%, όμως 12%επιλέγουν την αποχή, 9% είναι αναποφάσιστοι και 10% μετακινούνται σε άλλα κόμματα. Οι σημαντικότερες απώλειες είναι προς το ΔΗΚΟ με 3%, ενώ 1,5% των ψηφοφόρων μετακινούνται αντίστοιχα στο ΔΗΣΥ, ΕΔΕΚ, Οικολόγους-Συμμαχία και ΔΗΠΑ. Όπως και στην περίπτωση του ΔΗΣΥ, οι απώλειες του ΑΚΕΛ αντισταθμίζονται από τις εισροές, αφού χάνει περίπου 1,6% στο σύνολο του εκλογικού σώματος και κερδίζει από άλλα κόμματα συνολικά 3,7%. Οι σημαντικότερες μετακινήσεις υπέρ του ΑΚΕΛ είναι από την ΕΔΕΚ 5%, τη Συμμαχία 7,3% και τους ανένταχτους πολίτες 8%.

Στο ΔΗΚΟ, η εκλογική επιρροή είναι 9,1% και 13,6% στην εκτίμηση διευκρινισμένης ψήφου. Η συσπείρωση είναι αρκετά χαμηλή μόλις 53%, ενώ 21% δεν θα ψηφίσουν, 7% είναι αναποφάσιστοι και ένας σημαντικός αριθμός της τάξης του 19% μετακινούνται σε άλλα κόμματα. Ποσοστό 5,7% μετακινείται στο ΔΗΣΥ, ενώ εξίσου σημαντικές είναι και οι μετακινήσεις προς το ΕΛΑΜ και τη ΔΗΠΑ με 4,5% αντίστοιχα. Όμως, το ΔΗΚΟ κερδίζει σημαντικό αριθμό ψηφοφόρων από την Αλληλεγγύη 35%, τη Συμμαχία και τους Οικολόγους με 10% αντίστοιχα, όπως επίσης 4,9% από την ΕΔΕΚ και 2,9% από το ΑΚΕΛ. Οι συνολικές εισροές αναλογούν σε 3,4% και οι εκροές σε 2,1%.

Το ΕΛΑΜ είναι τέταρτο κόμμα με 5,6%, με εκτίμηση διευκρινισμένης ψήφου 8,3%. Επί του παρόντος και χωρίς να παραβλέπουμε ότι υπολείπεται ακόμα ένας μήνας από τις εκλογές, η έκτη έδρα των Ευρωεκλογών φαίνεται ότι καταλήγει στο ΕΛΑΜ, αφού κερδίζει την ΕΔΕΚ με διαφορά 1,5 μονάδας. Το ΕΛΑΜ καταγράφει τη μεγαλύτερη αναλογία συσπείρωσης με 73%, ενώ 14% επιλέγουν την αποχή, 5% είναι αναποφάσιστοι και 9% μετακινούνται σε άλλα κόμματα. Οι σημαντικότερες εισροές για το ΕΛΑΜ προέρχονται από το ΔΗΣΥ 6,4%, το ΔΗΚΟ 4,5%, την Αλληλεγγύη 7,7% και τους ανένταχτους πολίτες 3,8%.

Η ΕΔΕΚ κερδίζει 4,1% και 6,1% στην εκτίμηση διευκρινισμένης ψήφου και φαίνεται ότι με τα σημερινά δεδομένα χάνει την έδρα στην Ευρωβουλή. Για να μπορέσει να καλύψει τη διαφορά από το ΕΛΑΜ χρειάζεται κατά εκτίμηση ακόμα περίπου 4-5 χιλιάδες ψήφους και αυτό μπορεί να το κατορθώσει μόνο εάν αυξήσει σημαντικά τη συσπείρωσή της που κυμαίνεται μόλις στο 46%. Επιπρόσθετα, 22% των ψηφοφόρων της δεν προτίθενται να ψηφίσουν, 7% δεν έχουν αποφασίσει ακόμα και ένας σημαντικός αριθμός της τάξης του 24% μετακινούνται προς άλλα κόμματα. Οι σημαντικότερες απώλειες καταγράφονται προς το ΑΚΕΛ 7,3% και ΔΗΚΟ 4,9% ενώ 2,4% επιλέγουν το ΕΛΑΜ και τους Οικολόγους-Συμμαχία. Οι σημαντικότερες εισροές προέρχονται από τη Συμμαχία 10%, την Αλληλεγγύη 8%, το ΔΗΚΟ 2,3% και το ΑΚΕΛ 1,5%. Οικολόγοι-Συμμαχία έχουν εκλογική επιρροή που κυμαίνεται στο 3,2% με τη διευκρινισμένη ψήφο να φθάνει στο 4,7%. Η συσπείρωση των Οικολόγων είναι 40% και της Συμμαχίας 33%.

Η ΔΗΠΑ καταγράφει ποσοστό 2,1% και εκτίμηση διευκρινισμένης ψήφου 3,1%. Κερδίζει δε 4,5% από το ΔΗΚΟ, 1,7% από το ΔΗΣΥ και 1,5% από το ΑΚΕΛ.

Ο κ. Μιχάλης Βρυωνίδης είναι διευθύνων σύμβουλος της Symmetron Market Research.

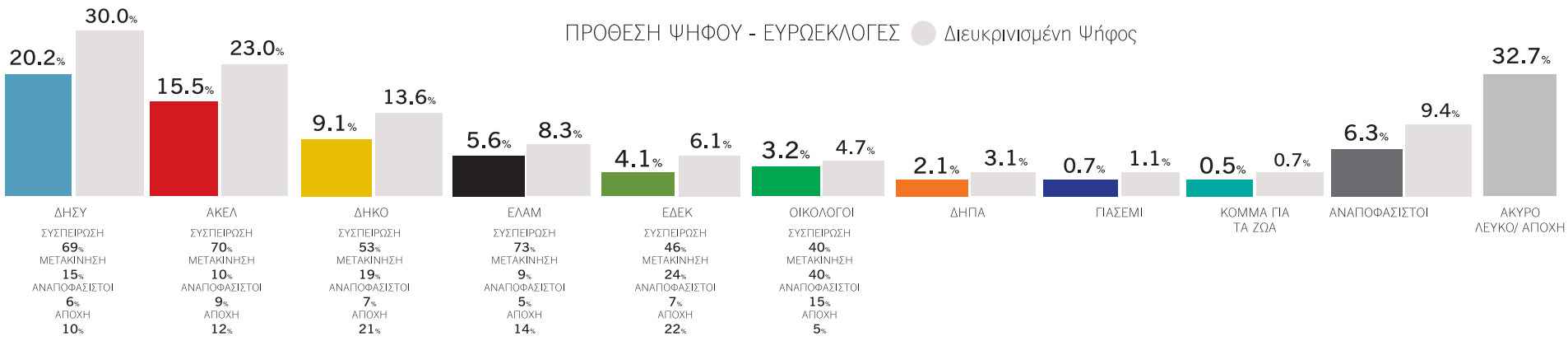

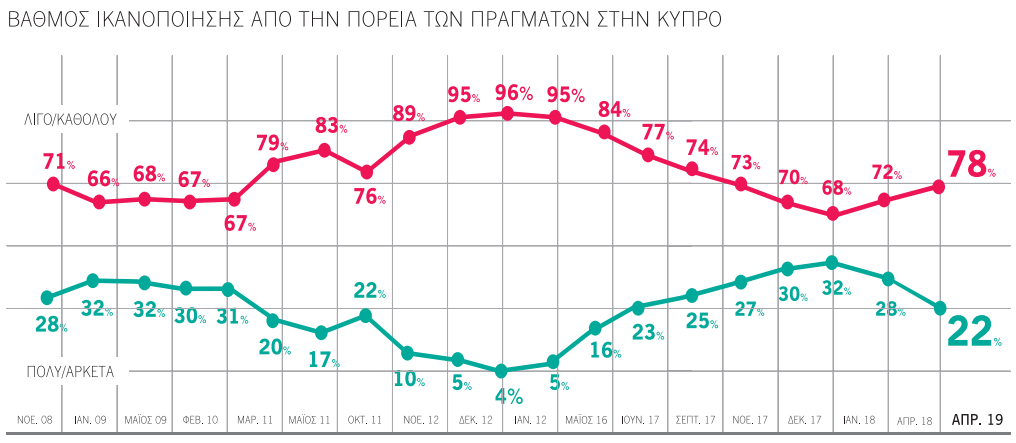

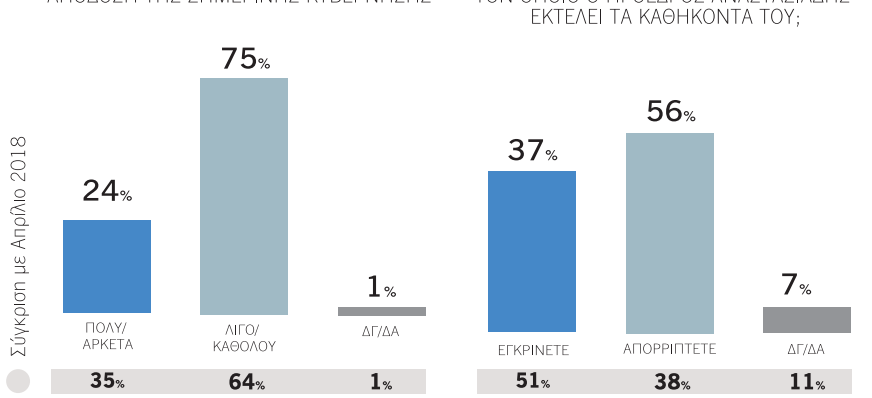

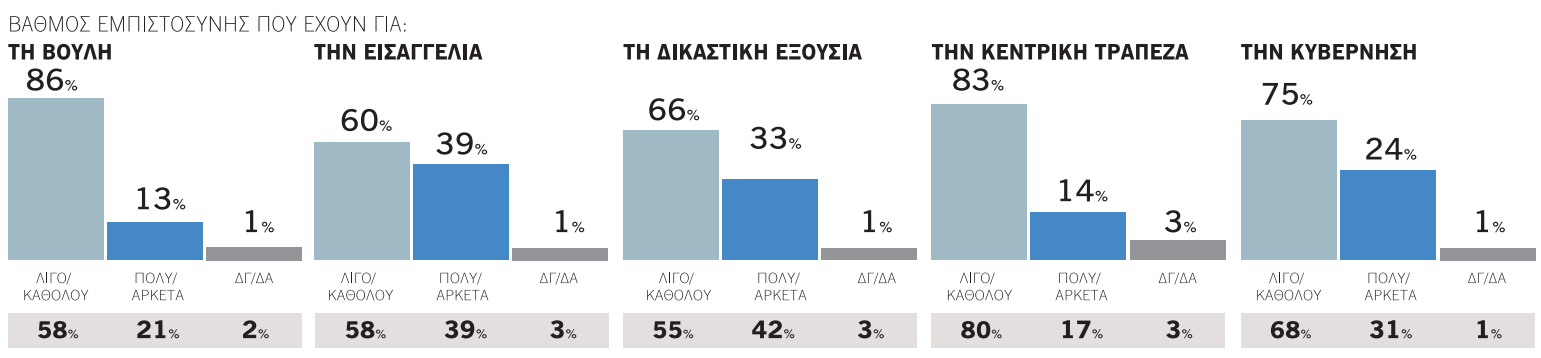

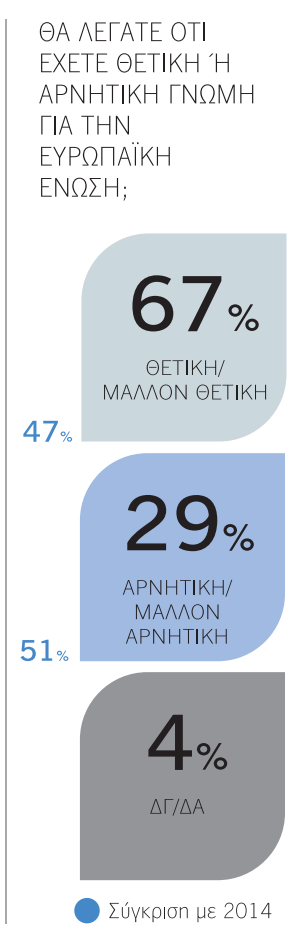

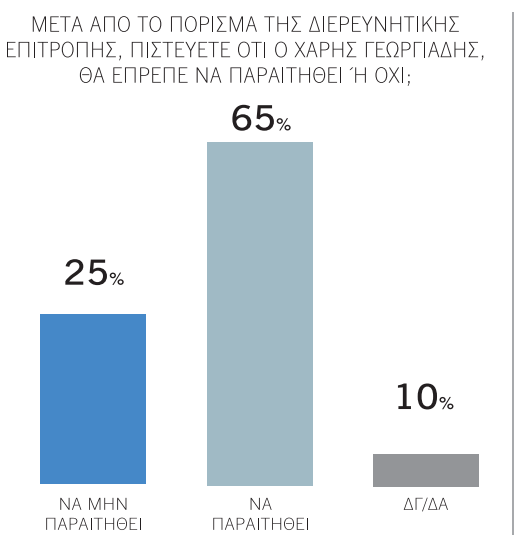

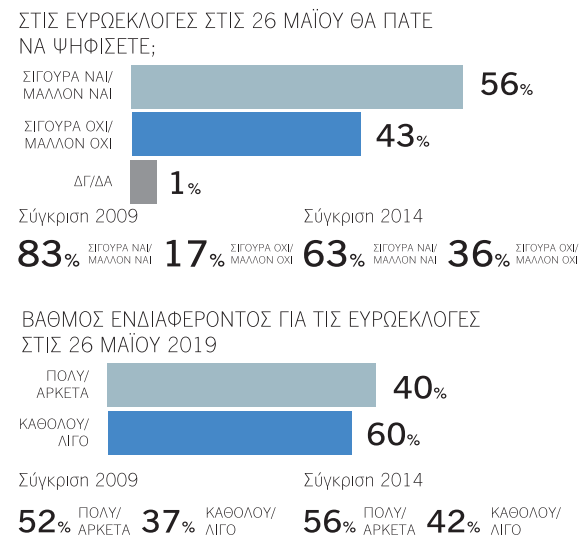

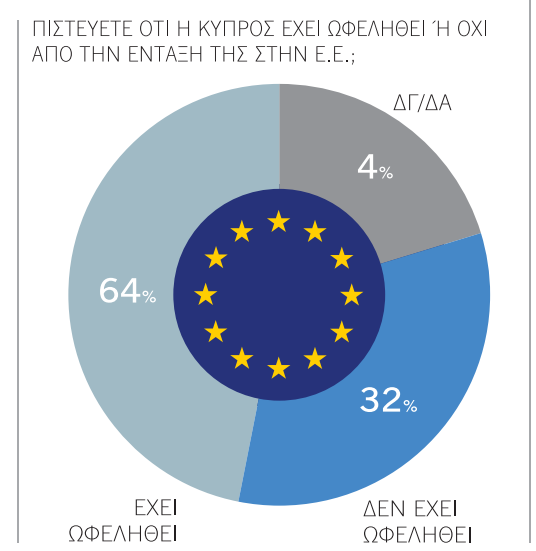

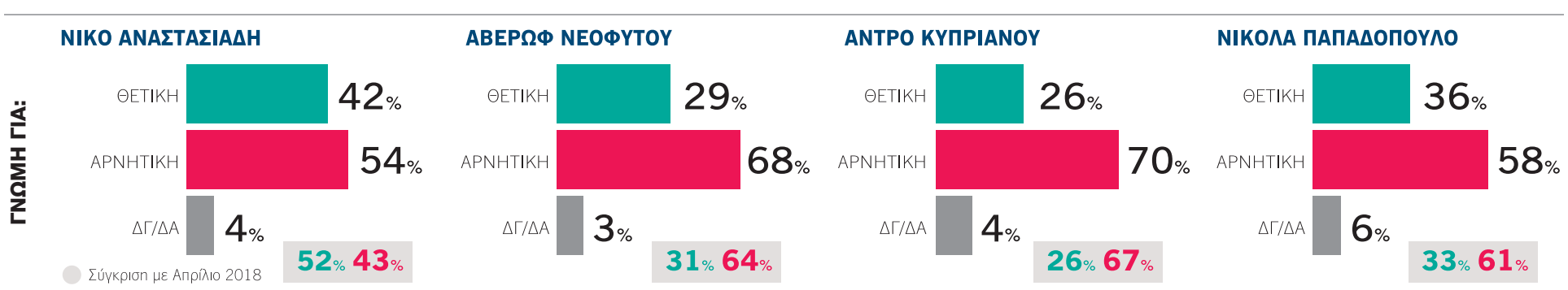

ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ 2019

ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΔΗΣΥ: ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ	ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ 44%	ΛΟΥΚΑΣ ΦΟΥΡΛΑΣ 40%	ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ 36%	ΕΛΕΝΗ ΣΤΑΥΡΟΥ 10%	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΕΝΤΩΝΑΣ 6%	ΤΖΩΡΤΖΙΑ ΚΩΝ/ΝΟΥ 5%	ΔΕΝ ΑΠΟΦΑΣΙΣΑ 10%
ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΑΚΕΛ:	ΝΕΟΚΛΗΣ ΣΥΛΙΚΙΩΤΗΣ 36%	ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ 30%	ΝΙΑΖΙ ΚΙΖΙΛΓΙΟΥΡΕΚ 30%	ΑΘΩΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ 16%	ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΚΟΥΜΑΣ 15%	ΜΑΡΙΝΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ 15%	ΔΕΝ ΑΠΟΦΑΣΙΣΑ 15%
ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΔΗΚΟ:	ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΥΡΙΔΗΣ 48%	ΕΛΕΝΗ ΘΕΟΧΑΡΟΥΣ 39%	ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ 25%	ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΟΥ 21%	ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ 19%	ΑΡΙΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ 12%	ΔΕΝ ΑΠΟΦΑΣΙΣΑ 5%

Ταυτότητα έρευνας

Ανάθεση: Καθημερινή Κυριακή Πολιτική & Οικονομική Εφημερίδα ΛΤΔ **Γραφείο:** Symmetron Market Research, μέλος ESOMAR **Ημερομηνία διεξαγωγής:** 5-12/04/2019 **Κάλυψη:** Παγκύπρια αστικές και αγροτικές περιοχές, άνδρες και γυναίκες 18 ετών και άνω με δικαίωμα ψήφου **Μέγεθος Δείγματος:** 822 άτομα **Μέθοδος Δειγματοληψίας:** Τυχαία στρωματοποιημένη δειγματοληψία **Συλλογή Δεδομένων:** Τηλεφωνικές συνεντεύξεις με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου **Τυπικό Περιθώριο Απόκλισης:** 95% βαθμός εμπιστοσύνης, περιθώριο απόκλισης +/- 3,4

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ / Symmetron Market Research

Ποιους επηρέασε η κατάρρευση του Συνεργατισμού

Η αποχή που συνθλίβει και η αθέατη πλευρά των Τ/κ

Οι ευθύνες για τη διάλυση του συνεργατικού κινήματος βαρύνουν όλους τους άμεσα ή έμμεσα εμπλεκόμενους. Η ετυμηγορία των πολιτών συμπορεύεται με τα αποτελέσματα του πορίσματος της διερευνητικής επιτροπής και καταδεικνύει ως βασικούς ένοχους τις διοικήσεις του κινήματος τόσο πριν όσο και μετά το 2013, στο ίδιο περίπου επίπεδο. Φαίνεται ότι οι πολίτες παρόλο που αποδίδουν και βαρύτατες ευθύνες στους πολιτικούς, μέμφονται σε μεγαλύτερο βαθμό αυτούς που είχαν στα χέρια τους την εξουσία στον Συνεργατισμό. Η διαχρονικά προβληματική διοίκηση του Συνεργατισμού ήταν, σύμφωνα με τους πολίτες, η ουσιώδης αιτία αποτυχίας του κινήματος σε ποσοστό 42%.

Στον καταλογισμό ευθυνών, ισοβαθμούν στη δεύτερη θέση τα κόμματα και η κυβέρνηση Αναστασιάδη με αντίστοιχο ποσοστό 35%. Σε διευκρινιστική ερώτηση για τις ευθύνες των κομμάτων, 60% των πολιτών απέδωσαν ίσες ευθύνες σε όλα τα κόμματα, 31% κατέδειξαν το ΑΚΕΛ, 24% το ΔΗΣΥ και 7% το ΔΗΚΟ. Όσον αφορά τις ευθύνες της κυβέρνησης Αναστασιάδη, οι ψηφοφόροι του ΑΚΕΛ τη θεωρούν ως πρώτο υπαίτιο με 67%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο ΔΗΚΟ είναι 30%, στην ΕΔΕΚ 39% και στον ΔΗΣΥ 11%.

Εξίσου σημαντική είναι και η ευθύνη του Χάρη Γεωργιάδη με 32% των πολιτών να τον θεωρούν βασικό, αλλά όχι τον πρώτο υπαίτιο της κρίσης στον Συνεργατισμό. Στον χώρο των ψηφοφόρων του Συναγερμού καταλογίζεται ευθύνη της τάξης του 18% στον Χάρη Γεωργιάδη, ενώ στο ΑΚΕΛ φθάνει στο 51% και στο ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ γύρω στο 40%.

Η πλειοψηφία 56%, δικαιώνει τη διερευνητική επιτροπή, δηλώνοντας ότι εμπιστεύεται το πόρισμά της με 39% να εκφράζουν αντίθετη άποψη. Ακόμα και στον χώρο του ΔΗΣΥ 40% των ψηφοφόρων εμπιστεύεται το πόρισμα, παρά τις διαφωνίες του κόμματος και της κυβέρνησης. Η εμπιστοσύνη στο έργο της διερευνητικής επιτροπής στον χώρο του ΑΚΕΛ ανέρχεται στο 77%, στο ΔΗΚΟ 69% και στην ΕΔΕΚ 74%.

Η πλειοψηφία 65%, τάσσεται υπέρ της παραίτησης του υπουργού Οικονομικών μετά από τα αποτελέσματα του πορίσματος. Η απαίτηση για παραίτηση του Χάρη Γεωργιάδη είναι σχεδόν καθολική στα κόμματα της αντιπολίτευσης σε ποσοστό 85% για το ΑΚΕΛ και ΕΔΕΚ και 81% το ΔΗΚΟ. Όμως, ακόμα και μεταξύ των ψηφοφόρων του ΔΗΣΥ καταγράφεται τάση υπέρ της παραίτησης της τάξης του 31%.

Εκτίμηση για την αποχή

Η αποχή αυξάνεται ραγδαία τα τελευταία χρόνια σε όλες ανεξαιρέτως τις εκλογικές αναμετρήσεις. Στις πρώτες Ευρωεκλογές το 2004, η αποχή κυμάνθηκε στο 27,5% και στις επόμενες εκλογές αυξήθηκε γεωμετρικά σε 40,6% το 2009 και 56% το 2014.

Οι διαχρονικές δημοσκοπήσεις της Καθημερινής επιτρέπουν τη σύγκριση και εξαγωγή σημαντικών συμπερασμάτων για την εξέλιξη των τάσεων στο εκλογικό σώμα. Τον Μάιο του 2014, σε αντίστοιχη δημοσκόπηση της Καθημερινής για τις Ευρωεκλογές, 26% των πολιτών δήλωναν ότι δεν θα προσέλθουν στις κάλπες.

Το τελικό αποτέλεσμα κατέγραψε υπερδιπλάσιο ποσοστό αποχής της τάξης του 56%. Σήμερα, ο αριθμός των ψηφοφόρων που δηλώνουν στη δημοσκόπηση ότι θα απέχουν από τις εκλογές αυξήθηκε σε 33%. Με αυτά τα δεδομένα, και συνυπολογίζοντας ένα σημαντικό αριθμό πολιτών που λόγω της αποστασιοποίησής τους από την πολιτική αρνούνται να συμμετέχουν σε δημοσκοπήσεις, αναμένεται περαιτέρω εκτόξευση του ποσοστού αποχής με μια πρώτη εκτίμηση γύρω στο 60%, ίσως και περισσότερο.

Είναι γνωστό ότι το ενδιαφέρον για τις Ευρωεκλογές είναι πανευρωπαϊκά μειωμένο και δεν πρόκειται για κυπριακό φαινόμενο. Αυτό επιβεβαιώνεται και από τα αποτελέσματα της δημοσκόπησης, με την πλειοψηφία των πολιτών (60%) να δηλώνουν ότι δεν ενδιαφέρονται για τις Ευρωεκλογές.

Αυτή η στάση, όμως, δεν αποτελεί τη μοναδική ερμηνεία για το μέγεθος της αποχής.

Αυτό που επιβάλλεται να πράξουν οι πολιτικοί, είναι η διερεύνηση, παραδοχή και αντιμετώπιση των λόγων που ωθούν τους Κύπριους πολίτες στην επιλογή της αποχής. Δυστυχώς, οι λόγοι, όπως αποκαλύπτει η δημοσκόπηση, εδράζουν πρωτίστως στην κρίση εμπιστοσύνης στα κόμματα και στους θεσμούς και δευτερευόντως στην αρνητική άποψη των πολιτών για τις Ευρωεκλογές.

Η αθέατη πλευρά

Η αθέατη διάσταση των εκλογών είναι ο αριθμός των Τουρκοκύπριων που θα συμμετέχουν στην ψηφοφορία. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η αποχή θα φθάσει περίπου στο 60% και η συνολική συμμετοχή θα κυμαίνεται γύρω στις 250 χιλιάδες, τότε η συμμετοχή ενός σημαντικού αριθμού Τουρκοκυπρίων υπέρ του ΑΚΕΛ ή της Κίνησης Γιασεμί ενδέχεται να επηρεάσει το τελικό αποτέλεσμα, μειώνοντας ή αυξάνοντας τις αποστάσεις από τα άλλα κόμματα.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΒΡΥΩΝΙΔΗΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ / Symmetron Market Research

Μάχη των μαχών για τις έξι έδρες

Τα φαβορί στα τρία μεγάλα κόμματα ενισχύουν τις εσωκομματικές έριδες πριν από την κάλπη

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Βάσει της δημοσκόπησης που διενήργησε η Symmetron Market Research για λογαριασμό της «Καθημερινής» μόλις το 56% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως θα ψηφίσουν στις επικείμενες εκλογές, καταδεικνύοντας πως οι ευρωεκλογές δεν είναι το κύριο ζήτημα που αφορά τους πολίτες. Όσο όμως κι αν οι ευρωεκλογές αποτελούν δευτερεύον θέμα για το εκλογικό κοινό, δεν φαίνεται να ισχύει το ίδιο μεταξύ των υποψηφίων που διεκδικούν τις έξι θέσεις. Τα κομματικά επιτελεία έχουν από καιρό ενεργοποιήσει τις μηχανές τους για την επικείμενη μάχη, ενώ οι υποψήφιοι που διεκδικούν τις έξι έδρες δίνουν τη μάχη των μαχών για την επικράτησή τους. Ποια είναι τα φαβορί για την Ευρωβουλή, ποιοι θεωρείται πως στηρίζονται από την ηγεσία, ποια στελέχη δουλεύουν για τον καθένα και ποιοι έχουν το δικό τους ακροατήριο, που ενδεχομένως να προκαλέσει ανατροπές; Αυτά είναι τα ερωτήματα που τίθενται στα κομματικά πηγαδάκια, την ίδια στιγμή που δεν αποφεύγονται εσωκομματικά μουρμουρητά και έριδες στα τρία μεγάλα κόμματα, ΔΗΣΥ, ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ, όπου οι έδρες είναι δεδομένες. Στην ΕΔΕΚ, στη Συμμαχία-Οικολόγοι και το ΕΛΑΜ η εσωστρέφεια και ο ανταγωνισμός μεταξύ των υποψηφίων δεν έχει ακόμη ενισχυθεί, καθώς η κύρια μάχη είναι αυτή της κατάληψης της έκτης έδρας.

Βάσει των ευρημάτων της δημοσκόπησης στον ΔΗΣΥ, ο Λευτέρης Χριστοφόρου επανεκλέγεται, καθώς λαμβάνει το 44%, τον ακολουθεί στις Βρυξέλλες ο Λουκάς Φουρλάς με 40%, ενώ τρίτος με 36% έρχεται ο Νίκος Τορναρίτης. Ο Λευτέρης Χριστοφόρου κρατώντας τη θέση του αναπληρωτή προέδρου στον ΔΗΣΥ παράλληλα με τη θέση του ευρωβουλευτή φρόντισε να διατηρήσει τις σχέσεις του με τη βάση και να μη χάσει τους στενούς δεσμούς που είχε ανέκαθεν με το ακροατήριό του. Όπως λέγεται εντός ΔΗΣΥ, οι συνεχείς επισκέψεις του σε επαρχίες, σε εκδηλώσεις και σωματεία του κόμματος, τον κράτησαν κοντά στο συναγερμικό κοινό όλο αυτό το διάστημα. Φαίνεται, άλλωστε, το δυνατό έρεισμά του στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου βάσει της δημοσκόπησης. Είναι γνωστό πως ο κ. Χριστοφόρου αποτελεί εκπρόσωπο της λαϊκής Δεξιάς στον ΔΗΣΥ, που αποτελεί και την πλειοψηφική τάση στον Συναγερμό και αυτό επιβεβαιώνεται βάσει της έρευνας. Τον κ. Χριστοφόρου ακολουθεί σε ψήφους ο Λουκάς Φουρλάς. Ο κ. Φουρλάς είχε δεχτεί έντονες πιέσεις για να κατέλθει με το ψηφοδέλτιο του ΔΗΣΥ, ενώ προτάσεις είχε από το ΔΗΚΟ και από τη Συμμαχία Πολιτών. Κίνηση που δείχνει πως όλα τα κόμματα γνωρίζουν το έρεισμά του στην κοινωνία, λόγω και του έντονου κοινωνικού του έργου και θέλησαν να το αξιοποιήσουν. Ο κ. Φουρλάς θεωρείται πως θα φέρει κοντά ένα ακροατήριο που δεν ανήκει σε κάποιο κομματικό χώρο, αλλά και λόγω των θέσεών του στο Κυπριακό, που θεωρούνται πιο σκληρές θα φέρει κοντά πρόσωπα που θα έβλεπαν θετικά την υποψηφιότητα της Ελένης Θεοχάρους. Βάσει της δημοσκόπησης, συγκεντρώνει ψήφους από τα περισσότερα κόμματα πλην ΕΔΕΚ, Συμμαχία Πολιτών και ΕΛΑΜ, ενώ ιδιαίτερα δυνατός παρουσιάζεται στην επαρχία Λεμεσού απ' όπου και προέρχεται. Το ερώτημα είναι πώς θα κινηθεί ο κομματικός πυρήνας και μηχανισμός του κόμματος. Θα ευνοήσει τον Λουκά Φουρλά ή τα δύο ηγετικά στελέχη του κόμματος;

Σε ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ έχει ξεκινήσει ένας υπόγειος πόλεμος για το ποιοι ευνοούνται από στελέχη και από την ηγεσία.

Οι υφιστάμενοι ευρωβουλευτές τυγχάνουν της στήριξης του εκλογικού κοινού, καθώς βάσει της δημοσκόπησης οι Συλικιώτης, Χριστοφόρου και Μαυρίδης επανεκλέγονται, ενώ τη δική της μάχη δίνει η Ελένη Θεοχάρους.

Άτυπη κόντρα φαίνεται να ισχύει μεταξύ Λουκά Φουρλά και Νίκου Τορναρίτη, με τον πρώτο να παρουσιάζεται πως καταλαμβάνει τη δεύτερη έδρα του ΔΗΣΥ.

Η δεύτερη ψήφος

Όπως λέγεται, εκτός από τις ευλογίες της Πινδάρου για εκλογή, ο Λουκάς Φουρλάς έχει και την άτυπη στήριξη του προέδρου της Δημοκρατίας, αλλά και καλή σχέση με τον υπουργό Εξωτερικών Νίκο Χριστοδουλίδη. Όπως λέγεται, οι Λουκάς Φουρλάς και Λευτέρης Χριστοφόρου έχουν σχέση χρόνων και σύμφωνα με τα κομματικά πηγαδάκια, αναμένεται να αλληλοβοηθούν. Όμως πέραν τούτου, κομματικοί κύκλοι υπενθυμίζουν πως οι συναγερμικοί ψηφοφόροι συνηθίζουν διαχρονικά να δίνουν τη δεύτερη ψήφο τους στον αριστίνδην του κόμματος για να τον κρατήσουν κοντά στο κόμμα. Το έκαναν, άλλωστε, και σε άλλες εκλογικές μάχες, φέρνοντας κοντά στο κόμμα πρόσωπα που μετεξελίχθησαν σε δυνατά στελέχη, όπως οι Πρόδρομος Προδρόμου, Χρίστος Στυλιανίδης, Στέλλα Κυριακίδου, ενώ στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές, εξέλεξαν τον αριστίνδην Σόλωνα Κασίνη, αφήνοντας εκτός ηχηρά ονόματα και στελέχη.

Το κόστος

Ο Νίκος Τορναρίτης, τρίτος τη τάξει στο κόμμα, φαίνεται βάσει της δημοσκόπησης να έρχεται τρίτος και συνεπώς να μένει εκτός Ευρωκοινοβουλίου. Ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΔΗΣΥ έχει σημαντικό έρεισμα στην αστική Λευκωσία –βάσει δημοσκόπησης– και στο ακροατήριο που είναι ένθερμα υπέρ μιας λύσης. Ακροατήριο που ενδεχομένως να στρέψει την πλάτη του στον ΔΗΣΥ, μετά και τους χειρισμούς της κυβέρνησης σε Κυπριακό και Συνεργατισμό, αλλά και τη σκλήρυνση της στάσης του κόμματος. Το αν ο Νίκος Τορναρίτης θα πληρώσει το τίμημα των κυβερνητικών και κομματικών χειρισμών είναι ένα ζήτημα ανοικτό. Όπως ανοικτό είναι αν θα πληρώσει την υπόγεια κόντρα που έχει με τον Λουκά Φουρλά από την αρχή του προεκλογικού. Όπως είναι γνωστό, μέλη της κοινοβουλευτικής ομάδας, όπως η Αννίτα Δημητρίου και ο Ευθύμιος Δίπλαρος έχουν βγει ανοικτά και τον στηρίζουν, καθώς και άλλα στελέχη που με την αποχώρησή του, εισέρχονται στη βουλή, όπως η Σάβια Ορφανίδου. Υπενθυμίζεται πως η εκλογή Τορναρίτη και ο διορισμός Στέλλας Κυριακίδου στην Κομισιόν αλλάζει άρδην το σκηνικό στην κοινοβουλευτική ομάδα, φέρνοντας δύο, ίσως και τρία στελέχη μέσα, με κάποιον βουλευτή να αναλαμβάνει και τη θέση του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου. Στη λίστα ακολουθεί η Ελένη Σταύρου με 10%, ο Παναγιώτης Σεντώνας με 6% και η Τζώρτζια Κωνσταντίνου με 5%.

Η μάχη μεταξύ Θεοχάρους και Μαυρίδη

Ο Κώστας Μαυρίδης φαίνεται να είναι ο εκλεκτός του ΔΗΚΟϊκού ακροατηρίου, καθώς βάσει της δημοσκόπησης λαμβάνει το 48%. Τον ακολουθεί η Ελένη Θεοχάρους με 39%, ενώ τρίτος στη σειρά έρχεται ο Μαρίνος Μουσιούττας με 25%. Στην τέταρτη θέση βρίσκεται η Κατερίνα Χριστοφίδου με 21%, με 19% ο Ζαχαρίας Κουλίας και 12% ο Άριστος Βασιλειάδης. Όπως αναφέρουν κομματικές πηγές, ο Κώστας Μαυρίδης φαίνεται να έχει το δικό του ακροατήριο εντός και εκτός του ΔΗΚΟ, που φαίνεται να μην τον έχει εγκαταλείψει παρά την παρουσία του στις Βρυξέλλες. Υπενθυμίζεται πως στις ευρωεκλογές του 2014, είχε στηριχθεί από την ηγεσία, κάτι που δεν ισχύει σήμερα έστω κι αν έχει εισροές από όλα τα κόμματα πλην του ΔΗΣΥ και των Οικολόγων. Λίγο πιο κάτω φαίνεται να ακολουθεί η Ελένη Θεοχάρους, η οποία βάσει της δημοσκόπησης έχει εισροές από τα περισσότερα κόμματα, πλην ΑΚΕΛ, ΕΔΕΚ και ΕΛΑΜ. Ενδιαφέρον προκαλεί το γεγονός ότι το χαμηλότερο ποσοστό ψήφων προέρχεται από την επαρχία Λεμεσού, από την οποία προέρχεται και όπου εξελέγη βουλευτής στις εκλογές του 2016. ΔΗΚΟϊκοί κύκλοι επισημαίνουν πως ένα καλό ποσοστό της Ελένης Θεοχάρους σημαίνει παράλληλα αύξηση των ποσοστών του ΔΗΚΟ, καθώς, όπως εκτιμάται, η κύρια εισροή ψήφων για την κα Θεοχάρους προέρχεται από άλλους χώρους. Ο Μαρίνος Μουσιούττας, αν και έρχεται τρίτος, δεν πρέπει να διαγράφεται από το κάδρο, καθώς έχει τη στήριξη της ηγεσίας. Υπενθυμίζεται πως ο ίδιος ο Νικόλας Παπαδόπουλος τού ζήτησε να δώσει τη μάχη. Κάτι που θεωρείται πως επουλώνει τις εσωκομματικές πληγές και ανακόπτει τις διαρροές προς τη Δημοκρατική Παράταξη. Την ίδια ώρα που στα τρία μεγάλα κόμματα η μάχη επικεντρώνεται στο ποιοι θα εκλεγούν ευρωβουλευτές, σε ΕΔΕΚ, Συμμαχία Πολιτών, Οικολόγους, ΕΛΑΜ και ΔΗΠΑ, το διακύβευμα διαφοροποιείται. Βάσει και των ποσοστών της δημοσκόπησης, το ΕΛΑΜ φέρεται να λαμβάνει την έκτη έδρα, στέλνοντας τον εκπρόσωπο Τύπου του ΕΛΑΜ Γεάδη Γεάδη στις Βρυξέλλες. Η ΕΔΕΚ ενισχύει την επιθετική ρητορική της απέναντι στο ΕΛΑΜ, θέλοντας να περάσει το μήνυμα πως αποτελεί τη μόνη επιλογή για να μείνει εκτός του ΕΛΑΜ. Συμμαχία Πολιτών και Οικολόγοι έχουν ήδη ξεκινήσει επίθεση στον υπόλοιπο ενδιάμεσο χώρο και συγκεκριμένα σε ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ με αφορμή τον Συνεργατισμό, επιδιώκοντας σε εισροή ψήφων από τον συγκεκριμένο χώρο, ενώ η ΔΗΠΑ, έχει ως κύριο στόχο όχι την κατάληψη της έδρας, αλλά το 3,6% που θα την εντάξει στο εθνικό κοινοβούλιο και θα της δώσει κρατική χορηγία.

Κούρσα για τρεις στο ΑΚΕΛ - Φαβορί ο Συλικιώτης

Ο Νεοκλής Συλικιώτης επανεκλέγεται βάσει της δημοσκόπησης, λαμβάνοντας το 36%, ενώ τον ακολουθούν με ποσοστό 30% ο βουλευτής Γιώργος Γεωργίου και ο Νιαζί Κιζίλγιουρεκ. Ο κ. Συλικιώτης, βάσει της δημοσκόπησης, φαίνεται να επιβραβεύεται για την τρέχουσα θητεία του. Είναι άλλωστε πρώτος στη λίστα με τη δράση των Κύπριων ευρωβουλευτών με βάση τα στοιχεία της σελίδας του Ευρωκοινοβουλίου στην οποία καταγράφεται η δράση των αντιπροσώπων μας στην Ευρώπη και αυτή την είδηση φρόντισε να το προωθήσει ιδιαίτερα το ΑΚΕΛ. Στην Εζεκία Παπαϊωάννου ευνοούν σίγουρα την υποψηφιότητα του κ. Συλικιώτη λόγω και του ρόλου που έχει στην ομάδα της Ευρωπαϊκής Ενωτικής Αριστεράς/Αριστερά των Πρασίνων των Βορείων Χωρών, στην οποία είναι αντιπρόεδρος. Ο ίδιος βάσει και της έρευνας έχει ιδιαίτερο έρεισμα στην επαρχία Λεμεσού. Όχι μόνο γιατί κατάγεται από εκεί, αλλά βάσει και του τι λέγεται στο παρασκήνιο η επαρχία Λεμεσού του ΑΚΕΛ και συγκεκριμένα ο βουλευτής και επαρχιακός Γιώργος Γεωργίου, φαίνεται να εργάζεται ιδιαίτερα για την επανεκλογή του κ. Συλικιώτη. Τόσο που έχει προκαλέσει δυσφορία μεταξύ στελεχών και συζητήσεις στα συλλογικά σώματα, καθώς στο ΑΚΕΛ, η προώθηση υποψηφίων και ο παραγοντισμός θεωρείται ασυγχώρητο αμάρτημα.

Οι Γιώργος Γεωργίου και Νιαζί Κιζίλγιουρεκ θα δώσουν βάσει της έρευνας τη δική τους μάχη για τη δεύτερη θέση. Ο Γιώργος Γεωργίου έχει στο πλευρό του την πλειοψηφία της κοινοβουλευτικής ομάδας, με τους Κώστα Κώστα, Χρίστο Τζιοβάνη, Αδάμο Αδάμου, αλλά κυρίως την Ειρήνη Χαραλαμπίδου να εργάζονται για την εκλογή του. Μάλιστα, η κα Χαραλαμπίδου είχε δεχτεί ευγενικές συστάσεις από τα ανώτατα δώματα για να κρατήσει χαμηλότερους τόνους γύρω από το ποιον ευνοεί, όπως και ο γ.γ. της ΕΚΑ Πανίκος Χάμπας. Όπως λέγεται, πάντως, από το περιβάλλον του Γιώργου Γεωργίου φέρεται να υπάρχει σχετική δυσφορία για το γεγονός ότι προωθούνται άλλα πρόσωπα από την ηγεσία, παρακάμπτοντας τον βουλευτή της Λάρνακας. Ο ίδιος έχει δυνατό έρεισμα στην περιοχή Λάρνακας και Πάφου και όπως λέγεται στο σκληρό ΑΚΕΛικό ακροατήριο.

Ο Νιαζί Κιζίλγιουρεκ και ο Γιώργος Γεωργίου δίνουν μάχη για τη δεύτερη έδρα του ΑΚΕΛ. Με τον πρώτο να έχει τη στήριξη των Τ/κ που δεν περιλαμβάνονται στη δημοσκόπηση και τον δεύτερο τη στήριξη στελεχών και πυρήνων.

Όπως ο Γιώργος Γεωργίου, έτσι και ο Νιαζί Κιζίλγιουρεκ φέρεται να έχει το δικό του έρεισμα και ιδιαίτερα από τις ψήφους των Τ/κ. Θα πρέπει να σημειωθεί πως στα δημοσκοπικά ευρήματα δεν έχουν συμπεριληφθεί οι Τ/κ που προτίθενται να ψηφίσουν στις επικείμενες εκλογές. Στις εκτιμήσεις του ΑΚΕΛ φτάνουν τις 5-10.000. Ένας αριθμός διόλου ευκαταφρόνητος, καθώς το κόμμα της Αριστεράς και ιδιαίτερα ο Νιαζί Κιζίλγιουρεκ έχουν από καιρό ξεκινήσει προεκλογική εκστρατεία, με Τ/κ ακτιβιστές και ενεργούς πολίτες να εντάσσονται στο επιτελείο του Τ/κ ακαδημαϊκού και το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα να βοηθά ανεπίσημα. Την υποψηφιότητα Κιζίλγιουρεκ θεωρείται πως στηρίζει ιδιαίτερα η ηγεσία του κόμματος, καθώς θεωρείται πως έτσι θα σταλεί μήνυμα πως και η κοινωνία είναι έτοιμη για λύση. Το ζήτημα βεβαίως είναι πως ήδη υποψήφιοι του ΑΚΕΛ βλέπουν με σχετική δυσφορία την «προώθηση» Νιαζί. Ενδεικτική η αναφορά του κ. Κυπριανού στην υποψηφιότητα Κιζίλγιουρεκ κατά την εκδήλωση Μισιαούλη-Καβάζογλου. Κίνηση που θεωρήθηκε πως στέλνει το μήνυμα πως η ηγεσία έχει τον δικό της εκλεκτό. Στη σειρά ακολουθεί ο Άθως Γεωργίου με 16%, ο Γιώργος Κουκουμάς και η Μαρίνα Νικολάου με 15%.

«Θα μπορούσαμε να είχαμε λευκό καπνό στο Κραν Μοντάνα»

Η τέχνη της πολιτικής διαπραγμάτευσης στο ετήσιο επιχειρηματικό δείπνο του INSEAD Κύπρου

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΥΚΑΡΙΔΗ**

Διακεκριμένοι επιχειρηματίες, απόφοιτοι του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Διοίκησης Επιχειρήσεων (INSEAD) συγκεντρώθηκαν την περασμένη εβδομάδα στη Λευκωσία για το ετήσιο δείπνο του INSEAD Κύπρου. Παρών ήταν και ο πρώην υπουργός Εξωτερικών Ιωάννης Κασουλίδης, ο οποίος κλήθηκε να μιλήσει για τα διδάγματα, τα οποία έχει αποκομίσει μέσα από διαπραγματεύσεις σε πολιτικό επίπεδο. Με το γνωστό του ύφος ο κ. Κασουλίδης έκλεψε την παράσταση περιγράφοντας με ειλικρίνεια συγκεκριμένες πτυχές από τη διαπραγματευτική διαδικασία στο Κραν Μοντάνα.

«Η αρχή του τίποτα δεν συμφωνείται μέχρι να συμφωνηθούν όλα επιτρέπει στις δύο πλευρές να αισθάνονται ότι έχουν χώρο για ελιγμούς, έτσι ώστε κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων να μπορούν να επανέλθουν σε ένα ζήτημα μόλις διαπιστώσουν ότι οι στόχοι τους δεν επιτυγχάνονται» και πρόσθεσε «Κατά την άποψή μου εάν θέλουμε ένα επιτυχημένο αποτέλεσμα στις διαπραγματεύσεις, σε περίπτωση που θέλουμε να ανοίξουμε εκ νέου ένα ζήτημα βάσει αυτής της αρχής, αυτό που πρέπει να εφαρμοστεί είναι ότι η πλευρά που θέλει να επαναδιαπραγματευθεί ένα σημείο πρέπει να είναι έτοιμη να προσφέρει κάτι στην άλλη πλευρά σε άλλο διαπραγματευτικό κεφάλαιο. Η τακτική του να ανοίγουν συνεχώς κεφάλαια που έχουν ήδη συμφωνηθεί με σκοπό την επίτευξη περαιτέρω παραχωρήσεων από την άλλη πλευρά, είναι μια κακή διαπραγματευτική τακτική».

Προς επίλυση τέτοιων διαπραγματευτικών αδιεξόδων ο κ. Κασουλίδης τόνισε ότι και οι δύο πλευρές πρέπει να είναι σε θέση να παρουσιάσουν τις θέσεις τους από την αρχή, έτσι ώστε και οι δύο πλευρές να γνωρίζουν πού βρίσκονται τα πλαίσια. Σημείωσε, ότι η εισαγωγή νέων στοιχείων που δημιουργούν έκπληξη, τη στιγμή που η μία πλευρά συνειδητοποιεί ότι έχει φτάσει σε μια συμφωνία είναι επίσης μια κακή διαπραγματευτική στρατηγική.

> *«Έχω αποφύγει κατά τη διάρκεια της θητείας μου ως υπ. Εξωτερικών να μιλήσω για κόκκινες γραμμές», σημείωσε ο Ιωάννης Κασουλίδης.*

«Έχω αποφύγει κατά τη διάρκεια της θητείας μου ως υπουργός Εξωτερικών να μιλήσω για κόκκινες γραμμές. Όταν μιλάς για κόκκινες γραμμές, φυλακίζεις τον εαυτό σου σε μια κατάσταση από την οποία δεν μπορείς να ξεφύγεις. Η ουσία της διαπραγμάτευσης είναι να επιτευχθεί μια συμφωνία. Η ουσία της διαπραγμάτευσης είναι το πάρε-δώσε. Δεν πρέπει να διστάσουμε να παραδεχθούμε ότι αυτό πρόκειται να συμβεί για να επιτύχουμε συναίνεση.»

Για τη Συνθήκη Εγγυήσεων ο κ. Κασουλίδης είπε ότι τόσο το Ηνωμένο Βασίλειο όσο και η Ευρωπαϊκή Ένωση μίλησαν για τη μη βιωσιμότητα της Συνθήκης Εγγυήσεων και του μονομερούς στρατιωτικού επεμβατικού δικαιώματος. «Αυτό αναγνωρίστηκε και από τον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ μέσα από τα 6 σημεία που παρουσίασε στις δύο πλευρές. Πρόκειται για ένα κεκτημένο, το οποίο αποτελεί πραγματική πρόοδο και για αυτό τον λόγο δεν θα έπρεπε να αποθαρρύνει όλους από το να προσπαθήσουν ξανά.»

Εστιάζοντας την προσοχή του στο παρόν αδιέξοδο ο κ. Κασουλίδης σημείωσε ότι τώρα βρισκόμαστε σε μια κενή περίοδο ανάμεσα στις διαπραγματεύσεις και υπάρχει χώρος για τοξική ρητορική. «Εάν θέλουμε να προχωρήσουμε, πιστεύω ότι κάθε πλευρά θα πρέπει να πει ότι θα επαναφέρουμε στο τραπέζι όλα τα θέματα που έχουν ήδη συμφωνηθεί και να χρησιμοποιήσουμε τις προτάσεις που υπέβαλε ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ για να προχωρήσουμε μπροστά. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος που θα μας οδηγήσει μια μέρα στη διευθέτηση του ζητήματος. Κατά τις διαπραγματεύσεις ο καθένας πρέπει να έχει κατά νου το τελικό παιχνίδι, να έχει κατά νου έναν συμβιβασμό, μέσα σε ένα πνεύμα πάρε-δώσε, και όχι να προσπαθεί να κερδίσει χρόνο ή να έχει κατά νου το παιχνίδι επίρριψης ευθυνών.»

Διακεκριμένοι επιχειρηματίες, απόφοιτοι του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Διοίκησης Επιχειρήσεων (INSEAD) συγκεντρώθηκαν την περασμένη εβδομάδα στη Λευκωσία για το ετήσιο δείπνο του INSEAD Κύπρου.

Μιλώντας για τις διαπραγματεύσεις στο Κραν Μοντάνα, ο κ. Κασουλίδης ανέφερε ότι στην Ελβετία φτάσαμε πολύ κοντά στο ποθητό αποτέλεσμα. Ταυτόχρονα επέκρινε την οργανωτική δομή της διάσκεψης που κατά την άποψή του προέκρινε το αποτέλεσμα. «Ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ κατέφθασε από τη Νέα Υόρκη στις 02:00 το πρωί και στις 09:00 έπρεπε να προσφωνήσει τη διάσκεψη, ξεκινώντας με ξεχωριστές συναντήσεις με κάθε πλευρά. Το βράδυ παρατέθηκε δείπνο και ο γενικός γραμματέας ζήτησε να δοθούν οι τελικές θέσεις της κάθε πλευράς –το πρώτο λάθος– αντί να θέσει τις δικές του προτάσεις επί τάπητος και στη συνέχεια να ζητήσει από τις δύο πλευρές να δηλώσουν αν συμφωνούν ή διαφωνούν. Σας διαβεβαιώνω ότι θα ήταν πολύ δύσκολο και για τις δύο πλευρές να πουν ότι διαφωνούν. Ο τρόπος με τον οποίο εξελίχθηκαν τα πράγματα διευκόλυνε τις πλευρές να ξεφύγουν από τις ευθύνες τους.»

Ο τέως υπουργός Εξωτερικών ανέφερε ότι κατά τη διάρκεια του δείπνου η ατμόσφαιρα έγινε τοξική, υπήρξαν πολλές φωνές και παρεξηγήσεις και κατά τις 02:00 ο κ. Γκουτιέρες κουράστηκε και διέκοψε το συνέδριο, λέγοντας ότι δεν μπορούμε να συνεχίσουμε για πάντα. «Η ατυχία ήταν ότι την επόμενη μέρα έπρεπε να σηκωθεί το πρωί και να πάει στο Αμβούργο για μια συνάντηση των G20. Σε αντίθετη περίπτωση, εάν ο γενικός γραμματέας είχε διαθέσει και το επόμενο πρωινό για διαπραγματεύσεις και είχε πει στις δύο πλευρές να ξεκουραστούν και να έρθουν την επόμενη μέρα για να συνεχίσει η διαδικασία μέχρι το μεσημέρι, τότε νομίζω ότι θα μπορούσαμε να είχαμε λευκό καπνό.»

100 ΧΡΟΝΙΑ
ΓΛΑΥΚΟΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ
1919-2019

Ινστιτούτο Γλαύκος Κληρίδης

ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΤΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΓΛΑΥΚΟΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ ΣΑΣ ΠΡΟΣΚΑΛΕΙ
ΝΑ ΠΑΡΑΣΤΕΙΤΕ ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΙΜΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΛΑΥΚΟ ΚΛΗΡΙΔΗ,
ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ 100 ΧΡΟΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ.

ΣΑΒΒΑΤΟ 20 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, ΣΤΙΣ 10:30 Π.Μ.
ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ.

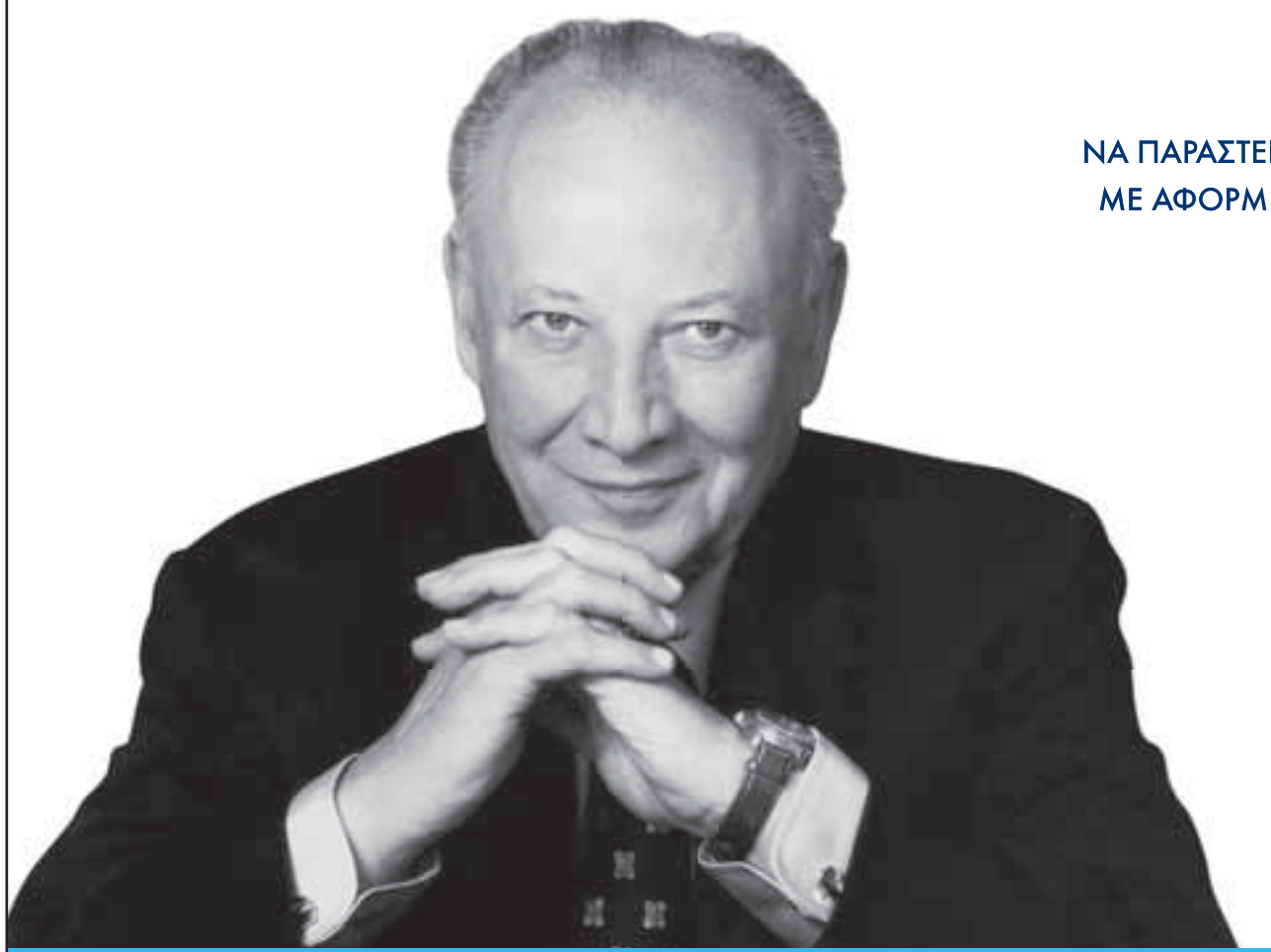

Κύριοι ομιλητές στην εκδήλωση θα είναι
ο πρώην Πρωθυπουργός της Ελλάδας, **κος Κώστας Σημίτης**
και ο πρώην Υφυπουργός Παρά τω Προέδρω, **κος Παντελής Κούρος**.

Στην εκδήλωση θα παρέμβουν
ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, **κος Νίκος Αναστασιάδης**,
ο Πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού, **κος Αβέρωφ Νεοφύτου**
και ο Πρόεδρος του Ινστιτούτου Γλαύκος Κληρίδης
και τέως Υπουργός Εξωτερικών, **κος Ιωάννης Κασουλίδης**.

Είσοδος Ελεύθερη

Για περισσότερες πληροφορίες: **www.clerides.org**

Ανοιξε το κουτί της Πανδώρας στην περιοχή μας

Οι ΗΠΑ στο επίκεντρο ραγδαίων γεωστρατηγικών αλλαγών

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Η περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου μοιάζει με ένα πελώριο κουτί της Πανδώρας που έχει ήδη ανοίξει και οι εξελίξεις με ταχύτητα χιονοστιβάδας φαίνεται να αλλάζουν τον ρου των πολιτικοκοινωνικών, αλλά και οικονομικών εξελίξεων. Στο γειτονικό Ισραήλ, το αποτέλεσμα των βουλευτικών εκλογών αποτελεί σημείο εκκίνησης για τη δρομολόγηση ενός νέου σχεδίου λύσης για το Παλαιστινιακό, με Νετανιάχου και Τραμπ να αποκηρύσσουν στην ουσία τη λύση των δύο κρατών. Την ίδια ώρα τα βόρεια παράλια της Αφρικής σαρώνει το νέο κύμα της περίφημης Αραβικής Άνοιξης. Στην Αλγερία οι διαδηλωτές δεν τερματίζουν τις κινητοποιήσεις τους στον απόηχο της παραίτησης Αμπντελαζίζ Μπουτεφλίκα, στο Σουδάν ανατράπηκε μετά από 30 χρόνια ο Ομάρ Αλ Μπασίρ, ενώ στη Λιβύη ο εμφύλιος εντείνεται.

Η Κύπρος δεν φαίνεται να μένει εκτός σκηνικού, καθώς οι τελευταίες εξελίξεις στο Κυπριακό μάλλον θα οδηγήσουν τις εμπλεκόμενες πλευρές στη λήψη δύσκολων αποφάσεων. Η ομοσπονδιακή λύση δέχεται νέα πλήγματα και το «φάντασμα» της λύσης των δύο κρατών και της διχοτόμησης επιστρέφει στον ορίζοντα. Μάλιστα, στην τελευταία του συνέντευξη στην «Κ», ο «ΥΠΕΞ» των Κατεχομένων Κουντρέτ Όζερσαϊ είχε ισχυριστεί ότι «ο ηγέτης της ελληνοκυπριακής κοινότητας, ενδεχομένως άθελά του, άνοιξε το κουτί της Πανδώρας στο Κυπριακό, καθώς με δική του πρωτοβουλία ξεκίνησε η συζήτηση για τα εναλλακτικά σχέδια». Όλες αυτές

Κυπριακό: Η διχοτόμηση, ενδεχομένως να αποτελέσει και το σημείο εκκίνησης για μελλοντικές διαπραγματεύσεις.

Παλαιστινιακό: Ισραήλ και ΗΠΑ αποσύρουν τη φόρμουλα συνύπαρξης δύο κρατών, ενός εβραϊκού και ενός παλαιστινιακού.

οι εξελίξεις συμβαίνουν σε μια περίοδο που οι ΗΠΑ πιέζουν Ευρωπαίους και περιφερειακούς σύμμαχους για περισσότερες πρωτοβουλίες στα πεδία της διπλωματίας και της άμυνας. Στην περίπτωση της Ανατολικής Μεσογείου, οι ΗΠΑ και η Γαλλία προσεγγίζουν θετικά τη σύσφιξη των σχέσεων και της συνεργασίας στον άξονα Ισραήλ-Κύπρου-Ελλάδας. Στο επίκεντρο αυτής της συνεργασίας, εκτός από τα αμυντικά και διπλωματικά θέματα ξεχωρίζουν οι σχεδιασμοί και οι κινήσεις στο ενεργειακό πεδίο.

Διχοτόμηση ενόψει;

Την προηγούμενη εβδομάδα ο νέος γύρος επαφών της προσωρινής συμβούλου του γ.γ. του ΟΗΕ με του δύο ηγέτες στην Κύπρο δεν έφτασε σε θετικό αποτέλεσμα. Οι πλευρές, σε γενικές γραμμές, συμφώνησαν ότι διαφωνούν σε πολλά ζητήματα. Υπό τη σκιά αυτής της εξέλιξης, η τ/κ πλευρά απέρριψε βεβιασμένα ίσως την εξέταση του σεναρίου κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, και η ε/κ πλευρά την ιδέα μιας τετραμερούς διάσκεψης.

Από πλευράς Μ. Ακιντζί, στο σημείο που έχουν φτάσει σήμερα οι εξελίξεις, δίχως πρόοδο στο ζήτημα της πολιτικής ισότητας, της αποτελεσματικής συμμετοχής των Τ/κ σε όλες τις δομές της νέας ομοσπονδίας και την εκ περιτροπής προεδρία, η ομοσπονδιακή λύση θα εξακολουθεί να απομακρύνεται από τον ορίζοντα. Η δε, ε/κ πλευρά κατηγορεί τον κ. Ακιντζί ότι αυτός είναι που έχει απομακρυνθεί από τις συγκλίσεις της προηγούμενης περιόδου. Ο πρόεδρος Αναστασιάδης επιμένει στο γεγονός ότι στον 21ο αιώνα δεν υπάρχουν δημοκρατικά καθεστώτα, στα οποία ξένες δυνάμεις διατηρούν επεμβατικά δικαιώματα και οι πληθυσμιακές μειοψηφίες έχουν τη δυνατότητα να επιβάλλουν όλες τις αποφάσεις τους. Οι συγκρουόμενες απόψεις των δύο ηγεσιών, μόλις ένα χρόνο πριν από τις κρίσιμες «προεδρικές εκλογές» στην τ/κ κοινότητα, φέρνουν την Κύπρο αντιμέτωπη με το «φάντασμα» της διχοτόμησης. Αυτή που ενδεχομένως να αποτελέσει σημείο εκκίνησης για μελλοντικές συζητήσεις και διαπραγματεύσεις. Πάντως, η τουρκική πλευρά, δίχως να αποκλείει ακόμη την ομοσπονδιακή λύση, εμφανίζεται πρόθυμη και για μια τέτοιου είδους διαπραγμάτευση.

Το Παλαιστινιακό

Αντίθετα με το Κυπριακό στην περίπτωση του Παλαιστινιακού, στο οποίο από τα χρόνια του Ψυχρού Πολέμου η φόρμουλα των δύο κρατών ήταν στο επίκεντρο των συζητήσεων, οι εξελίξεις οδηγούν τις πλευρές προς αντίθετη κατεύθυνση. Υπό τη σκιά των αποτελεσμάτων των βουλευτικών εκλογών στο Ισραήλ, η λύση του ενός και μοναδικού κράτους έχει ως φαίνεται επικρατήσει στους σχεδιασμούς Νετανιάχου. Συγκεκριμένα, σε μια περίοδο που αλλάζουν οι κοινωνικοπολιτικές και διπλωματικές ισορροπίες στην Ανατολική Μεσόγειο με ραγδαίους ρυθμούς, Ισραήλ και ΗΠΑ ετοιμάζονται να αποσύρουν τη φόρμουλα της ειρηνικής συνύπαρξης ενός ανεξάρτητου εβραϊκού και ενός παλαιστινιακού κράτους. Η ισραηλινή εφημερίδα «Χάαρετζ», σε κύριο άρθρο της υπογραμμίζει: «Ο Bezalel Smotrich, ο οποίος είναι ο ηγέτης της ριζοσπαστικής δεξιάς στην επόμενη Knesset υποδεικνύει: «Με αντάλλαγμα τη θέσπιση νομοθεσίας που, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, θάβει τα κατηγορητήρια κατά Νετανιάχου, ο πρωθυπουργός θα πρέπει να συντονίσει τη «συμφωνία του αιώνα» με τον πρόεδρο των Η.Π.Α., με τρόπο που να επιτρέπει στο Ισραήλ να κηρύξει την κυριαρχία του στους εποικισμούς και να διαβεβαιώσει ότι δεν θα γίνει έξωση σε κανέναν». Μάλιστα, στο άρθρο προστίθεται ότι, «ανάμεσα στις πληροφορίες που διαρρέουν από την Ουάσιγκτον σχετικά με το σχέδιο, υπάρχουν ενδείξεις ότι το Ισραήλ θα είναι σε θέση να διατηρήσει την περιοχή Γ, η οποία περιλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος της Δυτικής Όχθης και όλους τους εποικισμούς, τις ζώνες πυρός του ισραηλινού στρατού και τις ανοικτές περιοχές. Οι Παλαιστίνιοι, των οποίων η πολιτική θέση στο σχέδιο είναι σκοτεινή, θα αποζημιωθούν με οικονομική βοήθεια. Εάν απορρίψουν το σχέδιο, όπως αναμένεται, θα είναι ευκολότερο να υποστηριχθεί η προσάρτηση των περιοχών που κατακτήθηκαν από το Ισραήλ σε πολέμους».

Με την Ουάσιγκτον να κινεί τα νήματα, Κύπρος, Ισραήλ (φωτογραφία), Παλαιστίνη, Αλγερία, Λιβύη και Σουδάν, βρίσκονται στο επίκεντρο χιονοστιβάδας εξελίξεων που φαίνεται να αλλάζουν τον ρου των πολιτικοκοινωνικών, αλλά και οικονομικών τους δεδομένων.

Νέο κύμα αραβικής άνοιξης

Τα νέα μοντέλα για την επίλυση του Κυπριακού και του Παλαιστινιακού έρχονται στο προσκήνιο σε μια στιγμή που τα βόρεια παράλια της Αφρικής βιώνουν ιστορικές εξελίξεις. Από τη Λιβύη μέχρι το Σουδάν, τα παράλια της Ανατολικής Μεσογείου βρίσκονται αντιμέτωπα με πολιτικές ανατροπές και κοινωνικοοικονομικές αλλαγές. Στην Αλγερία, η παραίτηση του ηλικιωμένου Μπουτεφλίκα από το αξίωμα του προέδρου της χώρας δεν καθησυχάζει τα πλήθη που παραμένουν στους δρόμους και ζητούν πολιτικές μεταρρυθμίσεις και πάταξη της διαφθοράς. Στη γειτονική Λιβύη, ο ηγέτης των δυτικών δυνάμεων, ο στρατηγός Χαλίφα Μπελκασίμ Χάφταρ, έχοντας εξασφαλίσει την υποστήριξη της Σαουδικής Αραβίας, των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων και μερικώς της Αιγύπτου και της διεθνούς κοινότητας, βάλλει κατά της Τρίπολης με απώτερο στόχο τον έλεγχο ολόκληρης της επικράτειας της χώρας. Η παγκόσμια κοινή γνώμη παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις και στις δύο χώρες, οι οποίες έχουν πλούσια ενεργειακά κοιτάσματα. Πολιτικός και κοινωνικός αναβρασμός επικρατεί και σε μια άλλη χώρα της περιοχής, στο Σουδάν, με διαδηλωτές να απαιτούν την ανατροπή, του επί τρεις δεκαετίες προέδρου Ομάρ Αλ Μπασίρ κατηγορούμενου για τη γενοκτονία 300.000 ανθρώπων στο Νταρφούρ, στα δυτικά της χώρας ενώ 2,7 εκατομμύρια είχαν υποχρεωθεί να εγκαταλείψουν τις εστίες τους. Μιλώντας στην κρατική τηλεόραση την Πέμπτη, ο υπουργός Άμυνας Αουάντ Ιμπν Ουφ ανακοίνωσε την πτώση του καθεστώτος και είπε ότι ο στρατός αναλαμβάνει τη διακυβέρνηση για μία μεταβατική περίοδο δύο ετών. Την ίδια στιγμή, εξελίξεις τρέχουν και στη Λιβύη με τα εμφυλιοπολεμικά μέτωπα ανοικτά και τη χώρα να βρίσκεται σε χάος. Τις εξελίξεις παρακολουθεί με ιδιαίτερο «εκνευρισμό» η Αίγυπτος, η οποία στα δυτικά εδάφη της δέχεται νέες τρομοκρατικές επιθέσεις. Στη νέα περίοδο, τα διπλωματικά και ενεργειακά συμφέροντα φέρνουν στο προσκήνιο νέες ισορροπίες, οι οποίες «πυροδοτούν» άλλα σχέδια λύσης, φόρμουλες και συμμαχίες, με τις μεγάλες δυνάμεις να κυριαρχούν στο γεωπολιτικό σκηνικό και να ανασχηματίζουν τις σφαίρες επιρροής.

Σε πολιτικό και οικονομικό αδιέξοδο τα Κατεχόμενα

Με δανεικά πληρώνουν μισθούς στο «δημόσιο», ενώ πάνε στις «προεδρικές» τον Απρίλη χωρίς Κυπριακό στην ατζέντα

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Σε οικονομικό αδιέξοδο οδηγούνται τα Κατεχόμενα στη σκιά των τελευταίων εξελίξεων στην τουρκική οικονομία, με την πολυκομματική «κυβέρνηση» Ερχιουρμάν στη μέγγενη, καθώς αδυνατεί να ανταποκριθεί στις οικονομικές υποχρεώσεις της και πληρώνει τους μισθούς των «δημόσιων υπαλλήλων» με δανεικά χρήματα. Με το Κυπριακό να έχει οδηγηθεί ουσιαστικά σε αδιέξοδο και τα σκαμπανεβάσματα στις σχέσεις με την Τουρκία, η τ/κ ηγεσία δεν έχει παρά πολύ λιγοστά μέσα για να αντιμετωπίσει την οικονομική πίεση. Με την τ/κ Δεξιά να ανυπομονεί να επιστρέψει στην εξουσία το πολιτικό θρίλερ εκτυλίσσεται ήδη από τώρα με ορίζοντα της «προεδρικές εκλογές» του επόμενου Απρίλη.

Από την περίοδο που ανέλαβε η πολυκομματική «κυβέρνηση» του αριστερού «πρωθυπουργού» Τουφάν Ερχιουρμάν, η Άγκυρα έχει περιορίσει σημαντικά την οικονομική βοήθεια που παρέχει στην τ/κ κοινότητα. Ο κύριος λόγος είναι διότι η ίδια η Τουρκία βρίσκεται εν μέσω μεγάλης οικονομικής κρίσης. Μάλιστα, ακολουθώντας τις παρεμβάσεις Τούρκων και ξένων οικονομολόγων, οι εκπρόσωποι της κυβέρνησης προχωρούν σε περικοπές δαπανών και στη λήψη έκτακτων μέτρων. Άλλος παράγοντας που συντείνει στον περιορισμό της οικονομικής βοήθειας από την Τουρκία είναι το εγχείρημα της πολυκομματικής «κυβέρνησης», η οποία, σύμφωνα και με την Άγκυρα, δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τα μεγάλα οικονομικά προβλήματα, αφού δεν προσεγγίζει θετικά τα μέτρα οικονομικής λιτότητας και τις προτάσεις της για ιδιωτικοποιήσεις.

Από την πλευρά της, η «κυβέρνηση» Τουφάν Ερχιουρμάν ρίχνει την μπάλα στο γήπεδο της Τουρκίας, καθώς διατυπώνει τη θέση ότι η νέα οικονομική συμφωνία με την Άγκυρα δεν έχει «κλείσει» μέχρι σήμερα εξαιτίας της καθυστέρησης που οφείλεται στην τουρκική πλευρά. Οι εκλογές στην Τουρκία, η μετάβαση σε νέο προεδρικό σύστημα και οι εξελίξεις που ακολούθησαν δεν επέτρεψαν στην Άγκυρα να εστιάσει στο μέλλον των οικονομικών σχέσεών της με την τ/κ πλευρά. Ανεξαρτήτως του «blame game» στον άξονα Τουρκίας-Κατεχομένων, το σίγουρο είναι ότι οι τελευταίες εξελίξεις έχουν φέρει σε πολύ δύσκολη θέση την «κυβέρνηση» Ερχιουρμάν. Πριν από λίγες εβδομάδες για να πληρώσει μισθούς στο «δημόσιο», η «κυβέρνηση» υποχρεώθηκε να ζητήσει δανεικά από τον Τούρκο επιχειρηματία Εμρουλλάχ Τουρανλί, ο όμιλος του οποίου διαχειρίζεται το αεροδρόμιο της Τύμπου. Ο Τουρανλί απασχόλησε στο παρελθόν την επικαιρότητα με φακέλους διαφθοράς. Ο ίδιος εξασφάλισε προνομιακή μεταχείριση σε Κατεχόμενα και Τουρκία με υποσχέσεις, οι οποίες δεν έγιναν ποτέ πραγματικότητα. Επίσης, το όνομα του Τούρκου επιχειρηματία ήλθε στο προσκήνιο με υποθέσεις δωροδοκίας στελεχών της τ/κ Δεξιάς και της «κυβέρνησης».

Ο «υπουργός Οικονομικών» Σερντάρ Ντενκτάς προκάλεσε τριγμούς στην «κυβέρνηση», ανακοινώνοντας ότι για να πληρώσει μισθούς στο «δημόσιο» δανείστηκε λεφτά από τον επιχειρηματία που διαχειρίζεται το αεροδρόμιο Τύμπου Εμρουλλάχ Τουρανλί, ο οποίος κατηγορήθηκε στο παρελθόν για δωροδοκία στελεχών της τ/κ Δεξιάς, αλλά και αξιωματούχων της «κυβέρνησης».

Η πολιτική θύελλα

Η πληροφορία της πληρωμής των μισθών του «δημοσίου» με δανεικά χρήματα που εξασφαλίστηκαν από τον κ. Τουρανλί δόθηκε στη δημοσιότητα από τον ίδιον τον «υπουργό Οικονομικών», Σερντάρ Ντενκτάς. Όπως ήταν αναμενόμενο, την προηγούμενη εβδομάδα, η αποκάλυψη Ντενκτάς πυροδότησε αλυσιδωτές αντιδράσεις στο τ/κ πολιτικό πεδίο. Η πρώτη ηχηρή αντίδραση ήλθε από συνεργάτη του κ. Ντενκτάς στην πολυκομματική «κυβέρνηση», τον «αντιπρόεδρο και ΥΠΕΞ» Κουντρέτ Όζερσαϊ. Σύμφωνα με τον κ. Όζερσαϊ, η κίνηση του κ. Ντενκτάς, εκτός από το γεγονός ότι πλήττει το γόητρο της «ΤΔΒΚ», έγινε δίχως να έχει εξασφαλιστεί προηγουμένως η συγκατάθεση όλων των μελών της «κυβέρνησης». Με σκληρά λόγια επιτέθηκε και η «αντιπολίτευση», τονίζοντας ότι η μοναδική διέξοδος από την κρίση είναι η διάλυση της σημερινής «κυβέρνησης» και ο σχηματισμός νέας υπό την ηγεσία της. Οι τελευταίες πληροφορίες της «Κ» θέλουν τη νέα κίνηση Ντενκτάς να έχει φέρει την πολυκομματική «κυβέρνηση» στα πρόθυρα της διάλυσης. Στο εσωτερικό του Κόμματος του Λαού (ΚΛ) του Κουντρέτ Όζερσαϊ ξεχωρίζει η άποψη ότι πλέον έχει έρθει η στιγμή να χωρίσουν οι δρόμοι του κόμματος με μια τόσο αποτυχημένη «κυβέρνηση». Με αμηχανία προσεγγίζουν τις τελευταίες εξελίξεις και τα δύο κόμματα της τ/κ Αριστεράς, που εκπροσωπούνται στην «κυβέρνηση». Ένα χρόνο πριν από τις «προεδρικές εκλογές», η «κυβέρνηση» δείχνει να βυθίζεται, ενώ οι τελευταίες σφυγμομετρήσεις δείχνουν περαιτέρω συρρίκνωση των ποσοστών της τ/κ Αριστεράς.

Λόγω κρίσης, αλλά και αντίθεσης στην πολυκομματική «κυβέρνηση» του αριστερού Ερχιουρμάν, η Άγκυρα περιόρισε σημαντικά την οικονομική βοήθεια στην τ/κ κοινότητα.

Οι κρίσιμες «εκλογές»

Υπό τη σκιά των τελευταίων εξελίξεων, οι «προεδρικές εκλογές» του επόμενου έτους προσλαμβάνουν κρίσιμο χαρακτήρα. Στην επόμενη «εκλογική αναμέτρηση», εκτός από τη νέα ηγεσία της τ/κ κοινότητας, οι Τ/κ θα κληθούν να αποφασίσουν για το πολιτικό και οικονομικό μοντέλο που θα ακολουθηθεί κατά το επόμενο διάστημα, με απώτερο στόχο την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης. Στην παρούσα συγκυρία, η τ/κ Δεξιά παρουσιάζεται με τη δική της «απάντηση» στις νέες προκλήσεις. Πιστή στην παραδοσιακή γραμμή της, η τ/κ Δεξιά προτείνει πιστή υπακοή στις κατευθυντήριες γραμμές της Άγκυρας. Παράλληλα, ζητάει τη μελέτη εναλλακτικών σχεδίων της Τουρκίας, δίχως να αποκλείει τη μελλοντική τροποποίηση του καθεστώτος σχέσεων της τ/κ κοινότητας με την Άγκυρα, ενδεχομένως με βάση ενός μοντέλου εθνικού κέντρου και υποδιοίκησης. Από την άλλη η Αριστερά εμφανίζεται πολιτικά αποσυντονισμένη και αναποφάσιστη σχετικά με τη μελλοντική τροπή των εξελίξεων και τις κρίσιμες αποφάσεις που εκκρεμούν. Διά στόματος Μουσταφά Ακιντζί, επιμένει στις πάγιες διεκδικήσεις της στο Κυπριακό, δίχως ωστόσο να παρέχει πειστικές απαντήσεις και επεξηγήσεις για τα ερωτήματα που θα έλθουν στο προσκήνιο σε περίπτωση που τελικά καταρρεύσουν οριστικά οι συνομιλίες στο Κυπριακό. «Σε έναν χρόνο, ο μέσος Τ/κ θα κληθεί να ψηφίσει σε μια εκλογική αναμέτρηση που από σήμερα ξεπερνά τα παραδοσιακά όρια των προεδρικών εκλογών», εκτιμούν καλά ενημερωμένες τ/κ πηγές, που προσθέτουν τα εξής: «Μέχρι σήμερα, στις προεδρικές εκλογές, οι Τ/κ έστελναν στο «προεδρικό» το άτομο που διαπραγματεύεται το Κυπριακό με τον Ε/κ ηγέτη. Σε ένα έτος, πέρα από τον διαπραγματευτή της τ/κ κοινότητας, οι Τ/κ θα κληθούν να αποφασίσουν για ένα νέο μοντέλο διακυβέρνησης, για μια νέα στρατηγική που θα αφορά την επόμενη ημέρα της αποτυχίας των συνομιλιών και φυσικά τις μελλοντικές σχέσεις μας με την Τουρκία».

Συμπληρώνεται το ψηφιδωτό των Τριμερών

Μετά την Ιορδανία στο στάδιο της προετοιμασίας βρίσκεται η πρώτη Σύνοδος σε επίπεδο ηγετών με τον Λίβανο και την Παλαιστίνη

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η δεύτερη Τριμερής Σύνοδος, σε επίπεδο ηγετών στο Αμάν της Ιορδανίας, ουσιαστικά προσθέτει άλλο ένα κομμάτι στο παζλ των περιφερειακών συνεργασιών που έχουν εγκαινιασθεί στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, με Κύπρο και Ελλάδα στον πυρήνα τους. Ωστόσο, βασικός κρίκος της περιφερειακής αλυσίδας, στην παρούσα φάση, θεωρείται ο Λίβανος η συμμετοχή του οποίου στο πλέγμα των τριμερών, θα αποτελέσει ένα σημαντικό βήμα για τη σταθερότητα στην περιοχή, ενώ θα ενισχύσει τη συνεργασία των κρατών της περιοχής σε όλα τα επίπεδα. Η παρουσία των υπουργών Εξωτερικών και Ενέργειας, Νίκου Χριστοδουλίδη και Γιώργου Λακκοτρύπη στη Βηρυτό, ουσιαστικά αποσκοπούσε να προλειάνει το έδαφος για την πρώτη Τριμερή σε επίπεδο ηγετών Κύπρου-Ελλάδας και Λιβάνου. Εν αντιθέσει με την Αίγυπτο και το Ισραήλ όπου το εσωτερικό πολιτικό σκηνικό ήταν υποβοηθητικό, η περίπτωση του Λιβάνου περιγράφεται ως ιδιάζουσα ένεκα της πολιτικής κατάστασης που επικρατούσε και που ουσιαστικά αποτελούσε τροχοπέδη. Η εξομάλυνση του εσωτερικού μετώπου, από διπλωματικής σκοπιάς, θεωρείται ως η κατάλληλη χρονική συγκυρία προκειμένου το πλέγμα των τριμερών συνεργασιών να επεκταθεί και κυρίως να αποτελέσει ισχυρό παράγοντα επίλυσης χρόνιων προβλημάτων, όπως η διασυνοριακή διαφορά επί της θαλάσσης με το Ισραήλ. Μια εκκρεμότητα που φαίνεται να επηρεάζει και την Κύπρο, με τη μη επικύρωση της συμφωνίας για την οριοθέτηση των ΑΟΖ των δύο χωρών.

Στο Αμάν της Ιορδανίας οι Νίκος Αναστασιάδης, Αλέξης Τσίπρας και βασιλιάς Αμπντάλα Β΄ θα επικεντρωθούν σε περιφερειακά ζητήματα, την τρομοκρατία, το μεταναστευτικό, ενώ θα υπογραφούν και σειρά μνημονίων και συνεργασιών σε διμερές επίπεδο.

Για τον Λίβανο η μη κύρωση της συμφωνίας οριοθέτησης της ΑΟΖ με την Κύπρο αποδίδεται στη διαφωνία που υπάρχει με το Ισραήλ για τα όρια των ΑΟΖ των δύο χωρών, κάτι που απορρίπτει η Λευκωσία.

Για την Κύπρο η περίπτωση του Λιβάνου έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και σε διμερές επίπεδο. Η εκκρεμότητα που παρατηρείται στην επικύρωση της συμφωνίας, που έχει συνομολογηθεί για οριοθέτηση των ΑΟΖ των δύο χωρών, ενδιαφέρει άμεσα τη Λευκωσία, συμφωνία που θα εξαλείψει ενδεχόμενα μελλοντικά προβλήματα σε τέσσερα τεμάχια της κυπριακής ΑΟΖ, που γειτνιάζουν με την ΑΟΖ του Λιβάνου. Πρόκειται για το 3 και 13 που εφάπτονται με την ΑΟΖ του Λιβάνου, το 9 που ένα μέρος επίσης συνορεύει, αλλά και το 2, το οποίο, αν και δεν έχει επαφή με την ΑΟΖ του Λιβάνου, βρίσκεται σε κοντινή απόσταση και ενδεχομένως να προκύψουν ανάλογα προβλήματα που παρατηρούνται μεταξύ Κύπρου και Ισραήλ, στο κοίτασμα «Αφροδίτη». Οι δύο χώρες έχουν καταλήξει σε συμφωνία, η οποία, ωστόσο, δεν έχει επικυρωθεί από τη Βουλή του Λιβάνου. Η εκκρεμότητα που παρατηρείται αποδίδεται στο ρευστό πολιτικό περιβάλλον που επικρατούσε, αλλά και λόγω πιέσεων από πλευράς Τουρκίας. Η Λευκωσία στην παρούσα χρονική στιγμή θεωρεί πως η εκκρεμότητα που υπάρχει μπορεί τερματιστεί. Σημαντικό ρόλο πιστεύεται πως μπορεί να διαδραματίσει ο πρωθυπουργός Σαάντ αλ Χαρίρι και οι καλές σχέσεις του με τον Νίκο Αναστασιάδη, τις οποίες η Λευκωσία θέλει να κεφαλαιοποιήσει.

Πρόβλημα με Ισραήλ

Στο Λίβανο, αποδίδουν τη μη επικύρωση της συμφωνίας οριοθέτησης σε μια διαφωνία που υπάρχει με το Ισραήλ για την οριοθέτηση και εκεί της ΑΟΖ. Οι Λιβανέζοι ισχυρίζονται πως στο συγκεκριμένο θέμα εμπλέκεται και η Κύπρος. Στη Λευκωσία οι ισχυρισμοί απορρίπτονται κατηγορηματικά με αποτέλεσμα να παραμένει σε εκκρεμότητα η επικύρωση. Κατά την πρόσφατη επίσκεψη του υπουργού Εξωτερικών στη Βηρυτό, εκτός από τις άλλες επαφές ο Νίκος Χριστοδουλίδης συναντήθηκε και με τον πρόεδρο της Βουλής του Λιβάνου για άρση του αδιεξόδου. Στο θέμα της διαφωνίας με το Ισραήλ, παλαιότερα, είχε καταβληθεί προσπάθεια από πλευράς Κύπρου για επίλυση του ζητήματος, χωρίς επιτυχία. Παρά την εκκρεμότητα που υπάρχει αυτό το οποίο λέγεται από κυπριακής πλευράς είναι πως ο Λίβανος παρά την απουσία συμφωνίας δεν πρόκειται να προκαλέσει προβλήματα.

Δεύτερη με Ιορδανία

Η προσοχή που δίδεται στην Τριμερή με Ιορδανία αφορά περισσότερο τη μεγαλύτερη εικόνα των περιφερειακών συνεργασιών και λιγότερο επιμέρους θέματα συνεργασίας. Για τη 2η Τριμερή στο Αμάν, η ατζέντα των συμφωνιών είναι περιορισμένη και αφορά ζητήματα χαμηλής πολιτικής, όπως λέγεται. Περισσότερη έμφαση δίδεται στον ρόλο που διαδραματίζει η Ιορδανία στο Μεσανατολικό, αλλά και στο θέμα των μεταναστών από Συρία.

Σε διμερές επίπεδο η Λευκωσία θεωρεί την Ιορδανία ως ένα δυνητικό πελάτη στον τομέα των υδρογονανθράκων, ένα ζήτημα που έχει απασχολήσει τις δύο πλευρές στο παρελθόν. Στο Αμάν, Κύπρος και Ιορδανία θα υπογράψουν ένα Μνημόνιο Κατανόησης και μια Συμφωνία Συνεργασίας. Το Μνημόνιο θα αφορά τον τομέα της Έρευνας, της Καινοτομίας και της Τεχνολογίας, και η Συμφωνία την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας, του Οργανωμένου Εγκλήματος, της Παράνομης Διακίνησης Ναρκωτικών και Ψυχοτρόπων Ουσιών και των Πρόδρομων Ουσιών τους, της Παράνομης Μετανάστευσης και Άλλων Ποινικών Αδικημάτων.

Ο Μενέντεζ στη Λευκωσία

Παράλληλα με τις περιφερειακές δραστηριότητες, ιδιαίτερη αξία συνεχίζει να έχει η κινητικότητα που καταγράφεται από πλευράς ΗΠΑ και την επιδίωξη ενίσχυσης του ρόλου και παρουσίας τους, στην περιοχή. Μετά την παρουσία Μάικ Πομπέο στην Ιερουσαλήμ, στη Λευκωσία φθάνει ο Αμερικανός γερουσιαστής των Δημοκρατικών, Ρόμπερτ Μενέντεζ, την υπογραφή του οποίου φέρει νομοσχέδιο για την πολιτική των ΗΠΑ στην Ανατολική Μεσόγειο. Ο Δημοκρατικός γερουσιαστής θα συναντηθεί την ερχόμενη Τρίτη με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη, τον υπουργό Εξωτερικών Νίκο Χριστοδουλίδη, ενώ έχει ζητήσει να συναντηθεί και με τον υπουργό Άμυνας Σάββα Αγγελίδη. Στο επίμαχο νομοσχέδιο και με την υπογραφή του Ρεπουμπλικάνου γερουσιαστή Μάρκο Ρούμπιο, υπάρχουν και πρόνοιες για άρση του εμπάργκο αμερικανικών όπλων προς την Κύπρο.

Εκτιμούμε ότι με το ΓεΣΥ μάς κάνουν επίταξη

Μαρίνος Σωτηρίου: Ο σχεδιασμός μετακυλύει την ευθύνη του κόστους και του ελλειμματικού προϋπολογισμού στους παρόχους υγείας

Συνέντευξη στον **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

«Όταν έγιναν οι σχεδιασμοί οι γιατροί σκόπιμα είχαν αποκλειστεί από αυτούς», λέει στη συνέντευξή του στην «Κ», ο εκπρόσωπος Τύπου του Παγκύπριου Συνδέσμου Ιδιωτικών Νοσηλευτηρίων δρ Μαρίνος Σωτηρίου. Σημειώνει ότι ο σχεδιασμός του Συστήματος μετακυλύει την ευθύνη του κόστους και του ελλειμματικού προϋπολογισμού στους παρόχους υγείας, τονίζοντας παράλληλα πως μέχρι πρόσφατα η ηγεσία του ΟΑΥ ισχυριζόταν ότι θα επιτρέπεται η ιδιωτική ιατρική σε περιβάλλον ΓεΣΥ.

–Ποια είναι η άποψή σας για το Γενικό Σύστημα Υγείας;

–Τα πλείστα συστήματα υγείας με τα οποία θέλουμε να συγκριθούμε έχουν πολύ πιο υψηλούς πόρους. Καταλαβαίνω πως το κράτος και η οικονομία μας δεν μπορούν να σηκώσουν αυτούς τους πόρους, αλλά παράλληλα δεν αφήνουν τον κόσμο που θέλει να πληρώσει την έξτρα του ασφάλεια να την αγοράσει. Μπορεί, κάλλιστα κάποιος να πει ότι ένας πολίτης που δεν μπορεί να έχει ιδιωτική ασφάλεια υγείας δεν θα έχει πρόσβαση στα μεγάλα ιδιωτικά νοσηλευτήρια. Ωστόσο, εγώ σας διαβεβαιώ ότι δεν τίθεται τέτοιο θέμα. Αν εγώ έχω εξασφαλισμένους του πόρους μου και είμαι ικανοποιημένος, τότε δεν θα αφήσω αυτόν τον πολίτη να φύγει. Ποιος ο λόγος να χάσω έναν ακόμη ασθενή, αν υπάρχει η δυνατότητα να καλύψω τα έξοδά μου. Με αυτή τη λογική στο τέλος της ημέρας κανένας δεν θα μείνει εκτός και δεν θα έχουμε ασθενείς δύο ταχυτήτων. Αυτό συμβαίνει τώρα. Σήμερα το 80% των πολιτών είναι δικαιούχοι στο Δημόσιο και όλοι λίγο ή πολύ, έχουν πρόσβαση με κάποιο τρόπο στην υγεία. Εξάλλου, εδώ και αρκετά χρόνια το Δημόσιο δίνει κουπόνια, τα οποία πάντα ήταν πιο χαμηλά από όσα χρεώνει συνήθως ο ιδιωτικός τομέας και ο μόνος λόγος που μπορούμε να τα δεχθούμε αυτά, είναι διότι υπήρχαν ορισμένοι άλλοι πόροι όπως οι ιδιώτες και οι ασφάλειες κ.τ.λ., οι οποίοι πληρώνουν σε ψηλότερο κόστος και διασφαλίζεται η βιωσιμότητά μας. Άρα, κατά κάποιο τρόπο αυτό το ταμείο αλληλεγγύης που θέλουμε να κάνουμε και ονομάζεται ΟΑΥ γινόταν από μόνο του ανεπίσημα.

–Βρισκόμαστε λίγες εβδομάδες πριν από την εφαρμογή του ΓεΣΥ. Ποιοι είναι οι λόγοι που όλα αυτά τα προβλήματα, που προτάσσετε τώρα, δεν αναδείχθηκαν νωρίτερα;

> *Η ηγεσία του ΟΑΥ μέχρι πρόσφατα ισχυριζόταν ότι θα επιτρέπεται η ιδιωτική ιατρική.*

–Αυτό έγινε για δύο κυρίως λόγους. Ο πρώτος είναι το γεγονός ότι ψηφίστηκαν κάποιοι νόμοι, οι οποίοι δεν πίστευε κανείς ότι θα εφαρμοστούν. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι έστω και τώρα που ψηφίστηκαν οι επιπρόσθετοι νόμοι και όλοι είναι έτοιμοι να εφαρμόσουν αυτό το ΓεΣΥ, εμείς όμως έως πριν από μερικούς μήνες δεν είχαμε στοιχεία για να ξέρουμε με τι έχουμε να κάνουμε.

–Γιατί δεν υπήρξε κάποια πρωτοβουλία από τον ιατρικό κόσμο και να ασκήσετε πιέσεις ώστε να εξασφαλίσετε αυτά τα στοιχεία νωρίτερα;

–Καταρχάς δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο ΟΑΥ σχεδιάστηκε και λειτουργεί χωρίς να συμμετέχει κάποιος γιατρός στο Διοικητικό του Συμβούλιο. Όταν έγιναν οι σχεδιασμοί οι γιατροί σκόπιμα είχαν αποκλειστεί από αυτούς. Άρα, πώς θα μπορούσαμε να συμβάλουμε εμείς σε αυτό, όταν στο συμβούλιο του ΟΑΥ υπάρχουν εκπρόσωποι ασθενών, συντεχνιών, εργοδοτών κ.τ.λ., αλλά κανένας γιατρός. Αυτό δεν είναι παράξενο; Πάνε να φτιάξουν ένα ΓεΣΥ και δεν έχουν ούτε έναν γιατρό μέσα να εκφράσει τις απόψεις και τις θέσεις του για τον σχεδιασμό με τη δικαιολογία ότι οι γιατροί έχουν συμφέρον και δεν επιτρέπεται να συμβάλουν στη διαμόρφωση του συστήματος.

–Κάνατε κάποιες ενέργειες για να διεκδικήσετε την εκπροσώπησή σας στον ΟΑΥ;

–Η δική μας εκτίμηση είναι ότι μας κάνουν επίταξη με το ΓεΣΥ. Εμείς ζητήσαμε επανειλημμένα να γίνει αντιπροσώπευση των ιατρών στο συμβούλιο του ΟΑΥ και η απάντηση που λάβαμε ήταν αρνητική. Όλα αυτά τα στοιχεία που βλέπουμε τώρα μέχρι πριν λίγους μήνες δεν τα είχαμε στα χέρια μας. Μέχρι πρόσφατα η ηγεσία του ΟΑΥ, ήταν εδώ σε παρουσιάσεις και ισχυριζόταν ότι θα επιτρέπεται η ιδιωτική ιατρική νοούμενου ότι δεν θα χρησιμοποιηθούν πόροι του ΓεΣΥ κάτι το οποίο μετέπειτα διαπιστώσαμε πως δεν ισχύει. Αυτές είναι δημόσιες τοποθετήσεις και πράγματα που μας μετέφεραν οι εκπρόσωποι του ΟΑΥ μέχρι πριν μερικούς μήνες, διότι ούτε οι ίδιοι καταλάβαιναν ούτε ήξεραν τις ακριβείς λεπτομέρειες. Υπήρχε μια πλήρης σύγχυση της όλης εικόνας και τώρα που γνωστοποιήθηκαν οι λεπτομέρειες και βλέπουμε τι γίνεται είναι ξεκάθαρο ότι έχουμε να κάνουμε με εντελώς διαφορετικά δεδομένα.

–Ποια είναι η διαφορά των αποζημιώσεων που δίνει ο ΟΑΥ σε σχέση με τις υφιστάμενες χρεώσεις του ιδιωτικού τομέα για μια εγχείριση;

–Στον ιδιωτικό τομέα μια διπλή κήλη στοιχίζει περίπου 4.500 – 5.000 ευρώ, ενώ ο ΟΑΥ μας δίνει 1.800 ευρώ με το 25% εξ αυτών σύμφωνα με τον Οργανισμό να πρέπει να το μοιραστούν ο γιατρός που θα χειρουργήσει, ο βοηθός του και ο αναισθησιολόγος. Δηλαδή θα μοιραστούν τρεις γιατροί 450 ευρώ για μία επέμβαση. Όσα νοσοκομεία κωδικοποίησαν διαπίστωσαν ότι υπάρχει πρόβλημα με τα DRGs και ότι οι τιμές των DRGs είναι περίπου 60% κάτω από αυτές που έχουμε σήμερα. Όταν μιλάει κάποιος γιατρός για τιμές και για χρήματα κατηγορείται πως είναι φιλοχρήματος και δεν ξέρω εγώ τι άλλο, αλλά αν υπήρχε κάποιος άλλος τρόπος να κινηθεί το σύστημα θα το έπραττα.

–Πώς αξιολογείτε το γεγονός ότι ο προϋπολογισμός του ΓεΣΥ είναι σφαιρικός;

–Ο σφαιρικός προϋπολογισμός είναι μια προσπάθεια περιορισμού του κόστους στην υγεία. Εγώ θεωρώ ότι ο προϋπολογισμός είναι ελλειμματικός. Ο σχεδιασμός του ΓεΣΥ μετακυλύει την ευθύνη του κόστους και του ελλειμματικού προϋπολογισμού στους παρόχους υγείας, ενώ στην ουσία αυτή την ευθύνη θα έπρεπε να την αναλάβει ο ΟΑΥ.

«Όταν έγιναν οι σχεδιασμοί, οι γιατροί σκόπιμα είχαν αποκλειστεί από αυτούς», τονίζει ο εκπρόσωπος Τύπου του Παγκύπριου Συνδέσμου Ιδιωτικών Νοσηλευτηρίων δρ Μαρίνος Σωτηρίου.

Επί τάπητος τα μέτρα ασφαλείας στα σχολεία

Ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου προς έγκριση μέχρι τέλη Απριλίου η πρόταση για τους 55 φύλακες στις σχολικές μονάδες

Του **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

Ενώπιον Υπουργικού Συμβουλίου θα τεθεί το πλαίσιο ένταξης των φρουρών ασφαλείας, οι οποίοι με τη νέα σχολική χρονιά θα αναλάβουν τη φρούρηση των σχολείων της Μέσης Εκπαίδευσης. Το φαινόμενο της βίας και της παραβατικότητας που παρατηρείται να λαμβάνει χώρα εντός των σχολικών μονάδων τα τελευταία χρόνια τέθηκε πολλές φορές ενώπιον του Υπουργείου Παιδείας και προκάλεσε επανειλημμένα τους έντονους προβληματισμούς των εμπλεκόμενων φορέων. Εκπαιδευτικές οργανώσεις, οργανωμένοι γονείς, μαθητές και Υπουργείο Παιδείας, πραγματοποίησαν κατά το τελευταίο διάστημα εντατικό διάλογο προκειμένου να εξευρεθούν λύσεις αντιμετώπισης του φαινομένου. Εξάλλου, κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά πολλά περιστατικά βίας και παραβατικότητας είδαν το φως της δημοσιότητας με αποκορύφωμα την απαγωγή των δύο ανήλικων μαθητών από σχολείο στη Λάρνακα. Υπενθυμίζεται δε, πως τον περασμένο Οκτώβριο, λίγες μέρες μετά την απαγωγή των δύο παιδιών το Υπουργικό Συμβούλιο εξήγγειλε μέτρα ασφάλειας και υγείας (περιφράξεις, θυροτηλέφωνα, κάρτες εισόδου, φρουροί ασφαλείας) προκειμένου στο μέλλον να αποφευχθούν αντίστοιχα περιστατικά. Για να εφαρμοστούν τα εν λόγω μέτρα το Υπουργικό ενέκρινε κονδύλι συνολικού ύψους 17 εκατ. ευρώ, το οποίο έχει διανεμηθεί εδώ και αρκετούς μήνες στις Σχολικές Εφορείες. Από το πιο πάνω κονδύλι τα 11 εκατ. θα διατεθούν για την κατασκευή περιφράξεων και θυροτηλεφώνων, τα 3 εκατ. για τις ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις και για τα πιστοποιητικά που χρειάζονται τα σχολεία, οι 500 χιλ. για νέες αίθουσες Ειδικής Εκπαίδευσης και οι 800 χιλ. για τη φρούρηση των σχολείων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τον περασμένο Μάρτιο, μάλιστα, ο υπουργός Παιδείας Κώστας Χαμπιαούρης εξήγγειλε την απόφαση από τη νέα σχολική χρόνια να εργοδοτηθούν 55 φρουροί ασφαλείας για να φρουρούν τα Λύκεια και τις Τεχνικές Σχολές. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», το αρμόδιο Τμήμα του Υπουργείου Παιδείας εργάζεται εντατικά ούτως ώστε να ολοκληρωθεί η τελική πρόταση του πλαισίου εργοδότησης των φρουρών ασφαλείας και αναμένεται πως μέχρι τα τέλη Απριλίου αυτή να τεθεί ενώπιον Υπουργικού προς έγκριση. Σε περίπτωση που η πρόταση γίνει αποδεκτή τότε το Υπουργείο Παιδείας θα προχωρήσει στην εξαγγελία αυτών των θέσεων και στη συνέχεια αυτοί που θα επιλεχθούν θα εκπαιδευτούν για να είναι σε θέση να αναλάβουν τα καθήκοντα τους από την πρώτη Σεπτεμβρίου του 2019. Σημειώνεται δε, πως οι φρουροί ασφαλείας θα απασχολούνται από τις 07:00 το πρωί μέχρι τις 2:00 το μεσημέρι.

Η διαδικασία εισόδου – εξόδου στα σχολεία με τη νέα σχολική χρονιά θα γίνεται με ειδικές κάρτες.

> *Το 80% των Σχολικών Εφορειών έχουν αρχίσει τις διαδικασίες για κατασκευή περιφράξεων στις σχολικές μονάδες.*

Περιφράξεις-θυροτηλέφωνα

Σε εκκρεμότητα φαίνεται να βρίσκεται η εφαρμογή των μέτρων ασφάλειας και υγείας που εξαγγέλθηκαν στις αρχές της σχολικής χρονιάς. Προκειμένου να εξακριβωθεί σε πιο σημείο υλοποίησης βρίσκονται αυτά τα μέτρα, η «Κ» μίλησε με τον υπεύθυνο του Γραφείου Ασφάλειας και Υγείας του Υπουργείου Παιδείας κ. Στέλιο Ορφανό. Όσον αφορά τις περιφράξεις και τα θυροτηλέφωνα, ο κ. Ορφανός ανέφερε πως ένα μεγάλο ποσοστό των Σχολικών Εφορειών έχουν ήδη ξεκινήσει ή έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες. «Όταν λέμε ότι έχουν ξεκινήσει εννοούμε ότι κάποιες Σχολικές Εφορείες έχουν ήδη βγει σε προσφορές και περιμένουν ανταπόκριση, κατακύρωση προσφορών και έναρξη εργασιών», σημείωσε. Πρόσθεσε δε, πως κάποιες άλλες έχουν εφαρμόσει τις περιφράξεις στα σχολεία στις προδιαγραφές που έχουν τεθεί, ενώ υπολογίζεται πως ένα ποσοστό της τάξεως του 15 – 20% δεν έχει ακόμη ξεκινήσει την όλη διαδικασία. Τόνισε δε, πως αναμένουν πως όλες οι Σχολικές Εφορείες θα ολοκληρώσουν αυτό το έργο πριν από την έναρξη της σχολικής χρονιάς. Κληθείς να σχολιάσει το γεγονός ότι τα πλείστα σχολεία στην Λευκωσία δεν έχουν εφαρμόσει ακόμη αυτό το μέτρο, απάντησε πως ένα μεγάλο ποσοστό Σχολικών Εφορειών ή ήδη έχουν ξεκινήσει ή έχουν ολοκληρώσει αυτό το μέτρο. Εξήγησε δε, πως «η μεγάλη μάζα των Σχολικών Εφορειών αυτή τη στιγμή είναι στο στάδιο των προσφορών γι' αυτό δεν βλέπουμε να υπάρχουν περιφράξεις στα σχολεία αυτά». «Τα πλείστα σχολεία τα οποία έχουν ήδη τις περιφράξεις που πρέπει βρίσκονται στη Λεμεσό», υπογράμμισε. Κληθείς να σχολιάσει αν μέχρι τον Σεπτέμβριο θα εφαρμοστεί σε όλα τα σχολεία το μέτρο των περιφράξεων, ο κ. Ορφανού είπε πως δεν έχουν ενδείξεις περί τους αντιθέτου από τη Συντονιστική Επιτροπής Σχολικών Εφορειών.

Κάρτες εισόδου-εξόδου

Η διαδικασία εισόδου – εξόδου στις σχολικές μονάδες πλέον θα περιλαμβάνει το μέτρο της κάρτας επισκέπτη. Δηλαδή όποιος εισέρχεται στα σχολεία πλέον θα του γίνεται έλεγχος ταυτοποίησης και θα παίρνει κάρτα επισκέπτη ούτως ώστε η κάθε σχολική μονάδα να γνωρίζει πότε θα εισέλθει και πότε θα εξέλθει αυτής. Μάλιστα, πλέον κάθε σχολική μονάδα έχει στην κατοχή της συγκεκριμένα ονόματα δικαιούχων για παραλαβή μαθητών. Δηλαδή, για κάθε παιδί το σχολείο θα έχει τέσσερα συγκεκριμένα πρόσωπα καταγεγραμμένα και μόνο αυτά θα έχουν το δικαίωμα να παραλάβουν τον μαθητή από το σχολείο. Όπως αναφέρει ο κ. Ορφανός, οι κάρτες επισκέπτη έχουν ήδη παραγγελθεί και αναμένονται να καταφθάσουν από τον προμηθευτή από μέρα σε μέρα. Ο συνολικός αριθμός αυτών των καρτών ανέρχεται στις τέσσερις χιλιάδες και θα κατανεμηθούν σε όλα τα δημόσια σχολεία της Κύπρου.

Πρωινή φρούρηση

Πέραν των 55 φρουρών ασφαλείας για τα σχολεία της Μέσης, το Υπουργικό Συμβούλιο είχε αποφασίσει να τοποθετηθούν φύλακες στα δημοτικά και στα νηπιαγωγεία από τις 7 π.μ. μέχρι τις 8 π.μ. το πρωί, προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλεια των παιδιών κατά την έλευση τους στο σχολείο. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι έχουν δοθεί τα κονδύλια στις Σχολικές Εφορείες και πολλές εξ αυτών προκήρυξαν προσφορές για στελέχωση αυτής της θέσης διαπιστωθεί πρακτικές δυσκολίες. Συγκεκριμένα, μόνο ένας μικρός αριθμός Σχολικών Εφορειών έχει προσχωρήσει στην εξασφάλιση αυτών των υπηρεσιών. Η μικρή χρονική διάρκεια εργοδότησης σε συνδυασμό με την απόσταση των σχολείων από τα αστικά κέντρα δυσχεραίνει την εξεύρεση ατόμων να στελεχώσουν αυτές τις θέσεις. Καταλήγοντας ο κ. Ορφανός αποκάλυψε πως έχουν ολοκληρωθεί οι διαβουλεύσεις με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς με τους οποίους εξέτασαν εκ νέου το όλο ζήτημα για να επανέλθουν με νέα πρόταση επί του θέματος σε σύντομο χρονικό διάστημα. Τέλος, αξίζει να τονιστεί πως μέχρι τα τέλη Δεκεμβρίου όσες Σχολικές Εφορείες δεν αξιοποιήσουν τα κονδύλια που έλαβαν και να εφαρμόσουν αυτά τα μέτρα τότε αυτά τα χρήματα χάνονται.

Οι εσωκομματικές μάχες τα κρυφά της δημοσκόπησης

Στη σημερινή δημοσκόπηση της Symmetron Market Research για την «Κ», ενόψει των ευρωεκλογών της 26ης Μαΐου, ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας Μιχάλης Βρυωνίδης, έχει, εκτός της ανάλυσης στις σελ. 4-5, προτάξει και μια σειρά άλλα ζητήματα στη συζήτηση που είχε με τον Ιανό και τους συναδέλφους στην εφημερίδα τα οποία θεωρήσαμε σημαντικά και τα καταγράψαμε παρακάτω.

Η μάχη για την έδρα

Σε επίπεδο υποψηφίων, καταγράφονται μάχες εκ του συστάδην για τη διεκδίκηση των περιπόθητων εδρών, ιδιαίτερα μεταξύ των υποψηφίων του ΔΗΣΥ και του ΑΚΕΛ, όπου παρατηρείται συνωστισμός μνηστήρων για την εξασφάλιση των δύο εδρών. Η δημοσκόπηση της Καθημερινής και της Symmetron, αποτυπώνει τις τάσεις, όπως εξελίσσονται σήμερα, χωρίς να αποτελεί εργαλείο πρόγνωσης για το τελικό αποτέλεσμα. Στον ΔΗΣΥ έχουν ήδη ξεχωρίσει δύο φαβορί, ο Λευτέρης Χριστοφόρου και ο Λουκάς Φουρλάς, όμως νιώθουν ζεστή την ανάσα του Νίκου Τορναρίτη, που βρίσκεται αρκετά κοντά με περιθώρια ανατροπής των σημερινών δεδομένων. Στο ΑΚΕΛ η μάχη ακόμα δεν έχει ξεκαθαρίσει, αφού τις δύο έδρες διεκδικούν επί ίσοις όροις οι Νεοκλής Συλικιώτης, έχοντας ένα οριακό προβάδισμα και ο Γιώργος Γεωργίου με τον Νιαζί Κιζιλγιουρεκ. Στο ΔΗΚΟ, ο Κώστας Μαυρίδης έχει ξεκάθαρο προβάδισμα έναντι στην Ελένη Θεοχάρους και τον Μαρίνο Μουσιούττα.

Αποχή και ευθύνες

Για τη μεγάλη αποχή που προκύπτει από τη δημοσκόπηση της «Κ» ότι θα έχουμε τον Μάη στις ευρωεκλογές, οι ευθύνες κατανέμονται εκατέρωθεν, τόσο στους πολίτες που απεμπολούν το δικαίωμα συμμετοχής τους στο πολιτικοκοινωνικό γίγνεσθαι με όλα τα αρνητικά συνεπακόλουθα, όσο και στα κόμματα που δεν μπορούν ή δεν προσπαθούν πλέον να αντιμετωπίσουν αποφασιστικά την αυξανόμενη αποστασιοποίηση των πολιτών από την πολιτική ζωή. Ασφαλώς το βάρος της ευθύνης ανήκει δικαιωματικά στα κόμματα και τους πολιτικούς που με την ξηρασία του πολιτικού τους λόγου, την έλλειψη πολιτικού οράματος, την αδιαφορία για κρίσιμα οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα, τα σκάνδαλα, τη διαφθορά, την ατιμωρησία και την προστασία των προσκείμενων επαυξάνουν τη δυσαρέσκεια των πολιτών, σπρώχνοντάς τους ακόμα πιο μακριά. Πάντως, όπως εξελίσσονται οι τάσεις στο εκλογικό σώμα, από τώρα και στο εξής δεν θα συζητούμε πλέον για το απογοητευτικό ποσοστό αποχής, αλλά η συζήτηση θα επικεντρώνεται στον πενιχρό αριθμό των πολιτών που πείθονται ή μάλλον καταδέχονται να συμμετάσχουν στην ψηφοφορία.

Επεσε ο Συνεργατισμός, επέσαν τζιαι ούλλοι πάνω μου τζιαι είμαι πέντε μονάδες μπροστά στη δημοσκόπηση. Είπε κανένας τίποτε;

Αποψίλωση θεσμών

Η οικονομική κρίση του 2013 ήταν το προσάναμμα για την εξάπλωση στην κυπριακή κοινωνία αισθημάτων αγανάκτησης, οργής και επίκρισης προς τα κόμματα και πολιτικούς λόγω του τότε πρωτόγνωρου καταθλιπτικού βιοτικού επιπέδου, της ανεργίας και της κατάρρευσης των τραπεζών. Σήμερα το φαινόμενο απαξίωσης έχει επεκταθεί και αγγίζει όλο το φάσμα των παραδοσιακών θεσμών, που στο παρελθόν έμοιαζαν ακηλίδωτοι. Η κοινωνία λειτουργεί σε ένα καθεστώς κρίσης εμπιστοσύνης έναντι όλων των βασικών θεσμών, που δέχονται ένα συνεχόμενο και ανελέητο ράπισμα από τους πολίτες.

Ξύλο η Βουλή

Η Βουλή, το βασικό κύτταρο της δημοκρατίας, έχει καταβαραθρωθεί τα τελευταία χρόνια στην υπόληψη των πολιτών και δέχεται δριμύτατη επίθεση αποδοκιμασίας. Η άρση της εμπιστοσύνης των πολιτών για τη Βουλή ανέρχεται στο 86% έναντι 77% τον Μάιο του 2018. Είναι πράγματι αποκαρδιωτικό το αποτέλεσμα για τους εκπροσώπους των πολιτών, αφού μόνο 13% δηλώνουν ότι τους εμπιστεύονται. Η πλειοψηφία (75%) δεν εμπιστεύεται ούτε την κυβέρνηση σε σύγκριση με 68% τον Μάιο, με την ψήφο εμπιστοσύνης να κυμαίνεται στο 24%, πιο κάτω δηλαδή και από το ποσοστό εκλογικής επιρροής του ΔΗΣΥ.

Αλοιφή η Κεντρική

Απαξιωτικά αντιμετωπίζεται και η Κεντρική Τράπεζα, αφού ο βαθμός εμπιστοσύνης έχει σχεδόν εξανεμιστεί με μόλις 14% να την εμπιστεύονται έναντι 17% τον Μάιο. Επιτιμητικά κρίνεται και το έργο και δράση της Εισαγγελίας και της δικαστικής εξουσίας. Από την πρόσφατη αντιπαράθεση της Γενικής Εισαγγελίας με το Δικαστικό Σώμα, φαίνεται ότι εξήλθε ευνοημένη η Εισαγγελία, αφού διατήρησε ακριβώς τον ίδιο δείκτη εμπιστοσύνης (39%), ενώ αντιθέτως καταγράφεται πτώση εννέα μονάδων για τη δικαστική εξουσία, από 42% τον Μάιο σε 33% σήμερα. Είναι εμφανές ότι με την πάροδο του χρόνου, οι θεσμοί εκπίπτουν ολοένα και περισσότερο από την ελάχιστη υπόληψη που απέμεινε ως μακρινή ανάμνηση μιας παρελθούσης δόξας,

Κρίσιμο ζήτημα

Το στοίχημα στις Ευρωεκλογές δεν είναι, όπως σε άλλες εκλογές, η επικέντρωση στην άντληση ψήφων από τη δεξαμενή των αναποφάσιστων, αφού αποτελούν μικρό συνολικά αριθμό σε όλα τα κόμματα ανεξαιρέτως. Ουσιαστικό πλεονέκτημα θα αποκτήσουν τα κόμματα που διαθέτουν οργανωμένο μηχανισμό επαφής με τους ψηφοφόρους και μπορούν να τους μεταφέρουν από την αδράνεια της αποχής στην ενεργή ψηφο. Ασφαλώς αυτό ευνοεί κατά κύριο λόγο το ΑΚΕΛ και ΔΗΣΥ που έχουν τη δυνατότητα κινητοποίησης του οργανωτικού μηχανισμού, ειδικά τις τελευταίες ημέρες της προεκλογικής περιόδου, μειώνοντας έτσι τις σημερινές τους απώλειες.

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Μάριος Καρογιάν

Ο πρόεδρος της ΔΗΠΑ Μάριος Καρογιάν με 3,1% νομίζω ότι αξίζει το άριστα για την υπομονή του και την επιμονή του.

Το ΕΛΑΜ

Ένα άλλο ζήτημα που προκύπτει από τη δημοσκόπηση είναι το σημαντικό προβάδισμα που έχει το ΕΛΑΜ έναντι των κομμάτων του ενδιάμεσου χώρου στις ηλικίες 18-39, αφού κερδίζει ποσοστό 7,2% έναντι 5,2% για το ΔΗΚΟ και 2,8% για την ΕΔΕΚ. Μόνο το ΔΗΣΥ με 17% και το ΑΚΕΛ με 12% έχουν μεγαλύτερη εκλογική επιρροή στους νέους από το ΕΛΑΜ.

Το πρόβλημα της ΕΔΕΚ

Τέλος, ένα άλλο ζήτημα που θα πρέπει να προσέξει το επιτελείο της ΕΔΕΚ είναι ότι το πρόβλημά της δεν περιορίζεται μόνο στο μέγεθος της συσπείρωσης και το ύψος των εκροών, αλλά στην αδυναμία της να προσελκύσει σημαντικό αριθμό ψηφοφόρων από άλλους χώρους.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Πέρα από το ΠΑΣΟΚ

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Περί τα μέσα της δεκαετίας του 1990 ξεκίνησα να κάνω διπλωματικό ρεπορτάζ. Κατά τη σεμνή τελετή της διαπίστευσής μου, είχα την τύχη και την τιμή ο υπουργός να με καθίσει κάτω (γνωριζόμασταν λίγο, είναι αλήθεια) και να μου παρουσιάσει τους προβληματισμούς και τις ανησυχίες του για την κατάσταση της εξωτερικής πολιτικής μας. Καθόμαστε, λοιπόν, στο υπουργικό γραφείο, στο Μέγαρο Ανδρέα Συγγρού, στο ιστορικό κτίριο του υπουργείου Εξωτερικών και απέναντί μου ο υπουργός, ένας γνωστός bon vivant της πασοκικής περιόδου, χειρονομεί προς το άπειρο, στο οποίο έχει στυλωμένο το βλέμμα (δηλαδή κάπου στην οροφή της ψηλοτάβανης αίθουσας...), ενώ συγχρόνως μου απευθύνει το ερώτημα: «Και, αν αύριο διαλυθεί η Ευρωπαϊκή Ενωση, εμείς πού θα βρεθούμε;»

Ο υπουργός ήταν, βλέπετε, εντόνως αντιευρωπαϊστής και προσκολλημένος σε τριτοκοσμικές αντιλήψεις, οι οποίες ήδη από τότε εθεωρούντο παρωχημένες και γραφικές. Δυσφορούσε με τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης και πίστευε ότι η σύγκλιση της πολιτικής μας με εκείνη της Ευρώπης άφηνε εκτεθειμένα τα ελληνικά συμφέροντα. Ηταν, με απλά λόγια, ένας αβαθής και επιπόλαιος ιδεολόγος, που δεν καταλάβαινε την εποχή του. Για την ιστορία, πάντως, να συμπληρώσω ότι ευτυχώς ο υπουργός αγαπούσε την καριέρα του περισσότερο από τις ιδέες του. Ετσι, ο αντιευρωπαϊσμός του έμεινε αποκλειστικά στη θεωρία. Στην πράξη, προτιμούσε να μην ασχολείται καθόλου με τα ευρωπαϊκά (ήταν και δύσκολα άλλωστε, ήθελαν πολύ διάβασμα...), τα οποία διεκπεραίωνε εξόχως ο αναπληρωτής υπουργός.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Θυμάμαι τον μορφασμό της αυταρέσκειας στο πρόσωπο του υπουργού, καθώς με ρωτούσε τι θα γίνει αν αύριο διαλυθεί η Ευρωπαϊκή Ενωση. Ενιωθε ότι το επιχείρημά του ήταν καταλυτικό: κάθε συζήτηση τελείωνε εκεί. Θυμάμαι πολύ καλά τη σκηνή, διότι εκείνη τη στιγμή ένιωσα πολύ άσχημα για εκείνον: τον λυπήθηκα για την αφέλειά του. (Ημουν νέος τότε, αισιόδοξος και επιεικής. Δεν είχα μάθει ακόμη ότι στο τέλος οι βλάκες κερδίζουν...) Του απάντησα ότι ένας τόσο περίπλοκος μηχανισμός, που χρειάστηκε σχεδόν τέσσερις δεκαετίες για να πάρει τη σημερινή μορφή του και βασίσθηκε σε δύσκολους πολυμερείς συμβιβασμούς, χρειάζεται τουλάχιστον άλλο τόσο χρόνο για να αποσυναρμολογηθεί. Γι' αυτό ακριβώς δεν πρόκειται να διαλυθεί ποτέ, με τον τρόπο τουλάχιστον που το φανταζόταν ο υπουργός, δηλαδή να σκάσει όπως η Σοβιετική Ενωση.

Το δράμα του Brexit, που παρακολουθούμε να εκτυλίσσεται εδώ και μήνες, αυτός ο αδιανόητος αυτοδιασυρμός της Βρετανίας, έρχεται να αποδείξει γιατί η διάλυση της Ευρωπαϊκής Ενωσης δεν μπορεί να γίνει: επειδή δεν συμφέρει κανέναν η απώλεια χρόνου και ενέργειας που απαιτείται για την αποσυναρμολόγηση του μηχανισμού. Οτι η Ενωση θα εξελιχθεί -πολύ πιθανό μάλιστα με μορφές που δεν φανταζόμαστε ή που δεν θα μας αρέσουν- αυτό ναι. Θα συμβεί, διότι τίποτε ζωντανό δεν μένει ακίνητο, εκτός ίσως από τη σκέψη των μαρξιστών και των άλλων θρησκευόμενων.

Η Ευρώπη είναι γεωγραφική, οικονομική, πολιτισμική και πολιτική πραγματικότητα από την οποία δεν μπορούμε να φύγουμε, όσο και αν θα το ήθελαν διάφοροι ανισόρροποι ιδεολληπτικοί. Στην Ευρώπη οφείλουμε, αν το σκεφθείτε, όχι μόνο τη σωτηρία από τη φρίκη και το χάος της άτακτης χρεοκοπίας, αλλά και από τους πειραματισμούς της «πρώτης φοράς Αριστερά» για την οικοδόμηση σοσιαλισμού για Ινδιάνους στη Νοτιοανατολική γωνιά της Ευρώπης. Δεν οφείλουμε την ιστορική kolotoumba στον Τσίπρα· την οφείλουμε στην ευρωπαϊκή πραγματικότητα που την επέβαλε, διότι εκτός αυτής της πραγματικότητας μόνο με τανκς θα μπορούσε να κρατήσει την εξουσία ο Τσίπρας.

Αυτοί είναι οι βασικοί λόγοι για τους οποίους οι ευρωεκλογές του Μαΐου δεν είναι καθόλου υποδεέστερες των βουλευτικών, αλλά μάλλον συμπληρωματικές τους. Κάτι πρέπει να μάθαμε από την κρίση – ακόμη και για τον εξυπνότερο λαό του κόσμου υπάρχει πάντα το περιθώριο για λίγο περισσότερη γνώση. Εχει τεράστια σημασία σε ποιους αναθέτουμε τον ρόλο να μας εκπροσωπήσουν στην Ευρώπη. Είναι όμως και θέμα πολιτικών. Επειτα από πέντε χρόνια, ποιος δεν καταλαβαίνει ότι ανάπτυξη με κυβέρνηση Αριστεράς δεν μπορεί να υπάρξει; Το μόνο είδος ανάπτυξης που μπορεί να προσφέρει η μοιραία για τον τόπο παράταξη είναι η ανάπτυξη που υπόσχεται η κ. Νοτοπούλου:

«Μουσείο – Κέντρο διαλόγου για τον Οθωμανικό και Ισλαμικό Πολιτισμό» και «Μουσείο – Κέντρο διαλόγου ερωτικού προσανατολισμού και κοινωνικού φύλου», δηλαδή άχρηστες κρατικές δομές για τεμπέληδες. Η χώρα πρέπει να περάσει κάποτε στη μετά το ΠΑΣΟΚ εποχή. Ο ΣΥΡΙΖΑ δεν είναι παρά μία θλιβερή παράταση της πασοκικής περιόδου, με τεράστιο κόστος για τη χώρα.

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΜΙΧΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ**

Βρετανικές βάσεις, εφικτό και ευκταίο

Το Διεθνές Δικαστήριο (ICJ) εξέδωσε στις 25.2.2019, συμβουλευτική γνωμοδότησή σχετικά με τις συνέπειες του διαχωρισμού του Αρχιπελάγους Chagos από τον Μαυρίκιο το 1965, με την οποία έκρινε ως μη νόμιμη τη διατήρηση των βρετανικών βάσεων στο έδαφός του, καλώντας το Ηνωμένο Βασίλειο να τερματίσει τη διοίκησή του, καθώς επίσης και όλα τα κράτη μέλη να συνεργαστούν για την ολοκλήρωση της αποαποικιοποίησης του κράτους αυτού, ενώ ήδη το Ηνωμένο Βασίλειο διακήρυξε ότι απλώς απορρίπτει αυτή τη γνωμοδότηση. Τέθηκε έτσι εκ νέου, ένα ζήτημα που αφορά άμεσα την Κύπρο εν γένει, αλλά και ειδικότερα τα ανθρώπινα δικαιώματα των πολιτών μας. Σε μια ιστορική αναδρομή, να θυμίσουμε ότι τον Ιούλη του 1956, ο νεοεκλεγείς Αιγύπτιος πρόεδρος Νάσερ εξήγγειλε την εθνικοποίηση της Διώρυγας του Σουέζ, που ήταν το βασικό προπύργιο της παραπαίουσας Βρετανικής Αυτοκρατορίας, κάτι που προκάλεσε παγκόσμιους τριγμούς και μια κρίση που μπορούσε να εξελιχθεί και σε μίνι παγκόσμιο πόλεμο με εμπλεκόμενους τη Σοβιετική Ένωση, την Αγγλία, τις ΗΠΑ, τη Γαλλία, το Ισραήλ και φυσικά την Αίγυπτο.

Η εθνικοποίηση του Σουέζ κατέλαβε εξ απροόπτου τους Βρετανούς, οι οποίοι, όμως, ήταν πρακτικά ανήμποροι να αντιδράσουν, αφού πλέον οι 80.000 επίλεκτοι του βρετανικού στρατού που φρουρούσαν τη Διώρυγα είχαν αποσυρθεί σταδιακά ύστερα από τη συμφωνία που έκαναν οι Βρετανοί με την Αίγυπτο το 1953 με τον όρο οι Βρετανοί να παραμείνουν εκεί μέχρι το 1968. Και επειδή προφανώς στη διεθνή γεωπολιτική σκηνή, το διεθνές δίκαιο και οι εκπορευόμενες συμφωνίες είναι βασικά το δίκαιο της στρατιωτικής ισχύος, η απουσία αυτής της ισχύος στην προκειμένη περίπτωση από τους Βρετανούς, ήταν αυτή που τους εξανάγκασε να εγκαταλείψουν το Σουέζ ταπεινωμένοι, σημαίνοντας ταυτόχρονα και το τέλος της πάλαι ποτέ κραταιάς αυτοκρατορίας. Οι βρετανοί κατέστησαν την Κύπρο έκτοτε, το τελευταίο τους προπύργιο στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής. Ως εκ τούτου είναι αντιληπτή η σημασία που έχει η Κύπρος για τα στρατηγικά συμφέροντα των Βρετανών στην περιοχή και θεωρώ ότι η όποια συζήτηση για πλήρη αποχώρησή τους από τον τόπο μας σε αυτή την ιστορική συγκυρία είναι εκτός τόπου και χρόνου.

Έτσι θα λέγαμε ότι αν το ευκταίο θα ήταν η πλήρης αποχώρηση, το εφικτό, κατά τη γνώμη μου, είναι κάτι που θα ισορροπούσε μεταξύ του διεθνούς δικαίου και του δικαίου του ισχυρού, με νομικά ερείσματα τόσο από το Ανώτατο Δικαστήριο όσο και από το ΕΔΔΑ. Το Ανώτατο Δικαστήριο Κύπρου στην απόφαση PREECE VS «Εστία» 27/6/1991 Πολιτική Έφεση 7656, νομολόγησε ότι οι Βάσεις είναι μόνο στρατιωτικές, ΔΕΝ είναι κυρίαρχες, δεν είναι κράτος, ούτε αποικία, δεν έχουν βουλή, νόμους κ.λπ. και ως εκ τούτου, η μόνη ερμηνεία που μπορεί να δοθεί ανάμεσα σε άλλα, είναι ότι δεν νομιμοποιούνται να έχουν δικαστήρια, αλλά ούτε και αστυνομία, η οποία μάλιστα να έχει οιανδήποτε εξουσία πάνω σε πολίτες της Κύπρου ή άλλων κρατών.

Σχετική επίσης είναι απόφαση του ΕΔΔΑ 3/7/2012 που καταδίκασε την Τουρκία, αποφαινόμενο ότι το δικαστήριο ασφαλείας που καταδίκασε έναν τούρκο αντικαθεστωτικό δεν πληρούσε τα κριτήρια που πρέπει να πληροί ένα όργανο για να θεωρείται ως νόμιμο δικαστήριο, αφού όπως αποφάνθηκε, στην τριμελή σύνθεση του συμμετείχε ένας αξιωματικός που ανήκε στη στρατιωτική δικαιοσύνη, υπόκειτο σε στρατιωτική πειθαρχία και σε σχετική αξιολόγηση από τον στρατό, η θητεία του ήταν τετραετής και ο διορισμός τους γινόταν με παρέμβαση του στρατού.

Είναι αντιληπτό ως εκ τούτου ότι οι «δικαστές» που διορίζονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης στο Ηνωμένο Βασίλειο μέχρι τη λήξη του συμβολαίου τους από το Υπουργείο, οι οποίοι «δικάζουν» όχι βάσει των νόμων της Κύπρου ή ακόμη και του Ηνωμένου Βασιλείου, αλλά «διαταγμάτων» ordinances των Βάσεων, εκπίπτουν παντελώς από κάθε έννοια συγκρότησης νόμιμου δικαστηρίου.

Είχα χειριστεί ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου την Αίτηση 190/2015 όπου αμφισβήτησα τη νομιμότητα αυτών των μορφωμάτων, αλλά το Ανώτατο Δικαστήριο απεφάνθη στις 10/2/2016 ότι δεν έχει δικαιοδοσία επί αυτού.

Ως εκ τούτου άμεσα το Υπουργείο Εξωτερικών θα πρέπει να εφαρμόσει επιτέλους την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου Preece, το οποίο απεφάνθη ότι, «Το θέμα χρειάζεται κάποια ρύθμιση. Οι κυβερνήσεις της Δημοκρατίας και του Ηνωμένου Βασιλείου έχουν το βάρος για την εξεύρεση ικανοποιητικής λύσης προς αμοιβαίο όφελος.».

Ο κ. Μιχάλης Παρασκευάς είναι δικηγόρος.

PIETER TEN HOOPEN / AGENCE VU / CIVILIAN ACT / HANDOUT

Η φωτογραφία αυτή είναι μέρος της ιστορίας «Το καραβάνι των μεταναστών» που κέρδισε το βραβείο «Ιστορία του 2019» στον διαγωνισμό World Press Photo 2019.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / *Της* **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Σε σύγκρουση δύο κόσμων

Οταν το 2013 ο Νίκος Αναστασιάδης διεκδικούσε την προεδρία της Κυπριακής Δημοκρατίας με το σλόγκαν η «κρίση θέλει ηγέτη» πολλοί ήταν εκείνοι που είχαν πιστέψει πως ο αρχηγός της δεξιάς παράταξης αντιλαμβανόταν την κρισιμότητα των καιρών και είχε έτοιμο σχέδιο εξόδου της χώρας από την κρίση. Σχέδιο πάνω στο οποίο θα εργάζονταν οι πιο ικανοί και άφθαρτοι, αλλά και που θα παρουσίαζε λύσεις στα προβλήματα που πολλαπλασιάζονταν μέρα με τη μέρα. Και στην οικονομία αλλά και στο Κυπριακό. Ας κρίνει ο καθένας αν οι προσδοκίες έχουν ικανοποιηθεί, αν οι δεσμεύσεις έχουν υλοποιηθεί και ας πάμε στο σήμερα.

Σήμερα για παράδειγμα, η δημοσκόπηση της «Κ» παρουσιάζει στοιχεία που θα έπρεπε να κτυπήσουν καμπανάκι στους κυβερνώντες. Και για τον τρόπο που κυβερνούν, αλλά και για τον τρόπο που συμπεριφέρονται σε αυτή τη δεύτερη θητεία. Το 78% των ερωτηθέντων παρουσιάζεται λίγο ώς καθόλου ευχαριστημένο με την κατάσταση που επικρατεί στην Κύπρο, ενώ το 75% δηλώνει λίγο έως καθόλου ευχαριστημένο από την κυβέρνηση Αναστασιάδη. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας έναν χρόνο μετά την επανεκλογή του λαμβάνει το 54% της αρνητικής ψήφου, ενώ το 56% απορρίπτει τον τρόπο με τον οποίο ασκεί τα καθήκοντά του.

Ένας πρόεδρος για παράδειγμα στον οποίο έλαχε κατά τα άλλα ο κλήρος να λύσει το Κυπριακό και μας διαβεβαίωνε για τη βούλησή του θα έπρεπε να σκεφτεί δύο και τρεις φορές προτού μιλήσει για δανεικές ψήφους των Τ/κ.

Ενδιαφέροντα είναι και τα στοιχεία που προκύπτουν για τον Συνεργατισμό. Το πτώμα που όπως μας έλεγαν προεκλογικά έσφυζε από ζωή και για την κατάρρευση του οποίου ευθύνονται όλοι. Το 35% αποδίδει ευθύνη κυρίως στην κυβέρνηση Αναστασιάδη και το 32% στον υπουργό Οικονομικών Χάρη Γεωργιάδη. Ο υπουργός Οικονομικών μάλιστα, τον οποίο ο Νίκος Αναστασιάδης υπογράμμισε πως δεν θα θυσιάσει ως άλλη Ιφιγένεια επειδή «επειδή έτσι αποφάσισαν τρεις!» δέχεται ηχηρό ράπισμα, καθώς το 65% των ερωτηθέντων θεωρεί πως θα έπρεπε να παραιτηθεί. Χαμηλή παρουσιάζεται και η δημοτικότητά του, όμως, αυτό είναι κάτι που θα πρέπει να απασχολήσει τον ίδιο προσωπικά.

Όμως δεν είναι μόνο ο Συνεργατισμός το πρόβλημα. Το 67% δηλώνει λίγο ώς και καθόλου ευχαριστημένο από τους χειρισμούς του προέδρου στο Κυπριακό και αυτό από μόνο του θα έπρεπε να πει κάτι στον Νίκο Αναστασιάδη. Γιατί το blame game στο οποίο επιδίδεται με τον Μουσταφά Ακιντζί και οι ευφάνταστες νέες ιδέες που κατεβάζει, όχι μόνο ξεφεύγουν από το Πλαίσιο Γκουτιέρες, που κατά τα άλλα αποτελούσε προεκλογική σημαία, αλλά φαίνεται πως δεν πείθουν κανέναν. Ούτε και το σκληρό ακροατήριο στο οποίο πλέον απευθύνεται.

Ένας πρόεδρος για παράδειγμα στον οποίο έλαχε κατά τα άλλα ο κλήρος να λύσει το Κυπριακό και μας διαβεβαίωνε για τη βούλησή του θα έπρεπε να σκεφτεί δύο και τρεις φορές προτού μιλήσει για δανεικές ψήφους των Τ/κ. Προτού προσπαθήσει να προκαλέσει τα σύνδρομα του εκλογικού σώματος. Προτού τοποθετηθεί ως ένας απλός κομματάρχης και όχι ως ηγέτης ενός κατά τα άλλα σοβαρού κράτους.

Γιατί, όσο κι αν ο ίδιος το παραβλέπει, είναι πρόεδρος όλων των Κυπρίων. Και των Ε/κ, αλλά και των Τ/κ που έρχονται να ψηφίσουν υπερβαίνοντας το Σύνταγμα του 1960, που προνοούσε χωριστές ψηφοφορίες μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Αυτό είναι κάτι που θα κάνουν παρά τις επιθέσεις και τις πιέσεις που δέχονται από τους εκεί εθνικιστές για εσχάτη προδοσία. Και το κάνουν γιατί θέλουν να στείλουν ένα μήνυμα. Ότι οι ίδιοι πιστεύουν ακόμα στη συμβίωση και στην επίλυση του Κυπριακού.

Όλες, λοιπόν, αυτές οι κινήσεις σε συνδυασμό με τα δημοσκοπικά ευρήματα καταδεικνύουν τη σύγκρουση δύο κόσμων. Στον ένα κόσμο η κυπριακή κοινωνία με τις διαπιστώσεις της, και στον άλλο οι κυβερνώντες που αντιλαμβάνονται τα πράγματα όπως θέλουν. Οι κυβερνώντες, οι οποίοι κάθε μέρα μας διαβεβαιώνουν πως έχουν βαλτώσει στην αλαζονεία και την έπαρση της εξουσίας. Μία αλαζονεία που τους οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στη φθορά. Και το αν ζούσαν απλώς στον δικό τους κόσμο ίσως να μη μας πείραζε τόσο. Έχουν όμως τέσσερα χρόνια μπροστά τους και ίσως να ήρθε η στιγμή και να υλοποιήσουν τις δεσμεύσεις τους, αλλά κυρίως να κυβερνήσουν.

economidoum@kathimerini.com.cy

ΒΟΛΕΣ / *Του* **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗ**

Λεφτά... υπάρχουν

Άραγε υπάρχουν νόμοι σε αυτό τον τόπο, διερωτήθηκε μεταξύ καφέ και ταχινόπιτας σε καφενείο, διευθυντής του Δημοσίου, ο οποίος αδυνατούσε να καταλάβει την επιμονή όλης της πολιτικής ηγεσίας να βρει νομικούς τρόπους για να μην εφαρμόσει μια δικαστική απόφαση. Έχουμε εργασιακά συμβόλαια με το κράτος και είναι απαράδεκτο και μόνο να σκέφτονται, έλεγε, να βρουν τρόπους για να καταπατήσουν συμβόλαια. Θέλουν να καταπατήσουν τα ανθρώπινά μας δικαιώματα, έλεγε και υποδείκνυε ότι ευτυχώς υπάρχει και το ΕΔΑΔ, το οποίο δικαίωσε και τον Μάικ Τύμβιο, τον οποίο κάποτε οι ταγοί μας κορόιδευαν. Συνέχισε λέγοντας ότι διοριστήκαμε στο Δημόσιο πριν από δεκαετίες, για τη μονιμότητα και τους καλύτερους όρους εργασίας και όχι για το ύψος του μισθού, το οποίο όταν διοριστήκαμε ήταν πολύ πιο χαμηλό, από τους μισθούς στον ιδιωτικό τομέα. Συνέχισε να λέει παραδείγματα δημοσίων υπαλλήλων, οι οποίοι λόγω «κουρέματος» αναγκάστηκαν να διακόψουν τις σπουδές των παιδιών τους ή να μετακινήσουν τα παιδιά τους σε άλλα πανεπιστήμια, γιατί δεν είχαν τα απαραίτητα κονδύλια. Για υπαλλήλους, οι οποίοι αναγκάστηκαν να πουλήσουν τα σπίτια και τις περιουσίες τους, γιατί δεν μπορούσαν να πληρώνουν τις δόσεις τους. Και όλα αυτά γιατί κάποιοι παρανόμησαν.

Στην παρέα και διαβασμένος συνταξιούχος, ο οποίος άρχισε τις αναλύσεις για την έκδοση ομολόγων 3,2 δισ. ευρώ, «δανεικά και αγύριστα» φαίνεται, τα οποία δόθηκαν για τη συμφωνία Συνεργατισμού και Ελληνικής Τράπεζας, με αποτέλεσμα να εκτοξευτεί το δημόσιο χρέος. Για τους τραπεζίτες υπήρχαν λεφτά και λύσεις, για τους μισθοσυντήρητους και τους συνταξιούχους δεν υπάρχουν χρήματα, διερωτάτο και άρχισε να μυκτηρίζει όσους μας έφεραν σε αυτό το τραγικό σημείο.

Για τους τραπεζίτες υπήρχαν λεφτά και λύσεις, για τους μισθοσυντήρητους και τους συνταξιούχους δεν υπάρχουν χρήματα, διερωτάτο και άρχισε να μυκτηρίζει όσους μας έφεραν σε αυτό το τραγικό σημείο.

Στην ομήγυρη και δικηγόρος, ο οποίος έλεγε ότι το ένα λάθος δεν διορθώνεται με άλλο λάθος και διερωτήθηκε μια νομική «αλχημεία» θα καταφέρουν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα, δεδομένου ότι πέραν από την κυπριακή δικαιοσύνη, υπάρχει και η ευρωπαϊκή δικαιοσύνη, η οποία απέδειξε ότι δεν καταλαβαίνει από «κουμπαροκρατίες». Αν τροποποιήσουν το Σύνταγμα για θέματα ιδιοκτησίας, έλεγε, ανοίγουν ένα τεράστιο παράθυρο, το οποίο κανένα δεν ξέρει πού θα οδηγήσει, ακόμη και στο ξεχασμένο εθνικό μας θέμα. Υποδείκνυε ότι το κράτος έχει τεράστιες δυνατότητες να εισπράξει χρήματα με φορολογίες και διερωτήθηκε γιατί όλη η πολιτική ηγεσία επιμένει σε αντισυνταγματικές και παράνομες, όπως φαίνεται, λύσεις.

Η κουβέντα πήρε άλλες, δύσκολες παραμέτρους, όταν στην παρέα προστέθηκε και ένας εργαζόμενος στον ιδιωτικό τομέα, ο οποίος έχασε τη δουλειά του πριν από μερικά χρόνια και σήμερα εργάζεται με πολύ πιο χαμηλό μισθό. Εμείς πληρώσαμε τη «νύφη» έλεγε γιατί χάσαμε και τα «αβγά και τα πασχάλια.» Άρχισε τα «γαλλικά» για όσους τα έφαγαν και σήμερα λουφάζουν σε άγνωστα μέρη. Και πικραμένος άλλαξε κουβέντα.

Για την ιστορία να αναφέρουμε ότι ελάχιστοι βουλευτές, με νομικές γνώσεις, φώναζαν από το 2012 ότι δεν μπορούν να γίνουν αποκοπές μισθών με νομοθεσίες. Ωστόσο, μπροστά στις διαβεβαιώσεις της Νομικής Υπηρεσίας και τις πιέσεις των τότε κυβερνώντων σιώπησαν, ελπίζοντας ότι ζούσαν τότε ένα κακό όνειρο, το οποίο τελικά έγινε πραγματικότητα. Το εύκολο σήμερα θα είναι να βρεθεί η νομική φόρμουλα και να μην επιστραφούν τα χρήματα. Το δύσκολο θα είναι οι συνέπειες της καταπάτησης για ακόμη μία φορά των θεσμών και η απαξίωση των πολιτών για τους πολιτικούς, η οποία οδηγεί σε νομικές τερατογενέσεις. Το κυπριακό γαϊδούρι όταν κλωτσά και αλλοίμονο σε όποιον βρεθεί πίσω του. Η κυπριακή ιστορία επιβεβαίωσε πολλές φορές τον κανόνα ότι πάνω από την ανθρώπινη δικαιοσύνη υπάρχει η θεία δίκη.

kaparispan@yahoo.gr

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Λίθοι και κέραμοι ατάκτως ερριμμένα

Η τακτική ή και στρατηγική ενός εκάστου στην πολιτική σκακιέρα είναι έννοιες που έχουν αναλυθεί εδώ και αιώνες. Ο αρχαίος Κινέζος Σουν Τζου στο πάντα επίκαιρο «Η Τέχνη του πολέμου» διαχωρίζει με πολύ απλά λόγια, αλλά και με πολλή μαεστρία τη στρατηγική από τον τακτικισμό. Ο διαχωρισμός αυτός μπορεί πολύ εύκολα να συμπυκνωθεί στο απόσπασμα: «Στρατηγική με τακτικούς ελιγμούς είναι ο πιο σίγουρος δρόμος για τη νίκη. Τακτικοί ελιγμοί χωρίς στρατηγική, είναι ο θόρυβος πριν από την ήττα». Σήμερα ζούμε μια περίοδο χωρίς στρατηγική. Και δεν αναφέρομαι σε κομματικό επίπεδο. Αναφέρομαι στο πολιτικό επίπεδο στο σύνολό του. Όχι μόνο εντός Κύπρου, αλλά και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δυστυχώς έχει γεμίσει ο ορίζοντας με ομίχλη. Έχουμε χάσει τον προορισμό και έχουμε βαλθεί να αλληλοσκοτωθούμε χωρίς να ξέρουμε στην ουσία για ποιον λόγο. Εδώ στην Κύπρο το πολιτικό προσωπικό κτίζει καθημερινά την ατζέντα της συζήτησης χωρίς πολιτικά επιχειρήματα, συνήθως με συναισθηματικές αναφορές ή επιθέσεις επί προσωπικού.

Αυτή τη βδομάδα μας απασχόλησε η «Λίστα Γιωρκάτζη». Τη βδομάδα που η κα Γιωρκάτζη αναχωρεί από την Κεντρική Τράπεζα έστειλε στον πρόεδρο της Βουλής μια λίστα που, όπως λέει, της ζητήθηκε από την Επιτροπή Οικονομικών, τον περασμένο Δεκέμβριο. Φαίνεται πως σε αυτή τη λίστα περιέχονται όλα τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια όλων των πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων. Και το ερώτημα που πρέπει να απαντήσουμε είναι αν δημοσιοποιείς ή όχι αυτή τη λίστα ή τι δημοσιοποιείς.

Και για να το ξεκαθαρίσω. Η μία αρχή που πρέπει να υπηρετήσουμε είναι αυτή της διαφάνειας. Σε ό,τι αφορά τους βουλευτές, θα πρέπει να γνωρίζουν οι πολίτες αν οι βουλευτές έχουν ή όχι μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Την ίδια στιγμή, όμως, χρειάζεται να γίνει η δημοσιοποίηση με τέτοιο τρόπο, μετά από σοβαρή επεξεργασία, ούτως ώστε ό,τι δημοσιοποιηθεί να είναι ακριβές. Έχουμε ζήσει τις παρεξηγήσεις μόλις ενάμισι χρόνο πριν, με τη δημοσιοποίηση του πόθεν έσχες, που έγινε χωρίς καμία επεξεργασία, και που εξήχθησαν λάθος συμπεράσματα. Άλλος έγραφε την αξία της ακίνητης του περιουσίας με εκτιμήσεις του 2013, άλλος με του 1980, άλλος με την τιμή αγοράς, άλλος με τρίτη εκτίμηση.

Ζούμε σε μέρες δύσκολες για τη δημοκρατία. Σε μέρες που η απαξίωση είναι στο ζενίθ. Σε αυτές τις μέρες που χρειάζεται να κάνουμε κινήσεις που θα επανακτήσουμε εμπιστοσύνη δεν μπορούμε να μπήγουμε το μαχαίρι πιο βαθιά για να ικανοποιήσουμε τη δίψα μιας μεγάλης έστω μερίδας της κοινωνίας να μεθά με αίμα. Αν χειριστούμε σωστά αυτή την ιστορία πιστεύω πως θα κερδίσουμε ένα λιθαράκι στο οικοδόμημα της αξιοπιστίας. Αν όχι, τότε θα γκρεμίσουμε ένα μεγάλο μέρος από αυτόν τον τοίχο. Η σωστή διαχείριση δεν είναι σίγουρα το καταχώνιασμα σε ένα συρτάρι. Και δεν είναι σίγουρα η χωρίς δεύτερη επεξεργασία δημοσιοποίησή της. Θα πρέπει να βρούμε την ισορροπία ανάμεσα στην αρχή της διαφάνειας και του μη διασυρμού κανενός.

Την ίδια ώρα είναι επιτακτική η ανάγκη να εφαρμόσουμε κώδικα δεοντολογίας. Για να το κάνουμε αυτό, όμως, θα πρέπει πρώτα να τολμήσουμε να απαντήσουμε με ακρίβεια, σε ερωτήματα που σήμερα τα αντιμετωπίζουμε δυστυχώς στο περίπου. Τι γίνεται με το ασυμβίβαστο και τι με τη δήλωση συμφέροντος. Όποια απάντηση και αν τολμήσουμε να δώσουμε θα έχουμε αντιδράσεις. Σίγουρα, όμως, θα είναι πολύ λιγότερες από το να μην το αγγίζουμε και να σφυρίζουμε αδιάφορα. Είναι η έλλειψη ξεκάθαρου πλαισίου που αυξάνει τα προβλήματα και που επιτείνει την αμφισβήτηση των προθέσεων.

Ο Ξενοφώντας στα απομνημονεύματά μιλάει για τον Σωκράτη και τα στοιχεία που πρέπει να έχει ένας στρατός. Η έλλειψη οργάνωση, λέει, θυμίζει λίθους και πλίνθους και ξύλα και κέραμοι ατάκτως ερριμμένα. Σήμερα χρειάζεται να συγυριστούμε και να οργανωθούμε. Συνολικά, ως βασικά στοιχεία της δημοκρατίας που θέλουμε να υπηρετούμε. Διαφορετικά θα έχουμε άχρηστα υλικά, με τα οποία σίγουρα δεν μπορούμε να κτίσουμε σπίτι.

Ο κ. Δημήτρης Δημητρίου είναι βουλευτής Λευκωσίας και Εκπρόσωπος Τύπου ΔΗΣΥ.

Η Ελένη Ξένου απουσιάζει.

Προσοχή και σύνεση

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Προσοχή, προσοχή και περισσότερη προσοχή! Βρισκόμαστε μπροστά σε μια ιστορική στιγμή, όπου όντως κάτι αλλάζει στο γεωπολιτικό σκηνικό της Ανατολικής Μεσογείου. Ελλάδα και Κύπρος έχουν μέχρι τώρα παίξει σωστά τα χαρτιά τους. Δεν πρέπει, όμως, να πάρουν τα μυαλά μας αέρα. Τα μηνύματα που έρχονται από τις ΗΠΑ και το Ισραήλ είναι θετικά και ισχυρά. Οι πρωτοβουλίες που έχουν αναλάβει σημαίνοντα στελέχη του αμερικανικού Κογκρέσου έχουν βαρύτητα και ιστορική σημασία. Ειδικά σε μια περίοδο που το Κογκρέσο διεκδικεί επιρροή και ισχύ στην άσκηση εξωτερικής πολιτικής. Μιλάμε βεβαίως –ακόμη– για σχέδια νόμου.

Ακόμη και στην Ουάσιγκτον, δεν είναι σαφές σε κανέναν από αυτούς που ασχολούνται με την Ανατολική Μεσόγειο πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα.

Η υπόθεση των F-35 πιέζει πολύ τα πράγματα και θα φέρει τις αμερικανοτουρκικές σχέσεις στο σημείο βρασμού, εκτός εάν βρεθεί κάποια συμβιβαστική φόρμουλα.

Πίσω από όλα αυτά διαμορφώνεται η άποψη σε σημαντικούς κύκλους πως η Ελλάδα (και εν μέρει η Κύπρος) μπορεί να γίνει χώρα πρώτης γραμμής (front line state) και επίσης να υποκαταστήσει την Τουρκία σε ό,τι αφορά τα αμερικανικά συμφέροντα. Διεξάγεται, δηλαδή, πια ανοικτά η συζήτηση για το αν η βάση του Ιντσιρλίκ μπορεί να μεταφερθεί στην Ελλάδα. Εν τω μεταξύ, ήδη γίνονται πολλά, πάνω και κάτω από το ραντάρ, στη στρατιωτική συνεργασία Ελλάδας - ΗΠΑ. Το ερώτημα που θα προκύψει σύντομα είναι αν «αντέχουμε» να παίξουμε αυτόν τον ρόλο και ποια ανταλλάγματα θα πρέπει να διεκδικήσουμε. Οι Αμερικανοί κάνουν κινήσεις. Στέλνουν, π.χ., για πρώτη φορά πολεμικά σκάφη συχνά και τακτικά στα Δωδεκάνησα ή πετούν σε περιοχές που αμφισβητεί η Τουρκία, στο πλαίσιο ασκήσεων με την Ελλάδα. Μπορούμε, όμως, και πρέπει να διεκδικήσουμε και άλλους φιλόδοξους στόχους. Από το να μεταφερθεί ένα μεγάλο μέρος του εργοστασίου των F-16 στην Ελλάδα έως την παροχή σύγχρονου υλικού με πολύ καλούς όρους, αν όχι δωρεάν.

Δεν πρέπει, πάντως, να βιαστούμε και να βγάλουμε συμπεράσματα για το ποια ακριβώς θα είναι η επόμενη μέρα στην περιοχή μας. Ακόμη και στην Ουάσιγκτον, σε αυτούς που ασχολούνται με την Ανατολική Μεσόγειο, δεν είναι σαφές σε κανέναν πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα. Οσο ο Ερντογάν θα νιώθει πολιτικά και γεωπολιτικά στριμωγμένος, τόσο πιο επικίνδυνη θα γίνεται η κατάσταση.

Δεν τα έχουμε πάει άσχημα έως τώρα, ίσως γιατί πέραν των άλλων η εθνική πολιτική είχε συνέχεια και δεν επηρεάσθηκε από τις εσωτερικές εξελίξεις και αντιπαραθέσεις. Μια νέα γενιά ηγετών της ομογένειας ασκεί ουσιαστικά και αποτελεσματικά το παιχνίδι.

Η σημερινή κυβέρνηση, όμως, δεν μπορεί να πάει παρακάτω, μετά την αποχώρηση Καμμένου και την κυριαρχία του κομματικού σκληρού πυρήνα λόγω προεκλογικής περιόδου. Η επόμενη κυβέρνηση θα κληθεί να λάβει ιστορικές αποφάσεις. Εως τότε, και πάλι, προσοχή και σύνεση...

Το φαινόμενο Μέι

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Διαστάσεις βιβλικής εξόδου έχει προσλάβει η διαδικασία αποχωρήσεως της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ενωση, με την πρωθυπουργό Τερέζα Μέι να αναδεικνύεται ταυτόχρονα σε μία από τις πλέον πεισματικές και ανθεκτικές μορφές στην ιστορία του Ηνωμένου Βασιλείου.

Επί δυόμισι χρόνια υπήρξε στόχος άτεγκτης κριτικής όχι απλώς από την αντιπολίτευση, αλλά και από μια πολυπληθή ομάδα βουλευτών του κόμματος του οποίου ηγείται. Ουδέποτε όμως εκάμφθη. Και όταν την περασμένη Τετάρτη διαπραγματευόταν στις Βρυξέλλες με τους ηγέτες της Ε.Ε. παράταση της ημερομηνίας εξόδου, εκατόν εβδομήντα Συντηρητικοί βουλευτές είχαν ταχθεί εναντίον της επιμηκύνσεως των διαπραγματεύσεων ή απείχαν από την ψηφοφορία.

Η Βρετανία είναι μια χώρα μαχητών, όπου η σκληρότατη αντιπαράθεση τροφοδοτεί τους κατοίκους της με νέο δυναμισμό.

Πριν από λίγους μήνες, εξέχον στέλεχος των Συντηρητικών και επί δεκαετίες μέλος του Κοινοβουλίου είχε παρατηρήσει προσφυέστατα ότι η κ. Μέι «είναι καταδικασμένη να επιβιώσει». Μόνο που διερωτάται κάποιος εάν θα συνέβαινε αυτό εάν δεν ήταν γυναίκα. Κανείς από τους άρρενες πολιτικούς ηγέτες της μεταπολεμικής περιόδου δεν είναι βέβαιο ότι θα άντεχε ανάλογη δοκιμασία.

Αλλά σε αυτές τις «εστεμμένες νήσους» διαχειρίζονται, ενίοτε, την εξουσία γυναίκες τρομακτικής θελήσεως. Βασίλισσες, όπως η Ελισάβετ Α΄, η Βικτωρία και σήμερα η Ελισάβετ Β΄. Στη σύγχρονη ιστορία του Ηνωμένου Βασιλείου, η Μάργκαρετ Θάτσερ ήταν η πρωθυπουργός που άφησε ίχνος ανεξίτηλο στη Βρετανία. Η Τερέζα Μέι, η οποία ανέλαβε την πρωθυπουργία για να διαπραγματευθεί την έξοδο του Ηνωμένου Βασιλείου, έχει επωμισθεί ένα απάνθρωπο εγχείρημα. Στο δημοψήφισμα, η διαφορά υπέρ της εξόδου ήταν γύρω στις τέσσερις μονάδες. Η Βρετανία ενεφάνιζε εικόνα διαιρέσεως βαθύτατης. Προσπάθησε εν προκειμένω να διαπραγματευθεί μια συμφωνία «περιεκτική» – μια απόπειρα συμβιβασμού των δύο τάσεων, μια συμπεφωνημένη έξοδο.

Η αντίδραση των Συντηρητικών καθαρολόγων της εξόδου υπήρξε θηριώδης. Οι οπαδοί της παραμονής στην Ε.Ε. επιχειρούν να μεθοδεύσουν νέο δημοψήφισμα, με την ελπίδα ότι θα επικρατήσουν τη φορά αυτή. Ο Ευρωπαίος διαπραγματευτής Μισέλ Μπαρνιέ επιδίδεται σε ασκήσεις επιβεβαιώσεως του κύρους της Επιτροπής. Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν υποδύεται τον Σαρλ ντε Γκωλ σε μία προσπάθεια διασώσεως του κατακρημνισμένου κύρους του, και η καγκελάριος Αγκελα Μέρκελ είναι αποδυναμωμένη όσο ποτέ άλλοτε στο παρελθόν.

Σε αυτό το περιβάλλον, η Τερέζα Μέι, η κόρη ενός πάστορα, εγκαταλελειμμένη από το κόμμα της, με ένα Κοινοβούλιο σε κατάσταση αλλοφροσύνης, σύρεται σε συνεργασία με τον ηγέτη των Εργατικών Τζέρεμι Κόρμπιν, τον «μαρξιστή» και «αντισημίτη», κατά τους Συντηρητικούς. Οπως και να το κάνουμε, είναι πολιτικό φαινόμενο.

Εδώ στην Ελλάδα, οι παραδοσιακοί «λάτρεις» της Βρετανίας δυσανασχετούν για την έκπτωση του ιδεώδους τους. Είναι αυτοί που σχηματίζουν εικόνα του Ηνωμένου Βασιλείου από την τηλεοπτική σειρά «Ντάουντον Αμπεί» ή από το πανεπιστήμιο, όπου για ένα διάστημα εφοίτησαν. Απλώς τους διαφεύγει ότι η Βρετανία είναι μια χώρα μαχητών, όπου η σκληρότατη αντιπαράθεση τροφοδοτεί τους κατοίκους της με νέο δυναμισμό.

Γιατί εκλέγουμε ευρωβουλευτές;

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Κάποιοι οπαδοί του Brexit ενθουσιάστηκαν με την ευκαιρία να εκλεγούν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, μετά την παράταση της προθεσμίας για συμφωνία Ε.Ε. - Βρετανίας έως τις 31 Οκτωβρίου. Στόχος τους είναι να φανεί η επιρροή τους στο εκλογικό σώμα της Βρετανίας αλλά και, ως εκλεγμένοι στο Ευρωκοινοβούλιο, να είναι σε θέση να προκαλέσουν όσα προβλήματα μπορούν στην Ευρώπη. Η υπόθεση του Brexit έχει κουράσει τους πάντες και δεν θα ασχολούμασταν και με αυτή την πτυχή της υπόθεσης εάν η συμπεριφορά των Βρετανών εχθρών της ευρωπαϊκής ενοποίησης δεν ήταν απλώς η πιο ακραία μορφή εθνικής ομφαλοσκόπησης που παρατηρείται στην πολιτική σκηνή πολλών άλλων χωρών. Αγνωστο είναι πόσοι από τους χιλιάδες υποψηφίους για τις 751 θέσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενδιαφέρονται για το μέλλον της Ευρώπης.

Κάποιοι είναι υποψήφιοι λόγω του υψηλού μισθού και άλλων προνομίων, που τους εξασφαλίζουν ένα σημαντικό ποσό στη δύση της πολιτικής καριέρας τους, ή αποτελούν γερή προίκα για νέους πριν βουτήξουν στα ταραχώδη νερά της εθνικής πολιτικής. Αλλοι θέλουν να συμβάλουν στο ευρωπαϊκό εγχείρημα, ενώ άλλοι αποσκοπούν μόνο στην προώθηση των κομματικών και εθνικών συμφερόντων. Δεν χρειάζεται να πούμε ονόματα για να διακρίνει κανείς τις διάφορες φυλές μεταξύ των σημερινών υποψηφίων (όπως και σε προηγούμενα Κοινοβούλια) και για να δούμε ποιοι είναι σοβαροί και ποιοι θα είναι τουρίστες. Ισως οι περισσότεροι να μην αποσκοπούν μόνο στο να απολαμβάνουν τον παχυλό τους μισθό την ώρα που υπονομεύουν την Ε.Ε., όπως πράττει για δύο δεκαετίες ο Νάιτζελ Φάρατζ, αρχηγός του νεοσύστατου Brexit Party, που ετοιμάζει κατάλογο με 40 υποψηφίους για την Ευρωβουλή. Είναι σίγουρο, όμως, ότι είναι μικρός ο αριθμός αυτών που θέτουν το όραμα της ενωμένης Ευρώπης πάνω από τις προσωπικές τους φιλοδοξίες και πέρα από τα κομματικά και εθνικά συμφέροντα.

Το Ευρωκοινοβούλιο έχει αποκτήσει σημαντικές αρμοδιότητες στη χάραξη της ευρωπαϊκής πολιτικής και είναι σε θέση να πετύχει ακόμη περισσότερα. Για αυτό η αδιαφορία πολλών μελών του είναι ίσως ακόμη πιο επικίνδυνη από την ωμή έχθρα των εθνικιστών. Οσο η Ευρώπη δεν παρουσιάζει σαφή εικόνα για το μέλλον της, μικρές ομάδες ακραίων θα αποκτούν δυσανάλογα ισχυρή φωνή – επειδή αυτοί τουλάχιστον γνωρίζουν τι δεν θέλουν. Οι υπόλοιποι είναι διαιρεμένοι σε πολιτικές ομάδες διαφόρων ιδεολογιών και σε εθνικά κόμματα· πρώτο τους μέλημα παραμένει οι ίδιοι να παίξουν ρόλο στην εθνική πολιτική σκηνή.

Οταν η Γερμανία και η Γαλλία δεν συμφωνούν στα επόμενα βήματα για οικονομική και πολιτική ένωση, όταν η Βρετανία βρίσκεται στη δίνη της αυτοαπομόνωσης και η ιταλική κυβέρνηση επιχειρεί να υπονομεύσει το ευρωπαϊκό σύστημα, είναι δύσκολο να γνωρίζουν οι υποψήφιοι σε κάθε χώρα τι πρέπει να γίνει απ' εδώ και μπρος. Χρειάζονται συγκεκριμένα μέτρα, όχι τόσο για την καθημερινότητα των πολιτών (όπου η Ε.Ε. πασχίζει όσο καμία άλλη πολιτική οντότητα για την προστασία τους από παραβιάσεις των προσωπικών δεδομένων, από μονοπώλια, από βλαβερές πρακτικές και επικίνδυνα προϊόντα) όσο για τα μεγάλα θέματα. Τι θα γίνει με την οικονομική και τραπεζική ένωση, με την κοινωνική ασφάλιση και τη φορολογία; Με ποιες πολιτικές θα θωρακιστεί η Ευρώπη σε έναν ολοένα πιο απρόβλεπτο κόσμο; Τι γίνεται με την κοινή εξωτερική πολιτική και την άμυνα; Με τη μετανάστευση; Θα υπάρξουν νέες κοινές πολιτικές και δομές που θα συμβάλουν περαιτέρω στη διαμόρφωση μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας; Αυτά τα ζητήματα και άλλα πρέπει να τεθούν σε συζήτηση σε κάθε χώρα-μέλος της Ε.Ε. και οι υποψήφιοι να τοποθετηθούν.

Ετσι, οι πολίτες θα μπορούν να διακρίνουν ποιοι υποψήφιοι έχουν την ικανότητα και τη διάθεση να συμβάλουν στην εξέλιξη της Ευρώπης (προς όφελος και της δικής τους χώρας), ποιοι θέλουν να εκλεγούν μόνο για να πλουτίσουν και ποιοι δεν βλέπουν πέρα από τις φιλοδοξίες τους στην εσωτερική πολιτική σκηνή. Οσο αναπόφευκτο και αν είναι οι εκλογές της 26ης Μαΐου να θεωρούνται βαρόμετρο της εσωτερικής πολιτικής, επείγει η συζήτηση να επικεντρωθεί στην Ευρώπη. Επειδή αν χάσουμε το στοίχημα εκεί, το χάνουμε παντού.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗ, apetroulakis@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Ασκοπες, ανέλπιδες εκλογές

Ο τηλεθεατής που θα συμβεί να παρακολουθήσει Δελτίο Ειδήσεων από ελλαδικό κρατικό κανάλι έχει πολλές πιθανότητες να παρασυρθεί σε προβληματισμούς καταθλιπτικούς και αγχώδεις: Εχουν πια «νόημα» (ρεαλιστικό εμπειρικό αντίκρισμα), για τους Ελληνες, λέξεις όπως η «αξιοπρέπεια», η «ντροπή», «ο από παντός αισχρού ηθικός φόβος», όπως επιμένουν να αναμηρυκάζουν τα λεξικά;

Ο μπελάς με τις λέξεις είναι το βιωματικό τους φορτίο. Δεν αρκούνται να σημαίνουν αντι-κείμενα, να ονοματίζουν τα σε κοινή θέα υπαρκτά. Συγκεφαλαιώνουν και πείρα εκατομμυρίων ανθρώπων μέσα σε μακρούς αιώνες, παραπέμπουν οι λέξεις σε αυτή την εμπειρία και την προϋποθέτουν. Εκατομμύρια άνθρωποι σε δυσεξαρίθμητους αιώνες εκδέχονταν τη λέξη «αδιάντροπος» με αρνητικό νοηματικό περιεχόμενο (δηλαδή, αντικοινωνικό). Επομένως καταξίωναν την «ντροπή» σαν αρετή, που θα πει: προτέρημα, θεϊκό δώρο χαρισμένο στον άνθρωπο. Δίχως «αιδώ» και «δίκην» δεν θα υπήρχαν «πόλεων κόσμοι τε και δεσμοί φιλίας συναγωγοί», βεβαιώνουν ο Πρωταγόρας και ο Πλάτωνας.

Κάθε Δελτίο Ειδήσεων από κρατικό κανάλι βυθίζει τον στοιχειωδώς καλλιεργημένο Ελληνα σε απύθμενη και δυσπερίγραπτη ντροπή. Δεν πρόκειται για μικρονοϊκή προπαγάνδα, για φτηνιάρικη διαφήμιση. Πρόκειται για ξεγυμνωμένο, αδιστακτο κορδακισμό της ψευτιάς, της παραπληροφόρησης, της προσβλητικής περιφρόνησης του πολίτη.

Με την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, χωρίς πια και τον φερετζέ των ΑΝΕΛ η περιφρόνηση της νοημοσύνης του πολίτη έχει σπάσει κάθε φραγμό. Και μόνο η φυσιογνωμική αλλοίωση του θλιβερού κεκαρμένου πλάσματος που πιθηκίζει την παράνοια Γκαίμπελς σε ρόλο «κυβερνητικού εκπροσώπου», βεβαιώνει τη λοιμική της αδιαντροπιάς. Στην πατριωτική λαοθάλασσα των συλλαλητηρίων για το Μακεδονικό, το αρρωστημένο αυτό μυαλό έβλεπε «το τέρας του εθνικισμού», «το τέρας της Δεξιάς»! Από εκεί και πέρα, η καθημερινή, επίμονη και παρατεταμένη παρουσία του στα κρατικά κανάλια, γραδάρει (βυθομετρεί) τον πάτο - απόπατο της ελληνώνυμης ξεφτίλας.

Είναι πραγματική οδύνη, πνιγμός και πόνος, τα Δελτία Ειδήσεων στα κρατικά κανάλια, ακριβώς επειδή δεν υπάρχει ντροπή. Και η αδιαντροπιά πάντοτε μεταγγίζει θλίψη, αφού ταυτίζεται στη συνείδηση με τον εξευτελισμό και την αλλοτρίωση του φορέα της. Κάποιες, ελάχιστες πια φιγούρες αξιοπρέπειας, δημοσιογράφων ή «παρουσιαστών», που έχουν επιβιώσει από το κομματικό πογκρόμ (ίσως με εξευτελιστικά ανταλλάγματα) υποχρεώνονται να αναπαράγουν μικρονοϊκούς λιβανωτούς για τον «ηγέτη», να εκθειάζουν τη «συμφωνία των Πρεσπών» με μοναδικό και μόνιμο χειροκροτητή τον Αμερικανό στην Αθήνα πρέσβη! Τα ανάλογα, μόνο από την αυλή του Κιμ Γιονγκ Ουν (ή παλιότερα του Στάλιν) τα ξέραμε.

Οχι ότι είναι ανένοχα για την απανθρωπιά της αδιαντροπιάς και τα «ιδιωτικά» λεγόμενα κανάλια. Ομως εκεί η εμπορία του ψεύδους και της εξαπάτησης έχει παραχωρηθεί «νομοτύπως» (από το κομματικό κράτος και πάλι) σε κερδοσκόπους διαπλεκόμενους με τα κόμματα – παραχωρούν τα κόμματα το μονοπώλιο εμπορίας των «συχνοτήτων» εξαγοράζοντας το μονοπώλιο της προπαγάνδας. Αυτό το απάνθρωπο αλισβερίσι τιτλοφορείται «ελευθερία των αγορών» και λογαριάζεται σαν το ζενίθ της «προόδου».

Η «πρόοδος» θέλει και την πληροφορία να συνιστά εμπόρευμα, να αξιολογείται από τα ατομικά γούστα του πελάτη – όχι να κρίνεται ως κοινωνικό λειτούργημα από θεσμούς και «λειτουργούς» που «υπουργούν» την κοινωνία των σχέσεων. Η «πρόοδος» θέλει ακόμα και τη γνώση (την καλλιέργεια) εμπορεύσιμο είδος: θέλει ιδιωτικά σχολειά, έχουν φρενιάσει οι «προοδευτικοί» να επιβάλουν οπωσδήποτε ιδιωτικά πανεπιστήμια.

Είναι αυτό ένα φαινόμενο που, κάποτε, αν επιβιώσει ο πλανήτης, θα το κρίνουν και αναλύσουν οι τότε σοφοί: Γιατί, με την «Αναγέννηση» και τον «Διαφωτισμό» (την έξοδο από τον πρωτογονισμό της ευρωπαϊκής Δύσης), η ανθρωπότητα να παλινδρομήσει βαθύτερα στην ατομοκεντρική βαρβαρότητα, στον εφιάλτη της ακοινωνησίας, της εγωτικής ερημίας, της ανέραστης ηδονής, της φριχτής μοναξιάς; Γιατί;

Η α-νοησία και ευτέλεια του φαινομένου είναι ανερμήνευτο αίνιγμα. Οχι θεωρητικό, είναι αίνιγμα που το βιώνει ο λαός των Ελλήνων κατάσαρκα. Υπήρξαν και άλλες περίοδοι στην Ιστορία με καθολικευμένη τη βαρβαρότητα, σήμερα όμως η ελληνική δεν είναι μαζί με τις κοινωνίες που αντιστέκονται. Το επιμέρους σύμπτωμα χυδαίας εμπορευματοποίησης των ραδιοτηλεοπτικών «συχνοτήτων» το υφίσταται η ελλαδική κοινωνία σαν αυτονόητο «εκσυγχρονισμό».

Πανάθλια εμπορευματική σαβούρα σε αδιάκοπο διαφημιστικό καταιγισμό – ιαματικές παντούφλες, κοφτερά μαχαίρια, θαυματουργικές αλοιφές, άφθιτα τηγάνια, ματογυάλια κοινής χρήσης, προσοντούχα εσώρουχα – τερατώδης παράχρηση του κοινωνικού αγαθού της επικοινωνίας, χωρίς «ένας από τους ανθρώπους αυτούς (φυσικά του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου) να πεθάνει από ανδία»!

Δεν υπάρχει πια μέλλον για την ελληνική κοινωνία, το ιστορικό τέλος είναι ψηλαφητό – συντελεσμένη η δημογραφική (βιολογική) κατάρρευση, ο πολιτισμικός αφελληνισμός (γλώσσα και ιστορική συνείδηση), η οικονομική, ανήκεστη χρεοκοπία και εξευτελιστική επιτρόπευση. Ισως να υπάρχει λαϊκή δυναμική, είναι όμως αποκλεισμένη κάθε πολιτική της έκφραση. Με παταγώδη την αυτογελοιοποίηση των αντιπάλων της, η Ν.Δ. προηγείται στις δημοσκοπήσεις μόλις οκτώ μονάδες (αντί για είκοσι), όμως ούτε που διανοείται κανείς αλλαγή ηγεσίας.

Οσο για τον Εγγυητή του Πολιτεύματος, απλώς ηθικολογεί. Ακατάπαυστα και ανιαρά. Ασκοπα.

Μακάρι να ’ξερα

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Πολύ ευρηματικοί παρουσιαζόμαστε τελευταία. Έχουμε γίνει «παραγωγοί» νέων ιδεών. Μετά τη χαλαρή ομοσπονδία πήγαμε στην αποκεντρωμένη και τώρα στην προεδρευόμενη κοινοβουλευτική ομοσπονδία. Και όλα αυτά γιατί θέλουμε λύση χθες. Παθιασμένοι για λύση δηλώνουμε. Όπως λέει και ο Αβέρωφ Νεοφύτου, «Όταν υπάρχει ένα αδιέξοδο, εγώ πιστώνω τον πρόεδρο ότι προσπαθεί με κάποιες ιδέες να δει αν μπορεί να σπάσει το αδιέξοδο. Η προσπάθεια πρέπει να συνεχιστεί. Δεν έχουμε άλλον δρόμο». Βέβαια, ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ δεν διευκρίνισε αν και αυτός προβληματίζεται για την επομένη μέρα και για τις δύσκολες αποφάσεις που θα πρέπει να παρθούν. Βλέπετε είμαστε σε προεκλογική περίοδο και τα πάντα μετρούν στη συσπείρωση.

Όσον αφορά την τελευταία μας φαεινή ιδέα, αν και δεν ανακοινώθηκε, αν ήταν τροφή προς σκέψη, ο εγκάθετος σε χρόνο ντε τε είπε όχι. Βέβαια, έχει και αυτός τα δίκαιά του. Πόσες τροφές προς σκέψη να αφομοιώσει. Εδώ που φτάσαμε «σερβίροντας» μια νέα ιδέα τον μήνα ούτε η σκέψη ούτε η πέψη είναι δυνατές. Πάντως, σίγουρα ο Οζερσάι την εξέλαβε ως τροφή προς πέψη. Δεν εξηγείται διαφορετικά ο χαρακτηρισμός της νέας μας ιδέας ως μπαγιάτικο ή ξαναζεσταμένο φαγητό.

Τρεις νέες ιδέες σε λίγους μήνες, τρία αντίστοιχα όχι από την άλλη πλευρά. Ο μέχρι πρότινος Τ/κ ηγέτης μεταλλάχθηκε σε πιόνι της Άγκυρας. Από ό,τι φαίνεται η μετάλλαξη είναι άκρως μεταδοτική πολιτική ασθένεια.

Ο άνθρωπος που αντιστάθηκε στις μεθοδεύσεις της Τουρκίας για έλεγχο των κατεχομένων μεταλλάχθηκε στον πλέον αδιάλλακτο Τ/κ ηγέτη. Κοιμήθηκε Ακιντζί και ξύπνησε Ντενκτάς. Έκτος της αδιαλλαξίας τώρα τον κατηγορούμε και για προσπάθεια διατήρησης της επιρροής της Τουρκίας. Τώρα ευθυγραμμίστηκε πλήρως με τις επιδιώξεις του νεοσουλτάνου της Άγκυρας. Και όλα αυτά ανεξαρτήτως του ότι συνεχώς μας προειδοποιεί για την αλλοίωση του δημογραφικού χαρακτήρα των Κατεχομένων με τις πολλές πολιτογραφήσεις Τούρκων εποίκων. Αν και δεν θέλουμε να δυναμιτίσουμε το κλίμα ο φίλος Μουσταφάς μάς έχει βγάλει έξω από τα ρούχα μας. Έχει και η υπομονή τα όριά της, δήλωσε τις προάλλες ο ΠτΔ. Ίσως θα πρέπει να περιμένουμε κανένα Οζερσάι για να αλλάξουν τα πράγματα. Μετά τα όχι του κατοχικού ψευδοπροέδρου και την αποτυχία συνομολόγησης των όρων αναφοράς το ναυάγιο οριστικοποιείται. Είναι πλέον θέμα χρόνου να κηρυχθεί το Κυπριακό ως ένα άλυτο ζήτημα και να μπει στις ελληνικές καλένδες.

Όλο αυτό το σκηνικό θυμίζει την κατάσταση που βρεθήκαμε το 2004 μετά το βροντερό και δακρύβρεχτο όχι στο σχέδιο Ανάν. Μετά από 15 χρόνια στο ίδιο έργο θεατές. Και πάλι είπαμε όχι, αυτή τη φορά σε προσχέδιο των όρων αναφοράς, όχι σε παλαιότερες συγκλίσεις και προσπαθήσαμε να παρουσιάσουμε τον κατοχικό ηγέτη ως φερέφωνο της Άγκυρας. Έχουμε αναγάγει το θέμα της πολιτικής ισότητας ως πρωταρχικό θέμα με σκοπό να αναδείξουμε τον Μουσταφά Ακιντζί ως τον υπαίτιο του ναυαγίου.

Η σημερινή αβεβαιότητα είναι ανάλογη και χειρότερη της μετά το δημοψήφισμα του 2004 εποχής. Τότε δεν υπήρχαν σχέδια Β΄ και Γ΄. Μόνο Α΄, αυτό της μη λύσης. Χαρακτηριστική η απάντηση του Τάσου Παπαδόπουλου σε ερώτηση των Times του Λονδίνου για το τι θα γίνει με το Κυπριακό. «Μακάρι να ’ξερα» είπε ο τότε πρόεδρος. Μια ειλικρινής παραδοχή για το ότι όταν λέγαμε όχι δεν είχαμε σχεδιάσει τα επόμενά μας βήματα.

Όσο και αν φαίνεται παράδοξο το τραγικό είναι ότι σήμερα ξέρουμε. Σήμερα δεν ισχύει το «Μακάρι να ’ξερα». Δυστυχώς, σήμερα έχουμε ήδη προβληματιστεί για την επόμενη μέρα. Τώρα υπάρχουν εναλλακτικές επιλογές. Τώρα υπάρχουν σχέδια Β΄ και Γ΄. Σχέδια και επιλογές προς τα οποία εδώ και αρκετό καιρό αλληθωρίζουμε. Δηλώνουμε έτοιμοι να λάβουμε δύσκολες αποφάσεις που ίσως από καιρό να τις έχουμε πάρει. Δύσκολες αποφάσεις καταστροφικές και εφιαλτικές για το μέλλον του κυπριακού ελληνισμού σε αυτό τον δύσμοιρο τόπο.

Χίλιες φορές, λοιπόν, το κατά τα άλλα ειλικρινές «Μακάρι να ’ξερα» του Τάσου Παπαδόπουλου παρά τους σημερινούς προβληματισμούς προς άλλους δρόμους.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών.

SALVATORE DI NOLFI

Αντίγραφο της Αψίδας του Θριάμβου της Παλμύρας στη Γενεύη, μπροστά από το Παλάτι των Εθνών.

Ισοπαλία με νικητή τον Βενιαμίν!

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Αυτή η ισοπαλία ισοδυναμεί με νίκη τριών πόντων για τον Β. Νετανιάχου. Με το όριο κατανομής εδρών για είσοδο στην Κνέσετ το 3,25%, οι κύριοι αντίπαλοι (Νετανιάχου με Λικούντ, Γκαντζ με Καχόλ Λαβάν) κέρδισαν από 34 έδρες από τις 120 έδρες του κοινοβουλίου του Ισραήλ. Αυτοί οι αριθμοί επιτρέπουν στον Β. Νετανιάχου να σχηματίσει κυβέρνηση (ίδιος δήλωσε «ότι αυτό θα γίνει γρήγορα»), και έτσι να καταστεί ο μακροβιότερος ηγέτης κυβέρνησης στην ιστορία της χώρας του. Πώς;

Με τους υπάρχοντες συσχετισμούς θα σχηματίσει κυβέρνηση μαζί με τα ακραία δεξιά/ορθόδοξα κόμματα, τα οποία με 5 έως 8 έδρες το καθένα, μπορεί να πάρουν τον Νετανιάχου στην πλειοψηφία των περισσότερων από 62 έδρες. Η προηγούμενη συνεργασία τους αποτελεί τη χρήσιμη συνεκτική ουσία και γι’ αυτό ο Νετανιάχου αισθάνεται ότι μια νέα κυβέρνησή του είναι επί θύραις.

Ο Β. Νετανιάχου είναι εκφραστής του κυνισμού χωρίς όρια, γι’ αυτό υποσχέθηκε τρεις ημέρες πριν από τις εκλογές ενσωμάτωση στο κράτος του Ισραήλ κάθε εβραϊκού οικισμού που κτίστηκε στη Δυτική Όχθη. Έτσι συμπίεσε τα ακροδεξιά κόμματα, αφού υιοθέτησε τη ρητορική τους με στόχο τη βελτίωση του τελικού, δικού του αποτελέσματος. Οι τελευταίες προβλέψεις έδιναν μικρό προβάδισμα στον Γκαντζ. Η κάλπη έφερε την ισοπαλία, συνεπώς η τελική του «επίθεση» με ακροδεξιούς όρους έφερε αποτέλεσμα. Ο Νετανιάχου βρίσκεται πρακτικά μαζί με την ακροδεξιά και τακτικά δίπλα της: κάνει μερικές διαφοροποιήσεις στα χρονοδιαγράμματα για να επανέλθει με χειρότερους όρους, όπως έχει συμβεί με τις ανεγέρσεις νέων οικισμών στη Δυτική Όχθη.

Οι ΗΠΑ έχουν αποσυρθεί από κάθε πιθανότητα να γίνουν «έντιμοι μεσολαβητές» και αυτό αποτελεί μία ακόμη τραγική πτυχή για την πολιτική κατάσταση στη Μ. Ανατολή, εξαιτίας της στροφής Τραμπ στον απομονωτισμό και τη μονομέρεια.

Ο Ντ. Τραμπ τα έδωσε όλα στο εβραϊκό λόμπι. Στην εσωτερική σκηνή στο Ισραήλ τα έδωσε όλα στον Νετανιάχου (αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας, αναγνώριση κυριαρχίας του Ισραήλ στα συριακά υψώματα Γκολάν). Κυρίως, όμως, πάγωσε κάθε ειρηνευτική προσπάθεια, δίνοντας την αναγκαία κάλυψη στον ισραηλινό πρωθυπουργό για να εφαρμόσει την πολιτική της επιβολής μη λύσης στο Μεσανατολικό. Βεβαίως, ο Τραμπ πήρε ως αντάλλαγμα τη μερική του αθώωση από την έρευνα Μιούλερ, καθώς οι επιρροές του εβραϊκού λόμπι στα Μέσα Ενημέρωσης συνέβαλαν στη συγκάλυψη ή την αλλαγή ατζέντας στο ζήτημα της έρευνας για προσωπική του ευθύνη σε σχέση με ενδεχόμενη ρωσική ανάμειξη στις αμερικανικές εκλογές του 2016.

Κομβικό θέμα στις εξελίξεις στο εσωτερικό του Ισραήλ παραμένει το Μεσανατολικό και οι προσπάθειες για αναζήτηση λύσης. Η απόλυτη ταύτιση των ΗΠΑ με τον Νετανιάχου συνέβαλε αποφασιστικά στη μετατροπή τους σε μέρος του προβλήματος και όχι της λύσης, όπως προσπάθησε να είναι η διοίκηση Ομπάμα με την επίμονη τακτική και τις αλλεπάλληλες επισκέψεις του Τ. Κέρι. Στο «περιβάλλον Τραμπ» δεν υπάρχει οποιαδήποτε πιθανότητα για επανάληψη του διαλόγου για επίλυση. Οι ΗΠΑ έχουν αποσυρθεί από κάθε πιθανότητα να γίνουν «έντιμοι μεσολαβητές» και αυτό αποτελεί μία ακόμη τραγική πτυχή για την πολιτική κατάσταση στη Μ. Ανατολή, εξαιτίας της στροφής Τραμπ στον απομονωτισμό και τη μονομέρεια. Ο γαμπρός του Τραμπ παριστάνει τον απεσταλμένο των ΗΠΑ στο Μεσανατολικό και αυτό συνιστά ένα ακόμα κακόγουστο σενάριο από τα πολλά της προεδρίας του.

Μπορεί ο Νετανιάχου να ολοκληρώσει τη νέα, 4ετή, θητεία του; Πιθανόν να έχουμε εκπλήξεις, εφόσον η δικαιοσύνη ολοκληρώσει το έργο της σχετικά με τα τρία σκάνδαλα διαφθοράς που τον εμπλέκουν σε πρωταγωνιστικό ρόλο και γι’ αυτό ο γενικός εισαγγελέας της χώρας έδειξε τη δικαστική διαδικασία μετά από πολύμηνες έρευνες. Πώς, όμως, το εκλογικό σώμα έδωσε 35 έδρες στη Βουλή σε έναν υπόδικο πολιτικό που, εκτός αυτού, δεν έχει να προτείνει τίποτε άλλο, παρά πυγμή και αδιαλλαξία απέναντι στους Παλαιστίνιους; Πρώτο, οι παλιννοστούντες εβραίοι (από τη Ρωσία, κυρίως) είναι κατά κανόνα φανατικοί και ψηφίζουν ακραία κόμματα, συνεπώς έχουν συμβάλει στην αλλαγή της εκλογικής βάσης στο Ισραήλ, με διάσημο, πρώτο θύμα το Εργατικό Κόμμα. Δεύτερο, η ρητορική Νετανιάχου έχει δημιουργήσει εθισμό σε μεγάλη μερίδα της κοινής γνώμης στην πολιτική της επιβολής. Τρίτο, πέρα από τον Τραμπ, και ο Β. Πούτιν φρόντισε να ψηφίσει Νετανιάχου, αποδεχόμενος την παρουσία του στη Μόσχα για επίσημη επίσκεψη, ελάχιστες ημέρες πριν από τις εκλογές. Τέταρτο, πρόσωπα με μετριοπαθή στάση στο Μεσανατολικό έχουν απογοητευτεί από την τροπή που έχουν πάρει τα πράγματα και ιδιωτεύουν, με πρώτο παράδειγμα την Τζίπι Λίβνι. Οι τελευταίοι των Μοϊκανών δεν υπάρχουν όπως λ.χ. ο Σ. Πέρεζ, ενώ ιστορικά κόμματα όπως το Εργατικό (6 έδρες) εμφανώς έχασαν τη λάμψη τους, χωρίς ηγέτες με διακριτή ταυτότητα σε σχέση με τον Β. Νετανιάχου.

www.larkoslarkou.org.cy

Σημαντική η αύξηση του ενδιαφέροντος για τη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση

Του δρος **ΗΛΙΑ ΜΑΡΚΑΤΖΗ**

Αποτελεί κοινό τόπο πλέον το γεγονός της αύξησης του ενδιαφέροντος για τις Τεχνικές και Επαγγελματικής Σχολές Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΤΕΕΚ), καθώς και για τις αυξημένες ανάγκες της αγοράς εργασίας σε εξειδικευμένο τεχνικό ανθρώπινο δυναμικό. Οι ανάγκες γίνονται εντονότερες με τα νέα δεδομένα της κυπριακής οικονομίας, καθώς και με τα πρώτα δείγματα ανάκαμψης που παρουσιάζονται στην αγορά εργασίας και την οικονομία γενικότερα.

Παρόλο που η κυπριακή κοινωνία παραμένει, σε μεγάλο βαθμό, προκατειλημμένη εναντίον των τεχνικών επαγγελμάτων και υπέρ των επαγγελμάτων «λευκού κολάρου», το στοίχημα για μια πιο ελκυστική ΜΤΕΕΚ φαίνεται να κερδίζεται.

Το ποσοστό μαθητών/τριών που επιλέγουν αυτή τη μορφή Μέσης Εκπαίδευσης αυξάνεται συνεχώς και φαίνεται να φτάνει φέτος το 22%. Ένας αριθμός που πριν από μερικά χρόνια έμοιαζε απρόσιτος και ένας στόχος που θεωρήθηκε υπέρμετρα φιλόδοξος. Ωστόσο, μέσα από τους κατάλληλους χειρισμούς και τη σωστή δουλειά από μέρους του ΥΠΠ και της αρμόδιας διεύθυνσης ΜΤΕΕΚ, γίνεται πραγματικότητα. Ο στόχος ήταν ξεκάθαρος, να καταστεί η ΜΤΕΕΚ ισότιμος εταίρος στη Μέση Εκπαίδευση και να επιλέγεται ως ένας ελκυστικός και ποιοτικός εκπαιδευτικός προορισμός. Οι επιτυχίες των αποφοίτων της ΜΤΕΕΚ τα τελευταία χρόνια, καθώς και η ποιοτική αναβάθμιση της ποιότητας των προσφερόμενων προγραμμάτων οδήγησαν στην αύξηση του ενδιαφέροντος για φοίτηση στις Τεχνικές Σχολές.

Πιο κάτω παρατίθενται κάποια στατιστικά στοιχεία τα οποία παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και αποδεικνύουν τόσο την ανοδική πορεία της ΜΤΕΕΚ όσο και την ορθότητα των πολιτικών του ΥΠΠ σε σχέση με το θέμα, οι οποίες προδιαγράφουν μια άκρως αισιόδοξη συνέχεια. Η ελεύθερη περιοχή Αμμοχώστου παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό ενδιαφέροντος για τη ΜΤΕΕΚ, το οποίο ξεπερνά το 34%. Υπενθυμίζεται ότι στην ελεύθερη περιοχή Αμμοχώστου λειτουργούν δύο Τεχνικές Σχολές: η Τεχνική Σχολή Παραλιμνίου και η Τεχνική Σχολή Αυγόρου.

Στην επαρχία Πάφου το ποσοστό ενδιαφέροντος για τη ΜΤΕΕΚ ξεπερνά το 27% με μία μόνο Τεχνική Σχολή, την Τεχνική Σχολή Πάφου. Παράλληλα, η προσφορά ειδικοτήτων ΜΤΕΕΚ στο Λύκειο Έμπας, κάτι που προωθείται προς υλοποίηση από τον προσεχή Σεπτέμβριο, δημιουργεί μια νέα δυναμική, αφού το ποσοστό παιδιών από το Γυμνάσιο Έμπας που επέλεξαν ΜΤΕΕΚ έφτασε σχεδόν στο 38% περίπου, κάτι το οποίο δεν συνέβαινε τα προηγούμενα χρόνια. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι ενώ πέρυσι δήλωσαν ενδιαφέρον για τα Ξενοδοχειακά και τις Επισιτιστικές Τέχνες τέσσερα παιδιά, με τη γνωστοποίηση της πρόθεσης του ΥΠΠ για προσφορά της ειδικότητας στο εν λόγω σχολείο, φέτος υπάρχουν ήδη 18 δηλώσεις για τη συγκεκριμένη ειδικότητα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η περίπτωση της Πόλεως Χρυσοχούς όπου λειτουργεί Λύκειο και Τεχνική και Επαγγελματική Σχολή Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Το ποσοστό των παιδιών που επιλέγουν φοίτηση σε ειδικότητες ΜΤΕΕΚ πλησιάζει το 40%. Το ενδιαφέρον για τη ΜΤΕΕΚ στις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού και Λάρνακας βρίσκονται λίγο πιο κάτω από τον μέσο όρο, όσον αφορά στο ποσοστό μαθητών/τριών που επιλέγουν τη ΜΤΕΕΚ. Παρόλα αυτά φαίνεται ότι το ποσοστό αυτό αυξάνεται σταθερά τα τελευταία χρόνια. Μέσα από τα πιο πάνω δεδομένα προκύπτει ότι εκεί και όπου οι Τεχνικές Σχολές βρίσκονται κοντά στις περιοχές διαμονής των παιδιών ή τουλάχιστον στην ίδια περίπου απόσταση με τα Λύκεια το ποσοστό των μαθητών/τριών που επιλέγουν τη ΜΤΕΕΚ είναι ιδιαίτερα αυξημένο. Ως εκ τούτου η απόφαση για αναβάθμιση της Τεχνικής και Επαγγελματικής Σχολής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Παραλιμνίου, η προσφορά πρόσθετων ειδικοτήτων στο Λύκειο και Τεχνική και Επαγγελματική Σχολή Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Πόλεως Χρυσοχούς, η προσφορά ειδικοτήτων ΜΤΕΕΚ στο Λύκειο Έμπας, η απόφαση για ανέγερση νέας Τεχνικής και Επαγγελματικής Σχολής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην περιοχή Αραδίππου και στην ευρύτερη περιοχή Λεμεσού κινούνται προς την ορθή κατεύθυνση και αναμένεται να αυξήσουν περαιτέρω το ενδιαφέρον για ΜΤΕΕΚ. Εύστοχη μπορεί να θεωρηθεί και η διερεύνηση που γίνεται για ανέγερση Τεχνικής και Επαγγελματικής Σχολής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην ευρύτερη περιοχή Λευκωσίας.

Μέσα από την εφαρμογή των πιο πάνω και τη βελτίωση της ενημέρωσης των γονιών και των μαθητών για τα προγράμματα σπουδών ΜΤΕΕΚ, το ποσοστό επιλογής ΜΤΕΕΚ μπορεί να ξεπεράσει το 35%, ένα ποσοστό που μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητικό για την Κύπρο.

Ο δρ Ηλίας Μαρκάτζης είναι διευθυντής Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Το Brexit και οι ψευδείς παραστάσεις

Αντιλαμβανόμενοι πλέον τι διακυβεύεται, οι Βρετανοί πρέπει να έχουν ευκαιρία αναθεώρησης της εσφαλμένης απόφασης

Του **ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ν. ΖΗΝΩΝΟΣ**

Όταν, νωρίς το πρωί της 23ης Ιανουαρίου 2013, στο κτίριο της Bloomberg στο Λονδίνο, ο Ντέιβιντ Κάμερον εκφωνούσε τον ιστορικό, πλέον, λόγο του για το Brexit, είχε προφανώς λησμονήσει το απόφθεγμα του Harold Wilson: «Μία εβδομάδα είναι αρκετός χρόνος στην πολιτική». Γιατί ο Βρετανός πρωθυπουργός έθετε στην ουσία υπό την κρίση των ψηφοφόρων του Ηνωμένου Βασιλείου την παραμονή ή μη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε δημοψήφισμα που θα διεξαγόταν σε 2-3 χρόνια από τότε. Με άγνωστα τα δεδομένα, πολιτικά και άλλα, που θα καθόριζαν την έκβασή του. Ήμουν μεταξύ των λίγων Ευρωπαίων πρέσβεων που ήταν παρόντες.

Μετά την ομιλία του πρωθυπουργού, ο τότε υπουργός Ευρώπης, Ντέιβιντ Λίντινγκτον, μας προσκάλεσε σε παρακείμενη αίθουσα για καφέ και τσάι για να αναλύσει τον λόγο του πρωθυπουργού και να απαντήσει στις ερωτήσεις και απορίες μας. Πρώτος έλαβε το λόγο ο πρέσβης της Γαλλίας, Bernard Emié. Όχι για να υποβάλει ερώτηση, αλλά για να εκφράσει εκείνο που όλοι γνωρίζαμε: πως η όλη υπόθεση είχε να κάνει με τις εσωκομματικές δυσκολίες που αντιμετώπιζε ο πρωθυπουργός από την ευρωσκεπτικιστική πτέρυγα του κόμματός του, η οποία τον κρατούσε στην ουσία πολιτικά όμηρο, έχοντας τη δυνατότητα να του δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα (οι Συντηρητικοί στις εκλογές του 2010 δεν είχαν πετύχει απόλυτη πλειοψηφία και αναγκάσθηκαν να συγκροτήσουν κυβέρνηση συνασπισμού με το φιλοευρωπαϊκό κόμμα των Φιλελευθέρων). Ήταν για όλους μας προφανές πως ο Κάμερον ήθελε να εκτονώσει την εσωκομματική του αντιπολίτευση και να κερδίσει πολιτικό χρόνο μέχρι τις γενικές εκλογές του 2015. Έτσι, η συζήτηση με τον Λίντινγκτον περιστράφηκε λιγότερο στις εξαγγελίες του πρωθυπουργού και περισσότερο στα προβλήματα των Συντηρητικών. Φύγαμε από το Bloomberg, σπεύδοντας να τηλεγραφήσουμε τα νέα και τις εκτιμήσεις μας στις κυβερνήσεις μας. Από μια σύντομη ανταλλαγή απόψεων, πριν αποχωρήσουμε, μία ήταν η κοινή διαπίστωση: ο Κάμερον αναλάμβανε τεράστιο ρίσκο με όσα είχε εξαγγείλει, τόσο στο εσωτερικό του Ηνωμένου Βασιλείου, όσο και στο ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο. Ο χρόνος και τα γεγονότα θα δικαίωναν την εκτίμηση αυτή. Επί της ουσίας της ομιλίας Κάμερον, των διαπιστώσεών του και της ανάγκης μεταρρυθμίσεων σε συγκεκριμένους τομείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως τα ανέλυσε, ελάχιστες ενστάσεις θα είχα. Η προσέγγισή του ήταν πραγματιστική και ανεδείκνυε υπαρκτά προβλήματα που, όπως ήταν φυσικό, ενδιέφεραν πρωτίστως τη χώρα του: η εμπορική ανταγωνιστικότητα, η υπέρμετρη ρύθμιση από τις Βρυξέλλες της αγοράς εργασίας, το δημοκρατικό έλλειμμα, η απογοήτευση των Ευρωπαίων πολιτών και η απόστασή τους από τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Όλα αυτά επέβαλλαν την ανάγκη για μια νέα συνθήκη. Την περίοδο βέβαια εκείνη την υπόλοιπη Ευρώπη ταλάνιζε το μεταναστευτικό και η κρίση στην Ευρωζώνη, αλλά το Ηνωμένο Βασίλειο δεν επηρεαζόταν άμεσα, αφού ήταν εκτός Σένγκεν και Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Στην πορεία όμως, μέχρι το δημοψήφισμα του Ιουνίου 2016, και τα δύο επιδεινώθηκαν σε τρόπο που επηρέαζαν, έστω έμμεσα, και το Ηνωμένο Βασίλειο και στο όλο σκηνικό προστέθηκε πλέον η τρομοκρατική απειλή. Η αποτυχία της Ευρώπης να δώσει ικανοποιητικές λύσεις στα τρία αυτά και άλλα προβλήματα ήταν ελάχιστα ελκυστική κατά τον κρίσιμο χρόνο προ του δημοψηφίσματος και βάρυνε υπέρ της επιλογής για αποχώρηση.

Το μεταναστευτικό, η κρίση στην Ευρωζώνη και η τρομοκρατική απειλή έγειραν την πλάστιγγα υπέρ της αποχώρησης.

Τα αρνητικά αυτά δεδομένα εκμεταλλεύθηκαν επιδέξια, μαζί με άλλα εφευρήματα, μισές αλήθειες και fake news, οι οπαδοί της αποχώρησης (Leave), Νάιτζελ Φάρατζ, Μπόρις Τζόνσον κ.ά., ενώ από πλευράς των οπαδών της παραμονής (Remain), παρά τα σοβαρά επιχειρήματα και θέσεις που προβλήθηκαν, οι εκφραστές της επιλογής αυτής ήσαν ελάχιστα πειστικοί έναντι των ψηφοφόρων. Ο Κάμερον έπρεπε διαρκώς να ακροβατεί, τηρώντας εύθραυστες ισορροπίες μέσα στο Συντηρητικό Κόμμα, αλλά και έναντι του φιλελεύθερου κυβερνητικού του εταίρου, ο Τζέρεμι Κόρμπιν, ο οποίος έφερε από το παρελθόν το «στίγμα» του αντιευρωπαϊστή, παρά την υπέρ της παραμονής θέση του Εργατικού Κόμματος, δεν έπειθε και ο ηγέτης των Φιλελεύθερων Νικ Κλεγκ πολύ μικρή απήχηση είχε στο εκλογικό σώμα.

Η προσέγγιση του Ντέιβιντ Κάμερον τον Ιανουάριο του 2013 αναδείκνυε υπαρκτά προβλήματα, όπως η εμπορική ανταγωνιστικότητα, η υπέρμετρη ρύθμιση της αγοράς εργασίας από τις Βρυξέλλες, το δημοκρατικό έλλειμμα, η απογοήτευση των Ευρωπαίων πολιτών από τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Όλα αυτά επέβαλαν την ανάγκη για μια νέα συνθήκη.

Η διχασμένη κοινωνία και η βαθειά άγνοια

Αλλά και ο πολιτικός λόγος των κυριότερων εκπροσώπων των δύο επιλογών απέβαινε υπέρ των Brexiteers. Γιατί, ενώ οι τελευταίοι μιλούσαν τη γλώσσα που κατανοεί ο απλός πολίτης, «ο θαμώνας της παμπ», η αντίθετη άποψη ακουγόταν ασαφής, αφηρημένη και άσχετη προς την καθημερινότητα του μέσου Βρετανού ψηφοφόρου (είναι ενδιαφέρον να παρακολουθήσει κανείς το debate στο BBC 2, μεταξύ Farage - Clegg στις 2 Απριλίου 2014 στον σύνδεσμο: www.youtube.com/watch?v=fd9rsmD4HiM).

Παράλληλα, αρνητική επίδραση για την παραμονή στην Ε.Ε. είχαν και διάφορες ατυχείς έξωθεν παρεμβάσεις, όπως του Αμερικανού προέδρου, Μπαράκ Ομπάμα και του προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ζαν Κλοντ Γιούνκερ –ο οποίος δεν χαίρει της καλύτερης φήμης στη Βρετανία, οι οποίες επέφεραν το αντίθετο από το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Είναι, νομίζω, δίκαιο να λεχθεί ότι ο Κάμερον, κατά τη διαπραγμάτευση με την Ε.Ε., πέτυχε αρκετά θετικά για τη χώρα του. Όχι όμως τόσα που να αντισταθμίσουν το κλίμα δημαγωγίας και λαϊκισμού που επεκράτησε κατά την περίοδο που προηγήθηκε του δημοψηφίσματος.

Το οριακό αποτέλεσμα (51,89% υπέρ της αποχώρησης και 49,11% εναντίον) κατέδειξε πόσο βαθειά διχασμένη ήταν η βρετανική κοινωνία στο ζήτημα αυτό, αλλά παράλληλα και πόση άγνοια υπήρχε επί ενός τόσο σοβαρού θέματος.

Χωρίς αμφιβολία, η αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου αποδυναμώνει τη χώρα, αλλά αποδυναμώνει και την Ευρώπη, όχι μόνο γιατί η βρετανική οικονομία αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη της Ε.Ε. και μία από τις μεγαλύτερες παγκοσμίως, αλλά και γιατί θα εκλείψει γενικότερα ένα υπολογίσιμο αντίβαρο στη δεσπόζουσα θέση της Γερμανίας. Η συνεισφορά εξάλλου της Βρετανίας στα θέματα ασφάλειας και άμυνας θα γίνει αισθητή, όπως και σε μια σειρά άλλων τομέων.

Φυσικά, το κόστος θα είναι επίσης βαρύ και για τη Βρετανία, μία οικονομία με τεράστιο χρηματοπιστωτικό τομέα και τομέα υπηρεσιών. Αναφέρω ενδεικτικά ότι, από το 2004 το Ηνωμένο Βασίλειο ήταν ο προορισμός του 20% περίπου των συνολικών ξένων επενδύσεων στην Ε.Ε., το δε μεγαλύτερο μέρος (πέραν του 50%) των επενδύσεων από τρίτες χώρες στην Ε.Ε. περνούσε από το City. Είναι πλέον προφανές ότι το αποτέλεσμα της 23ης Ιουνίου 2016 δεν εκφράζει την πλειοψηφία των Βρετανών ψηφοφόρων. Τον περασμένο Δεκέμβριο βρέθηκα στο Λονδίνο και μίλησα με (συντηρητικούς κυρίως) Βρετανούς φίλους που είχαν τότε ψηφίσει υπέρ της αποχώρησης. Τώρα έχουν δεύτερες σκέψεις και ψιθυρίζουν το ανομολόγητο: να γίνει δεύτερο δημοψήφισμα.

Τρία χρόνια μετά, το βρετανικό εκλογικό σώμα, κατανοώντας πλέον όλα τα δεδομένα και αντιλαμβανόμενο τι διακυβεύεται, θα πρέπει να έχει την ευκαιρία να αναθεωρήσει μία καταφανώς εσφαλμένη απόφαση. Το αποτέλεσμα της 26ης Ιουνίου 2016 είναι προφανές ότι προήλθε από «ψευδείς παραστάσεις» (πράγμα όχι ασύνηθες στην πολιτική), γεγονός το οποίο παραδέχθηκαν σε κάποιες περιπτώσεις και ορισμένοι από τους υποστηρικτές, πρωταγωνιστές θα έλεγα, της εξόδου από την Ε.Ε.

Η πολιτική τάξη της χώρας απέτυχε μέχρι σήμερα να δώσει λύση. Θα πρέπει να αναζητηθεί δημοκρατικός τρόπος, συμβατός με τη μακρά συνταγματική παράδοση και ιστορία της, η λύση αυτή να περιβληθεί με την αναγκαία δημοκρατική νομιμοποίηση, είτε από το κυρίαρχο Κοινοβούλιο, είτε από τον κυρίαρχο λαό. Είμαι βέβαιος ότι στη γενέτειρα της σύγχρονης δημοκρατίας αυτό δεν είναι ανέφικτο. Είναι μια μάχη που πρέπει να κερδηθεί. Τόσο για την Ευρώπη, όσο και για το Ηνωμένο Βασίλειο. Και οι ευρωπαϊκοί θεσμοί έχουν χρέος να συμβάλουν προς την κατεύθυνση αυτή.

Ο κ. Αλέξανδρος Ν. Ζήνων είναι πρέσβης ε.τ. και τέως γεν. διευθυντής του Υπ. Εξωτερικών της Κ.Δ.

Στρατιωτικό υλικό σε Κούρδους έδωσε η Κύπρος

Τυφέκια και πυρομαχικά της Ε.Φ. δόθηκαν σε Λίβανο και Ιορδανία. Τι αποκαλύπτει ο κ. Ιωάννης Κασουλίδης στο βιβλίο του

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η συγγραφική δραστηριότητα ενός πολιτικού με 30 χρόνια δράσης στα κοινά και πολύχρονη παρουσία στην κορυφή της διπλωματίας εκ των πραγμάτων παρουσιάζει έντονο ενδιαφέρον για τον απλό αναγνώστη και όχι μόνο. Όταν πρόκειται μάλιστα για τον επί σειρά ετών υπουργό Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας Ιωάννη Κασουλίδη, όποιος και να είναι ο χαρακτήρας των γραφομένων του, σίγουρα έχουν ξεχωριστή σημασία. Ειδικά όταν αφορούν ευαίσθητες περιόδους της σύγχρονης πολιτικής ιστορίας του τόπου. Στις 181 σελίδες του δεύτερου βιβλίου του, το οποίο παρουσιάστηκε την περασμένη Παρασκευή (12/4) στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, ο Ιωάννης Κασουλίδης σκιαγραφεί και καταθέτει τις απόψεις του για σημαντικά γεγονότα από τις αρχές της νέας χιλιετίας μέχρι και την αποχώρησή του από την ενεργό διπλωματική δράση. Ο τέως υπουργός Εξωτερικών ξεδιπλώνει με καθαρό και απλό λόγο πτυχές της κυπριακής διπλωματίας τα τελευταία 20 χρόνια, με σημαντικό σταθμό τη δεύτερη θητεία του στο ΥΠΕΞ, άμα τη εκλογή του Νίκου Αναστασιάδη, το 2013 και το νέο δόγμα, «Ανήκομεν εις την Δύσιν». Υπό τον τίτλο «30 Χρόνια Παρών, ιδέες και σκέψεις για την Κύπρο μας», ο συγγραφέας παραθέτει απόψεις και γεγονότα όπως ο ίδιος βίωσε και διαχειρίστηκε ως υπουργός Εξωτερικών, όπως τον περιφερειακό ρόλο της Κύπρου, τις σχέσεις με ισχυρά κράτη του πλανήτη και τη δράση της Τουρκίας στην περιοχή.

Ανήκομεν εις την Δύσιν

Κάτω από τη διπλωματική αποστροφή «Ανήκομεν εις την Δύσιν», ο συγγραφέας κατατάσσει τις αλλαγές που συντελέστηκαν στις σχέσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες και όχι μόνο. Ένα στοιχείο που ξεχωρίζει έχει να κάνει με την επίσκεψη του Τζο Μπάιντεν στη Λευκωσία και την ανάγκη ενίσχυσης των νότιων ακτών της Κύπρου από τους κινδύνους διείσδυσης τρομοκρατών. «Ο Αμερικανός αντιπρόεδρος έδωσε οδηγίες για να βοηθήσουν οι ΗΠΑ για την ενίσχυση αυτή με σκάφη που απεσύρθησαν από χρήση στις ΗΠΑ. Την ίδια υπόσχεση επανέλαβε και ο αντιπρόεδρος Πενς κατά τη συνάντησή του με τον πρόεδρο Αναστασιάδη κατά την επίσκεψή του στον Λευκό Οίκο το 2016. Η εκπλήρωση της υπόσχεσης αυτής ακόμη αναμένεται».

Οι τριμερείς Συνεργασίες

Ένα σημαντικό θέμα με το οποίο καταπιάνεται στο βιβλίο του ο Ιωάννης Κασουλίδης είναι η «γένεση» των περιφερειακών συνεργασιών, γνωστές και ως Τριμερείς Συνεργασίες. Όπως αναφέρεται σε δύο σημεία του βιβλίου, η ιδέα των τριμερών συνεργασιών εκκολάφθηκε στο Κάιρο μετά την πτώση του καθεστώτος Μόρσι και κατά την πρώτη επίσκεψη του Ιωάννη Κασουλίδη ως ΥΠΕΞ. «Κατά τη συνάντησή μου με τον (Αιγύπτιο) ομόλογό μου, γεννήθηκε η ιδέα της τριμερούς συνεργασίας, η οποία επισφραγίστηκε με την επίσκεψη του κ. Βενιζέλου (ΥΠΕΞ Ελλάδας) δύο μέρες μετά. Με τον κ. Βενιζέλο συνεννοηθήκαμε στο ενδιάμεσο τηλεφωνικά. Τέλος Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε η πρώτη Τριμερής Σύνοδος των Υπουργών Εξωτερικών, στα γραφεία της Αιγυπτιακής Αντιπροσωπείας στη Νέα Υόρκη όπου ανακοινώσαμε την απόφαση για τη συνεργασία που εγκαινιάζουμε». Στο κομμάτι των τριμερών συνεργασιών ο κ. Κασουλίδης δίνει το εύρος της συνεργασίας σε ένα σημαντικό κομμάτι που τίθεται κατά καιρούς. Στο κατά πόσο κάποια άλλη χώρα μπορεί να σταθεί αρωγός στην Κυπριακή Δημοκρατία απέναντι στις τουρκικές προκλήσεις. «Από την αρχή διακηρύξαμε ότι αυτές οι συνεργασίες δεν στρέφονται εναντίον οποιασδήποτε τρίτης χώρας. Άρα κανένας δεν έπρεπε να αναμένει ότι οι χώρες αυτές έπρεπε να προστρέξουν με το πολεμικό ναυτικό τους, προς βοήθειας της Κύπρου, όταν π.χ. το πολεμικό ναυτικό της Τουρκίας άσκησε βία για να αποτρέψει τη γεώτρηση στο τεμάχιο 3 της κυπριακής ΑΟΖ».

Το Ισραήλ

Περιγράφοντας το πλαίσιο συνεργασίας με άλλα κράτη της περιοχής ο κ. Κασουλίδης δίνει έμφαση στις σχέσεις που έχουν οικοδομηθεί, τα τελευταία χρόνια με το Ισραήλ. Εδώ ο συγγραφέας τονίζει πως η συνεργασία των δύο χωρών στηρίχθηκε στην κατανόηση των παραδοσιακών σχέσεων της Κύπρου με τον αραβικό κόσμο. Ο συγγραφέας εξηγεί τη στάση της Κύπρου σε διεθνείς οργανισμούς, σε ζητήματα όπως το Παλαιστινιακό, τονίζοντας πως σαν φίλοι πρέπει να συμφωνούμε και να διαφωνούμε. «Η Κύπρος κατανοεί τις θέσεις των φίλων αραβικών χωρών και του Ισραήλ και μπορεί να είναι πιο χρήσιμη και πιο αποτελεσματική, αν διατηρήσει τις καλές σχέσεις με όλους, χωρίς να είναι μέρος του προβλήματος κανενός». Ο κ. Κασουλίδης προβάλλει τη συνεργασία με το Ισραήλ στον αμυντικό τομέα, καθώς και τα βήματα που έχουν γίνει με την Κύπρο να αποτελεί το στρατηγικό βάθος για το εβραϊκό κράτος ένεκα γεωγραφικής ιδιομορφίας.

Στις 181 σελίδες του δεύτερου βιβλίου του ο Ιωάννης Κασουλίδης σκιαγραφεί και καταθέτει τις απόψεις του για σημαντικά γεγονότα από τις αρχές της νέας χιλιετίας μέχρι και την αποχώρησή του από την ενεργό διπλωματική δράση

Το δεύτερο βιβλίο του Ιωάννη Κασουλίδη ρίχνει περισσότερο φως σε σημαντικά γεγονότα της τελευταίας 20ετίας, αλλά και στο παρασκήνιο των περιφερειακών συνεργασιών.

Στο πλάι της Λευκωσίας

Το πλαίσιο σχέσεων της Κύπρου με χώρες της περιοχής αποκαλύπτεται σε ένα σημείο του βιβλίου όπου ο συγγραφέας αναφέρεται στις προκλήσεις του τουρκικού ερευνητικού σκάφους «Μπαρμπαρός», το φθινόπωρο του 2014 όταν ο πρόεδρος της Δημοκρατίας αναγκάσθηκε να αναστείλει της συνομιλίες στο Κυπριακό. Όπως αναφέρεται στο βιβλίο, μπροστά στην αδυναμία για ουσιαστική αντίδραση ο κ. Κασουλίδης τηλεφώνησε στον τότε ΥΠΕΞ του Ισραήλ Άβιγκντορ Λίμπερμαν τον οποίο κάλεσε να έλθει στη Λευκωσία προς στήριξη της Κύπρου. Κάτι ανάλογο έγινε και προς την πλευρά του Λιβάνου. Και οι δύο ΥΠΕΞ στήριξαν τη Δημοκρατία καταδικάζοντας τις τουρκικές προκλήσεις. Κάτι ανάλογο έγινε από την Αίγυπτο και φυσικά από την Ελλάδα. Το πόσο σημαντική ήταν η στήριξη κρατών της περιοχής αποκαλύπτεται από μια στιχομυθία του κ. Κασουλίδη με τον τότε Αμερικανό πρέσβη. «Όταν παραπονέθηκα για τη χλιαρή αντίδραση των ΗΠΑ μου απάντησε. 'Δεν πρέπει να έχετε παράπονο, μαζέψατε εδώ όλη την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου να σας συμπαρασταθεί'. Σε αυτό το τελευταίο δεν μπόρεσα παρά να χαμογελάσω».

Η Αίγυπτος

Εκτός από την περιγραφή για το πώς γεννήθηκε η ιδέα των Τριμερών Συνεργασιών, ο Ιωάννης Κασουλίδης κάνει ειδική αναφορά για το τι κλήθηκε να διαχειριστεί μόλις ανέλαβε το Υπουργείο Εξωτερικών, τον Μάρτιο του 2013. Το κομμάτι των σχέσεων με την Αίγυπτο ο συγγραφέα το διαχωρίζει σε δύο περιόδους. Την περίοδο Μόρσι και των Αδελφών Μουσουλμάνων και την περίοδο Σίσι. Στην πρώτη περίοδο, τη Λευκωσία την απασχολούσε η στάση του Μόρσι με επιπτώσεις στην επικύρωση της συμφωνίας οριοθέτησης των ΑΟΖ των δύο χωρών από το Κάιρο. Ο συγγραφέας αποδίδει την μη επικύρωση της συμφωνίας που συνομολογήθηκε επί εποχής Νίκου Ρολάνδη, στην επιρροή που ασκούσε η Τουρκία στο καθεστώς Μόρσι και των Αδελφών Μουσουλμάνων. Το κλίμα για την Κύπρο άλλαξε μετά την άνοδο του Σίσι στην εξουσία, καθώς και στη στάση που τήρησε η Λευκωσία. «Ένα από τα πρώτα διατάγματα (μέχρι την εκλογή Κοινοβουλίου στην Αίγυπτο) ήταν και η επικύρωση της συμφωνίας για τον διαχωρισμό της ΑΟΖ, αμφοτέρων, με βάση τη μέση γραμμή. Έτσι το θέμα αυτό έληξε αισίως».

Λίβανος και Ιορδανία

Ένα κομμάτι που ξεχωρίζει στην περιγραφή των σχέσεων με γειτονικές χώρες, αφορά τη στρατιωτική βοήθεια που έδωσε η Κύπρος σε δύο χώρες. Τον Λίβανο και την Ιορδανία. Ο κ. Κασουλίδης στο βιβλίο του αναφέρει πως η Κύπρος, μετά από βοήθεια που ζήτησε ο Λίβανος, απέστειλε με γαλλικά πολεμικά πλοία τυφέκια και πυρομαχικά, τα οποία δεν χρησιμοποιούσε η Εθνική Φρουρά, αξίας πολλών εκατομμυρίων. Βοήθεια λαμβάνει και το ναυτικό του Λιβάνου από την Κύπρο και σε θέματα εκπαίδευσης στον τομέα έρευνας και διάσωσης. Στρατιωτική βοήθεια παραχώρησε η Κύπρος στην Ιορδανία, αλλά και την περιφερειακή κυβέρνηση του Κουρδιστάν στο βόρειο Ιράκ για καταπολέμηση τρομοκρατικών οργανώσεων.

Ισραήλ – Κύπρος – Τουρκία

Στις κομμάτι σχέσεις Κύπρου – Ισραήλ, ο κ. Κασουλίδης δίνει και το επίπεδο των σχέσεων Ισραήλ – Τουρκίας τις οποίες τις περιγράφει με μια στιχομυθία που είχε με Ισραηλινό υπουργό: «Ο καθρέφτης έχει ραγίσει, όπως χαρακτηριστικά μου είπε Ισραηλινός υπουργός, μετά την προηγούμενη συμπεριφορά της Τουρκίας με το επεισόδιο του 'Μαβί Μαρμαρά'». Ο συγγραφέας αναφέρεται και στις διεργασίες μεταξύ Ισραήλ-Τουρκίας για τον αγωγό Φ.Α. Εδώ γίνεται λόγος για «σύννεφα στον ορίζοντα», προφανώς σε επίπεδο τριμερούς συνεργασίας, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για σύνδεση του Λεβιάθαν με αγωγό προς Τουρκία και ενδεχόμενη διέλευσή του, μέσω της κυπριακής ΑΟΖ. Ο κ. Κασουλίδης αναφέρεται σε έντονες συζητήσεις για το συγκεκριμένο θέμα κατά την τριμερή συνάντηση της Θεσσαλονίκης. Το συγκεκριμένο κεφάλαιο κλείνει με περιγραφή της σημερινής εικόνας. «Δεν γνωρίζω αν η προσπάθεια (του τουρκικού αγωγού) ναυάγησε, αλλά σίγουρα έχει παγώσει, διότι η ισραηλινή κοινή γνώμη θα ήταν αδύνατο να αποδεχθεί τέτοια εξέλιξη – το δις εξαμαρτείν ουκ ανδρός σοφού».

Χρήση βίας στο 3 - Απειλές της Τουρκίας

Η συμπεριφορά της Τουρκίας στην περιοχή δεν απουσιάζει από το βιβλίο του Ιωάννη Κασουλίδη. Περιγράφοντας τη στάση της Κύπρου, απέναντι στο άνοιγμα νέων κεφαλαίων των ενταξιακών διαπραγματεύσεων, ο συγγραφέας τοποθετείται με ψυχραιμία στο ερώτημα μέχρι πού μπορεί να φθάσει η τουρκική προκλητικότητα στην κυπριακή ΑΟΖ. «Διαφωνώ με τη θέση των υπηρεσιακών συμβούλων μου, ότι στο τεμάχιο 3 η πράξη της Τουρκίας ήταν απειλή χρήσης βίας και όχι χρήση βίας. Βία δεν εκδηλώνεται μόνο με τη χρήση πυρός. Όταν οι ελιγμοί κινδύνευαν να βυθίσουν το γεωτρύπανο και απλώς ο καπετάνιος σταμάτησε για να αποφύγει τη βύθιση του σκάφους αυτό είναι προϊόν βίας».
Ενδιαφέρουσες είναι οι απόψεις του τέως υπουργού Εξωτερικών στο τι μέλλει γενέσθαι εντός της ΑΟΖ. Εδώ ο συγγραφέας εμφανίζεται επιφυλακτικός, κυρίως για το πώς θα αντιδράσουν χώρες, εταιρείες των οποίων βρίσκονται εντός της ΑΟΖ. Για τις ΗΠΑ για τις οποίες έγινε πολύς λόγος, ένεκα της γεώτρησης της ExxonMobil, θεωρεί πως η στάση των Αμερικάνων θα εξαρτηθεί από τη φάση των σχέσεων με την Τουρκία. Πιο πιθανό θεωρεί ο κ. Κασουλίδης τη λεκτική αντίδραση ή την αποστολή πολεμικών μέσων, τα οποία όπως διευκρινίζει, δεν θα έλθουν για ναυμαχία στη περιοχή. «Ο Αμερικανός υφυπουργός Εξωτερικών Γουέλς Μίτσελ δήλωσε ότι η παρεμπόδιση από την Τουρκία «δεν θα περάσει απαρατήρητη». Ο κ. Κασουλίδης εκφράζεται θετικά στο βιβλίο του για τη στάση της Γαλλίας σε πολιτικό επίπεδο, αλλά και την παρουσία της ΕΝΙ στην ΑΟΖ. «Η Γαλλία επέδειξε αποφασιστικότητα κατά τη γεώτρηση στο τεμάχιο 11 και την παρουσία τους έκαναν δύο γαλλικά πολεμικά. Σίγουρα έγινε προειδοποίηση στα διπλωματικά παρασκήνια».

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΣΟΥΛΙΔΗ**

Η πρόταση Τάκη Χατζηγεωργίου

Παρόλο που επικρατεί μια γενική απογοήτευση και απαισιοδοξία για το ενδεχόμενο λύσης του Κυπριακού, παρόλο που ακόμα και ένας φιλικός αγώνας ποδοσφαίρου μεταξύ μιας τουρκοκυπριακής και μιας ελληνοκυπριακής ομάδας μετατρέπεται σε επιχείρημα για την πολιτική ισότητα και τη γελοιοποιεί, παρόλο που γίνεται αφορμή για αποφάσεις που για μένα περιγράφονται μόνο σαν «τατσιλίκι», υπάρχουν άλλοι που σκέφτονται εποικοδομητικά και εισηγούνται τρόπους που ενισχύουν την προσπάθεια για λύση.

Αναφέρομαι στην πρόσφατη εισήγηση του ευρωβουλευτή Τάκη Χατζηγεωργίου, όπως παρουσιάστηκε στο σεμινάριο για δημοσιογράφους που διοργάνωσε το Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Πισσούρι πριν από έναν μήνα περίπου. Δίπλα από την πρόταση Γκουτιέρες για την Ασφάλεια και τις προτάσεις για εξασφάλιση της εφαρμογής όσων θα συμφωνηθούν, που θα ικανοποιούν και τις δύο πλευρές για να νιώθουν και οι δύο εξίσου ασφαλείς έρχεται και η πρόταση αυτή, που σίγουρα θα ενισχύει και κατά κάποιο τρόπο θα δημιουργεί επιπρόσθετες συνθήκες ασφάλειας και για τις δύο πλευρές. Η πρόταση αφορά στην παρουσία στην Κύπρο ενός σημαντικού ευρωπαϊκού ή και διεθνούς οργανισμού, ικανού να εκπέμψει αίσθημα ασφάλειας στους πολίτες, αλλά και βάσιμη βεβαιότητα ότι η ομοσπονδία δεν είναι προς κατάρρευση. Σπουδαίο παράδειγμα είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις Βρυξέλλες, χωρίς την παρουσία του οποίου η ομοσπονδία του Βελγίου θα έμπαινε σε σοβαρούς κλυδωνισμούς. Θεσμοί αυτού του μεγέθους παίζουν ουσιώδη ρόλο στη λειτουργία της δημοκρατίας, και πιο συγκεκριμένα της βιωσιμότητας της ομοσπονδίας. Η παρουσία των Ηνωμένων Εθνών στη Γενεύη είναι ένα άλλο παράδειγμα.

Οι ευρωπαίοι της Δυτικής Ευρώπης, λοιπόν, προκειμένου να ενισχύσουν την ειρήνη στην περιοχή αυτή ίδρυσαν την Ε.Ε., αλλά και εγκαθίδρυσαν σε διάφορες πόλεις ισχυρούς ευρωπαϊκούς θεσμούς που παίζουν ιδιαίτερα βασικό ρόλο στα θέματα ασφάλειας, ειρήνης και λειτουργίας των νόμων. Αντιλαμβάνομαι ότι η πρόταση του Τάκη Χατζηγεωργίου αφορά θεσμό πέραν της Ε.Ε., προκειμένου το όλο εγχείρημα να περιλαμβάνει όλες τις χώρες της περιοχής. Είτε, λοιπόν, υπό το Συμβούλιο της Ευρώπης είτε υπό τα Ηνωμένα Έθνη. Δεν είναι σωστό εκ μέρους μου να εμβαθύνω περαιτέρω. Προσωπικά καταθέτω την άποψή μου γνωρίζοντας τα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εγκαθίδρυση για παράδειγμα ενός δικαστικού θεσμού ή παραρτήματος αυτού από την Ε.Ε. ή το Συμβούλιο της Ευρώπης που ακριβώς επιλαμβάνεται θεμάτων επιτήρησης της συνταγματικής νομιμότητας, της εφαρμογής συμφωνηθέντων που θα ενσωματώνονται σε ένα Σύνταγμα και τους νόμους που θα ψηφίζονται για να συνάδουν με το Σύνταγμα ενός κράτους μέλους θα είναι ένα μεγάλο επίτευγμα. Η Ε.Ε. απέδειξε ότι έχει τη δύναμη να επαναφέρει στην τάξη απόπειρες εκτροπής από αρχές, όπως η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και του κράτους δικαίου. Πρόσφατο παράδειγμα η περίπτωση της Πολωνίας όπου η κυβερνητική πλειοψηφία αποπειράθηκε να προβεί σε αλλαγή της σύνθεσης του Ανώτατου Δικαστηρίου προς δικό της πολιτικό όφελος. Το ίδιο συνέβη με την Ουγγαρία και τις προσπάθειες του Βίκτωρ Όρμπαν. Το Συμβούλιο της Ευρώπης κράτησε παράλληλα αποφασιστική στάση έναντι του Αζερμπαϊτζάν για αυθαίρετες συλλήψεις δημοσιογράφων. Αν, λοιπόν, σαν επιπρόσθετη προσφορά της για να εμπνεύσει εμπιστοσύνη στην Κύπρο ότι όσα συμφωνηθούν θα εφαρμοστούν, η Ε.Ε. ή το Συμβούλιο της Ευρώπης υποσχεθεί ότι σε περίπτωση λύσης του Κυπριακού θα επιλέξει την Κύπρο για την παρουσία ενός τέτοιου θεσμού θα αποτελεί μια επιπρόσθετη και έμπρακτη εγγύηση για όσους στον όρο ασφάλεια περιλαμβάνουν την ασφάλεια εφαρμογής. Ο θεσμός αυτός δεν θα είναι σίγουρα θεσμός της Κύπρου, αλλά είτε του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου είτε του ΕΔΑΔ είτε άλλως πως και θα εκδικάζει προσφυγές από οπουδήποτε στην Ευρώπη. Απλώς –αλίμονο!– αν η Κύπρος, που δημιουργεί για την ίδια επιπρόσθετη υποχρέωση και υπευθυνότητα, θα είναι ο πρώτος διάδικος του δικαστικού αυτού θεσμού. Παραπλήσια πρόταση έκανε και στο παρελθόν, καθώς με πληροφορεί ο ίδιος, και ο τέως πρύτανης του Πανεπιστημίου Κύπρου κ. Κωνσταντίνος Χριστοφίδης. Απ' ό,τι αντιλαμβάνομαι ο κ. Χατζηγεωργίου έκανε διάφορες επαφές και θεωρεί ότι η πρόταση του είναι εφικτή. Η πρόταση αυτή, λοιπόν, του Τάκη Χατζηγεωργίου αξίζει της προσοχής μας και από τις δύο πλευρές και να διερευνηθεί η πιθανότητα να αποτελέσει επιπρόσθετη αναφορά μέσα στο πλαίσιο της λύσης.

Ο κ. Ιωάννης Κασουλίδης είναι τέως υπουργός Εξωτερικών της Κ.Δ.

Η ευθύνη της Ε.Ε. και της Κύπρου για τους εκτοπισμένους

Του **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΑΤΖΗΧΑΜΠΗ**

Στις 27 Ιανουαρίου δημοσιεύθηκε το άρθρο μου στην εφημερίδα «Η Καθημερινή» με τίτλο «Η Διαχρονική αποτυχία της Δημοκρατίας για τους εκτοπισμένους». Στο άρθρο εκείνο υπεδείχθη τόσο η κοινωνική ευθύνη της Πολιτείας για εφαρμογή συγκεκριμένης και σταθερής πολιτικής αποζημίωσης των ιδιοκτητών κατεχομένων περιουσιών για την απώλεια χρήσης τους ενόσω δεν έχουν την κατοχή τους όσο και η ενδεχόμενη αντίστοιχη νομική της ευθύνη προς τούτο, η οποία πηγάζει από το ίδιο το Σύνταγμα δυνάμει των Άρθρων 23 και 35, ως δευτερεύουσας μεθόδου εκπλήρωσης της υποχρέωσής της να διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή του δικαιώματος της ιδιοκτησίας. Και ότι η υποχρέωση αυτή συνιστά δημόσιο βάρος στο πλαίσιο του Άρθρου 24, το οποίο πρέπει να φέρουν όλοι οι πολίτες, καθ' όσον η τουρκική κατοχή, από την οποία προκύπτει η απώλεια χρήσης των περιουσιών, αφορά την Πολιτεία ως σύνολο και όχι μόνο τους εκτοπισμένους, οι οποίοι κατ' ουδένα λόγο δικαιολογείται να φέρουν μόνοι τους το βάρος αυτό. Το σημερινό άρθρο επιδιώκει να υποδείξει μία άλλη διάσταση του πράγματος, η οποία επιτείνει την ευθύνη της Πολιτείας και αναδεικνύει ευθύνη και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι όροι της προσχώρησης της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2004 περιλαμβάνουν και το Πρωτόκολλο 10 προνοεί στο Άρθρο 1.1 ότι αναστέλλεται η εφαρμογή του ευρωπαϊκού κεκτημένου στις περιοχές στις οποίες η Δημοκρατία δεν έχει αποτελεσματικό έλεγχο, με απροσδιόριστη τη διάρκεια της αναστολής και τη βεβαιότητα της άρσης της, αφού το Άρθρο 1.2 προνοεί περαιτέρω ότι η αναστολή μπορεί να τερματιστεί με ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής. Ο λόγος που δίδεται στο προοίμιο του Πρωτοκόλλου 10 για την αναστολή της εφαρμογής του ευρωπαϊκού κεκτημένου στις κατεχόμενες περιοχές είναι ότι τούτο είναι αναγκαίο διότι δεν έχει ακόμα επιτευχθεί η διευθέτηση του Κυπριακού. Στο προοίμιο αναφέρεται επίσης στη συνέχεια ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Κύπρος επιθυμούν όπως η ένταξη της Κύπρου αποβεί προς όφελος όλων των Κυπρίων πολιτών, που βεβαίως εγείρει ερώτημα για τους ιδιοκτήτες των κατεχομένων περιουσιών ως προς τις οποίες εξαιρείται η εφαρμογή του ευρωπαϊκού κεκτημένου.

Το πρακτικό αποτέλεσμα του Πρωτοκόλλου 10, ως εκ της αναστολής της εφαρμογής του ευρωπαϊκού κεκτημένου στις κατεχόμενες περιοχές, είναι ότι, αν και εντάσσεται ολόκληρη η επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και η Κυπριακή Δημοκρατία ως μέλος της, δεν έχουν υποχρέωση βάσει του ευρωπαϊκού δικαίου να αποκαταστήσουν τους εκτοπισμένους ιδιοκτήτες στις περιουσίες τους, διασφαλίζοντας έτσι το βασικό δικαίωμα κατοχής και χρήσης τους, αφού η τοπική ισχύς του ευρωπαϊκού Δικαίου στις κατεχόμενες περιοχές αναστέλλεται. Δεν είναι έτσι δυνατή η αποτελεσματική εφαρμογή των δικαιωμάτων των ιδιοκτητών των κατεχομένων περιουσιών, που οι πλείστοι είναι οι εκτοπισμένοι πολίτες της Δημοκρατίας, όσον αφορά τη δυνατότητά τους, ως Ευρωπαίοι πολίτες υποκείμενοι σε ανάλογες υποχρεώσεις, να έχουν και την προστασία του όσον αφορά την κατοχή και χρήση των περιουσιών τους.

Προκύπτει θέμα ηθικής και κοινωνικής ευθύνης της Ε.Ε. και της Κ.Δ. για την απώλεια χρήσης των ιδιοκτητών των κατεχομένων περιουσιών ενόσω διατηρείται η αναστολή της εφαρμογής του κοινοτικού κεκτημένου στις κατεχόμενες περιοχές.

Θέμα ηθικής - κοινωνικής ευθύνης Ε.Ε. και Κ.Δ.

Δεν είναι σκοπός του άρθρου αυτού να ασχοληθεί με τη νομιμότητα ή την εκ των πραγμάτων αναγκαιότητα του Πρωτοκόλλου 10. Η θέση είναι μάλλον ότι, δεδομένης της εξαίρεσης του Πρωτοκόλλου 10, προκύπτει θέμα ηθικής και κοινωνικής ευθύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και της Κυπριακής Δημοκρατίας για την απώλεια χρήσης των ιδιοκτητών των κατεχομένων περιουσιών ενόσω διατηρείται η αναστολή της εφαρμογής του κοινοτικού κεκτημένου στις κατεχόμενες περιοχές. Η αναστολή της εφαρμογής του ευρωπαϊκού κεκτημένου στις κατεχόμενες περιοχές δεν συνιστά, και δεν θα μπορούσε να συνιστά, κατάργηση των ιδίων των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων παρά μόνο τη μη δυνατότητα εφαρμογής τους επί τόπου ως εκ της τουρκικής κατοχής, η οποία στερεί τον αποτελεσματικό έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας και μέσω αυτής και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ιδιοκτησιακό δικαίωμα, όπως καταδεικνύει και η υπόθεση Orams (C-420/07, 28-4-2009), εντούτοις παραμένει χωρίς νομική υποχρέωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κυπριακής Δημοκρατίας ως μέλους της να διασφαλίσουν την αποκατάσταση, κατοχή και χρήση των κατεχομένων περιουσιών από τους ιδιοκτήτες τους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Κυπριακή Δημοκρατία, όμως, έχουν επακόλουθη ηθική και κοινωνική ευθύνη έναντι των πολιτών τους, οι οποίοι δεν μπορούν να έχουν το όφελος της κατοχής και χρήσης των κατεχομένων περιουσιών τους. Η ευθύνη αυτή, εφόσον δεν μπορεί να εκπληρωθεί με την πρωτεύουσα μέθοδο της αποκατάστασης, μπορεί να εκπληρωθεί με τη δευτερεύουσα μέθοδο της καταβολής αποζημιώσεων για την απώλεια χρήσης, ώστε να επιτυγχάνεται η κατά το δυνατό αποτελεσματική εφαρμογή του δικαιώματος της ιδιοκτησίας. Εφόσον η πλήρης αποκατάσταση των ιδιοκτητών με την απόδοση κατοχής και χρήσης των περιουσιών τους δεν μπορεί να επιτευχθεί, η δευτερεύουσα αυτή μέθοδος είναι και η κατά προσέγγιση προσφερόμενη και ευχερώς δυνατή εφόσον με αυτή εξυπακούεται μόνο η αναγκαία δαπάνη. Η ευθύνη αυτή, η οποία και δεν εννοείται βεβαίως να υποκαταστήσει την πρωταρχική και διαρκή ευθύνη της Τουρκίας, εντάσσεται στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κυπριακής Δημοκρατίας να μεριμνήσουν, διαρκούσας της τουρκικής κατοχής, για την ισότιμη κατανομή των βαρών στα δεδομένα της επικράτειάς τους, ώστε οι απώλειες που προκύπτουν από την τουρκική κατοχή όχι απλώς κυπριακού, αλλά και ευρωπαϊκού εδάφους να μη βαρύνουν μόνο τους ιδιοκτήτες των κατεχομένων περιουσιών, αλλά όλους τους Κυπρίους και Ευρωπαίους πολίτες.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει διαχρονικά επιδείξει μεγάλη ευαισθησία στα θέματα που αφορούν κοινωνικές ανισότητες και την κοινωνική συνοχή και οφείλει να ανταποκριθεί αναλόγως. Η Κυπριακή Δημοκρατία, πέραν της ανάλογης δικής της υποχρέωσής της ως άμεσα εμπλεκόμενη εφόσον πρόκειται για πρωτίστως δικούς της πολίτες, οφείλει να απευθυνθεί και προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, υποδεικνύοντας και τη δική της κατ' επέκταση εμπλοκή και υποχρέωση. Η Ευρωπαϊκή συνδρομή, μάλιστα, θα μετριάσει και το μερίδιο της Κυπριακής Δημοκρατίας στην εκπλήρωση της δικής της υποχρέωσης, δεδομένης και της περιορισμένης οικονομικής δυνατότητάς της να ανταποκριθεί στο μέγεθος της απαιτούμενης δαπάνης. Η θετική ανταπόκριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο θέμα αυτό θα είναι σημαντική όσον αφορά το κοινωνικό της πρόσωπο και την προσήλωσή της στην κοινοτική αλληλεγγύη και θα βεβαιώσει την υπόσταση των ιδιοκτητών των κατεχομένων περιουσιών ως ισότιμων και όχι μειονεκτούντων πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο κ. Δημήτριος Χατζηχαμπής είναι πρώην πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Για τη μία θετική ψήφο...

Του δρος **ΓΙΩΡΓΟΥ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗ**

Το θέμα της μιας θετικής τουρκοκυπριακής ψήφου για κάθε απόφαση στο Υπουργικό Συμβούλιο, καθώς και στις Μικτές Επιτροπές της κεντρικής κυβέρνησης μετά από τη λύση του Κυπριακού στη βάση της Δικοινοτικής, Διζωνικής Ομοσπονδίας (ΔΔΟ), ενσωματώνει για την τουρκοκυπριακή πλευρά, την ουσία της πολιτικής ισότητας όπως αυτή έχει οριστεί με απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Η προσπάθεια διαμόρφωσης κοινών όρων αναφοράς για την αναμενόμενη επανέναρξη των συνομιλιών για το Κυπριακό στη βάση του Πλαισίου Γκουτιέρες, καθώς και η συναίνεση της Τουρκίας για συζήτηση των θεμάτων της Ασφάλειας και των Εγγυήσεων φαίνεται να εξαρτάται από την αποδοχή της ελληνοκυπριακής πλευράς του όρου αυτού, που κατάντησε να είναι η κύρια «κόκκινη γραμμή» της αντίπαλης πλευράς. Είναι, επομένως σημαντικό να αναλύσουμε το ενδεχόμενο αποδοχής μας του όρου αυτού και των πιθανών σεναρίων κατά την εφαρμογή του. Ξεκινάμε την ανάλυσή μας με τις ακόλουθες προϋποθέσεις: 1) Η εκλογή του Ελληνοκύπριου προέδρου και του Τουρκοκύπριου Αντιπροέδρου γίνεται με το σύστημα της κοινής διασταυρούμενης σταθμισμένης ψήφου, 2) η διάρκεια της προεδρικής θητείας είναι πενταετής και η θητεία του Ελληνοκύπριου στην Προεδρία της ΔΔΟ είναι 40 μήνες και του Τουρκοκύπριου στην Προεδρία θα είναι 20 μήνες, 3) το Υπουργικό Συμβούλιο θα είναι 11μελές με 7 Ελληνοκύπριους υπουργούς που θα τους διορίζει ο Ελληνοκύπριος πρόεδρος, ενώ ο Τουρκοκύπριος αντιπρόεδρος θα διορίζει τους 4 Τουρκοκύπριους υπουργούς, 4) τα μέλη των Ειδικών Επιτροπών θα τα διορίζει το Υπουργικό Συμβούλιο.

Ας δούμε τώρα πώς θα αναμένεται να λειτουργήσει το σύστημα αυτό στην πράξη: Η εκλογή των δύο αυτών ανώτατων αξιωματούχων με τη διασταυρούμενη σταθμισμένη ψήφο θα προϋποθέτει αμοιβαίες συμμαχίες από την κάθε Κοινότητα ώστε να διασφαλίζεται η ανάδειξη ηγετών με κοινά οράματα και με πρόθεση συνεργασίας για το καλό και των δύο κοινοτήτων, ελληνοκυπρίων και τουρκοκυπρίων και που θα επιδιώκουν το καλό του κυπριακού λαού ως συνόλου. Το ενδεχόμενο ο μεν Ελληνοκύπριος να επηρεάζεται στις αποφάσεις και τις πολιτικές του επιλογές από τις Κυβερνήσεις της Ελλάδας ο δε Τουρκοκύπριος από τις αποφάσεις και τις πολιτικές επιλογές της Τουρκίας είναι μηδενικό, δεδομένου του γεγονότος ότι ο καθένας θα έχει εξασφαλίσει την εκλογή του από την αντίστοιχη κυπριακή κοινότητα και όχι επειδή είχε πρόθεση να είναι το όργανο της «Μητέρας Πατρίδας». Ως αποτέλεσμα αυτής της ομοψυχίας και της πρόθεσης για συνεργασία και όχι για σύγκρουση, είναι βέβαιο ότι και κατά τους διορισμούς των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου θα επιδιωχθεί η επιλογή ατόμων με πρόθεση τη συνεργασία για το συνολικό καλό και όχι για την επιδίωξη εθνοτικών στόχων και συμφερόντων. Προς τούτο θα αναμένεται ότι κατά την επιλογή των ατόμων για υπουργοποίηση θα λαμβάνονται υπόψη και τυχόν εισηγήσεις του Ελληνοκυπρίου προέδρου για κάποια μέλη από την τουρκοκυπριακή κοινότητα και αντίστοιχα εισηγήσεις του Τουρκοκύπριου αντιπροέδρου για κάποια μέλη από την ελληνοκυπριακή κοινότητα. Κάτι ανάλογο θα μπορεί να ισχύει και κατά την επιλογή και διορισμό από το Υπουργικό Συμβούλιο των ελληνοκυπριακών μελών των Μεικτών Επιτροπών, καθώς και των τουρκοκυπριακών μελών σε αυτές. Με αυτές τις προϋποθέσεις και αυτά τα δεδομένα είναι σίγουρο ότι σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις θα υπάρχει ομοφωνία στη λήψη αποφάσεων τόσο στο Υπουργικό Συμβούλιο, όσο και στις Ειδικές Επιτροπές. Πρόσθετα θα είναι βέβαιο ότι και οι Ελληνοκύπριοι υπουργοί, ή τουλάχιστον μερικοί από αυτούς, καθώς και στις περιπτώσεις των Ειδικών Επιτροπών, θα έχουν στο μυαλό τους και τα συμφέροντα της τουρκοκυπριακής κοινότητας καθώς και, αντιστοίχως, οι Τουρκοκύπριοι αξιωματούχοι θα κρίνουν και με βάση τα συμφέροντα των Ελληνοκυπρίων και όχι τα ιδιαίτερα «κοινοτικά» τους συμφέροντα. Έτσι θα είναι εξασφαλισμένη σχεδόν πάντοτε και η «μία θετική ψήφος» από την κάθε πλευρά και επομένως ας μη «δαιμονοποιούμε» το θέμα και ας αποφασίσουμε ότι το σημαντικότερο θέμα είναι η επιδίωξη και η εξασφάλιση της συγκατάθεσης της τουρκικής και της τουρκοκυπριακής πλευράς, όπως στις νέες για το Κυπριακό συνομιλίες θα συζητήσουμε όλα και τα έξη σημεία του Πλαισίου Γκουτιέρες και κυρίως τα καίριας σημασίας θέματα της κατάργησης των εγγυήσεων και των θεμάτων ασφάλειας της νέας Ομόσπονδης Κυπριακής Δημοκρατίας.

Μία μπάλα μπορεί να ξεκινήσει κάτι *Ανεκτίμητο*

Κάνε τις αγορές σου με κάρτες Mastercard® της Ελληνικής Τράπεζας από τις **18 Μαρτίου μέχρι τις 28 Απριλίου 2019** και ζήσε μία ανεκτίμητη ποδοσφαιρική εμπειρία!

Μπες στην κλήρωση για να διεκδικήσεις:

- 1 από τα **4 διπλά ταξιδιωτικά πακέτα** για να παρακολουθήσεις από κοντά έναν από τους ημιτελικούς του UEFA Champions League 2018/19 στις **30/04/2019 ή 01/05/2019**
- 1 από τα **20 VIP** πακέτα για να παρακολουθήσεις σε ζωντανή μετάδοση τον μεγάλο τελικό UEFA Champions League Final Madrid 2019 παρέα με 3 φίλους σου, σε ένα μοναδικό event των καρτών Mastercard της Ελληνικής Τράπεζας

Κάνε Την Αρχή Για Κάτι *Ανεκτίμητο*

Περισσότερες πληροφορίες, όροι και προϋποθέσεις, στο **www.hellenicbank.com/UCL**
Τα εισιτήρια είναι προσφορά της Mastercard, επίσημου χορηγού του UEFA Champions League.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

www.hellenicbank.com | 8000 9999 | Hellenic Bank Official | @HellenicBank | HellenicBank

Στρατιωτική συνεργασία με τις ΗΠΑ

Διαπραγματεύσεις για εγκατάσταση κρίσιμων οπλικών συστημάτων

Στο τραπέζι των ελληνοαμερικανικών συζητήσεων βρίσκονται ιπτάμενα τάνκερ, μη επανδρωμένα αεροσκάφη και ελικόπτερα.

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Αναζητούνται «ευέλικτες» επιλογές «για τη συνέχιση της παρουσίας κρίσιμων συστημάτων» οπλικών και άλλων πόρων στην περιοχή, λέει στην «Κ» πηγή με γνώση των συζητήσεων που έχουν πραγματοποιηθεί τους τελευταίους μήνες ανάμεσα στην Αθήνα και την Ουάσιγκτον για τη δυνατότητα φιλοξενίας στην Ελλάδα αεροσκαφών, UAV ή άλλων εξοπλισμών, σε μια περίοδο κατά την οποία οι ΗΠΑ σαφώς έχουν αυξήσει το ενδιαφέρον τους για τη χώρα. Η εμβάθυνση της συνεργασίας ανάμεσα στην Αθήνα και την Ουάσιγκτον, σε μια περίοδο κατά την οποία οι αμερικανοτουρκικές σχέσεις βαίνουν επιδεινούμενες, δημιουργεί ορισμένες ευκαιρίες για την Ελλάδα, καθώς φαίνεται ότι οι ισορροπίες στην Ανατολική Μεσόγειο εισέρχονται σε τροχιά καθορισμού. Αυτό προέκυψε ανάγλυφα κατά την προηγούμενη εβδομάδα, όταν σχεδόν ταυτόχρονα με το τελεσίγραφο της Ουάσιγκτον προς την Αγκυρα για τους ρωσικούς S-400, κατατέθηκε μια διακομματική πρόταση νόμου στο Κογκρέσο για τη στρατιωτική αλλά και διπλωματική ενίσχυση Ελλάδας και Κυπριακής Δημοκρατίας.

Επί του πρακτέου όσα συζητούνται έχουν αρχικά ως επίκεντρο την αεροπορική βάση της Λάρισας, όπου αυτή τη στιγμή σταθμεύουν δύο μη επανδρωμένα αεροσκάφη (UAV) τύπου MQ-9 Reaper. Η συγκεκριμένη σύμβαση λήγει τον Αύγουστο και στο τραπέζι βρίσκονται δύο ενδεχόμενα. Το πρώτο αφορά τη δυνατότητα στάθμευσης στη Λάρισα ιπτάμενων τάνκερ τύπου KC-135. Το δεύτερο, λιγότερο πιθανό σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ», είναι η αντικατάσταση των υφιστάμενων UAV με άλλα, τύπου Global Hawk RQ-4. Σημαντικό στοιχείο σε όλες τις πιθανές περιπτώσεις μεταστάθμευσης είναι ότι αφορούν συστήματα τα οποία δεν φέρουν όπλα, αλλά χρησιμοποιούνται για υποστήριξη (τάνκερ) ή συλλογή πληροφοριών (UAV). Η συζήτηση για τα KC-135 έχει διάφορες ενδιαφέρουσες πτυχές, ανάμεσα στις οποίες και το γεγονός ότι σταθμεύουν αυτού του τύπου αεροσκάφη στη βάση του Ιντσιρλίκ στην Τουρκία.

Οι Αμερικανοί φαίνεται ότι έχουν δηλώσει πρόθυμοι να αυξήσουν τη συμμετοχή τους σε ασκήσεις. Σε αυτό το πλαίσιο το ΓΕΕΘΑ σχεδιάζει την αναβάθμιση του «Ηνίοχου» σε αεροναυτική άσκηση μεγάλης κλίμακας (μέχρι τώρα είναι μεσαίας κλίμακας αεροπορική άσκηση). Επιπλέον, ήδη παρατηρούνται επισκέψεις αμερικανικών πολεμικών ακόμα και σε νησιά τα οποία οι Τούρκοι θεωρούν αποστρατιωτικοποιημένα (όπως η Ρόδος), ενώ η βάση της Σούδας παραμένει αποφασιστικής σημασίας.

Επίσης, η μεταστάθμευση αμερικανικών ελικοπτέρων στο Στεφανοβίκειο αναμένεται ότι θα πάρει σταθερά χαρακτηριστικά, με τη χρήση του λιμανιού της Αλεξανδρούπολης ή της Θεσσαλονίκης ως ενδιάμεσων σταθμών για την προώθηση στην Ανατολική Ευρώπη. Στην Αθήνα ευελπιστούν, επίσης, ότι το Πεντάγωνο θα υιοθετήσει την πρόταση νόμου των γερουσιαστών Ρούμπιο και Μενέντεζ για τη στρατιωτική ενίσχυση της Ελλάδας μέσω του προγράμματος χρηματοδότησης ξένων ενόπλων δυνάμεων (FMF).

Η τουρκική στάση

Οι προοπτικές ενίσχυσης της αμυντικής συνεργασίας θεωρούνται ενθαρρυντικές από την Αθήνα, η οποία, ωστόσο, θέλει να αποφύγει να εμπλακεί καθ' οιονδήποτε τρόπο στον κύκλο προστριβών ανάμεσα σε Τουρκία και ΗΠΑ. Το τελεσίγραφο για τους S-400 ακολούθησε, τη Δευτέρα που πέρασε, ταξιδιωτική οδηγία των ΗΠΑ για όσους Αμερικανούς πολίτες σκέφτονται να ταξιδέψουν στην Τουρκία, ζητώντας τους να αναθεωρήσουν την απόφασή τους. Στην Αθήνα υπάρχει, επίσης, ανησυχία όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο αντιδρά η Αγκυρα για την αυξανόμενη συνεργασία ανάμεσα σε Ελλάδα και Βόρεια Μακεδονία. Οι Τούρκοι έχουν κοινοποιήσει στην Αθήνα ότι αντιλαμβάνονται τη ρητορική περί ύψωσης εμποδίων στην επέκταση της τουρκικής επιρροής στα Δυτικά Βαλκάνια, άρα και στα Σκόπια, ως εξαιρετικά επιθετική. Στη Βόρεια Μακεδονία, με μοχλό την πίεση για την παράδοση Γκιουλενιστών, η τουρκική πρεσβεία στα Σκόπια εξαπέλυσε μύδρους κατά τοπικών ΜΜΕ που παρείχαν βήμα σε κάποια από τα 15 μέλη του FETO που ζητούνται από την Αγκυρα.

> *Επισκέψεις αμερικανικών πολεμικών ακόμα και σε νησιά τα οποία οι Τούρκοι θεωρούν αποστρατιωτικοποιημένα, όπως η Ρόδος.*

Η Τουρκία όμως χάνει περιφερειακά ερείσματα και στα νότια. Η προώθηση των δυνάμεων του στρατηγού Χαλίφα Χαφτάρ στη Λιβύη σημαίνει εξ ορισμού μείωση της όποιας επιρροής είχε η Αγκυρα εκεί. Επιπλέον, η ανατροπή του Ομάρ αλ Μπασίρ (ευσεβούς μέλους των Αδελφών Μουσουλμάνων) στο Σουδάν δημιουργεί περαιτέρω πίεση στην Αγκυρα, καθώς έχει συμφωνήσει στη δημιουργία ναυτικής βάσης στην Ερυθρά Θάλασσα, για την οποία οι Σαουδάραβες είχαν πολύ μεγάλες ενστάσεις, ιδιαίτερα λόγω της αυξανόμενης συνεργασίας ανάμεσα στην Τουρκία και το Ιράν.

Πιθανή ακύρωση της συμφωνίας για την παραχώρηση ναυτικής βάσης των Τούρκων, θα αποτελέσει ακόμα μια αποτυχία στο προφίλ περιφερειακής δύναμης που καλλιεργούσε τα προηγούμενα χρόνια ο κ. Ερντογάν. Κομβικό πρόσωπο σε αυτή την ευρύτερη βορειοαφρικανική περιοχή είναι ο πρόεδρος της Αιγύπτου Αμπντέλ Φατάχ αλ Σίσι, ο οποίος στηρίζει όλες τις προσπάθειες σε Λιβύη και Σουδάν για μείωση της επιρροής των Αδελφών Μουσουλμάνων. Παράλληλα, η Ελλάδα συνεχίζει να αυξάνει τη στρατιωτική συνεργασία με την Αίγυπτο. Χθες ξεκίνησε στα ανοικτά της Αλεξάνδρειας η όγδοη ελληνοαιγυπτιακή διακλαδική άσκηση «Μέδουσα» με τη συμμετοχή και της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ο ρόλος της ομογένειας και οι δύο γερουσιαστές

Η μείζονος σημασίας εξέλιξη στη Γερουσία για τον μελλοντικό ρόλο της Ελλάδας και της Κύπρου στους γεωστρατηγικούς σχεδιασμούς των ΗΠΑ στην Ανατολική Μεσόγειο είναι απόρροια της αποτελεσματικότητας της ομογένειας και ταυτόχρονα της σύσφιγξης των ελληνοϊσραηλινών σχέσεων την τελευταία δεκαετία.

Το νομοσχέδιο που κατέθεσαν ο Ρεπουμπλικανός γερουσιαστής Μάρκο Ρούμπιο και ο Δημοκρατικός Ρόμπερτ Μενέντεζ δεν προέκυψε τυχαία. Προηγήθηκαν επαφές, ενημερώσεις και αναλύσεις από συγκεκριμένους Ελληνοαμερικανούς που έχουν δημιουργήσει προσβάσεις και οι εισηγήσεις τους εισακούονται.

Ο Μενέντεζ είναι ο πιο πιστός και αποτελεσματικός φίλος Ελλάδας και Κύπρου και στο Κογκρέσο. Είναι θεσμικά και ο πιο ισχυρός. Διετέλεσε πρόεδρος της επιτροπής Εξωτερικών Σχέσεων, στην οποία είναι τώρα αρχηγός της δημοκρατικής μειοψηφίας. Εάν οι Δημοκρατικοί εξασφαλίσουν τον έλεγχο της Γερουσίας, θα αναλάβει και πάλι πρόεδρος.Η σχέση του με τον ελληνισμό έχει πολύ προσωπικά χαρακτηριστικά και απορρέει πρωτίστως από την πολύχρονη φιλία του με τον Ελληνοκύπριο Τάσο Ζαμπά από το Νιου Τζέρσεϊ, ο οποίος τον έκανε να κατανοήσει τις υπαρξιακές ανησυχίες της Κύπρου, όπως και της Ελλάδας.

Ο Μάρκο Ρούμπιο είναι πολύ κοντά στο εβραϊκό λόμπι, έχει αναπτύξει έντονη δράση σχετικά με τις εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο. Συνεργάζεται στενά με τον Μενέντεζ –παρότι σε διαφορετικά κόμματα, έχουν κοινές ευαισθησίες, όπως την αντίθεση στο καθεστώς Κάστρο στην Κούβα– ενώ διατηρεί πολύ στενή φιλία με τον Ελληνοαμερικανό Ρεπουμπλικανό βουλευτή Γκας Μπιλιράκη –εκλέγονται και οι δύο στη Φλόριντα– με τον οποίο υπηρέτησαν πολλά χρόνια μαζί ακόμη και στο πολιτειακό νομοθετικό σώμα.

Επίσης, ο Ρούμπιο έχει στο γραφείο του δύο Ελληνοαμερικανούς συνεργάτες, οι οποίοι αναπτύσσουν μεθοδικά δεσμούς με συναδέλφους τους βοηθούς άλλων νομοθετών, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τη στήριξη των τελευταίων.

Για τη σύνταξη και την προώθηση του συγκεκριμένου νομοσχεδίου, καθοριστική υπήρξε συνάντηση που είχε ο Ρούμπιο με ομογενείς από το Σικάγο τον Ιανουάριο.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΕΛΛΙΣ

ΑΠΟΨΗ

Τα Βαλκάνια και η παραπαίουσα Ευρώπη

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΡΕΒΕΛΑΚΗ***

Η δημόσια συζήτηση στη Γαλλία ενόψει των ευρωεκλογών, από τη βαλκανική οπτική, παρουσιάζει απελπιστική εικόνα. Οι υποψήφιοι, εκφράζοντας προφανώς την κοινή γνώμη, αρνούνται συλλήβδην τη διεύρυνση στα «Δυτικά Βαλκάνια» – ακόμη και για την παραδοσιακά φίλη Σερβία, η ένταξη παραπέμπεται στις ελληνικές καλένδες. Ως προς την ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, δεν τίθεται καν θέμα: δεν έχει θέση στην Ευρώπη, ούτε τώρα ούτε ποτέ.

Η στάση αυτή απέναντι στο αναβιώσαν «Ανατολικόν Ζήτημα» εξηγείται. Ανάμεσα στη Σύνοδο Κορυφής στη Θεσσαλονίκη (2003) και σήμερα, έχουν παρεμβληθεί κρίσεις και απογοητεύσεις. Τότε, η μαζική είσοδος των τέως κομμουνιστικών χωρών (2004, 2007) έμοιαζε να προοιωνίζεται και τον «εξευρωπαϊσμό» των Βαλκανίων, ενδεχομένως και της Τουρκίας. Ομως, η οικονομική κρίση, το προσφυγικό πρόβλημα και το Brexit ανέστειλαν την αισιοδοξία και κινητοποίησαν τα ευρωπαϊκά αμυντικά ανακλαστικά. Στις χώρες-μέλη της Κεντρικής Ευρώπης ανεβίωσε ο αυταρχισμός και αμφισβητήθηκαν οι αρχές του πολιτικού φιλελευθερισμού. Στον Νότο, με έξαρση στην Ελλάδα, αναζωπυρώθηκαν τα αντιγερμανικά στερεότυπα. Η ιδεολογική συνοχή της Ευρωπαϊκής Ενωσης έχει διαρραγεί. Ακρα Αριστερά και άκρα Δεξιά συγκλίνουν στην αμφισβήτηση της ευρωπαϊκής πορείας.

Επειτα από μία δεκαετία κατά την οποία η Ευρώπη παραμέλησε τα Βαλκάνια, οι υπεύθυνοι ξαφνικά ανησύχησαν – τους αφύπνισε η διείσδυση της Ρωσίας, της Τουρκίας και της Κίνας. Η «στρατηγική για τα Δυτικά Βαλκάνια» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και η Σύνοδος Κορυφής στη Σόφια επεχείρησαν να αναδείξουν το βαλκανικό πρόβλημα και να προτείνουν, έστω και άτολμα, κάποιες λύσεις. Ομως, η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη δεν ακολουθεί. Η κατάρρευση της εικόνας της Ελλάδας μετά το 2010 συμπαρέσυρε όλα τα Βαλκάνια. Εχει εμπεδωθεί η πεποίθηση ότι η περιοχή αυτή δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί σε ισότιμη βάση με την υπόλοιπη Ευρώπη. Διπλωμάτες και υπεύθυνοι της Ευρωπαϊκής Ενωσης ανεμίζουν σε κάθε ευκαιρία τη συμφωνία των Πρεσπών, ως απόδειξη θετικών εξελίξεων, χωρίς όμως να αναστρέφουν την παγιωμένη εικόνα.

> *Η βία απειλεί να επανεμφανιστεί – Οσο η Ευρώπη δεν εκπέμπει ένα αισιόδοξο μήνυμα, η κατάσταση θα επιδεινώνεται.*

Ενόψει ευρωεκλογών, οι Γάλλοι ψηφοφόροι δεν υποψιάζονται ότι το επιπόλαιο, υπεροπτικό βλέμμα στη νοτιοανατολική περιφέρεια της Ευρώπης επιδρά καταλυτικά. Οταν θα αισθανθούν τις συνέπειες και στα δικά τους εδάφη, θα είναι ίσως αργά.

Καθώς οι ευρωπαϊκές χώρες παραμένουν δημοκρατικές, η αρνητική διάθεση της κοινής γνώμης επηρεάζει την εξωτερική πολιτική. Σε αντίθεση με τη Ρωσία ή την Κίνα, οι οποίες χαράσσουν πολιτική με καθαρά γεωπολιτικά κριτήρια, η Ευρώπη τείνει να αποσυρθεί από το βαλκανικό πεδίο.

Ηδη, το κλίμα στα Βαλκάνια είναι εξαιρετικά ανησυχητικό. Η οικονομία δεν δείχνει σημεία προόδου· η νεολαία αναζητεί τρόπους να διαφύγει από μια περιοχή αδιέξοδη, χωρίς ελπίδα. Το κενό αυτό καταλαμβάνουν ο αυταρχισμός, η διαφθορά, το οργανωμένο έγκλημα και οι τυχοδιωκτικές πολιτικές δυνάμεις. Η βία απειλεί να επανεμφανιστεί απέναντι στην απελπισία των κλειστών οριζόντων. Οσο η Ευρώπη δεν εκπέμπει ένα αισιόδοξο μήνυμα, η κατάσταση θα επιδεινώνεται.

Μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και των ενδο-γιουγκοσλαβικών συγκρούσεων, οι βαλκανικές ελπίδες συνδέθηκαν με την ευρωπαϊκή προοπτική, μια λύση ευκολίας για τους λαούς και τις ηγεσίες τους. Εμπνευσμένοι από το ελληνικό προηγούμενο, μετέθεσαν στον εξωτερικό παράγοντα το βάρος και την ευθύνη για την ανασύνταξη της περιοχής. Αγνοήθηκε η προοπτική της περιφερειακής συνεργασίας, στο όνομα των διμερών σχέσεων κάθε χώρας με την Ευρωπαϊκή Ενωση και το ΝΑΤΟ. Η Ευρώπη παρασύρθηκε από την υπεροψία της και ενεθάρρυνε τις βαλκανικές ψευδαισθήσεις. Τώρα οι πολίτες της, όπως φαίνεται από τη στάση της γαλλικής κοινής γνώμης, αποποιούνται τη βαλκανική σκηνή η οποία απεδείχθη πολύ δύσκολη στην κατανόηση και στον χειρισμό. Τα Βαλκάνια βρίσκονται έτσι στο κενό. Σβήνει το ευρωπαϊκό όνειρο, ενώ έχει χαθεί πολύτιμος χρόνος για μιαν εναλλακτική πορεία, στηριγμένη στη δυναμική και στον ενθουσιασμό των πρώτων χρόνων της ελευθερίας.

Εν τω μεταξύ, οι κίνδυνοι αυξάνουν. Η πρόσφατη και συνεχιζόμενη αλβανική πολιτική κρίση εγείρει ανησυχίες, φόβους, ίσως και κινδύνους. Η κατάσταση στην Τουρκία εξελίσσεται σε ωρολογιακή βόμβα για ολόκληρη την περιοχή. Ακόμη και η «επιτυχία» των Πρεσπών μπορεί να λειτουργήσει αντιστρόφως. Το συσσωρευμένο επί μία δεκαετία αίσθημα εθνικού εξευτελισμού και υποτίμησης στην Ελλάδα μπορεί να προκαλέσει ακροδεξιά σύνδρομα και τη συνεπαγόμενη πολιτική εκμετάλλευση.

Οι Γάλλοι ψηφοφόροι δεν υποψιάζονται ότι το επιπόλαιο, υπεροπτικό βλέμμα στη νοτιοανατολική περιφέρεια της Ευρώπης επιδρά καταλυτικά. Οταν θα αισθανθούν τις συνέπειες και στα δικά τους εδάφη, θα είναι ίσως αργά. Καθώς η Ελλάδα είναι από τις πλέον εκτεθειμένες χώρες, θα έπρεπε να ασκεί ενημερωτικό και παιδαγωγικό ρόλο στους απόμακρους Δυτικοευρωπαίους. Αντιθέτως, είναι άκρως επικίνδυνο να εμπλέκει την ευρωπαϊκή κοινή γνώμη στα εσωτερικά πολιτικά προβλήματα. Η δαιμονοποίηση των αντιδράσεων στη συμφωνία των Πρεσπών, επί παραδείγματι, αναζωπυρώνει τα ξενόφοβα ευρωπαϊκά ανακλαστικά και ενισχύει την άρνηση απέναντι σε κάθε είδους βαλκανική εμπλοκή – δηλαδή, ακριβώς η διάθεση που κυριαρχεί στην προεκλογική Γαλλία.

* Ο κ. Γιώργος Πρεβελάκης είναι ομότιμος καθηγητής Γεωπολιτικής στη Σορβόννη (Paris 1).

Μηνύματα Μητσοτάκη σε Ευρώπη και εσωτερικό

Οσα είπε σε πρέσβεις χωρών της Ε.Ε.

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

«Η κυβέρνηση υπονομεύει συστηματικά τη δημοκρατία. Η σκευωρία της Novartis, στην οποία ενέπλεξε δέκα πολιτικά πρόσωπα, είναι δυστυχώς μόνον ένα παράδειγμα της αντίληψης της κυβέρνησης για τους θεσμούς και το κράτος δικαίου». Είναι όσα είπε ο Κυριάκος Μητσοτάκης το πρωί της Τρίτης στους πρέσβεις των κρατών-μελών της Ε.Ε. στην Αθήνα. Τουλάχιστον, όσα επισήμως δημοσιοποιήθηκαν. Γιατί πίσω από τις κλειστές πόρτες της οικίας του Ρουμάνου πρέσβη στην Αθήνα, που οργάνωσε τη συνάντηση, η γλώσσα που χρησιμοποίησε ο πρόεδρος της Ν.Δ. για την κυβέρνηση ήταν ακόμα πιο σκληρή και συνοψίστηκε σε συγκεκριμένα μηνύματα προς τους Ευρωπαίους μέσω των εκπροσώπων τους στην Αθήνα.

Κάποια από αυτά δεν πρέπει να ήχησαν ευχάριστα στα αυτιά των Ευρωπαίων διπλωματών, που δεν άγγιξαν καν το φαγητό και έσπευδαν να καταγράψουν στα σημειωματάριά τους όσα έλεγε ο κ. Μητσοτάκης. Και αυτό διότι, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η συνάντηση με τους πρέσβεις δεν ήταν όσο τυπική άφηνε να εννοηθεί η επίσημη ενημέρωση από την πλευρά της Πειραιώς. Σημειώνεται, εξάλλου, ότι το πρόγευμα εργασίας ήταν προγραμματισμένο λίγες ώρες αφότου η υπόθεση Novartis έκανε ολική επαναφορά στη δημόσια συζήτηση, και ήταν αυτονόητο ότι ο κ. Μητσοτάκης δεν θα μπορούσε να μην αναφερθεί στην υπόθεση.

Φαίνεται, όμως, ότι η Novartis λειτούργησε ως αφορμή, προκειμένου ο πρόεδρος της Ν.Δ. να απευθύνει συγκεκριμένα μηνύματα. Σύμφωνα με ανώτατες κομματικές πηγές, ο κ. Μητσοτάκης χρησιμοποίησε ιδιαίτερα σκληρή γλώσσα. Μίλησε για κυβέρνηση που «έχει δύο πρόσωπα σαν τον Ιανό». Περιέγραψε ακόμη μια κυβέρνηση που λειτουργεί με όρους «συμμορίας» και με τέτοιους όρους κυνηγάει τους πολιτικούς της αντιπάλους. Εφερε ως παράδειγμα και τη στοχοποίηση της συζύγου του Μαρέβας ως μέρος αυτής της τακτικής, που αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα πολιτικού «ανφέρ».

Αναφέρθηκε εκτεταμένα στην ανάγκη να συζητηθεί την επόμενη ημέρα η μείωση των πρωτογενών πλεονασμάτων, μήνυμα που απηύθυνε και μέσω της συνέντευξής του στο Reuters, υπογραμμίζοντας, ωστόσο, ότι η συζήτηση αυτή θα γίνει σε δεύτερο χρόνο και αφού η επόμενη κυβέρνηση θα έχει φροντίσει να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη.

Εσπευσε, εξάλλου, ενώπιον των πρέσβεων, να θυμίσει ότι τις παραμέτρους της συμφωνίας διαπραγματεύθηκε και συμφώνησε ο Αλέξης Τσίπρας. Το μήνυμα ήταν σαφές: ότι θεωρεί αδιανόητο οι εταίροι, που στήριξαν μια κυβέρνηση που λίγο έλειψε να πετάξει την Ελλάδα εκτός Ευρωζώνης το 2015, να μη στηρίξουν μια νέα κυβέρνηση, η οποία μάλιστα θα έχει φιλοευρωπαϊκό και φιλομεταρρυθμιστικό πρόσημο. Με απλά λόγια, επέμεινε ότι η συζήτηση για τη μείωση των δημοσιονομικών στόχων πρέπει να γίνει.

Μάλιστα, σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, αναφορά φέρεται να έκανε και στο θέμα των συντάξεων, για να το χρησιμοποιήσει ως παράδειγμα μέτρου που ψηφίστηκε από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ/ΑΝΕΛ και εντέλει χαρίστηκε ως «δώρο» στον κ. Τσίπρα. Το μήνυμα ήταν ότι περιμένει, τουλάχιστον, την ίδια αντιμετώπιση. Ζήτησε μάλιστα από τους διπλωμάτες να μεταφέρουν τα μηνύματα στις πρωτεύουσές τους.

Ο πρόεδρος της Ν.Δ. θεωρεί αδιανόητο οι εταίροι, που στήριξαν την κυβέρνηση Τσίπρα, να μη στηρίξουν μια νέα κυβέρνηση, η οποία μάλιστα θα έχει φιλοευρωπαϊκό πρόσημο.

Η γλώσσα που χρησιμοποίησε ο κ. Μητσοτάκης δεν είναι ανεξάρτητη από την πεποίθησή του ότι οι θεσμοί και δη οι Ευρωπαίοι έκαναν συχνά τα στραβά μάτια σε παραλείψεις και πρακτικές της κυβέρνησης και ότι επέδειξαν υπερβολική ανοχή στον κ. Τσίπρα, παραβλέποντας τη ζημιά και τις συνέπειες για τη χώρα. Επέμεινε, άλλωστε, ότι οι ευρωεκλογές θα στείλουν μηνύματα προς πάσα κατεύθυνση, αφού, ύστερα από τέσσερα χρόνια, οι πολίτες θα εκφράσουν την αποδοκιμασία τους κατά της κυβέρνησης στην κάλπη.

Πιλότος το ευρωψηφοδέλτιο

Την ίδια ώρα, δείγμα γραφής για τον τρόπο με τον οποίο θα διαμορφωθούν και τα ψηφοδέλτια της Ν.Δ. για τις εθνικές εκλογές χαρακτηρίζουν από την Πειραιώς το ευρωψηφοδέλτιο του κόμματος, με αφορμή και την αποψινή παρουσίαση των 42 υποψηφίων από τον Κυριάκο Μητσοτάκη στον «Ελληνικό Κόσμο». Η ακτινογραφία του ψηφοδελτίου δείχνει ανθρώπους που προέρχονται από διαφορετικούς χώρους, συνδυάζουν την εμπειρία με την ανανέωση και συμβολίζουν το επιδιωκόμενο άνοιγμα στην κοινωνία, για το οποίο ο πρόεδρος της Ν.Δ. έχει μιλήσει επανειλημμένως.

Σημειώνεται ότι, πλην των εν ενεργεία πολιτικών, το ευρωψηφοδέλτιο της Ν.Δ. απαρτίζουν οκτώ νομικοί, επτά στελέχη του επιχειρηματικού κόσμου, πέντε καθηγητές ΑΕΙ, τρία στελέχη της δημόσιας διοίκησης, τρεις πολιτικοί επιστήμονες, τρεις γιατροί, τρεις δημοσιογράφοι, ένας διπλωμάτης, ένας μηχανικός, ένας ηθοποιός και ένας προγραμματιστής. Σημαντική είναι η εκπροσώπηση της νέας γενιάς, καθώς έξι υποψήφιοι είναι κάτω των 40 ετών (Κώστας Δέρβος, Λευτέρης Βαρουξής, Θοδωρής Καλαμπόκης, Στέλιος Κυμπουρόπουλος, Ελισάβετ Κυρίτση και Χουμεϊρά Αχμέτ Ογλού).

Το ενδιαφέρον είναι ότι οι 20 από τους 42 υποψηφίους διεκδικούν για πρώτη φορά ψήφο στην κεντρική πολιτική σκηνή. Αν μάλιστα δεν συνυπολογίσει κανείς στους 42 τους εν ενεργεία ευρωβουλευτές και βουλευτές που κατεβαίνουν υποψήφιοι, τότε το 60% είναι πρόσωπα που δοκιμάζονται για πρώτη φορά. Για τον πρόεδρο της Ν.Δ. αποτελεί προσωπικό στοίχημα η κινητοποίηση ανθρώπων και δυνάμεων που μέχρι σήμερα τηρούσαν αποστάσεις από τα κόμματα και είναι στόχευση που δεν κρύβει ότι επιδιώκει να επιτύχει και στη διαμόρφωση των ψηφοδελτίων για τις βουλευτικές εκλογές.

Κατά τη συνάντησή του με τους Ευρωπαίους διπλωμάτες, ο κ. Μητσοτάκης φέρεται να έκανε αναφορά και στο θέμα των συντάξεων χρησιμοποιώντας το ως παράδειγμα μέτρου που χαρίστηκε ως «δώρο» στον κ. Τσίπρα. Το μήνυμα ήταν ότι περιμένει, τουλάχιστον, την ίδια αντιμετώπιση.

Υποψήφιοι αντι-σταρ

Στην κριτική που δέχεται η Πειραιώς το τελευταίο διάστημα ότι οι υποψήφιοί της για το ευρωψηφοδέλτιο δεν είναι «σταρ», δηλαδή δεν χαίρουν μεγάλης αναγνωρισιμότητας, η απάντηση είναι ότι η συγκεκριμένη επιλογή ήταν σκόπιμη. Εξάλλου, πρόσωπα με τέτοια χαρακτηριστικά «κόπηκαν». Σημειώνεται ότι έξι από τους σημερινούς υποψηφίους έχουν δουλέψει σε όργανα της Ευρωπαϊκής Ενωσης (Γιώργος Αγγελόπουλος, Τόνια Αραχώβα, Νίκος Γιαννής, Γιώργος Κρεμλής, Αλέξανδρος Μαλλιάς, Δημήτρης Μελάς), ενώ τρεις έχουν ασχοληθεί στην ακαδημαϊκή τους έρευνα με την ευρωπαϊκή πολιτική (Παύλος Ελευθεριάδης, Δημήτρης Καιρίδης, Ελένη Παναγιωταρέα). Σε αυτούς προστίθενται οι εννέα εν ενεργεία ευρωβουλευτές, καθώς και δύο πρώην (Νίκη Τζαβέλα, Μανώλης Μαυρομάτης), στην κατηγορία ανθρώπων που γνωρίζουν πώς δουλεύει η Ε.Ε. Βασικό κριτήριο των επιλογών δεν ήταν η αναγνωρισιμότητα –η οποία, πάντως, έπαιζε ρόλο στη συγκεκριμένη κάλπη, τουλάχιστον, μέχρι σήμερα– αλλά η ικανότητα του καθενός να ανταποκριθεί στα καθήκοντα του ευρωβουλευτή εφόσον εκλεγεί. Δεν είναι τυχαίο ότι από τη Ν.Δ. αναδεικνύουν αυτή τη διαφορά κάνοντας μια σύγκριση με το ευρωψηφοδέλτιο του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και σχολιάζοντας τη διαφαινόμενη «αγωνία» του πρωθυπουργού να επιστρατεύσει κάποιον διάσημο στη μάχη των ευρωεκλογών. Για τη Ν.Δ. η ανθρωπογεωγραφία του ψηφοδελτίου του ΣΥΡΙΖΑ ήταν μια προσπάθεια ένταξης γνωστών ονομάτων για λόγους ψηφοθηρίας (Δ. Πλουμπίδης, Α. Παπαδημητρίου-Τσάτσου, Μ. Λοΐζου, Π. Κόκκαλης).

Με «καμένο» και το χαρτί της Novartis προς τις κάλπες

Η πολιτική της σκανδαλολογίας φαίνεται ότι γυρίζει μπούμερανγκ για την κυβέρνηση του πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα

Του **Κ.Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Μπούμερανγκ για την κυβέρνηση αποδεικνύεται μετά τις τελευταίες δικαστικές εξελίξεις η υπόθεση της Novartis «καίγοντας» ένα από τα τελευταία χαρτιά στα οποία είχε επενδύσει το Μέγαρο Μαξίμου για την ανάταξη του πολιτικού κλίματος στην πορεία προς τις επερχόμενες πολλαπλές κάλπες.

Ο ΣΥΡΙΖΑ, όταν έκανε λόγο για το μεγαλύτερο σκάνδαλο της μεταπολιτευτικής περιόδου και αποφάσιζε τη σύσταση προανακριτικής επιτροπής για δέκα πολιτικά πρόσωπα, περιλαμβανομένων δύο πρώην πρωθυπουργών, του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος και κορυφαίων πρώην υπουργών της Ν.Δ. και του ΠΑΣΟΚ, και στη συνέχεια στην παραπομπή της υπόθεσης στη Δικαιοσύνη «επένδυε» σε δύο διαφορετικά σενάρια: Το πρώτο ήταν, μέσω της δικαστικής έρευνας, να βρεθούν απτά στοιχεία χρηματισμού των υπό διερεύνηση προσώπων. Σε αυτή την περίπτωση το πλήγμα στο «παλαιό», όπως το αποκαλεί ο ΣΥΡΙΖΑ, πολιτικό σύστημα θα ήταν εκ των πραγμάτων καίριο. Ομως, όπως προκύπτει από τη δικογραφία που διαβιβάστηκε την περασμένη εβδομάδα στη Βουλή, αλλά και από όλες τις υπάρχουσες πληροφορίες, σε κανέναν από τους υπό διερεύνηση πολιτικούς –ακόμη και για εκείνους για τους οποίους ο φάκελος παραμένει ανοικτός– δεν έχουν βρεθεί ύποπτοι λογαριασμοί.

Προσπάθεια μετατόπισης της συζήτησης από τον υποτιθέμενο χρηματισμό στο ζήτημα της παραγραφής ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών των υπό διερεύνηση προσώπων.

Το δεύτερο σενάριο που θα υπηρετούσε τη στρατηγική του ΣΥΡΙΖΑ ήταν, από τη δικαστική έρευνα να προέκυπταν σοβαρές «σκιές» που θα υποχρέωναν τον Κυριάκο Μητσοτάκη και τη Φώφη Γεννηματά να λάβουν σαφείς αποστάσεις από στελέχη τους. Ομως, η δικογραφία που έφθασε στη Βουλή την περασμένη Δευτέρα, δεν άφηνε το παραμικρό τέτοιο περιθώριο, καθώς το «πάρτι» εκατομμυρίων της Novartis έχει περιοριστεί σε ισχυρισμούς προστατευόμενων και άκρως αμφιλεγόμενων μαρτύρων, περί καταβολής 200.000 ευρώ προς τον κ. Ανδρ. Λοβέρδο. Ετσι, η κάλυψη της Χαριλάου Τρικούπη προς τον πρώην υπουργό Υγείας ήταν απόλυτη και πλήρης. Παράλληλα, η τοποθέτηση της Ν.Δ. περί «σκευωρίας» με όχημα τη Novartis προεξοφλεί ότι ανάλογη στάση θα τηρήσει και η Πειραιώς, εάν, όπως φημολογείται, ζητηθεί από τη Δικαιοσύνη να κληθεί, όπως και ο κ. Λοβέρδος, να δώσει εξηγήσεις για την υπόθεση κάποιο δικό της στέλεχος. Ενδεικτικό της κατάρρευσης του κυβερνητικού σχεδιασμού στο μέτωπο της σκανδαλολογίας είναι το γεγονός ότι από την περασμένη Τρίτη και μετά, το Μέγαρο Μαξίμου επιχειρεί να μετατοπίσει τη συζήτηση από τον υποτιθέμενο χρηματισμό στο ζήτημα της παραγραφής ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών των υπό διερεύνηση προσώπων. Ειδικότερα, το Μαξίμου προβάλλει το επιχείρημα ότι οι κ. Ευ. Βενιζέλος και Αδ. Γεωργιάδης επιχειρούν να οχυρωθούν πίσω από την παραγραφή, επειδή αμφισβητούν την κατά ΣΥΡΙΖΑ ερμηνεία του Συντάγματος, σύμφωνα με την οποία υπάρχουν κάποιες παράνομες πράξεις «κατά την άσκηση» των καθηκόντων των υπουργών και κάποιες άλλες «επ' ευκαιρία» της άσκησης. Το λογικό «άλμα» του ΣΥΡΙΖΑ είναι προφανές, καθώς δεν είναι δυνατόν υπουργός να παρανομεί μη ασκώντας τα υπουργικά του καθήκοντα.

Ο πρωθυπουργός και οι στενοί συνεργάτες του στο Μαξίμου αλλιώς είχαν φανταστεί την εξέλιξη του «μεγαλύτερου σκανδάλου της μεταπολίτευσης».

Χωρίς πρακτική αξία

Παράλληλα όμως δεν έχει και πρακτική αξία: Για τον κ. Βενιζέλο, όπως και για άλλους τέσσερις πολιτικούς η υπόθεση έχει τεθεί στο αρχείο. Ενώ, ο κ. Λοβέρδος έχει καταστήσει σαφές ότι θα ψηφίσει υπέρ της άρσης της ασυλίας του, ώστε η δικαστική έρευνα να ολοκληρωθεί.

Θα πρέπει να επισημανθεί πως η τροπή που έχει λάβει η υπόθεση της Novartis έχει προκαλέσει και εσωτερικές πληγές στον ΣΥΡΙΖΑ, καθώς ορισμένα κορυφαία στελέχη, μεταξύ των οποίων ο υπουργός Οικονομικών Ευκλείδης Τσακαλώτος, είχαν εξαρχής διαφοροποιηθεί από την επιλογή η κυβέρνηση να επενδύσει στη «σκανδαλολογία».

Πάντως, οι εξελίξεις των τελευταίων ημερών περί τη Novartis έχουν αντανάκλαση και στα κόμματα της αντιπολίτευσης. Το ΚΙΝΑΛ, όπως προαναφέρθηκε, έσπευσε να στηρίξει πλήρως τον κ. Λοβέρδο, ενώ την προσεχή Παρασκευή θα ψηφίσει υπέρ της άρσης της ασυλίας του, όπως ζήτησε και ο ίδιος.

Ομως, παρότι κατηγόρησε την κυβέρνηση για σκευωρία, απέφυγε να αναφερθεί στα περί παραγραφής, ενώ δεν υιοθέτησε τη θέση του Ευ. Βενιζέλου περί διερεύνησης από την επόμενη Βουλή ποινικών ευθυνών στελεχών της παρούσας κυβέρνησης, με τη φράση ότι «ζήτημα παραγραφής της εσχάτης προδοσίας που έχει διαπραχθεί δεν τίθεται». Υπέρ της άρσης της ασυλίας του κ. Λοβέρδου θα ψηφίσει και η Ν.Δ. και θα το πράξει για όλα τα πρόσωπα για τα οποία θα ζητηθεί, παρότι ο κ. Γεωργιάδης έχει επισημάνει πως τυχόν κατηγορίες θα πρέπει να εξεταστούν από ειδικό δικαστήριο. Παράλληλα, αναμένεται και η παρέμβαση του πρώην πρωθυπουργού Αντ. Σαμαρά που θα τοποθετηθεί, αφού έχει ξεκαθαρίσει το τοπίο και για τα υπόλοιπα πέντε υπό διερεύνηση πρόσωπα στα οποία περιλαμβάνεται και ο ίδιος. Πάντως, το σχόλιο συνεργατών του «μέχρι το τέλος» είναι ενδεικτικό των διαθέσεών του.

Μπρος Κρεμλίνο και πίσω Μπάνον

Τα ακροδεξιά κόμματα στην Ευρώπη, οι αποτυχημένες προσπάθειές τους για μεγάλη συμμαχία και το μοναστήρι του 13ου αιώνα

Σε ένα εγκαταλελειμμένο μοναστήρι του 13ου αιώνα στην κορυφή βουνού στην Ιταλία, δύο ώρες νοτιοανατολικά της Ρώμης, χωρίς σήμα κινητής τηλεφωνίας, με έναν φύλακα, έναν καλόγερο που διανύει την ένατη δεκαετία της ζωής του και 19 γάτες, έχει συσταθεί μια σχολή μαχητών της Ακροδεξιάς, το «Ινστιτούτο Ανθρώπινης Αξιοπρέπειας».

Πίσω από την εξασφάλιση της άδειας λειτουργίας για τα επόμενα 19 χρόνια βρίσκεται ο πάλαι ποτέ ιδεολογικός μέντορας του Αμερικανού προέδρου, Ντόναλντ Τραμπ και ιδρυτής της ιστοσελίδας Breitbart στην πατρίδα του, Στιβ Μπάνον. Η προσπάθειά του να διαλύσει την Ευρωπαϊκή Ενωση με δούρειο ίππο την άσκηση επιρροής στα κόμματα της ευρωπαϊκής λαϊκιστικής Δεξιάς είναι γνωστή.

EPA / DANIEL DAL ZENNARO

Από αριστερά: ο Ολι Κότρο του κόμματος των Φινλανδών, ο Γιεργκ Μέουτεν της Εναλλακτικής για τη Γερμανία, ο Ματέο Σαλβίνι, ο Αντερς Πρίμνταλ Βίστισεν από το δανικό Λαϊκό Κόμμα. Στο κάλεσμα του Ιταλού αντιπροέδρου και υπουργού Εσωτερικών, να συγκεντρωθούν στο Μιλάνο και να συσπειρωθούν οι απανταχού της Ευρώπης ακροδεξιοί και λαϊκιστές ομοϊδεάτες, η απήχηση ήταν πενιχρή.

Πέρα από τις ευρωεκλογές

Φαίνεται, όμως, ότι οι φιλοδοξίες του Μπάνον δεν σταματούν στη σύμπηξη ακροδεξιού μετώπου ενόψει των ευρωεκλογών του επόμενου μήνα. Ενας επιπλέον στόχος είναι η ιδεολογική κατάρτιση και παραγωγή ικανών στελεχών για την υπεράσπιση του ιουδαϊκού-χριστιανικού πολιτισμού από την επικείμενη ισλαμική λαίλαπα, όπως την περιγράφουν διάφορες συνωμοσιολογικές ιστοσελίδες. Κάτι ανάμεσα στην Ανωτέρα Κομματική Σχολή του Κομμουνιστικού Κόμματος της Σοβιετικής Ενωσης (ΚΚΣΕ) και το Ινστιτούτο Μαρξισμού-Λενινισμού, αλλά για ευρωσκεπτικιστές, ισλαμόφοβους και υπερσυντηρητικούς.

Αν, ωστόσο, σκοπός είναι να πλημμυρίσουν τις τάξεις των ακροδεξιών κομμάτων της Ευρωπαϊκής Ενωσης τα –«επιμορφωμένα» στο ιταλικό μοναστήρι– στελέχη για τις ανάγκες της προεκλογικής τους εκστρατείας ενόψει της αναμέτρησης στα τέλη Μαΐου, τότε παρατηρείται σοβαρή καθυστέρηση.

Κατά την πρόσφατη επίσκεψη ξένων δημοσιογράφων στις εγκαταστάσεις του Ινστιτούτου δεν εντοπίστηκαν επίδοξοι μαθητές. Παράλληλα, με αποτυχία στέφθηκε η προσπάθεια του Ιταλού αντιπροέδρου της κυβέρνησης και υπουργού Εσωτερικών, Ματέο Σαλβίνι, να συσπειρώσει στο Μιλάνο τους Ευρωπαίους ομοϊδεάτες του. Παρά την παρουσίαση του οράματός του για τα επόμενα 50 χρόνια στην Ευρώπη και την προειδοποίηση ότι μετά τις ευρωεκλογές θα συγκροτηθεί μια νέα ομάδα που θα ταράξει τα νερά στην Ευρωβουλή, η ανταπόκριση στο κάλεσμά του ήταν πενιχρή.

> *Το ανοιχτό φλερτ του Σαλβίνι και της Λεπέν με τη Ρωσία προκαλεί την μήνιν των αντίστοιχων «αδελφών» κομμάτων σε Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.*

Υιοθετώντας εκφράσεις βγαλμένες κατευθείαν από το εγχειρίδιο του λαϊκισμού, που διεκδικούν ένα τέλος στο στάτους κβο των Βρυξελλών και μια «κυβέρνηση του λαού», ο ακροδεξιός ηγέτης της Λέγκας του Βορρά ζήτησε από τους λαούς της Ε.Ε. να ξεσηκωθούν. Στη φωτογραφία, στο τέλος της εκδήλωσης, εμφανίστηκαν στο πλευρό του μόνο δύο ευρωβουλευτές από την Εναλλακτική για τη Γερμανία (AfD) και το δανέζικο Λαϊκό Κόμμα, καθώς και ένας υποψήφιος του κόμματος των Φινλανδών.

Μπορεί ο Σαλβίνι να θεωρείται ο πλέον επιτυχημένος πολιτικός στην Ιταλία και να εικάζεται ότι σύντομα θα εγκαταλείψει την κυβέρνηση συνασπισμού στη χώρα του, προκειμένου να προκαλέσει εκλογές και να αναδειχθεί πρώτη δύναμη, αλλά η εκστρατεία του για μια «Μαύρη Διεθνή» προς το παρόν δεν φαίνεται να αποφέρει καρπούς. Ο γαλλικός Εθνικός Συναγερμός της Μαρίν Λεπέν και το Κόμμα της Ελευθερίας (FPO) στην Αυστρία είναι βέβαιο ότι θα ενισχυθούν τον Μάιο.

Οι διαφορές

Μένει, όμως, να αποδειχθεί κατά πόσον τα κόμματα αυτά θα μπορέσουν να ξεπεράσουν τις διαφορές τους σε ζητήματα όπως π.χ. οι σχέσεις με τη Ρωσία, να δημιουργήσουν μια κοινή ομάδα και να επηρεάσουν πράγματι τις εξελίξεις στην Ευρώπη.

Ακόμη δηλαδή κι αν έχουν κοινές απόψεις για το μεταναστευτικό και το Ισλάμ, την Ευρωπαϊκή Ενωση και τον κοινοτικό προϋπολογισμό, το ειδύλλιο πολλών ακροδεξιών κομμάτων της Ευρώπης με το Κρεμλίνο μπορεί να τορπιλίσει ολόκληρο το εγχείρημα.

Ειδικά οι χώρες της Κεντρικής Ευρώπης με την ταραγμένη σχέση με τη Μόσχα κατά το παρελθόν, όπως η Πολωνία, δεν θέλουν να ακούσουν κουβέντα για ρωσικό φλερτ του Σαλβίνι ή της Λεπέν.

Πρόσφατα αποκαλύφθηκε ότι η Ρωσία προσέφερε τρία εκατομμύρια ευρώ χρηματοδότηση στη Λέγκα ενόψει ευρωεκλογών στη διάρκεια συνάντησης Ρώσου ολιγάρχη με ανώτατο στέλεχος του ακροδεξιού κόμματος στο ξενοδοχείο Μετροπόλ της Μόσχας, τον περασμένο Οκτώβριο.

Το 2017, η Ρωσία είχε διοχετεύσει εκατομμύρια ευρώ στο κόμμα της Λεπέν για να αναμειχθεί στις εκλογές της ίδιας χρονιάς. Επιπλέον, έχει επανειλημμένως κατηγορηθεί για χρηματοδότηση του αυστριακού FPO και της γερμανικής AfD.

Την περασμένη εβδομάδα κοινό ρεπορτάζ των Spiegel, ZDF, Repubblica και BBC αποκάλυψε ότι ο Γερμανός ακροδεξιός βουλευτής, Μάρκους Φρονμάιερ (AfD), είναι πιθανό να ελέγχεται πλήρως από τη Μόσχα και να ενεργεί στο Μπούντεσταγκ ως υπεράσπιστής των ρωσικών εθνικών συμφερόντων.

«Ανθρωπος της Μόσχας»

Εγγραφα, που εξασφάλισαν τα τέσσερα ευρωπαϊκά ΜΜΕ και είχαν ως παραλήπτη στενό συνεργάτη του Ρώσου προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν το 2017, αποδεικνύουν ότι το Κρεμλίνο θεωρούσε τότε πως ο Φρονμάιερ θα υποστήριζε ενεργά τα ρωσικά συμφέροντα μέσω των πολιτικών του δραστηριοτήτων. Σε μία από τις αναλύσεις αναφέρεται κατηγορηματικά ότι αν εκλεγεί ο ακροδεξιός βουλευτής, «η Ρωσία θα έχει τον απολύτως ελεγχόμενο από τη Μόσχα άνθρωπό της στη γερμανική Βουλή». Τέτοιου είδους ρεπορτάζ, όμως, δημιουργούν δυσπιστία στους κόλπους της ακροδεξιάς δεξαμενής, από την οποία καλείται να επιλέξει τους συμμάχους του ο Σαλβίνι. Ετσι, όταν μια εβδομάδα πριν από τις ευρωεκλογές πραγματοποιήσει, όπως υποσχέθηκε ο Ιταλός πολιτικός, τη μεγάλη του συγκέντρωση μπροστά στο επιβλητικό Ντουόμο του Μιλάνου, δεν αποκλείεται στην εξέδρα μαζί του να βρεθούν πάλι, όπως και αυτήν την εβδομάδα, τρεις κι ο κούκος.

ΞΕΝΙΑ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ

Ραγίζει το κοινό μέτωπο της Ε.Ε. για το Brexit

Σκληρός ο Μακρόν, διαλλακτική η Μέρκελ

Της ανταποκρίτριάς μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ

Τα ξημερώματα της Πέμπτης, η ενότητα των 27 ηγετών της Ευρωπαϊκής Ενωσης διαταράχτηκε για πρώτη φορά όσον αφορά το Brexit, έπειτα από 34 μήνες εντυπωσιακής συνοχής. Και αυτό το ρήγμα, προς έκπληξη πολλών, προκλήθηκε από τον Γάλλο πρόεδρο Εμανουέλ Μακρόν, ο οποίος, τη νύχτα της εκλογικής του νίκης, τον Απρίλιο του 2017, είχε διαλέξει να τον συνοδεύει η «Ωδή στη χαρά», ο ευρωπαϊκός ύμνος.

Από τότε, όμως, πολλά έχουν συμβεί και για πρώτη φορά, στην τελευταία Σύνοδο Κορυφής, ο Εμανουέλ Μακρόν εμφανίστηκε απομονωμένος ακόμη και από την πιο στενή σύμμαχό του, τη Γερμανία, και την καγκελάριό της, Αγκελα Μέρκελ.

«Πρέπει να αποφύγουμε την αύξηση της πίεσης προς τη Βρετανία όσον αφορά το Brexit», είπε η Γερμανίδα καγκελάριος μετά την οκτάωρη διαπραγμάτευση κατά τη διάρκεια της Συνόδου Κορυφής την προηγούμενη Τετάρτη, στην οποία κλήθηκαν οι Ευρωπαίοι ηγέτες να αποφασίσουν το μέγεθος της επέκτασης των διαπραγματεύσεων.

«Είναι σημαντικό να δώσουμε στους Βρετανούς περισσότερο χώρο για να πάρουν τις δικές τους αποφάσεις», τόνισε η καγκελάριος χαρακτηριστικά.

Η αντίθεση με τον Εμανουέλ Μακρόν δεν μπορούσε να είναι πιο έντονη. Ο ίδιος απείλησε τη Βρετανίδα πρωθυπουργό Τερέζα Μέι ότι μπορεί και να μη συμφωνούσε σε καμία παράταση των διαπραγματεύσεων, οδηγώντας τη χώρα της σε άτακτη έξοδο από την Ευρωπαϊκή Ενωση.

> *Η διαφωνία στην πρόσφατη Σύνοδο Κορυφής φανέρωσε ένα βαθύτερο ρήγμα ανάμεσα στο Παρίσι και στο Βερολίνο.*

«Εχουμε μια ευρωπαϊκή αναγέννηση να φέρουμε εις πέρας», είπε καθώς έμπαινε στη Σύνοδο Κορυφής, προσθέτοντας: «Πιστεύω σε αυτή βαθιά και δεν θέλω το Brexit να μας μπλοκάρει την προοπτική».

«Οποιαδήποτε παράταση μετά τις 30 Ιουνίου θα κάνει την Ευρωπαϊκή Ενωση ευάλωτη», επαναλάμβανε ο Εμανουέλ Μακρόν στη διάρκεια της συνόδου. Από την άλλη, η Αγκελα Μέρκελ επεσήμαινε ότι η Ευρώπη είναι βασισμένη στη φιλία και γι' αυτό «δίνεις στους φίλους σου μία ευκαιρία, και μετά άλλη μία, και μετά άλλη μία», προσπαθώντας με αυτόν τον τρόπο να πείσει τον Γάλλο εταίρο της να αμβλύνει τη στάση του.

REUTERS / SUSANA VERA

Ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν κάνει δηλώσεις στους δημοσιογράφους τη στιγμή που η Γερμανίδα καγκελάριος Αγκελα Μέρκελ έχει ολοκληρώσει τις δικές της, στη σύνοδο κορυφής της Ε.Ε. την περασμένη Τετάρτη.

Η διάσταση

Πίσω από την έντονη διαφωνία των δύο ηγετών, όμως, όσον αφορά το Brexit διαφαίνεται για πρώτη φορά και ένα ρήγμα πολύ πιο ουσιαστικό ανάμεσα στα δύο πιο ισχυρά κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ενωσης. Τα σχέδια του Γάλλου προέδρου για περαιτέρω εμβάθυνση της Ευρωζώνης και τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού προϋπολογισμού, αλλά και μιας σειράς άλλων μεταρρυθμίσεων που χρειάζονταν την υποστήριξη του Βερολίνου, έχουν μπει μάλλον στον πάγο. Η Αγκελα Μέρκελ στα τελευταία χρόνια της πολιτικής της καριέρας είναι πολύ λιγότερο φιλόδοξη για την προώθηση μεγάλων ευρωπαϊκών μεταρρυθμίσεων. Δεν είναι τυχαίο ότι η διάδοχός της στο κόμμα των Χριστιανοδημοκρατών, Ανεγκρετ Κραμπ-Κάρενμπαουερ, στην πρώτη της τοποθέτηση για την Ε.Ε. ήταν μάλλον επιθετική προς τη Γαλλία, προτείνοντας την κατάργηση της έδρας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Στρασβούργο. Από την πλευρά του, ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών Ολαφ Σολτς πρότεινε πριν από λίγους μήνες η Γαλλία να παραχωρήσει τη θέση της στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ στην Ευρωπαϊκή Ενωση, έτσι ώστε να υπάρχει μια κοινή ευρωπαϊκή φωνή όσον αφορά την εξωτερική πολιτική. Οι προτάσεις αυτές του Βερολίνου δεν προκάλεσαν καθόλου καλές εντυπώσεις στο Παρίσι.

Ο συμβιβασμός

Γύρω στα μεσάνυχτα, η πίεση προς τον Μακρόν αυξανόταν, καθώς ο ένας μετά τον άλλον οι ηγέτες της Ε.Ε. τάσσονταν ανοιχτά υπέρ μιας μεγάλης παράτασης του Brexit. «Δεν ξέρω πώς θα το εξηγήσω αυτό στον θυρωρό μου», είπε ο Γάλλος ηγέτης, για να του απαντήσει ο Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ ότι και ο ίδιος θα βρισκόταν σε δύσκολη θέση, εάν είχε θυρωρό, να του εξηγήσει γιατί δεν έδωσαν περισσότερο χρόνο στο Λονδίνο. Η τελική απόφαση ήταν ένας κλασικός ευρωπαϊκός συμβιβασμός. Η παράταση που δόθηκε δεν ήταν δίμηνη, όπως ήθελε ο Μακρόν, αλλά ούτε και δωδεκάμηνη όπως πρότεινε ο Τουσκ. Ηταν εξάμηνη, και η Τερέζα Μέι θα κληθεί τώρα να αντιμετωπίσει τον εξευτελισμό τού να οργανώσει μέσα σε έξι εβδομάδες ευρωεκλογές. Συγχρόνως, ο Μακρόν πίεσε και έλαβε εξασφαλίσεις από τη Βρετανία ότι δεν θα προβάλει αντιρρήσεις σε βασικές ευρωπαϊκές αποφάσεις. Στην επόμενη Σύνοδο Κορυφής του Ιουνίου, οι ηγέτες θα εξετάσουν κατά πόσον η Βρετανία τηρεί τα συμφωνηθέντα. «Καταφέραμε τον καλύτερο δυνατό συμβιβασμό», είπε ο Μακρόν καθώς αποχωρούσε από τη σύνοδο. Παρά την ικανοποίηση που εξέφρασε για την απόφαση, ο ίδιος έφυγε από τις Βρυξέλλες με λιγότερους φίλους...

Ο Ασάντζ, η Αμερική του Τραμπ και ο Τύπος

Στα χέρια της Βρετανίας η τύχη του

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Επί επτά ολόκληρα χρόνια, ο Τζούλιαν Ασάντζ δεν εννοούσε να εγκαταλείψει τα λιγοστά τετραγωνικά μέτρα που του είχε παραχωρήσει η πρεσβεία του Εκουαδόρ στο Λονδίνο, υποστηρίζοντας ότι με το που θα πατήσει το πόδι του στον έξω κόσμο, θα συλληφθεί και θα εκδοθεί στις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι φόβοι του δεν ήταν υπερβολικοί. Από την Πέμπτη, ο 47χρονος Αυστραλός βρίσκεται στις λονδρέζικες φυλακές, περιμένοντας την απάντηση των βρετανικών αρχών στο αίτημα των ΗΠΑ για έκδοση.

Ο εκδότης/δημοσιογράφος/χάκερ που ενημέρωσε τους Αμερικανούς για το τι συνέβη στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν και για το πώς λειτουργούσε το Γκουαντάναμο, ο άνθρωπος που προσέφερε στους ιστορικούς, στους μελετητές των διεθνών σχέσεων αλλά και στους λαούς του κόσμου μία πρωτόγνωρα διεισδυτική ματιά στη διπλωματία της υπερδύναμης, κινδυνεύει να περάσει το υπόλοιπο της ζωής του στη φυλακή.

Το ομοσπονδιακό δικαστήριο της ανατολικής Βιρτζίνια, το οποίο έχει δικάσει και καταδικάσει όσους έχουν αποκαλύψει διαβαθμισμένες πληροφορίες ακόμη και αν έχουν λειτουργήσει στο όνομα του δημοσίου συμφέροντος, απήγγειλε στον Ασάντζ κατηγορία για συνεργασία με την Τσέλσι Μάνιγκ σε απόπειρα εισόδου στο δίκτυο υπολογιστών του Πενταγώνου.

Ο ιδρυτής των WikiLeaks δεν κατηγορείται για υποκλοπή πληροφοριών, αφού αυτές τις απέσπασε η Μάνινγκ συνδεόμενη στο σύστημα με τους δικούς της κωδικούς, αλλά για προσπάθεια εξεύρεσης άλλων κωδικών, τους οποίους θα χρησιμοποιούσε η Μάνινγκ ώστε να καλυφθούν τα ίχνη της.

Ο στόχος του δικαστηρίου

Οπως προκύπτει από το κατηγορητήριο, η προσπάθεια του Ασάντζ απέτυχε. Ποινικοποιώντας τη συνεργασία του δημοσιογράφου με την πηγή των πληροφοριών και όχι την ίδια τη δημοσίευση των πληροφοριών αυτών, το αμερικανικό δικαστήριο προσπαθεί να προλάβει μια υπερασπιστική γραμμή που θα βασίζεται στην ελευθερία του λόγου.

Παρ' όλα αυτά, τα προβλήματα που προκύπτουν από την παραπομπή του Ασάντζ στη Δικαιοσύνη για τον πυρήνα της δουλειάς του, τις αποκαλύψεις του 2010, είναι τεράστια. Δεν είναι υπερβολή να ειπωθεί ότι η υπόθεση Ασάντζ είναι η πλέον κομβική όλων των εποχών γύρω από το ζήτημα της σύγκρουσης του δημοσίου συμφέροντος με την τάση των ισχυρών οργανισμών να προστατεύουν με πέπλο μυστικότητας τις ενέργειές τους, επικαλούμενες λόγους εθνικής ασφαλείας.

Η μόνη υπόθεση που θα μπορούσε να τη συναγωνιστεί, αυτή που αφορά τις αποκαλύψεις του Εντουαρντ Σνόουντεν για την αρχιτεκτονική ολοκληρωτικής παρακολούθησης, δεν έχει φθάσει στη Δικαιοσύνη γιατί ο Σνόουντεν κατορθώνει μέχρι στιγμής να διαφεύγει τη σύλληψη.

Το CNN μετέδωσε ότι θα απαγγελθούν και άλλες κατηγορίες εις βάρος του Ασάντζ, πέρα από την παρούσα, η οποία επισύρει ποινή φυλάκισης έως και πέντε ετών – αλλά ακόμη και αν αυτό δεν ισχύει και το κατηγορητήριο μείνει ως έχει, τίθενται πολύ σημαντικά ζητήματα φίμωσης του Τύπου.

Βαρύ το κατηγορητήριο ενώ δημοσιογράφοι και έγκριτες εφημερίδες θεωρούν ότι τυχόν καταδίκη του θα αποτελέσει πλήγμα στην ενημέρωση.

Δεν είναι τυχαίο ότι δημοσιογράφοι, μέσα ενημέρωσης και οργανισμοί που είχαν έντονες προστριβές με τον Ασάντζ έσπευσαν σε υπεράσπισή του. «Οποιαδήποτε νομική θεωρία μπορεί να χρησιμοποιήσει το υπουργείο Δικαιοσύνης εναντίον του Ασάντζ, μπορεί να τη χρησιμοποιήσει εναντίον όλων μας», έγραψε στους «Τάιμς της Νέας Υόρκης» η Μισέλ Γκόλντμπεργκ, ξεκαθαρίζοντας ότι το κίνητρό της δεν είναι η συμπάθεια προς τον Ασάντζ, τον οποίο χαρακτηρίζει «μισητή προσωπικότητα».

Ο βρετανικός Γκάρντιαν, εφημερίδα που αρχικά συνεργάστηκε με τον Ασάντζ και εν συνεχεία διατηρούσε μαζί του μια σχέση που μπορεί να περιγραφεί ως «βεντέτα», έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου. «Ο Ασάντζ πιστεύει στη δημοσιοποίηση πραγμάτων που δεν θα έπρεπε να δημοσιευθούν, αλλά έχει ρίξει και φως σε πράγματα που δεν έπρεπε να μείνουν κρυμμένα», έγραψε ο «Γκάρντιαν» στο κύριο άρθρο του. «Οταν έρθει το αίτημα από την Ουάσιγκτον, η απάντηση πρέπει να είναι ένα ξεκάθαρο όχι. Δεν θα ήταν ούτε ασφαλές ούτε σωστό να εκδοθεί ο Ασάντζ στην Αμερική του Τραμπ».

Επί Μπαράκ Ομπάμα, το υπουργείο Δικαιοσύνης είχε εξετάσει το ενδεχόμενο απαγγελίας κατηγοριών εις βάρος του Ασάντζ, αλλά το είχε απορρίψει με το σκεπτικό ότι δεν υπήρχε τρόπος να στραφεί εναντίον της WikiLeaks, χωρίς να στραφεί παράλληλα εναντίον των New York Times, της Washington Post, της Le Monde, του Der Spiegel και άλλων εντύπων που συστηματικά δημοσιεύουν διαβαθμισμένες πληροφορίες. Είτε επειδή κάποιος αξιωματούχος προχωράει σε επιλεκτικές «διαρροές» προς τον Τύπο, είτε επειδή οι ρεπόρτερ καλλιεργούν σχέσεις με πηγές στο εσωτερικό κυβερνήσεων και οργανισμών, η αποκάλυψη εγγράφων βρίσκεται στον πυρήνα της λειτουργίας της δημοσιογραφίας.

Διαδεδομένη πρακτική

Οι λεπτομέρειες της συνεργασίας του Ασάντζ με τη Μάνινγκ, που περιγράφονται ως επιβαρυντικά στοιχεία στο κατηγορητήριο (το ότι επικοινωνούσαν με κρυπτογραφημένα μηνύματα, το ότι η WikiLeaks διέθετε μηχανισμό ανώνυμης υποβολής εγγράφων, το ότι ο Ασάντζ ζήτησε από τη Μάνινγκ να έχει τα μάτια της ανοικτά κοιτάζοντας για περισσότερο υλικό), είναι πρακτικές στις οποίες επιδίδονται όλοι οι δημοσιογραφικοί οργανισμοί που σέβονται τον εαυτό τους. «Νομίζω ότι ο Ντόναλντ Τραμπ ξεκινάει μια προσπάθεια ποινικοποίησης της δημοσιογραφίας», υποστήριξε ο ιδρυτής της ιστοσελίδας The Intercept, Γκλεν Γκρίνγουολντ.

Στο μεταξύ, ο ρόλος των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος (whistleblowers) έχει ήδη ποινικοποιηθεί, όπως διαπίστωσε η Τσέλσι Μάνινγκ, που καταδικάστηκε σε 35ετή κάθειρξη, ποινή από την οποία εξέτισε τα επτά χρόνια, πριν λάβει χάρη από τον Μπαράκ Ομπάμα.

Επειτα από σχεδόν δύο χρόνια ελευθερίας, η Μάνιγκ επέστρεψε στη φυλακή τον περασμένο μήνα, γιατί αρνήθηκε να καταθέσει ως μάρτυρας στην προκαταρκτική έρευνα γύρω από τον Τζούλιαν Ασάντζ, υποστηρίζοντας πως ό,τι έχει να πει, το είπε.

Το 2013, όταν περνούσε από στρατοδικείο, της είχε ζητηθεί επανειλημμένως να εμπλέξει τον ιδρυτή της WikiLeaks στην αφαίρεση των 750.000 εγγράφων. Η απάντησή της: «Αναλαμβάνω την πλήρη ευθύνη όσων έπραξα».

WikiLeaks: «Ενα σοβαρό ζήτημα»

Ικανοποιώντας αμερικανικό αίτημα, το Εκουαδόρ ανακάλεσε την Πέμπτη το άσυλο που είχε χορηγήσει στον ιδρυτή της WikiLeaks Τζούλιαν Ασάντζ. Βρετανοί αστυνομικοί έβγαλαν τον 47χρονο Αυστραλό «σηκωτό» από την πρεσβεία του Εκουαδόρ στο Λονδίνο, όπου ζούσε τα τελευταία επτά χρόνια, ενώ οι ΗΠΑ ζήτησαν από τη Βρετανία την έκδοσή του. Οι ΗΠΑ κατηγορούν τον Ασάντζ ότι τον Μάρτιο του 2010 βοήθησε την Τσέλσι Μάνινγκ να υποκλέψει διαβαθμισμένα έγγραφα από τα δίκτυα του Πενταγώνου.

5 Φεβρουαρίου 2016

Το μεγαλύτερο πολυκατάστημα της Ευρώπης | **Πρεσβεία Εκουαδόρ**

Ντόναλντ Τραμπ

2016 «Αγαπώ τη WikiLeaks» | 2019 «Δεν ξέρω τίποτα για τη WikiLeaks»

11 Απριλίου 2019

«Είναι ώρα να πούμε τι είναι η WikiLeaks με το όνομά της. Είναι μια εχθρική μυστική υπηρεσία που συχνά υποβοηθείται από κράτη όπως η Ρωσία. Δεν πρέπει να δίνουμε στον Ασάντζ και στους συνεργάτες του την ευχέρεια να χρησιμοποιούν τις διατάξεις περί ελευθερίας του λόγου εναντίον μας».
Μάικ Πομπέο, *υπουργός Εξωτερικών, πρώην επικεφαλής CIA*

ΠΗΓΕΣ: Wire agencies, Graphic News

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΕΙΠΕ...

«Δώσαμε στη δημοσιότητα 400.000 διαβαθμισμένα έγγραφα, ήταν η πιο εντυπωσιακή πολεμική ιστορία που έχει δημοσιευθεί στον πολιτισμό μας. Τα έγγραφα αυτά καλύπτουν 109.000 θανάτους. Είναι ένα σοβαρό ζήτημα».

«Μπορούμε είτε να είμαστε ενημερωμένοι και κύριοι του εαυτού μας, είτε να ζούμε στην άγνοια και να αφήνουμε να μας κυβερνούν αυτοί που γνωρίζουν».

«Δημοσιεύοντας τον τρόπο πραγματικής λειτουργίας των ανθρώπινων θεσμών, μπορούμε να καταλάβουμε, έως έναν βαθμό, για πρώτη φορά τον πολιτισμό μας».

«Αν η δημοσιογραφία είναι καλή, είναι εκ φύσεως αμφιλεγόμενη».

WikiLeaks και Δημοκρατικοί

Η ψυχολογική εξόντωση, τόσο της Μάνινγκ όσο και του Ασάντζ, παραμένει ζητούμενο για όσους εξέθεσαν οι αποκαλύψεις τους. Η εικόνα του Ασάντζ, γερασμένου 40 χρόνια μέσα σε διάστημα επτά ετών, που μεταφερόταν σηκωτός από επτά άνδρες της βρετανικής ασφάλειας έξω από την πρεσβεία του Εκουαδόρ προσέφερε βαθιά ικανοποίηση στο κατεστημένο εθνικής ασφαλείας των ΗΠΑ, αλλά και στο κατεστημένο του Δημοκρατικού Κόμματος, το οποίο αποδίδει στον Ασάντζ την ευθύνη για την ήττα της Χίλαρι Κλίντον το 2016.

Από τα έγγραφα του Δημοκρατικού Κόμματος που δημοσίευσαν τη χρονιά εκείνη τα WikiLeaks, φάνηκε μεταξύ άλλων ότι η Χίλαρι Κλίντον είχε χρησιμοποιήσει τον μηχανισμό του κόμματος για να εξασφαλίσει το χρίσμα εις βάρος του Μπέρνι Σάντερς. Αντί το κόμμα να αναλάβει τις βαριές ευθύνες του για την αποτυχία της πολιτικής του, που οδήγησε στην ανάδυση του φαινομένου Τραμπ, συντηρεί ώς τώρα τον βολικό μύθο ότι για όλα φταίει ο Ασάντζ.

Ο Ασάντζ ίσως πράγματι κάποια στιγμή πίστεψε ότι αν εκλεγεί ο Τραμπ, μπορεί να του δώσει χάρη – εκτίμηση που αν μη τι άλλο δείχνει το μέγεθος της απελπισίας του. Πάντως, οι εκλογές που έδωσαν τη χαριστική βολή στην προστασία του έγιναν στο Εκουαδόρ.

Ο Λένιν Μορένο

Ο νέος πρόεδρος Λένιν Μορένο του έκοψε το Ιντερνετ, του πήρε τη γάτα και του απαγόρευσε τις επισκέψεις, ενώ, στην τελευταία πράξη, του αφαίρεσε το άσυλο και ανέστειλε την ισχύ των εγγράφων με τα οποία το 2017 είχε λάβει υπηκοότητα Εκουαδόρ. Το άσυλο δεν αφαιρείται παρά μόνο αν εκλείψει ο λόγος για τον οποίο δόθηκε, ενώ η υπηκοότητα δεν αφαιρείται παρά μόνο σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις – και φαίνεται ότι για τον Μορένο οι αμερικανικές πιέσεις ήταν μια τέτοια εξαιρετική περίπτωση.

Στην επαρχία εκατομμύρια νεαροί Κινέζοι για τη νέα Πολιτιστική Επανάσταση του Σι

Εκατομμύρια «εθελοντές» νεαρής ηλικίας σχεδιάζει να στείλει η κινεζική κυβέρνηση σε αγροτικές περιοχές, δημιουργώντας φόβους για αναβίωση της πολιτικής της Πολιτιστικής Επανάστασης του Μάο Τσετούνγκ. Η Οργάνωση Νεολαίας του Κομμουνιστικού Κόμματος σχεδιάζει να στείλει 10 εκατομμύρια νέους σε αγροτικές περιοχές έως το 2022 για να «ενισχύσει τις δεξιότητές τους, να διασπείρει τον πολιτισμό και να προωθήσει τις επιστήμες και την τεχνολογία», σύμφωνα με έγγραφο του κόμματος.

Στόχος των κομματικών οργάνων είναι να μεταφέρουν τις γνώσεις αυτές σε πολίτες, οι οποίοι θα αναζητούσαν διέξοδο για τη δημιουργικότητά τους σε μεγάλες πόλεις. «Χρειαζόμαστε νέους ανθρώπους να αξιοποιήσουν τις επιστήμες και την τεχνολογία για να βοηθήσουν την επαρχία να εκσυγχρονίσει τα παραδοσιακά αναπτυξιακά πρότυπά της», είπε ο Ζανγκ Λινμπίν, στέλεχος τοπικής κοινότητας της επαρχίας Χουνάν, μιλώντας σε κρατική εφημερίδα. Οι νέοι, στην πλειονότητά τους φοιτητές, θα κληθούν να διαμείνουν στην ύπαιθρο για τις θερινές τους διακοπές, ενώ πρώτη προτεραιότητα θα δοθεί σε ιστορικές πρώην βάσεις του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού, σε ζώνες μεγάλης φτώχειας και περιοχές εθνικών μειονοτήτων. Οι σχέσεις μεταξύ της πλειονότητας των Κινέζων, που ανήκουν στην εθνότητα των Χαν, και των εθνικών και θρησκευτικών μειονοτήτων, όπως είναι οι Θιβετιανοί και οι μουσουλμάνοι Ουιγούροι, είναι ενίοτε τεταμένες.

Διστακτικοί εμφανίζονταν πολλοί νέοι Κινέζοι στην πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης Weibo. Πολλοί μνημόνευαν το χάος της Πολιτιστικής Επανάστασης του 1966-76, όταν ο Μάο έστειλε εκατομμύρια «νέους διανοούμενους» να ζήσουν σε πρωτόγονες συνθήκες στην κινεζική επαρχία, ενώ τα πανεπιστήμια παρέμειναν κλειστά για μία δεκαετία.

REUTERS

Ταξιδιωτική οδηγία κατά της Τουρκίας από το αμερικανικό υπουργείο Εξωτερικών

Με την έκδοση ταξιδιωτικής οδηγίας κλιμακώνουν την πίεσή τους προς την Τουρκία οι Ηνωμένες Πολιτείες. Οι σχέσεις των δύο χωρών έχουν διαταραχθεί με βασικό σημείο τριβής την απόφαση της Αγκυρας να προμηθευθεί ρωσικά αντιπυραυλικά συστήματα S-400, αγνοώντας τις περί του αντιθέτου εκκλήσεις της Ουάσιγκτον, που απειλεί να ματαιώσει την πώληση των μαχητικών αεροσκαφών F-35 στην Αγκυρα.

Η ταξιδιωτική οδηγία που εξέδωσε στις 9 Απριλίου το αμερικανικό υπουργείο Εξωτερικών κατατάσσει την Τουρκία στο νούμερο 3 (με μέγιστο το 4) της κλίμακας επικινδυνότητας σχετικά με την πιθανότητα οι Αμερικανοί πολίτες να πέσουν θύματα τρομοκρατικής επίθεσης ή απαγωγής. Με την οδηγία καλούνται οι Αμερικανοί πολίτες να «αναθεωρήσουν το ταξίδι στην Τουρκία λόγω τρομοκρατίας και αυθαίρετων κρατήσεων», ενώ προειδοποιούν ότι «ορισμένες περιοχές έχουν αυξημένο κίνδυνο (4) – στα σύνορα με Ιράκ και Συρία». Εκτός όμως από τους κινδύνους τρομοκρατικής επίθεσης και απαγωγής, το Στέιτ Ντιπάρτμεντ αναφέρει ότι οι τουρκικές αρχές «έχουν κρατήσει πολίτες των ΗΠΑ για εικαζόμενες σχέσεις με τρομοκρατικές οργανώσεις, με βάση ελάχιστα ή καθόλου αποδεικτικά στοιχεία και λόγους που φαίνεται να είναι πολιτικά υποκινούμενοι». Εν τω μεταξύ, σφοδρή επίθεση κατά της Γαλλίας εξαπέλυσε χθες ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου, μία ημέρα μετά τη δημοσίευση στη γαλλική Εφημερίδα της Κυβέρνησης του διατάγματος που ορίζει την 24η Απριλίου ως ημέρα μνήμης της αρμενικής Γενοκτονίας του 1915. «Σε όρους γενοκτονίας και Ιστορίας, η Γαλλία είναι η τελευταία χώρα που μπορεί να δώσει μαθήματα στην Τουρκία, επειδή δεν έχουμε ξεχάσει αυτό που συνέβη στη Ρουάντα και στην Αλγερία», δήλωσε ο κ. Τσαβούσογλου κατά τη διάρκεια της κοινοβουλευτικής συνέλευσης του ΝΑΤΟ στην Αττάλεια.

Αίμα και πετρέλαιο στη Λιβύη

Η επίθεση του πολεμάρχου Χάφταρ στην Τρίπολη και η σύγκρουση γεωπολιτικών συμφερόντων των μεγάλων δυνάμεων

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Δεν πέρασε πολύς καιρός από τη στρατιωτική επέμβαση του ΝΑΤΟ που οδήγησε στη φρικτή δολοφονία του Μουαμάρ Καντάφι, τον Οκτώβριο του 2011, και η Λιβύη εξελίχθηκε σε Νέμεση της Δύσης. Η κατάρρευση του απολυταρχικού καθεστώτος δεν έδωσε τη θέση της σε κάτι που να μοιάζει από μακριά με δημοκρατία, αλλά στον κατακερματισμό του κράτους και στην πανσπερμία των παραστρατιωτικών, κυρίως ισλαμικών, ομάδων. Η δολοφονία του Αμερικανού πρεσβευτή Κρίστοφερ Στίβενς από τους τζιχαντιστές της Ανσάρ αλ Σαρία στη Βεγγάζη, τον Σεπτέμβριο του 2012, προκάλεσε σάλο στα διεθνή μέσα ενημέρωσης, σε αντίθεση με τους σχεδόν καθημερινούς πλειστηριασμούς μαύρων δούλων στην Τρίπολη, που περνούν στα ψιλά. Αφού «απελευθέρωσαν» τη Λιβύη, οι μεγάλες δυνάμεις ενδιαφέρονταν μόνο να συντηρούν τη ροή πετρελαίου και να εμποδίζουν τη ροή απελπισμένων μεταναστών προς τον Βορρά.

Το τελευταίο δεκαήμερο, ο λιβυκός εφιάλτης επανήλθε στην πρώτη γραμμή της διεθνούς επικαιρότητας εξαιτίας του Χαλίφα Χάφταρ. Πρόκειται για «έναν παλιό πράκτορα της CIA που εξελίσσεται σε πονοκέφαλο για τις ΗΠΑ», όπως προειδοποιούσε από τον Αύγουστο του 2016 η Washington Post. Εχοντας θέσει υπό τον έλεγχό του ολόκληρη την ανατολική και τη νότια Λιβύη, ο ισχυρότερος πολέμαρχος της χώρας εξαπέλυσε στις 4 Απριλίου επίθεση με στόχο να καταλάβει την Τρίπολη, ανατρέποντας την αναγνωρισμένη από τη Δύση και τον ΟΗΕ κυβέρνηση του Φαγέζ αλ Σεράζ. Αλλά ποιος είναι ο μυστηριώδης κύριος Χάφταρ και πώς έφτασαν τα πράγματα στο χείλος ενός γενικευμένου εμφυλίου πολέμου με απρόβλεπτες επιπτώσεις;

Γεννημένος πριν από 75 χρόνια στην Αζνταμπίγια της Κυρηναϊκής (ανατολική Λιβύη), ο Χαλίφα Χάφταρ έγινε αξιωματικός του στρατού και συμμετείχε στο κίνημα του 1969 που ανέτρεψε τον βασιλιά Ιντρίς. Λέγεται πως ο Καντάφι τον εμπιστευόταν σαν γιο του. Γεγονός είναι ότι του ανέθεσε δύο καίριες αποστολές: την πρώτη φορά, όταν ο Χάφταρ πολέμησε ως επικεφαλής του λιβυκού σώματος στον αραβοϊσραηλινό πόλεμο του 1973, και τη δεύτερη, όταν ανέλαβε να διοικήσει τα λιβυκά στρατεύματα στον πόλεμο του Τσαντ, το 1986. Ωστόσο, στη δεύτερη περίπτωση ο Χάφταρ και τα στρατεύματά του παραδόθηκαν και αιχμαλωτίστηκαν. Ο Καντάφι τον αποκήρυξε, γεγονός που οδήγησε στη ρήξη μεταξύ των δύο ανδρών. Στη συνέχεια ο Χάφταρ απελευθερώνεται χάρη στις πιέσεις της κυβέρνησης Ρίγκαν και η CIA εκπαιδεύει τα στρατεύματά του ως πολιορκητικό κριό για τη δολοφονία και την ανατροπή του Καντάφι. Ο ίδιος ο Χάφταρ περιπλανιέται στη Νιγηρία και στο Ζαΐρ, αλλά καμία αφρικανική χώρα δεν θέλει να του δώσει άσυλο. Τελικά καταφεύγει στο Λάγκλεϊ της Βιρτζίνια, όπου συμπτωματικά βρίσκεται το αρχηγείο της CIA. Εκεί θα περάσει τα επόμενα είκοσι χρόνια της ζωής του και θα γίνει Αμερικανός υπήκοος.

Πρόκειται για «έναν παλιό πράκτορα της CIA που εξελίσσεται σε πονοκέφαλο για τις ΗΠΑ», έγραφε το 2016 η Washington Post.

Η δολοφονία Γιούνις

Η εξέγερση εναντίον του Καντάφι τον Φεβρουάριο του 2011, στη διάρκεια της λεγόμενης Αραβικής Άνοιξης, έβγαλε τον Χάφταρ από τη ναφθαλίνη. Ερχεται στη Βεγγάζη, που έχει πέσει στα χέρια των αντικαθεστωτικών, και επιδιώκει να χρισθεί αρχιστράτηγος των εξεγερμένων, αλλά δεν πείθει το Εθνικό Μεταβατικό Συμβούλιο, που προτιμά τον Αμπντουλφατάχ Γιούνις, ηγετική μορφή του κανταφικού κινήματος του 1969. Ο Γιούνις θα δολοφονηθεί υπό ανεξιχνίαστες συνθήκες λίγο καιρό αργότερα, ενώ ο Χάφταρ, χολωμένος που του αρνήθηκαν την ηγεσία, θα επιστρέψει στη Βιρτζίνια για «να αφοσιωθεί στα εγγόνια του», όπως ο ίδιος είπε.

Το χάος στη μετακανταφική Λιβύη τού έδωσε μια νέα ευκαιρία. Το καλοκαίρι του 2014, η κυβέρνηση της Τρίπολης και οι ισλαμιστές σύμμαχοί της αρνούνται να αναγνωρίσουν το κοινοβούλιο που προέκυψε από τις εκλογές. Το κοινοβούλιο μεταφέρεται στο Τομπρούκ, στο ανατολικό άκρο της χώρας, συγκροτεί δεύτερη κυβέρνηση και αναθέτει τις ένοπλες δυνάμεις του στον Χάφταρ, ο οποίος εμφανίζεται ως ο σωτήρας της χώρας από τη μάστιγα των ισλαμιστών, στο στυλ του Αιγύπτιου ηγέτη Αμπντελφατάχ Σίσι. Στα επόμενα χρόνια καταφέρνει να διαλύσει τους ισλαμιστές στην ανατολική Λιβύη και να προσεταιριστεί τις φυλές του νότιου τμήματος της χώρας, αποκτώντας τον έλεγχο των περισσότερων πετρελαιοπηγών. Η εκστρατεία του στην Τρίπολη είχε προαναγγελθεί πολλές φορές. Ο λόγος που τον ανάγκασε να βιαστεί ήταν ότι στις 14 Απριλίου επρόκειτο να συνέλθει στην πρωτεύουσα ειρηνευτική διάσκεψη υπό την αιγίδα του ΟΗΕ – μάλιστα ο γενικός γραμματέας του διεθνούς οργανισμού ήταν εκεί όταν άρχισε η επίθεση του Χάφταρ.

Ο φιλόδοξος στρατηγός δεν θα μπορούσε να πετύχει όσα πέτυχε χωρίς σοβαρή διεθνή υποστήριξη. Αίγυπτος, Σαουδική Αραβία και Εμιράτα τον στήριξαν με χρήματα και αεροπλάνα ως δύναμη κρούσης εναντίον των ισλαμιστών. Πιο καθοριστική ήταν η βοήθεια της Γαλλίας, που του έστειλε άνδρες των ειδικών δυνάμεων και των μυστικών υπηρεσιών για να τον στηρίξουν στις επιχειρήσεις του. Επιπλέον, ο Εμανουέλ Μακρόν αναβάθμισε τον Χάφταρ από πολέμαρχο σε πολιτικό ηγέτη, οργανώνοντας ειρηνευτικές συνομιλίες του στρατηγού με τον Σεράζ στο Παρίσι.

Οργή στη Ρώμη

Ο γαλλικός παρεμβατισμός εξόργισε την Ιταλία, παλιά αποικιοκρατική δύναμη στη Λιβύη, που κατήγγειλε ότι ο Μακρόν στηρίζει έναν «νέο Καντάφι» για να βάλει χέρι στα πετρέλαιά της. Αλλά και η Ρωσία στήριξε τον Χάφταρ, εν μέσω φημών πως διαπραγματεύτηκε μαζί του ναυτικές βάσεις στη Λιβύη. Στο πλευρό του Σεράζ τάχθηκαν το Κατάρ και η Τουρκία, ενώ η Αμερική φαίνεται ότι περιμένει να δει πού θα κλίνει η πλάστιγγα.

Δεν αποκλείεται ο Χάφταρ να υπερεκτίμησε τις δυνάμεις του. Αντί για μια κεραυνοβόλο εκστρατεία, οι δυνάμεις του έχουν καθηλωθεί για την ώρα έξω από την Τρίπολη, καθώς συνάντησαν σφοδρή αντίσταση από τις παραστρατιωτικές οργανώσεις που στηρίζουν τον Σεράζ και κυρίως από τους σκληρούς ισλαμιστές της Μισράτα. Δεδομένων των μεγάλων αποστάσεων ανάμεσα στο δυτικό και το ανατολικό τμήμα της χώρας, ενδεχόμενη καθήλωση του Χάφταρ θα εξασθενήσει κατά πολύ τις αμυντικές του γραμμές στη Βεγγάζη και στις γύρω πόλεις. Αν πάλι υποχρεωθεί να διατάξει υποχώρηση, το πολιτικό κύρος του θα έχει υποστεί τεράστιο πλήγμα. Σε κάθε περίπτωση, η τραγωδία της Λιβύης δεν προβλέπεται να έχει γρήγορο τέλος, αν δεν αναγκαστούν να αναθεωρήσουν τη στάση τους εκείνοι που την προκάλεσαν.

Φόβοι για ανοιχτό εμφύλιο

Ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτιέρες εκφράζει φόβους για μείζονα στρατιωτική σύγκρουση στη Λιβύη και καλεί τα αντίπαλα στρατόπεδα σε διάλογο, καθώς στρατεύματα από το ανατολικό τμήμα της χώρας κινούνται προς την Τρίπολη

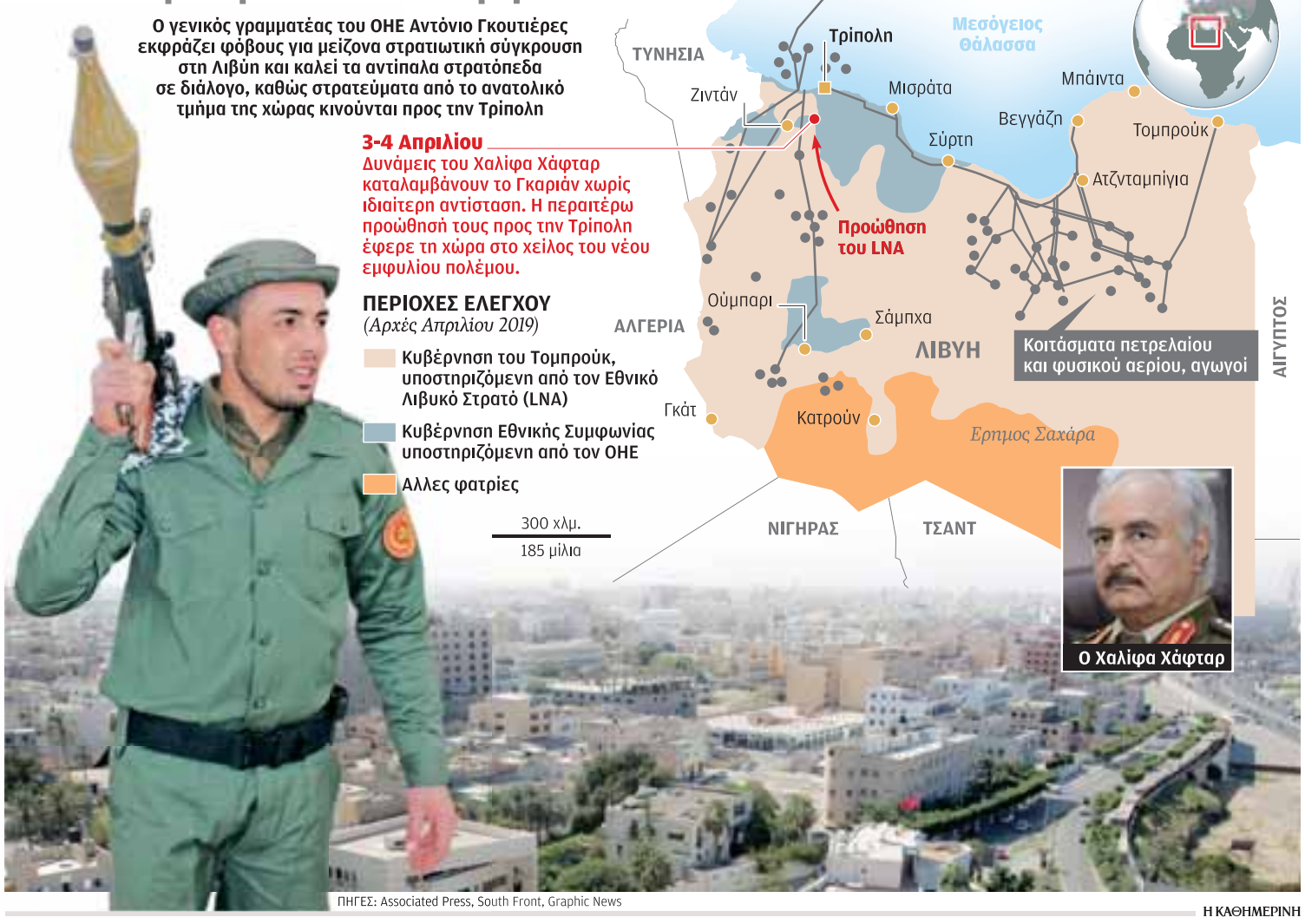

ΠΗΓΕΣ: Associated Press, South Front, Graphic News

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ακραία ρητορική και η πόλωση, κυρίαρχες στο Ισραήλ

Τι σηματοδοτεί η επανεκλογή Νετανιάχου

Ο μακροβιότερος πρωθυπουργός στην ιστορία του Ισραήλ θα γίνει ο Μπέντζαμιν Νετανιάχου, ξεπερνώντας το ρεκόρ του Νταβίντ Μπεν Γκουριόν, μετά την εκλογή του για μία πέμπτη θητεία, έχοντας εξασφαλίσει τη στήριξη υπερορθόδοξων και ακροδεξιών κομμάτων, με τα οποία φιλοδοξεί να σχηματίσει κυβέρνηση.

Την εκλογή του ο Νετανιάχου την οφείλει σε μεγάλο βαθμό στην πόλωση της πολιτικής σκηνής, την οποία ευνόησε με κάθε τρόπο, αλλά και στα δέκα συναπτά έτη οικονομικής ανάπτυξης που βίωσε η χώρα. Η ακραία συντηρητική θεώρηση του κόσμου, που προωθεί το Λικούντ του Νετανιάχου, με ορκισμένους φανατικούς εχθρούς όπως το Ιράν, να καραδοκούν σε κάθε γωνία και η πρωτοφανής ρατσιστική αντίληψη του κράτους, με τον κοινωνικό αποκλεισμό των Αράβων πολιτών και τη νομοθετική κατοχύρωση της πρωτοκαθεδρίας του εβραϊκού θρησκεύματος, όπως εκφράστηκε στον αμφιλεγόμενο πρόσφατο «νόμο του εβραϊκού κράτους», μοιάζει να ωφέλησε πολιτικά τον Νετανιάχου. Ενδεικτικές της πολιτικής αντοχής του «Μπίμπι» (όπως αποκαλούν οι Ισραηλινοί χαϊδευτικά τον πρωθυπουργό) είναι οι αποτυχημένες προσπάθειες της δικαστικής εξουσίας να κλονίσει τη θέση του, παρά τις τουλάχιστον τρεις εκκρεμούσες υποθέσεις διαφθοράς και δωροδοκίας εναντίον του. Η νίκη του Λικούντ στις εκλογές θα δώσει την ευκαιρία στον Νετανιάχου να αποφύγει τη δίωξη, με την ψήφιση νέου νόμου αμνηστευσής του.

Η στρατηγική του

Ο Νετανιάχου αξιοποίησε με μαεστρία στοιχεία της πολιτικής του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ, όπως τη χρήση ρατσιστικών υπονοούμενων εναντίον των Ισραηλινών Αράβων πολιτών, της ισραηλινής Αριστεράς, των Παλαιστινίων κατοίκων των Κατεχόμενων, της «διεφθαρμένης» Δικαιοσύνης, των μεροληπτικών και εχθρικών μέσων ενημέρωσης και της «ανίσχυρης» Δύσης. Σε αντίθεση με την ηγεσία των παραδοσιακών κεντροαριστερών σχηματισμών του Ισραήλ, όπως είναι το Εργατικό Κόμμα και το Μερέτζ, που παρέμειναν προσκολλημένα σε παρωχημένη ρητορική, αποτυγχάνοντας να προσελκύσουν νέους ψηφοφόρους, ο Νετανιάχου απέδειξε την ικανότητά του να ακολουθεί την εποχή, υιοθετώντας ακραίες πολιτικές θέσεις, πολύ μακριά από αυτές των πλέον σκληροπυρηνικών προκατόχων του στην ηγεσία του Λικούντ, όπως ο Αριέλ Σαρόν, ο Γιτζάκ Σαμίρ και ο Μεναχέμ Μπέγκιν. Η επιλογή του Νετανιάχου να συνασπιστεί με ακροδεξιά και ακραία θρησκευτικά κόμματα, όπως το Οτσμά Γιεχουντίτ, κόμμα των οπαδών του δολοφονηθέντος ακραίου ρατσιστή και εθνικιστή ραβίνου Μέιρ Καχάνε και το Ενωμένη Δεξιά, θα προσφέρει στον πρωθυπουργό την αναγκαία κοινοβουλευτική πλειοψηφία, εγκλωβίζοντάς τον όμως ταυτόχρονα σε ενδεχομένως ατελέσφορη και επιθετική πολιτική έναντι των Παλαιστινίων και του αραβικού κόσμου. Η καιροσκοπική απόφαση του Αριέλ Σαρόν να στηρίξει την επέκταση των εβραϊκών εποικισμών στην κατεχόμενη Δυτική Οχθη, την οποία συνεχίζει ο Νετανιάχου, μπορεί να έδωσε προσωρινή λύση στη στεγαστική κρίση στη χώρα, περιόρισε όμως την ίδια ώρα τις πολιτικές επιλογές της κυβέρνησης, καθιστώντας τη δέσμια των πλέον ακραίων ιδεολογικών ρευμάτων.

Τα παραδοσιακά κεντροαριστερά κόμματα παρέμειναν προσκολλημένα σε παρωχημένη ρητορική και δεν προσείλκυσαν νέους ψηφοφόρους.

Από τη μεριά της, η «αυτοκτονία» της ισραηλινής Αριστεράς, με το ιστορικό Εργατικό Κόμμα να εξασφαλίζει μόλις έξι έδρες στην Κνέσετ, οφείλεται στην αδυναμία της ηγεσίας της να διαχωρίσει σαφώς τη θέση της από τη ρατσιστική και εθνικιστική πολιτική του Νετανιάχου, περιορίζοντας το προεκλογικό της μήνυμα στην ανάγκη ανατροπής του πρωθυπουργού και αντικατάστασής του με πολιτικό στέλεχος αποδεκτό από ευρεία μερίδα ψηφοφόρων, όπως είναι ο απόστρατος ταξίαρχος Μπένι Γκαντζ, υποψήφιος του «Μπλε και Ασπρο».

REUTERS

EPA / ABIR SULTAN

Ο πρόεδρος του κόμματος Λικούντ και πρωθυπουργός του Ισραήλ Μπέντζαμιν Νετανιάχου μιλάει σε οπαδούς του, μία ημέρα πριν από τις εκλογές της 9ης Απριλίου, στις οποίες ανεδείχθη νικητής.

Τα συγχαρητήρια

Τον Μπέντζαμιν Νετανιάχου έσπευσε να συγχαρεί για τη νίκη του στις εκλογές της Τρίτης ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος συνέβαλε όσο κανείς άλλος στην ανανέωση της θητείας του «Μπίμπι», με την αναγνώριση της Ιερουσαλήμ ως πρωτεύουσας του Ισραήλ και την αποδοχή της εξίσου παράνομης προσάρτησης των Υψιπέδων του Γκολάν από το Ισραήλ. Την ικανοποίησή του για την εκλογή Νετανιάχου εξέφρασε και ο Αμερικανός αντιπρόεδρος Μάικ Πενς, ο οποίος ως φονταμενταλιστής χριστιανός μοιράζεται με πολλούς Εβραίους το όραμα του αμιγώς εβραϊκού κράτους με πρωτεύουσα την Ιερουσαλήμ. Η επιθυμία αυτή του Πενς δεν στηρίζεται σε πνεύμα διεθνισμού, αλλά στην πεποίθηση της μερίδας αυτής φανατικών προτεσταντών ότι η έλευση του Μεσσία και η Δευτέρα Παρουσία θα καταστούν δυνατές μόνο εφόσον η Ιερουσαλήμ είναι πρωτεύουσα εβραϊκού κράτους. Τα συγχαρητήριά του στον Νετανιάχου εξέφρασε ένας ακόμη φονταμενταλιστής ηγέτης, ο Ινδός πρωθυπουργός Ναρέντρα Μόντι, ηγέτης του ακραίου ινδουιστικού BJP, που προέβλεψε την ενίσχυση της στενής συμμαχίας μεταξύ Ινδίας και Ισραήλ.

Γυρίσαμε την πλάτη στη μεσογειακή διατροφή

Απογοητευτικά τα στοιχεία της Eurostat

Της **ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ**

Εμμονικοί με το κρέας, καταναλώνουμε όλο και λιγότερα φρούτα, λαχανικά και ψάρια παρά τη μεγάλη ποικιλία αυτών των διατροφικών προϊόντων που προσφέρει ο ίδιος μας ο τόπος. Αν και συνηθίζουμε να διαφημίζουμε την ανάδειξη της ελληνικής μεσογειακής δίαιτας ως πρότυπο υγιεινής διατροφής, απομακρυνόμαστε με μεγάλη ταχύτητα από αυτή, τη στιγμή που ολοένα περισσότερες χώρες της Δύσης και του Βορρά προσπαθούν να την υιοθετήσουν. Οι μεγάλοι χαμένοι, οι νεότερες γενιές που μεγαλώνουν σε ένα διατροφικό περιβάλλον που αντί να τους προστατεύει, υποθηκεύει την υγεία τους.

Τη διατροφική «κατολίσθηση» των Ελλήνων καταδεικνύει μελέτη της Eurostat, σύμφωνα με την οποία οι Έλληνες δεν «περνούν τη βάση» της Ε.Ε. στην κατανάλωση φρούτων και λαχανικών τα οποία αποτελούν βασικά συστατικά κάθε υγιεινής διατροφής. Ειδικότερα, από τα στοιχεία της Eurostat για το 2017, που δημοσιοποιήθηκαν πριν από λίγες ημέρες, προκύπτει ότι καθημερινή κατανάλωση φρούτων δήλωσε ότι κάνει το 51% των Ελλήνων, έναντι του 64% που είναι ο μέσος όρος των χωρών της Ε.Ε. Μάλιστα, η επίδοση αυτή είναι πολύ μακριά σε σχέση με τις άλλες μεσογειακές χώρες όπως η πρώτη στη σχετική λίστα Ιταλία (85% των Ιταλών δηλώνουν ότι καταναλώνουν σε καθημερινή βάση φρούτα), η Πορτογαλία (81%) και η Ισπανία (77%). Αντίστοιχα, το 60% των Ελλήνων δηλώνει ότι καταναλώνει σε καθημερινή βάση λαχανικά, όταν ο μέσος όρος των χωρών της Ευρώπης είναι 64%. Στις πρώτες θέσεις στην κατανάλωση λαχανικών είναι η Ιρλανδία και το Βέλγιο (84%) και η Ιταλία (80%).

Αναλύοντας τη συχνότητα κατανάλωσης φρούτων και λαχανικών στην Ελλάδα προκύπτουν τα εξής στοιχεία: Δύο ή και περισσότερα φρούτα την ημέρα καταναλώνει μόλις ένας στους επτά Έλληνες και το 37,1% «μένει» στο ένα φρούτο ημερησίως. Οι υπόλοιποι καταναλώνουν φρούτα με χαμηλότερη συχνότητα. Αντίστοιχα, το 11% καταναλώνει λαχανικά τουλάχιστον δύο φορές την ημέρα και το 48,6% μία φορά την ημέρα. Και αυτά όταν η γνωστή πυραμίδα της μεσογειακής διατροφής «επιβάλλει» την κατανάλωση σε καθημερινή βάση τριών μικρομερίδων φρούτων (αδρά κάθε μία αντιστοιχεί σε ένα πορτοκάλι, ένα μήλο 80 γρ., 30 γρ. σταφύλι, μία μπανάνα 60 γρ.) και έξι μικρομερίδων λαχανικών (περίπου 100 γραμμάρια εκάστη).

Το «μενού» των Ελλήνων

Σύμφωνα με την πανελλαδική – και τελευταία– μελέτη Υδρία του Ελληνικού Ιδρύματος Υγείας, η οποία διενεργήθηκε το 2014 σε 4.000 ενήλικες Έλληνες, η μέση καθημερινή κατανάλωση λαχανικών στη χώρα μας είναι 188 γραμμάρια και η μέση καθημερινή κατανάλωση φρούτων 117 γραμμάρια. Κατά μέσον όρο οι Έλληνες καταναλώνουν καθημερινά περισσότερα από 200 γραμμάρια δημητριακών και αντίστοιχη ποσότητα γαλακτοκομικών προϊόντων, περίπου 80 γραμμάρια κρέατος, και μόλις 25 γραμμάρια (κατά μέσον όρο πάντα) ψαριών. Τα άτομα ηλικίας άνω των 65 εκφράζουν ακόμη παραδοσιακές συνήθειες με μέση κατανάλωση 226 γραμμαρίων φρούτων και 254 γραμμαρίων λαχανικών την ημέρα. Αντίστοιχα, στις ηλικίες κάτω των 65 ετών, η κατανάλωση είναι 130 γραμμάρια φρούτων και 193 γραμμάρια λαχανικών ανά ημέρα. Στις νεότερες ηλικίες η μέση κατανάλωση κρέατος αγγίζει τα 100 γραμμάρια την ημέρα, ενώ στις μεγαλύτερες ηλικίες είναι περίπου 55 γραμμάρια την ημέρα.

Εως και το 2005 καταγράφηκε μείωση της κατανάλωσης φρούτων, λαχανικών και ψαριών, διατροφική αλλαγή που παγιώθηκε.

«Τα τελευταία 40 χρόνια υπάρχει μία τεράστια αλλαγή στις διατροφικές επιλογές των Ελλήνων», τονίζει στην «Κ» η καθηγήτρια και πρόεδρος του Ελληνικού Ιδρύματος Υγείας κ. Αντωνία Τριχοπούλου. Οπως επισημαίνει, από τη δεκαετία του 1970 έως και το 2005 καταγράφεται μία συστηματική εγκατάλειψη της μεσογειακής δίαιτας με αύξηση στην κατανάλωση του κρέατος και των γαλακτοκομικών και μείωση της κατανάλωσης φρούτων, λαχανικών και ψαριών. Η κατανάλωση κρέατος έχει γίνει πλέον καθημερινή, όταν η μεσογειακή δίαιτα επιβάλλει τη λήψη κρέατος μία φορά την εβδομάδα. Αυτό που παρατηρείται επίσης είναι μία αύξηση στην κατανάλωση αλκοόλ από τις γυναίκες και μη αλκοολούχων ποτών –με μεγάλη περιεκτικότητα σε ζάχαρη– από τους άνδρες. «Ειδικά την τελευταία δεκαετία αυτές οι διατροφικές αλλαγές παγιώθηκαν», σημειώνει η κ. Τριχοπούλου. Την ίδια στιγμή η τάση διεθνώς είναι η υιοθέτηση της μεσογειακής δίαιτας με προσαρμογές από τις χώρες ανάλογα με το τι αυτές παράγουν. Οπως σημειώνει ενδεικτικά η καθηγήτρια, «στις Σκανδιναβικές χώρες έχει επικρατήσει ένα διατροφικό μοντέλο (Nordic Diet) που μοιάζει με τη μεσογειακή δίαιτα με έμφαση στο ψάρι και στα δημητριακά ολικής αλέσεως και χωρίς ελαιόλαδο. Στις ΗΠΑ στις τελευταίες διατροφικές οδηγίες προσέθεσαν στοιχεία της μεσογειακής δίαιτας».

Στην ερώτηση γιατί οι Έλληνες εγκαταλείπουν τη μεσογειακή δίαιτα, η κ. Τριχοπούλου απαντά, «ζούμε σε ένα παρελθόν. Θεωρούμε ότι αυτό που είχαμε συνεχίζουμε να το έχουμε, βασιζόμενοι κυρίως στο ελαιόλαδο. Μας αρέσουν τα παραδοσιακά εδέσματα, αλλά θα προσθέσουμε και μία μερίδα κρέας».

Καθημερινή κατανάλωση φρούτων και λαχανικών

2017, Ευρωπαϊκή Ενωση (εκτός από Τσεχία, Εσθονία και Ην. Βασίλειο), % επί του πληθυσμού

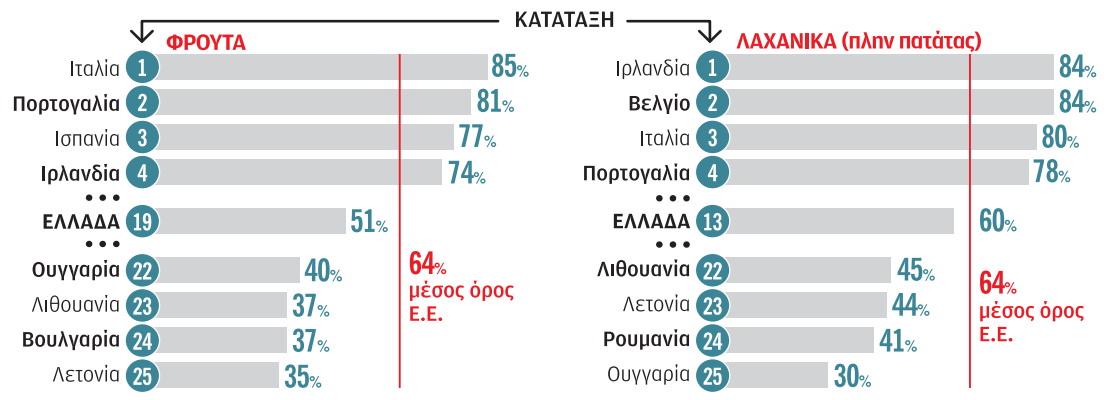

Στην Ελλάδα

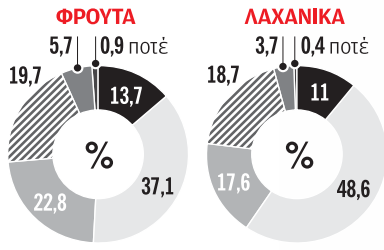

ΠΗΓΗ: Eurostat

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Κακή διατροφή, δυσοίωνο μέλλον

«Η διατροφή σχετίζεται άμεσα με την υγεία. Τώρα που όλοι μιλάνε για επενδύσεις, θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι δεν υπάρχει μεγαλύτερη επένδυση από αυτή. Ενας γερασμένος, μη υγιής πληθυσμός όπου το άνθος των εκπαιδευμένων φεύγει για το εξωτερικό, δεν χρειάζεται και μεγάλη σοφία για να μαντέψουμε πού οδεύει», τονίζει στην «Κ» η πρόεδρος του Ελληνικού Ιδρύματος Υγείας κ. Αντωνία Τριχοπούλου. Η ίδια κάνει αναφορά στην πρόσφατη δημοσίευση του πρακτορείου Bloomberg για τους πιο υγιείς λαούς για το 2019, όπου η Ελλάδα κατατάσσεται 26η –σε σύνολο 169– έχοντας χάσει όμως έξι θέσεις σε σχέση με το 2017. Στην πρώτη θέση ανέβηκε η Ισπανία –ρίχνοντας από το βάθρο την Ιταλία– με το ίδιο το πρακτορείο στο δημοσίευμα να αναρωτιέται: «Μπορεί να είναι κάτι στην γκασπάτσο (παραδοσιακή κρύα σούπα της Ισπανίας) ή στην παέγια». Αλλωστε, για την έκδοση του καταλόγου ελήφθησαν υπόψη και παράγοντες που σχετίζονται με τη διατροφή όπως το προσδόκιμο επιβίωσης, η παχυσαρκία, η συχνότητα των καρδιαγγειακών παθήσεων κ.ά. «Είναι κρίμα αυτό που συμβαίνει στη Ελλάδα, όσον αφορά τις διατροφικές μας συνήθειες. Ακόμη περισσότερο το μέλλον διαγράφεται προβληματικό για τη νέα γενιά», επισημαίνει η κ. Τριχοπούλου, καταλήγοντας, «για να ανατραπεί αυτή η κατάσταση χρειάζεται συστηματική εργασία. Ενα μακροπρόθεσμο σχέδιο που να εφαρμόζεται και κυρίως να ελέγχεται η αποτελεσματικότητά του».

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΟΠ, στην επόμενη συνεδρία του, που θα γίνει την Τρίτη, θα προχωρήσει στη λήψη απόφασης για σημαντικές αλλαγές στη δομή του Πρωταθλήματος Β΄ Κατηγορίας από την επόμενη αγωνιστική περίοδο. Σύμφωνα με πληροφορίες μας, οι 16 ομάδες θα χωριστούν σε Β1 και Β2 κατηγορία, με οκτώ ομάδες στην καθεμία.

Η ασυδοσία οδηγεί το κυπριακό ποδόσφαιρο σε πλήρη απαξίωση

Μόνο με δραστικές αποφάσεις θα σωθεί το άθλημα από τους διεφθαρμένους παράγοντες

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧΗ**

Την περασμένη Τρίτη (9 Απριλίου), η Εκτελεστική Επιτροπή της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου αποφάσισε ομόφωνα την άμεση αναστολή του Πρωταθλήματος Β΄ Κατηγορίας. Η απόφαση αυτή επικυρώθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΟΠ.

Η Εκτελεστική Επιτροπή προχώρησε στη λήψη της απόφασης για αναστολή του Πρωταθλήματος Β΄ Κατηγορίας, λόγω του επαναλαμβανόμενου φαινομένου αγώνων που όπως προκύπτει από εκθέσεις που αποστέλλονται από την UEFA, ενδέχεται να υπήρξε προσυνεννόηση.

Σύμφωνα με την απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής, μέχρι να αποφασιστεί η επανέναρξη του Πρωταθλήματος, η ΚΟΠ, σε συνεννόηση με το αρμόδιο τμήμα της UEFA, θα προχωρήσει στη λήψη συγκεκριμένων μέτρων για αποτροπή παρόμοιων φαινομένων. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΟΠ, στην επόμενη συνεδρία του, που θα γίνει μεθαύριο Τρίτη (16 Απριλίου), θα προχωρήσει στη λήψη απόφασης για σημαντικές αλλαγές στη δομή του Πρωταθλήματος Β΄ Κατηγορίας από την επόμενη αγωνιστική περίοδο 2019-2020. Σύμφωνα με πληροφορίες μας, οι 16 ομάδες που αποτελούν τη Β΄ κατηγορία θα χωριστούν σε Β1 και Β2 κατηγορία από οκτώ ομάδες στην καθεμία.

Ο κόσμος γύρισε την πλάτη

Ο φίλαθλος κόσμος έχει αγανακτήσει από την ασυδοσία που επικρατεί στον χώρο του κυπριακού ποδοσφαίρου και επιτρέπει σε κάποιους επιτήδειους απατεώνες να «παίζουν» άσχημα παιχνίδια εις βάρος του αθλήματος, κερδίζοντας τεράστια ποσά. Στα τελευταία χρόνια υπήρξαν στον τόπο μας δεκάδες περιπτώσεις αγώνων με ύποπτη (παράξενη), στοιχηματική δραστηριότητα. Υπήρξε παρέμβαση και της Αστυνομίας, η οποία, όμως, απέτυχε να εξιχνιάσει τις υποθέσεις αυτές με αποτέλεσμα το ποδόσφαιρο να συνεχίσει να είναι έρμαιο στις ορέξεις κάποιων επιτήδειων, καιροσκόπων παραγόντων.

Ελπίζουμε ότι η ηγεσία της ΚΟΠ αυτή τη φορά έχει αντιληφθεί την σοβαρότητα της κατάστασης και με ριζοσπαστικές αποφάσεις θα συμβάλει στην εξυγίανση του ποδοσφαίρου μας με την ελπίδα να το σώσει από την ανυποληψία που έχει περιέλθει. Τα γήπεδα έχουν από καιρό αδειάσει και ο κόσμος έδειξε με ξεκάθαρο τρόπο ότι δεν ανέχεται το «περιπαίξιμο», αλλά και την ατιμωρησία αυτών που αποκαλούμε «ποδοσφαιρικό υπόκοσμο».

Η Πολιτεία αυτή τη φορά πρέπει να φανεί αμείλικτη και να πατάξει τη διαφθορά στο λαοφιλές άθλημα του ποδοσφαίρου. Έχουμε φτάσει στον πάτο και αν ούτε αυτή τη φορά υπάρξουν δραστικές λύσεις και μέτρα, το ποδόσφαιρό μας θα καταστραφεί εντελώς, αφού κανένας δεν θ' ενδιαφέρεται. Από την ανυποληψία και την αμφισβήτηση θα φτάσουμε στην πλήρη απαξίωση...

Όλοι όσοι αγαπάμε το ποδόσφαιρο, που για εκατομμύρια φιλάθλους σ' όλον τον κόσμο είναι ο αδιαμφισβήτητος «βασιλιάς των σπορ», ζητούμε από την Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου να βρει τον τρόπο να απομονώσει, να τιμωρήσει και να διώξει από τον χώρο τα λαμόγια, τους διεφθαρμένους παράγοντες που κατάφεραν για τα δικά τους οικονομικά συμφέροντα να μας κάνουν να σκεφτόμαστε αν αξίζει να ενδιαφερόμαστε για αυτό που ονομάζουμε κυπριακό ποδόσφαιρο. Είναι η τελευταία ίσως ευκαιρία για εξυγίανση του χώρου. Ο φίλαθλος κόσμος έδειξε τη δυσφορία και την απογοήτευσή του. Μόνο αν οι υπεύθυνοι καθαρίσουν πραγματικά το ποδόσφαιρό μας θα το σώσουν. Διαφορετικά σύντομα θα αναγκαστούν να το... κλείσουν, αφού θα μείνουν χωρίς «πελάτες». Αν βέβαια δεν μας το «κλείσει» νωρίτερα η ΟΥΕΦΑ.

Γιατί πρέπει πάντα να προηγείται η πίεση και οι υποδείξεις από την ΟΥΕΦΑ, για να προκύψει και η δική μας αντίδραση;

Μέτρα κατόπιν εορτής...

Στα καθημερινά ρεπορτάζ για το «καυτό» αυτό θέμα, η ΚΟΠ παρουσιάζεται αποφασισμένη να πάρει δραστικά μέτρα (ποινές και αλλαγές στον τρόπο διεξαγωγής) προκειμένου να αντιμετωπίσει το φαινόμενο των προσυνεννοημένων αγώνων στη Β΄ κατηγορία. Περιμένουμε τις ανακοινώσεις με την ελπίδα ότι το θέμα είναι γιατί τώρα και όχι νωρίτερα. Γιατί τώρα που το πρωτάθλημα βαδίζει στο τέλος του και όχι πολύ πριν διαμορφωθούν σημαντικά βαθμολογικά δεδομένα.

Γιατί το πρόβλημα δεν είναι πρόσφατο. Απρόσμενα, «παράξενα» αποτελέσματα, σε έκταση ή στον τρόπο διαμόρφωσής τους δεν προέκυψαν μόνο στις τελευταίες αγωνιστικές. Υπάρχει, όμως, και πιο σημαντικό ερώτημα. Γιατί πρέπει πάντα να προηγείται η πίεση, οι συστάσεις και οι υποδείξεις από την ΟΥΕΦΑ, για να προκύψει και η δική μας αντίδραση; Γιατί και τα μέτρα που προ τριετίας πάρθηκαν και έπιασαν τόπο, για την πρώτη κατηγορία, υπό την απειλή της ΟΥΕΦΑ για σοβαρές συνέπειες προέκυψαν...

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Ομόνοια και Μακάρειο

Όσο περνά ο καιρός, ολοένα και πιο ξεκάθαρο γίνεται, πως οι δυσκολίες για την Ομόνοια, σε σχέση με το αίτημα χρήσης του Μακαρείου Σταδίου, δεν έχουν να κάνουν τόσο με το οικονομικό ή το χρόνο διεκπεραίωσης των όποιων βελτιωτικών έργων. Και λεφτά υπάρχουν από πλευράς της Ομόνοιας και διάθεση να προχωρήσουν άμεσα οι διαδικασίες. Το πρόβλημα έχει να κάνει με τις χρονοβόρες, όπως αποδεικνύεται διαδικασίες, από πλευράς ΚΟΑ. Κοντεύει μήνας που ο ΚΟΑ έχει ενώπιον του την τελική πρόταση της Ομόνοιας και δεν έχει προκύψει ακόμη τελική απάντηση. Και σημειώστε πως αν αυτή θα είναι θετική, θα ακολουθήσει μια άλλη χρονοβόρα περίοδος, τελικών εγκρίσεων, διαγωνισμών για προσφορές, πιθανών ενστάσεων και όλα τα γνωστά...

* * * * *

Ο ρατσισμός θέλει ποινές

Η περίπτωση Ουζόχο και η τιμωρία του από τον αθλητικό δικαστή έφερε και πάλι στην επικαιρότητα το ζήτημα του ρατσισμού και του πόσο επιδερμικά αντιμετωπίζουμε κάποια πράγματα. Ναι μεν ο ποδοσφαιριστής σωστά αποβλήθηκε και μετά τιμωρήθηκε με επιπλέον αγωνιστικές, αλλά η ενέργειά του δεν πρέπει να αποσυνδέεται από την πράξη που την προκάλεσε. Από τη στιγμή που το έγραψε ο παρατηρητής του αγώνα δεν έχουμε λόγο να τον αμφισβητούμε και το φαινόμενο δεν είναι ασφαλώς μόνο κυπριακό, αλλά παγκόσμιο. Αν θέλουμε να ξεφύγουμε από το μικρόκοσμό μας πρέπει να το δούμε και εμείς σοβαρά και να μπουν οι ανάλογες ποινές που να έχουν αποτρεπτικό χαρακτήρα. Αν το θέμα αξιολογείται ως σοβαρό, τότε πρέπει να είναι και οι ποινές το ίδιο σοβαρές. Αποδείχθηκε πως σε αυτό τον τρόπο μόνο έτσι βάζουμε μυαλό.

* * * * *

Να είμαστε αμείλικτοι

το βρώμικο σύστημα που έχει καταφάει το ποδόσφαιρο στην Κύπρο. Εξοντωτικές ποινές, πρόστιμα, λουκέτα αν χρειαστεί για να τα καταφέρουμε. Πρέπει αυτή τη φορά να είμαστε αμείλικτοι, αλλιώς ας συνεχίσουμε τον στρουθοκαμηλισμό, κρύβοντας κάτω από το χαλί και τους επόμενους κόκκινους φακέλους που θα έρθουν...

* * * * *

Να καθαρίσει η... δυσοσμία

Ακούσαμε και είδαμε τα πάντα τις προηγούμενες μέρες σε ό,τι αφορά το παρασκήνιο στη Β΄ Κατηγορία. Ή μάλλον σχεδόν τα πάντα, αφού τον επίλογο του παραμυθιού στο... θέατρο του παραλόγου δεν τον έχουμε δει. Έγινε κάτι που δεν ξέραμε; Ή πέσαμε από τα σύννεφα όταν το ακούσαμε; Σαφώς και όχι! Και όποιος ισχυρίζεται το αντίθετο, πιθανότατα από κάποιον άλλο πλανήτη μας έρχεται... Αυτή είναι δυστυχώς η πραγματικότητα στη Β΄ Κατηγορία (και όχι μόνο) και πρέπει να δοθεί ένα τέλος. Η παρέμβαση και βοήθεια της UEFA ίσως είναι καταλυτική στο να ξετυλίξει το κουβάρι των στημένων. Ανοίγει σιγά-σιγά ο ασκός του Αιόλου με τις πρώτες καταθέσεις. Αλλά το ότι φτάσαμε στην αναστολή του πρωταθλήματος (και φέτος) παρωδίας ήταν το αποκορύφωμα που όμως μέσα στα τόσα μαύρα που συμβαίνουν στην Β΄ Κατηγορία, δίνει ξανά κάποια ελπίδα.

Broadway

Δεν ξέρω αν το καταλάβατε, αλλά το θέατρο που παίχτηκε όλες αυτές τις μέρες από τους αδιάφθορους παράγοντες θα το ζήλευαν και οι μεγαλοπαραγωγοί του Broadway. Οφείλουμε κιόλας να παραδεχθούμε ότι οι ερμηνείες στις συνεντεύξεις τους ήταν τέτοιες που θύμισαν μεγάλους ηθοποιούς του περασμένου αιώνα. Είναι άραγε το ταλέντο τους, το ένστικτο της επιβίωσης ή απλώς κοροϊδεύουν και πλέον τους αρέσει;

* * * * *

Αστυνομία

Είναι να απορεί κανείς. Όλα αυτά τα χρόνια δεν κατάφεραν ποτέ, μα ποτέ να παγιδεύσουν κάποιον ρε παιδί μου; Να του κάνουν τη ζωή δύσκολη; Να του στείλουν ένα μήνυμα προειδοποιώντας τον; Τίποτα μα τίποτα; Άμα δεν γνωρίζουν ας βγουν στους δρόμους ν' ακούσουν τι λέει ο κόσμος όλος. Δεν είναι και τόσο δύσκολο. Εκτός και αν υπάρχει καμιά συμφωνία. Δεν εξηγείται αλλιώς.

Το ζητούμενο στην Ανόρθωση

Στο τέλος της ημέρας, το ζήτημα που έχει προκύψει στην Ανόρθωση με τις συζητήσεις σωματείου και της πλευράς Πουλλαΐδη για το 21% των μετοχών που είναι να επιστραφεί από τον σύλλογο στον πρώην μεγαλομέτοχο, θα λυθεί. Δεν γίνεται να μη λυθεί αφού κακά τα ψέματα δεν υπάρχει και άλλη επιλογή αυτή τη στιγμή στον ορίζοντα. Το θέμα όμως είναι όλες οι πλευρές με ειλικρίνεια να τοποθετηθούν και να ξεκαθαρίσουν τα ζητήματα και όχι μετά να έρχονται να υποστηρίζουν πως άλλα συμφώνησαν και άλλα γίνονται. Οι καθαρές κουβέντες είναι που βοηθούν τις ομάδες να πάνε μπροστά και αυτές στην Ανόρθωση εδώ και χρόνια λείπουν. Έχουν μια ευκαιρία μέσα από την καταστροφική φετινή σεζόν να κάνουν το βήμα μπρος και αν χαθεί είναι από τις τελευταίες. Να σημειώσουμε πως με το που ξεκαθαρίσει αυτό το θέμα, θα αρχίσουν και οι ανακοινώσεις για την ενίσχυση της ομάδας σε όλα τα επίπεδα. Έχουν γίνει αρκετές επαφές και διεργασίες. Αλλά πρώτα το... MoU.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Ημι-παράνομος χώρος

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Κάπως έτσι έχει καταντήσει το ποδόσφαιρο. Ακριβώς όπως το λέει ο τίτλος του κειμένου. Ένας χώρος, κυρίως αθλητικός, ο οποίος, όμως, πλέον έχει παραδοθεί στα χέρια του κάθε άσχετου και μάλλον παράνομου. Συνδυάζει και τα δύο. Νόμιμη κάλυψη με παράνομη δράση. Κάτι σαν ημιπαράνομο... ένα πράγμα.

Εξελίχθηκε σ' ένα τοπίο, όπου ο «καλοθελητής» μπορεί να βολτάρει, έχοντας στο μυαλό του πώς να κάνει λεφτά. Στο πι και φι κιόλας. Δεν χρειάζεται να γνωρίζει πολλά, παρά μόνο να στοιχηματίζει, να έχει διασυνδέσεις και κάποιου είδους ισχύ.

Εκ των δεδομένων κιόλας, δεν έχει και πολλά πράγματα να φοβάται. Για την Κύπρο μιλάμε. Απολαμβάνουν κατά κάποιο τρόπο, κάποιου είδους ασυλία. Κανείς δεν τους ενοχλεί, δεν απειλούνται και όπως δείχνει το πράγμα ούτε και πρόκειται να γίνει κάτι.

Η ανυπαρξία ή η ανεπάρκεια των διωκτικών αρχών σε συνδυασμό με την παθητικότητα που δείχνει η Πολιτεία, έχουν πλέον καταστήσει τον χώρο του ποδοσφαίρου... «πεδίον δόξης λαμπρόν» για τον wanna be «νονό».

Το όλο σκηνικό γίνεται ακόμη πιο εύκολο για δαύτους, με την απουσία του κόσμου. Ακριβώς η απουσία του κοινού που αγαπάει την ομάδα, που στηρίζει από κοντά τη δράση της, που πληρώνει εισιτήριο για να παρευρεθεί σ' ένα ματς, έχει αδειάσει τον χώρο. Έχει κάνει στην άκρη το κοινό παραχωρώντας τη θέση του στους «ημιπαράνομους».

Μιλώντας για το άθλημα ως παιχνίδι, απλώς πλέον δεν υπάρχει. Είναι τόσο απλό, όπως το έλεγε ο στοχαστής στις αρχές του περασμένου αιώνα, «Το ποδόσφαιρο χωρίς τον κόσμο είναι ένα τίποτα».

Σ' αυτό ακριβώς το σημείο έχουμε πλέον φτάσει. Στο τίποτα. Δεν χρειάζεται να εξηγήσουμε, είναι έτσι και αλλιώς εύκολα αντιληπτό, ότι ένα παιχνίδι δεν μπορεί να υφίσταται χωρίς την παρουσία των θεατών γιατί ακριβώς είναι μέρος αυτού.

Δικαίως, πάντως, το κοινό απέχει από το παιχνίδι. Τι να πάει και τι να δει ένας σώφρων άνθρωπος; Αφού πλέον το παιχνίδι δεν υπάρχει. Υπάρχει απλώς, ένας ημι-παράνομος χώρος με παράνομες πράξεις.

Ενοχοι είμαστε όλοι!

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Κακώς προσπάθησαν κάποιοι να το παίξουν έκπληκτοι ή και συγκλονισμένοι από τις τελευταίες εξελίξεις στο πρωτάθλημα Β΄ Κατηγορίας. Ακούγοντας, μάλιστα, τις τοποθετήσεις των εκπροσώπων των ομάδων του πρωταθλήματος αυτού, εύλογα σου δημιουργείται η απορία, αν όλοι αυτοί αγωνίζονται στο συγκεκριμένο πρωτάθλημα ή κάπου αλλού...

Σημαντική μια απόφαση για λουκέτο μέχρι νεοτέρας σ' ένα πρωτάθλημα. Πιο σημαντικό όμως, το γιατί οδηγηθήκαμε σε αυτή την εξέλιξη και ακόμη πιο σημαντικό τι θα ακολουθήσει. Ο κόσμος το 'χε τούμπανο και εμείς κρυφό καμάρι το τι γινόταν στη δεύτερη κατηγορία και όχι μόνο φέτος, όπως παλαιότερα και στο πρωτάθλημα της πρώτης κατηγορίας. Κανείς ποτέ δεν θέλησε να ασχοληθεί σοβαρά και ένοχοι είναι όλοι. Άργησε πολύ η ΚΟΠ να ασχοληθεί με τα... ρεζιλίκια και τις απίστευτες ανατροπές σε σκορ και λογικά αναγκάστηκε υπό την πίεση της ΟΥΕΦΑ, όπως αναγκάστηκε να λάβει μέτρα, προ τριετίας περίπου, για την πρώτη κατηγορία, υπό την απειλή, τότε, να μας πετάξουν εκτός από τις ευρωπαϊκές διοργανώσεις.

Άμοιροι ευθυνών δεν είναι ούτε οι ποδοσφαιριστές. Αυτοί που βλέπουν, ακούν και διαπιστώνουν πως δίπλα τους διαδραματίζονται πράγματα και θαύματα. Ποτέ και κανείς δεν μίλησε. Η δικαιολογία του φόβου για τις συνέπειες της κόντρας με τα κυκλώματα δεν μπορεί να αποτελεί το τέλειο άλλοθι. Ούτε για τους παράγοντες, που γνωρίζουν πρόσωπα και καταστάσεις, στην ίδια την ομάδα τους, δεν τολμούν, ωστόσο, να διαχωρίσουν τη θέση τους...

Ουδέποτε η Αστυνομία μπόρεσε να στοιχειοθετήσει υπόθεση και να οδηγήσει κάποιους ενώπιον δίκης, ακόμη και σε περιπτώσεις που τα στοιχεία ήταν πολλά και ξεκάθαρα. Δεν μπόρεσε ή δεν θέλησε πραγματικά; Γιατί φθάσαμε κάποτε και στο πρωτόγνωρο για τα κυπριακά δεδομένα, των ηχογραφημένων συνομιλιών, αλλά και πάλι τζίφος.

Ποσοστό ενοχής αναλογεί και στο συνάφι μας, το δημοσιογραφικό. Σωστά δεν «καταδικάσαμε» με μόνη απόδειξη τη φημολογία, τις ενδείξεις ή τη σεναριολογία. Θα έπρεπε, ωστόσο, προ πολλού, να πιέσουμε στο μέτρο του δυνατού, αλλά και να απομονώσουμε όλους όσοι κάθε άλλο παρά προσπάθεια έκαναν για να... «καθαρίσουν» το όνομά τους. Απεναντίας, κάποιους απ' αυτούς, κάποιοι από εμάς, τους έχουμε αναδείξει σε μεγάλους πρωταγωνιστές...

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας		Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100		Πετρέλαιο	€/$
Χ.Α.Κ. 5,10%	Χ.Α. 1,49%	-0,12%	0,43%	0,31%	-0,44%	0,22%		1,22%	0,64%

ΔΙΕΘΝΗ
Οι Κινέζοι αυξάνουν τον πλούτο του Αρνό
Σελ. 9

Ερχονται για έλεγχο, αλλά με χαμόγελα

Αμερικανοί και Ευρωπαίοι θέλουν να διαπιστώσουν την τήρηση των οδηγιών κατά του ξεπλύματος

Εντός Μαΐου αναμένεται να βρεθεί πάλι στην Κύπρο ο Αμερικανός αξιωματούχος και αρμόδιος για θέματα ελέγχου χρηματοδότησης της τρομοκρατίας Μάρσαλ Μπίλινγκσλι.

Είχε έλθει και πριν από έναν χρόνο, φέρνοντας ανανεωμένη λίστα με ονόματα που θα περιλαμβάνονταν στις κυρώσεις. Καλά πληροφορημένες πηγές αναφέρουν στην «Κ» πως ο Αμερικανός αξιωματούχος αυτή τη φορά θα έρθει όχι με «γεμάτα χέρια», αλλά με χαμόγελα. Κι αυτό γιατί η Κύπρος έχει εφαρμόσει κατά γράμμα οτιδήποτε της ζητήθηκε. Αυτό δεν σημαίνει πως δεν θα υπάρξουν βέβαια και κάποιες εισηγήσεις. Δεν αποκλείεται αυτή τη φορά να ζητηθεί από το κράτος να εξετάσει ξανά όλα τα πρόσωπα στα οποία δόθηκαν διαβατήρια και σε όσα υπάρχουν «σκιές» να τα λάβει πίσω. Τον Μάιο αναμένεται και το προσχέδιο της έκθεσης της Επιτροπής του Συμβουλίου της Ευρώπης (Moneyval) για την Κύπρο. Η τελική έκθεση του Συμβουλίου αναμένεται στις αρχές του Σεπτεμβρίου. Αναμένονται κάποιες συστάσεις για βελτίωση της αποτελεσματικότητας των μέτρων που λαμβάνονται για καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. **Σελ. 3**

Γνωστοί οίκοι διαθέτουν προϊόντα μέσω της Amazon

Δημοφιλείς μάρκες ρούχων, όπως η Nike, η Under Armour και η Levi Strauss, διαθέτουν τα προϊόντα τους μέσω της Amazon πέραν των δικών τους ιστοσελίδων, αναγνωρίζοντας την υπεροχή του κολοσσού στο ηλεκτρονικό εμπόριο και παραβλέποντας τους κινδύνους που μπορεί να ελλοχεύουν από αυτήν τη συνεργασία. Ηδη, όμως, εκφράζονται φόβοι μήπως η Amazon εκμεταλλευθεί τα δεδομένα πελατών της Nike ή της Under Armour, παραδείγματος χάριν, για να εξαπλωθεί η ίδια στη συγκεκριμένη αγορά. **Σελ. 10**

Διπλασιασμό του μεριδίου αγοράς θέλει η Renault

Συνέντευξη V. Tourette

Σε διπλασιασμό του μεριδίου αγοράς στην Κύπρο και από 5% να ξεπεράσει το 10% στοχεύει η Renault, δηλώνει στην «Κ» ο managing director Vincent Tourette. Αναφέρεται στη συνεργασία με τον Όμιλο Πηλακούτα, καθώς και στην ηλεκτροκίνηση, τονίζοντας την ανάγκη παροχής κινήτρων. **Σελ. 4**

Δεν ανησυχούν οι τράπεζες από πλαίσιο Ecofin

Για τα «κόκκινα δάνεια»

Δεν είναι άγνωστο για τις κυπριακές τράπεζες το νέο πλαίσιο για τα ΜΕΔ που όρισε το Ecofin. Τραπεζικές πηγές εξηγούν ότι το πλαίσιο αυτό ακολουθεί την πρακτική που εφάρμοσαν οι κυπριακές τράπεζες και κατάφεραν να μειώσουν τα ΜΕΔ τους από 27,3 δισ. ευρώ την περίοδο της κρίσης στα 11,1 δισ. **Σελ. 5**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΤΖΟΓΑΔΟΡΟΙ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

Επαιξαν και έχασαν 7,5 δισ. σε 4 χρόνια

Περισσότερα από 7,5 δισ. ευρώ έχασαν σε τυχερά παίγνια οι Ελληνες μέσα στην τετραετία 2015-2018. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε κάτι λιγότερο από 2 δισ. ευρώ τον χρόνο. Μόνο στη διάρκεια του 2018 τα πονταρίσματα έφθασαν τα 20 δισ. ευρώ. Πιο δυναμική η αγορά διαδικτύου. **Σελ. 8**

ΕΛΛΑΔΑ

Ξένοι εκτοξεύουν την αγορά ακινήτων

Με δέλεαρ τις υψηλές αποδόσεις μέσω μακροχρόνιων ενοικιάσεων και βραχυχρόνιων μισθώσεων τύπου Airbnb, αλλά και την εξασφάλιση «χρυσής βίζας», οι ξένοι επενδυτές επιστρέφουν στην ελληνική αγορά.Τον Ιανουάριο οι εισροές κεφαλαίων για αγορές ακινήτων αυξήθηκαν κατά 157,7%. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**1,38%**	**-0,14%**
Γερμανία	-0,01%	0,00%
Γαλλία	0,33%	-0,03%
Ιταλία	2,51%	0,00%
Ισπανία	1,00%	-0,10%
Ιρλανδία	0,53%	-0,06%
Ελλάδα	3,33%	-0,26%
Ην. Βασίλειο	1,15%	0,07%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

ΑΠΟΨΗ / *Του* **ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Το πιο σημαντικό είναι να μην ξανασυμβεί μια καταστροφή

Μετά από μια καταστροφή ή ένα σκάνδαλο ακολουθεί συνήθως ο ορισμός ερευνητικών επιτροπών και η δημοσιοποίηση πορισμάτων. Μάλιστα, ενώ παλαιότερα δεν ήταν δεδομένο ότι τα πορίσματα μιας ερευνητικής επιτροπής θα δίνονταν στη δημοσιότητα, σήμερα κάτι τέτοιο θα προκαλούσε πολύ έντονες αντιδράσεις.

Της δημοσιοποίησης των πορισμάτων έπονται έντονες συζητήσεις και αντιπαραθέσεις, όπως έγινε και πρόσφατα σχετικά με το πόρισμα για τη χρεοκοπία του Συνεργατισμού. Οι συζητήσεις αυτές επικεντρώνονται συνήθως στο ζήτημα της ευθύνης για ό,τι έγινε. Αυτό είναι φυσιολογικό. Ένας σημαντικός στόχος αυτών των πορισμάτων είναι να αποδώσουν ευθύνες κυρίως πολιτικής υφής. Το θέμα της πολιτικής ευθύνης βρίσκεται στον πυρήνα της δημοκρατίας. Χωρίς έλεγχο η εξουσία γίνεται αυθαίρετη. Όμως η πολιτική ευθύνη είναι μια έννοια, η οποία εμπεριέχει ένα βαθμό ασάφειας και υποκειμενικής εκτίμησης. Συνήθως οι συζητήσεις για την πολιτική ευθύνη, ακόμα και όταν έχουν προηγηθεί εκτενείς έρευνες και πορίσματα, καταλήγουν σε αγώνα αλληλοκατηγοριών, με την πλευρά που βάλλεται να επιδιώκει άμβλυνση των κατηγοριών μέσω συμψηφισμού με κατηγορίες κατά των κατηγόρων.

Υπάρχει, όμως, μια άλλη διάσταση των πορισμάτων και γενικά της μελέτης κρίσεων ή καταστροφών, η οποία είναι τουλάχιστον εξίσου σημαντική με την απόδοση ευθυνών. Πρόκειται για την ανάλυση του τι πήγε λάθος και προπαντός για τις αλλαγές εκείνες που εξυπακούεται ότι χρειάζεται να γίνουν ώστε να μην ξανασυμβεί ό,τι συνέβη.

Μετά από μια καταστροφή, η κοινωνία οφείλει να προβληματιστεί το τι πήγε λάθος και για το ποιος προκάλεσε το λάθος ή ποιος δεν έκανε εκείνα που έπρεπε να κάνει. Οφείλει, όμως, επιπροσθέτως να φροντίσει και για το μέλλον. Αν πάρουμε για παράδειγμα την πιο πρόσφατη καταστροφή, το κλείσιμο του Συνεργατισμού με μεγάλο κόστος για τον φορολογούμενο, μπορούμε να επισημάνουμε εκείνα που δεν πρέπει να ξανασυμβούν. Εν πρώτοις, η ανάμειξη πολιτειακών παραγόντων υπήρξε ζημιογόνα, τόσο πριν από το 2013, αλλά και προπαντός στην πορεία προς τη χρεοκοπία μετά το 2013. Άρα χρειάζονται πιο αποπολιτικοποιημένες και πιο τεχνοκρατικές προσεγγίσεις, όταν έχουμε να κάνουμε με τη διαχείριση των χρημάτων του κόσμου. Μια επιχείρηση δεν μπορεί να είναι υπόκειται στις επιλογές κυβερνητικής ή κομματικής εύνοιας.

Ένα δεύτερο στοιχείο, παρεμφερές, έχει να κάνει με το θέμα της εταιρικής διακυβέρνησης. Πρόκειται για έννοια η οποία στην Κύπρο δεν είναι ιδιαίτερα οικεία. Από το πόρισμα φαίνεται πρακτικά και στοιχειοθετημένα ότι οι κανόνες της εταιρικής διακυβέρνησης παραβιάζονταν σε κρίσιμα θέματα, αλλά και στη συστηματική λειτουργία της Συνεργατικής. Εξάλλου αυτός ήταν ο ένας λόγος για τον οποίο από ότι φαίνεται ο ευρωπαϊκός εποπτικός μηχανισμός κήρυξε τον οργανισμό αυτό σε χρεοκοπία. Ο άλλος λόγος έχει να κάνει με τον όγκο των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Τα μέτρα που πήρε η Πολιτεία, όπως οι αλλαγές στον νόμο για τις εκποιήσεις ή το σχέδιο Εστία, αν εφαρμόζονταν πριν από την κατάρρευση του Συνεργατισμού θα είχαν ενισχύσει σημαντικά τα κεφάλαια του και πιθανόν να τον διέσωζαν.

Μετά, λοιπόν, από κάθε καταστροφή είναι σημαντικό να μας απασχολήσει το θέμα της αποτροπής παρόμοιων καταστροφών στο μέλλον.

Εξειδίκευση Λύσεις Αξία

pwc

ΑΠΟΨΗ Του **ΜΙΧΑΛΗ ΟΛΥΜΠΙΟΥ**

Καλή αρχή στον νέο διοικητή

Πριν από είκοσι χρόνια ο κυπριακός τραπεζικός τομέας είχε το ένα τρίτο του σημερινού μεγέθους, αλλά περισσότερες και πιο υγιείς τράπεζες. Ουδείς, ωστόσο, μπορούσε να φανταστεί πως και οι τέσσερεις μεγαλύτερες τράπεζες θα κατέρρεαν για να διασωθούν τελικά μόνο οι δύο μετά από το πρωτόγνωρο για τα κυπριακά, αλλά και ευρωπαϊκά δεδομένα κούρεμα. Η Τράπεζα Κύπρου και η Ελληνική διασώθηκαν τελικά από νέους επενδυτές. Η άλλοτε πανίσχυρη Λαϊκή έσβησε οριστικά το 2013 παρά την πρώτη διάσωση που επιχείρησε το κράτος έναν χρόνο νωρίτερα, ενώ ο Συνεργατισμός που ήταν ισχυρότερος στη συλλογική συνείδηση του κόσμου παρά στον ισολογισμό, επίσης, κατέρρευσε δύο φορές μέσα σε έξι χρόνια για να κλείσει οριστικά το 2018. Με την ανάληψη των καθηκόντων του ο νέος διοικητής Κωνσταντίνος Ηροδότου αναλαμβάνει χωρίς αμφιβολία ένα εξαιρετικά σημαντικό, αλλά και δύσκολο έργο. Την αποκατάσταση της αξιοπιστίας του κυπριακού τραπεζικού τομέα και τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Το γεγονός ότι η αξιοπιστία του κυπριακών τραπεζών γενικά πάσχει είναι κάτι που παρουσιάζεται σε εκθέσεις ξένων χωρών, στο γεγονός ότι μόνο δύο ανταποκρίτριες τράπεζες στην πραγματικότητα εξυπηρετούν τις ανάγκες του τραπεζικού τομέα και στο ότι οι εκθέσεις ξένων οίκων αξιολόγησης διατηρούν σε χαμηλή επενδυτική βαθμίδα τα κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπως και το αξιόχρεο της κυπριακής οικονομίας. Πολύ χαμηλά είναι επίσης οι τιμές των μετοχικών τίτλων των δύο εισηγμένων τραπεζών στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, αντανακλώντας το εγχώριο και ξένο επενδυτικό ενδιαφέρον, εξαιτίας κυρίως της ασθενούς κερδοφορίας. Οι λόγοι της κακοδαιμονίας του κυπριακού τραπεζικού συστήματος είναι πολλοί και γενικά άσχετοι με τους λόγους που πολλές ευρωπαϊκές τράπεζες υποφέρουν. Θεωρούμε ότι με την ευκαιρία της ανάληψης των καθηκόντων του νέου διοικητή είναι χρήσιμο να αναφέρουμε μερικά γεγονότα που υπήρξαν σταθμός στην σύγχρονη ιστορία του τραπεζικού μας συστήματος. Το πρώτο αφορά το ξέπλυμα χρημάτων ενός δικτάτορα, του Μιλόσεβιτς κατά παράβαση των ψηφισμάτων του ΟΗΕ, που η Κύπρος υποτίθεται ζητάει από τα ξένα κράτη να σεβαστούν ώστε να αποκατασταθεί η κυριαρχία και η εδαφική της ακεραιότητα ένεκα της παραβίασης του καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ από την Τουρκία με την εισβολή του 1974. Το σπάσιμο του εμπάργκο τη δεκαετία του 1990 για τον σκοπό αυτό αποτέλεσε την απαρχή της δημιουργίας βιομηχανίας ξεπλύματος βρώμικου χρήματος από διάφορες χώρες διά μέσου σύστασης υπεράκτιων εταιρειών από πολλά δικηγορικά και ελεγκτικά γραφεία, τα οποία δεν εξέταζαν την προέλευση των χρημάτων ή φρόντιζαν να την εξαφανίσουν ώστε να «καθαρίσουν» τα χρήματα. Έκτοτε η Κύπρος απέκτησε διεθνή φήμη ως φορολογικός παράδεισος και χώρα ξεπλύματος, παρά το γεγονός ότι άλλες μεγάλες χώρες είχαν προ πολλού στήσει τέτοια βιομηχανία με πολύ μεγαλύτερο μέγεθος. Το 1999 οι κυπριακές τράπεζες έστησαν τη φούσκα του ΧΑΚ, οδηγώντας κυρίως τις μετοχές τους στα ύψη και χρηματοδοτώντας βραχυπρόθεσμες επενδύσεις στο ΧΑΚ χωρίς επαρκείς εξασφαλίσεις. Λίγους μήνες αργότερα, όταν η φούσκα έσπασε, κάποιες από τις τράπεζες αυτές ήταν ουσιαστικά χρεοκοπημένες. Ωστόσο, το σύστημα ήταν πλήρως ελεγχόμενο από την Κεντρική Τράπεζα και το γεγονός ότι είχαμε το δικό μας νόμισμα και οι τράπεζες δεν ήταν εκτεθειμένες σε εξωγενείς κινδύνους επέτρεψε τη σχετικά γρήγορη ανάρρωσή τους. Ο νέος διοικητής είναι καλό να εξετάσει αυτή την περίοδο για να αντιληφθεί πως οι σπόροι της καταστροφής του τραπεζικού τομέα είχαν φυτευτεί πριν από περίπου είκοσι χρόνια. Όσο για την πιο πρόσφατη περίοδο και συγκεκριμένα για το 2007 μέχρι 2013 η έκθεση της Ανεξάρτητης Επιτροπής για το μέλλον του τραπεζικού συστήματος που συστάθηκε από την Κεντρική Τράπεζα, αλλά και το βιβλίο του πρώην διοικητή Πανίκου Δημητριάδη «A Diary of the Euro Crisis in Cyprus» αποτελούν εξαιρετικές ιστορικές πηγές που εξηγούν σε βάθος το πώς φθάσαμε μέχρι εδώ, καθώς βέβαια και η πρόσφατη έκθεση της Ερευνητικής Επιτροπής για την κατάρρευση του Συνεργατισμού. Σε όλη αυτή την περίοδο η εποπτεία στην Κεντρική Τράπεζα και η συμμόρφωση σε σχέση με την εταιρική διακυβέρνηση των κύριων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων έπασχαν σοβαρά. Κατά πόσο ο νέος διοικητής θα καταφέρει να συστήσει ένα καλό και αξιόπιστο τμήμα ρύθμισης και εποπτείας και θα διορίσει έναν καλό επικεφαλής είναι κάτι που θα φανεί στη πορεία. Το βέβαιο είναι ότι η αβεβαιότητα στον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα θα κυριαρχεί και ενδογενείς παράγοντες μπορεί να αποδειχθούν εξίσου ή και περισσότερο επικίνδυνοι από τους εξωγενείς. Καθοριστικός παράγοντας παραμένει η ανεξαρτησία της Κεντρικής Τράπεζας, η οποία μπορεί να φτάσει μέχρι το σημείο που ο κάθε διοικητής μπορεί και θέλει. Ευχόμαστε δύναμη και καλή αρχή.

Deloitte.

Cyprus Tax News

Amendments to the Income Tax Law for the adoption of rules against tax avoidance practices

Listen to our podcast on SoundCloud or YouTube

© 2019 Deloitte Limited

Tax

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Παίζουν επί ίσοις όροις πλέον τα Mall.

Εξαιρετικό δείπνο... με στάρτερς

Αρκετά καλά πέρασαν όσοι παρευρέθηκαν στον δείπνο που διοργανώθηκε από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς σε συνεργασία με ιδιωτική εταιρεία σε γνωστό ξενοδοχείο της πρωτεύουσας. Στο δείπνο παρευρέθηκε και μίλησε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, ενώ κύριος ομιλητής ήταν ο επικεφαλής της ESMA Steven Maijoor, ο οποίος ανέλυσε τους στόχους, αλλά και τις προκλήσεις στην χρηματαγορά στην Ευρώπη. Ο επικεφαλής της ESMA χαιρέτησε τις προσπάθειες της ΕΚΚ, αλλά και της προέδρου της Δήμητρας Καλογήρου για το έργο που επιτελούν. Η εκδήλωση αποτύπωσε και το υψηλό προφίλ και κύρος της Κυπριακής Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς που χαίρει τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, ενώ δόθηκε η ευκαιρία για επαφές και γνωριμίες ανάμεσα στους επαγγελματίες του κλάδου. Ευχάριστη ήταν και η παρουσία του νέου διοικητή Κωνσταντίνου Ηροδότου, ο οποίος συνομίλησε με αρκετούς παρευρισκόμενους. Στα αρνητικά της εκδήλωσης που σχολιάστηκε αρκετά ήταν το γεγονός ότι η ποσότητα φαγητού ήταν περιορισμένη.

Νέος διοικητής στο τιμόνι

Τα καθήκοντά του ανέλαβε προχθές ο νέος διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας Κωσταντίνος Ηροδότου. Οι προκλήσεις του νέου διοικητή είναι πολλές και μεταξύ άλλων θα πρέπει να αποκαταστήσει και το φθαρμένο κύρος της ΚΤ. Να θυμίσουμε ότι επί Χριστόδουλου Χριστοδούλου υπήρξαν γεγονότα που δείχνουν ότι η Κεντρική Τράπεζα μπορεί να εξαγοραστεί, ενώ η πολιτική ηγεσία απέδειξε ότι αν χρειαστεί η Κεντρική Τράπεζα μπορεί και να εκβιαστεί με κομματικούς διορισμούς, αλλά και πολιτικό μπούλινγκ. Τόσο ο Πανίκος Δημητριάδης όσο και η αντικαταστάτριά του κατάγγειλαν αυτά τα φαινόμενα. Τα ελλείματα αποτελεσματικής εποπτείας (enforcement) έφεραν τραγικά αποτελέσματα κυρίως την εποχή Ορφανίδη.

Ο Μουσκάλλης και το ΑΚΕΛ

Κατά τη διάρκεια των ακροάσεων στην Ερευνητική Επιτροπή για την κατάρρευση του Συνεργατισμού ο πρώην βουλευτής του ΑΚΕΛ Αντρέας Μουσκάλλης παραδέχθηκε ότι με δική του επιστολή προτάθηκε ο Νικόλας Χατζηγιάννης, καθώς κρίθηκε ότι είχε την προσωπικότητα και τα προσόντα. Το γράφει και το πόρισμα, αλλά το ΑΚΕΛ το έκανε γαργάρα, ωστόσο, το κόμμα της αντιπολίτευσης συχνά πυκνά θυμάται τις ευθύνες του υπουργού Οικονομικών Χάρη Γεωργιάδη και τον διορισμό του φίλου του. Εν ολίγοις τους φίλους του Χάρη προωθούσαν οι φίλοι του ΑΚΕΛ. Γιατί; Διότι και το ΑΚΕΛ βόλευε τους δικούς του, αλλά τώρα μόνο ο Χάρης έχει ευθύνες. Ως να μην υπήρχαν εκπρόσωποι του ΑΚΕΛ στην επιτροπεία. Η κοροϊδία κτύπησε κόκκινο.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Αποπληθωρισμός και αντιπληθωρισμός

Αποπληθωρισμός καλείται η συνεχής και αισθητή μείωση του γενικού επιπέδου τιμών σε μια οικονομία, η οποία συνεπάγεται την αισθητή και συστηματική αύξηση της αγοραστικής αξίας / αγοραστικής δύναμης του χρήματος. Η διαφορά του από τον αντιπληθωρισμό έγκειται στο ότι στον αντιπληθωρισμό έχουμε μεν μείωση του πληθωρισμού, αλλά χωρίς να συνεπάγεται αρνητικό πρόσημο, όπως ισχύει στον αποπληθωρισμό. Δηλαδή, στον αντιπληθωρισμό παρουσιάζεται (σταδιακή) επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των τιμών.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Η χειραγώγηση είναι το νέο προσόν για την ΚΤ

Το όνομα τουλάχιστον ενός πρώην χρηματιστή τράπεζας, το όνομα του οποίου ήταν στο επίκεντρο πορίσματος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς το 2005 σε σχέση με χειραγώγηση μετοχών την περίοδο 2000, κυριαρχεί ανάμεσα στα επικρατέστερα για θέση συμβούλου στη ΚΤ. Η στήλη είναι σε θέση να γνωρίζει ότι σε περίπτωση που προχωρήσει ο διορισμός θα γίνει καταγγελία τόσο στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όσο και αλλού.

Πολύ χρήμα στις τράπεζες

Παρά το κούρεμα του 2013 και την κρίση ρευστότητας, αλλά και αξιοπιστίας του τραπεζικού συστήματος που ακολούθησε ο κυπριακός τραπεζικός τομέας όχι μόνο επανάκαμψε σε ό,τι αφορά τα επίπεδα ρευστότητας, αλλά έχει φθάσει τον δεύτερο ψηλότερο δείκτη κάλυψης ρευστότητας στην Ευρωζώνη που φθάνει το 311%. Ωστόσο, υστερεί σημαντικά σε κερδοφορία αλλά και σε κόστος προς έσοδα που ο σχετικός δείκτης ανέρχεται στο 59% και θεωρείται πολύ υψηλός. Οι τράπεζες αναζητούν καλές ευκαιρίες δανειοδότησης, οι οποίες λόγο των σχετικών κανονισμών είναι πολύ περιορισμένες στο κυπριακό οικονομικό περιβάλλον.

ΑΠΟΨΗ Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Επιχείρηση Κοφτήριο

Η πιο καλοκουρδισμένη επιχείρηση του κράτους αυτή τη στιγμή είναι οι έλεγχοι ταχύτητας στην περιοχή του νέου ΓΣΠ. Η δυτική και η νότια πλευρά του σταδίου και από τις δύο πλευρές των δρόμων παράγουν αρκετό ημερήσιο εισόδημα να φάνε πολλά στόματα της κρατικής μηχανής. Και δεν είναι πως ο κόσμος τρέχει σαν τρελός. Με 50 χλμ. την ώρα όριο ταχύτητας στη νότια πλευρά του ΓΣΠ και με 65 χλμ. την ώρα όριο στη δυτική, όση διαπραγμάτευση και να κάνεις με το πεντάλ της βενζίνης ένα κίνδυνο να πάθει άνοια ο κινητήρας τον διατρέχεις. Και για να μην παρεξηγηθώ. Οι έλεγχοι ταχύτητας πρέπει να γίνονται, αλλά είναι κάποια πράγματα που πρέπει να επανεξεταστούν. Παραθέτω τα ακόλουθα ως τροφή για σκέψη.

Πρώτον, να αναθεωρηθεί το όριο ταχύτητας στα 65 χλμ. την ώρα στη νότια πλευρά του σταδίου από 50 χλμ. ανά ώρα που είναι σήμερα. Ο δρόμος είναι τεσσάρων λωρίδων και δεν υπάρχει κανένας λόγος να είναι το όριο τόσο χαμηλό, πέραν από το να παγιδεύονται οι οδηγοί και να τρώνε εξώδικα και να φορτώνονται βαθμούς ποινής. Αν η αιτιολόγηση είναι η προστασία του κόσμου που συρρέει στο στάδιο, όταν υπάρχουν αγώνες, τότε να μου επιτραπεί να μιλήσω για αστειότητα δεδομένου ότι όταν υπάρχουν αγώνες δεν τηρείται κανένα μέτρο ασφάλειας σε ακτίνα δύο χιλιομέτρων από το στάδιο, μιας και ο καθένας παρκάρει όπου θέλει, όπως θέλει και διασταυρώνει από όπου θέλει και βανδαλίζει ό,τι θέλει χωρίς η αστυνομία να διενεργεί κανένα έλεγχο ή να ασκεί κάποιο τιμωρητικό μέτρο.

Δεύτερον, αν η αστυνομία θέλει πραγματικά να ασκεί έλεγχο κατά της επικίνδυνης οδήγησης, ας στήνεται στα ίδια σημεία που στήνεται με οκτώ βάρδιες κατά τη διάρκεια των ωρών 8 π.μ. με 10 μ.μ. για να εισπράττει ρευστό, αλλά από τις 12 π.μ. μέχρι τις 4 π.μ. Τότε θα καταφέρει να μαζέψει αυτούς που κάνουν κόντρες μεταξύ τους, αναπτύσσοντας ιλιγγιώδεις ταχύτητες μεταξύ των δύο κυκλικών κόμβων, αλλά και αυτούς που προσπαθούν να κάνουν ανάποδα τιμόνια πάνω στον κυκλικό κόμβο και που τελικά καταλήγουν πάνω στα κολωνάκια (στιλλούθκια) των ποδηλατοδρόμων. Αλήθεια είναι κανείς που διερωτάται πώς έτσι ξαφνικά 10-15 κολωνάκια είναι διπλωμένα σύριζα κάποιο πρωινό;

Τρίτον, αν η αστυνομία θέλει πραγματικά να προστατεύει τον κόσμο, ας αυξήσει τις περιπολίες της εντός των γειτονιών τις μεταμεσονύχτιες ώρες. Δεν ξέρω αν κάποιος πρέπει να κλαίει ή να γελά, αλλά παρουσιάστηκε και το φαινόμενο, οι μεν αστυνομικοί να είναι στημένοι και να ελέγχουν αν οι οδηγοί πάνε με 56 χλμ. ανά ώρα για να τους γράψουν ως επικίνδυνους οδηγούς, και λίγα μέτρα πιο πέρα κλέφτες να εισέρχονται σε σπίτι, να το κατακλέβουν, να παίρνουν και το αυτοκίνητο των ιδιοκτητών και να εξαφανίζονται χωρίς να τους παίρνει κανένας είδηση... Φυσικά, όσα μέτρα και να πάρει η αστυνομία είναι κατανοητό από όλους μας ότι αυτά δεν αναιρούν τις δικές μας υποχρεώσεις για προστασία των περιουσιών μας. Απλώς η συχνή και τυχαία παρουσία της αστυνομίας σίγουρα είναι ανασταλτικό μέτρο.

Ο ρόλος της αστυνομίας είναι πολυδιάστατος και είναι αντιληπτό πως τα μέσα που διαθέτει δεν είναι απεριόριστα. Όμως αντί να ασχολείται με πράγματα ήσσονος σημασίας και να αποκτά αντιπάθειες ανάμεσα στην κοινωνία, θα μπορούσε ο ρόλος της να είναι καθαρά εποικοδομητικός και καίριας σημασίας.

Και φέρνω σαν παράδειγμα τη θετική της συμβολή στην άμβλυνση του κυκλοφοριακού σε κάποια σημεία της πόλης τις ώρες της έντονης κυκλοφοριακής συμφόρησης. Βλέπουμε πως η υποβοήθηση της κυκλοφορίας σε κάποια σημεία πραγματικά βοηθά. Γιατί δεν επεκτείνει αυτό το μέτρο και σε άλλα σημεία, όπως ας πούμε στον ανισόπεδο κόμβο στη βιομηχανική περιοχή του Στροβόλου, στα «Φώτα του Ορφανίδη», στα «Φώτα του Κώστα Θεοδώρου» κ.λπ. έτσι ώστε να μη θέλουν χιλιάδες κόσμου κάθε πρωί πέραν της μιας ώρας να πάρουν τα παιδιά τους σχολείο και να πάνε μετά στις δουλειές τους. Όλα αυτά μέσα στο άγχος και μέσα στα νεύρα. Αναμένω να δουν τα πιο πάνω θέματα θετικά και όχι να ρίχνεται το φταίξιμο από το ένα τμήμα στο άλλο.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Ελεγχοι για ξέπλυμα παρά την πρόοδο

Καυτός ο Μάιος – Ερχεται ξανά ο Αμερικανός Μάρσαλ Μπίλινγκσλι, και αναμένεται προσχέδιο της έκθεσης της Moneyval

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η φυγή σχεδόν 10 δισεκατομμυρίων καταθέσεων Ρώσων, Ουκρανών και πολιτών τρίτων χωρών, που διατηρούσαν τραπεζικούς λογαριασμούς στην Κύπρο από το 2013, είναι γεγονός. Το κλείσιμο σχεδόν των μισών εταιρειών που εδρεύουν στην Κύπρο και η αλλαγή της νομοθεσίας για τις εταιρείες κέλυφος (shell companies), που είχε ως αποτέλεσμα να φτάσουν οι εταιρείες στο νησί από τις 300 χιλιάδες, στις 150 χιλιάδες, είναι επίσης γεγονός. Παράλληλα, η Κύπρος εφάρμοσε κατά γράμμα τις οδηγίες για αποκλεισμό συγκεκριμένων ονομάτων από το επιχειρείν της Κύπρου και τα οποία συμπεριλαμβάνονταν στη λίστα των κυρώσεων των Αμερικανών που δόθηκε ανά το παγκόσμιο. Κάνοντας όλες τις παραπάνω ενέργειες από το 2013, η Κύπρος προσπαθεί να πείσει –εάν δεν έχει πείσει ήδη– όλες τις χώρες, αλλά ειδικότερα τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής πως δεν είναι ένας ευρωπαϊκός κόμβος ξεπλύματος μαύρου χρήματος. Μπορεί να «διαφημίζονται» αυτές οι δράσεις, ωστόσο, οι Αμερικανοί θέλουν να τα δουν ιδίοις όμμασι. Εντός Μαΐου, το πιθανότερο, θα βρεθεί για ακόμη μία φορά ο Αμερικανός αξιωματούχος και αρμόδιος για θέματα ελέγχου χρηματοδότησης της τρομοκρατίας Μάρσαλ Μπίλινγκσλι. Θα ολοκληρώνεται ένας χρόνος από την προηγούμενη επίσκεψή του στο νησί, όταν τον Μάιο του 2018 είχε φέρει ανανεωμένη λίστα με ονόματα που θα περιλαμβάνονταν στις κυρώσεις. Τότε, φέρεται να είχε επαναλάβει τη ρητορική των Αμερικανών όταν είχαν συναντήσει Ευρωπαίους αξιωματούχους στις αρχές του 2018 και τους είχαν προτείνει να διαλέξουν ποια οικονομική συμμαχία θέλουν, της Δύσης ή της Ανατολής. Η Κύπρος διάλεξε και είναι πλέον καταφανές με τις πράξεις πού έχει προσχωρήσει.

Την καμπάνια προβολής του νησιού στο εξωτερικό έχει αναλάβει ο Αμερικανικός οίκος Pillsbury.

Ο αξιωματούχος των ΗΠΑ αυτή τη φορά θα έρθει όχι με «γεμάτα χέρια», αλλά με χαμόγελα, καθώς η Κύπρος έχει εφαρμόσει όλα όσα της έχουν ζητηθεί σχετικά με το ξέπλυμα.

Καλά πληροφορημένες πηγές αναφέρουν στην «Κ» πως ο Αμερικανός αξιωματούχος αυτή τη φορά θα έρθει όχι με «γεμάτα χέρια», αλλά με χαμόγελα. Η πίεση των Αμερικανών εξάλλου σε αυτό το ζήτημα είχε αποτέλεσμα και η Κύπρος έχει εφαρμόσει κατά γράμμα οτιδήποτε της ζητήθηκε, αφού βρέθηκε στο κέντρο του οικονομικού πολέμου της Αμερικής και της Ρωσίας. «Ήταν οι καλοί μαθητές οι Κύπριοι» ανέφεραν πηγές που γνωρίζουν το θέμα, συμπληρώνοντας πως «έχουν βιογραφικό καλού μαθητή και όταν εφάρμοσαν το μνημόνιο από το 2013». Αυτό δεν σημαίνει πως δεν θα υπάρξουν βέβαια και κάποιες εισηγήσεις, ενώ όπως τόνισαν, αυτό που θα ενδιαφέρει περισσότερο τον Αμερικάνο είναι να δει ότι έχουν εφαρμοστεί οι κυρώσεις. Επέστησαν την προσοχή, όμως, σε ένα ζήτημα, το οποίο δεν έχουν θίξει ακόμα οι Αμερικανοί και είναι αυτό των αναπτύξεων, της αγοράς των διαμερισμάτων σε πύργους και τα διαβατήρια που παραχωρεί η κυβέρνηση μέσω του προγράμματος των πολιτογραφήσεων. Δεν αποκλείεται αυτή τη φορά να ζητηθεί από το κράτος να εξετάσει ξανά όλα τα πρόσωπα στα οποία δόθηκαν διαβατήρια και σε όσα υπάρχουν «σκιές» να τα λάβει πίσω. Συνταυτίζεται αυτή η θέση με τη θέση που συζητείται εντός Ευρώπης, ως ένα μέτρο για το Πρόγραμμα των Πολιτογραφήσεων. Έλεγχος δέουσας επιμέλειας αιτητών όχι μόνο σε νέους ενδιαφερόμενους, αλλά και σε όσους συμμετέχουν ήδη στο Πρόγραμμα.

Μαζί και Moneyval

Ο ερχόμενος Μάιος θα είναι συνυφασμένος με τους ελέγχους για την καταπολέμηση των ύποπτων συναλλαγών στην Κύπρο. Και αυτό, διότι, τον Μάιο αναμένεται το προσχέδιο της έκθεσης της Επιτροπής του Συμβουλίου της Ευρώπης (Moneyval) για την Κύπρο. Η τελική έκθεση του Συμβουλίου αναμένεται στις αρχές του Σεπτεμβρίου. Θα είναι και προϊόν συζήτησης και διορθώσεων μεταξύ των κυπριακών αρχών και των Ευρωπαίων. Όπως έχουν εξηγήσει στην εφημερίδα πηγές από τη Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης της Κύπρου (ΜΟ.Κ.Α.Σ), αποκλείεται να μην υπάρξουν συστάσεις στην Έκθεση. Εξάλλου, όπως σημείωσαν, η Επιτροπή προχωρά σε συστάσεις προς τις χώρες που αξιολογούνται, για να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνονται για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Αντιστροφή δημοσιευμάτων

Μπορεί τα ρεπορτάζ για την Κύπρο, τους Ρώσους, τους Αμερικανούς, το ξέπλυμα μαύρου χρήματος, τα διαμερίσματα εκατομμυρίων και τους πύργους να δημοσιεύονται ανά τακτά διαστήματα από ξένα ΜΜΕ, ωστόσο η Κύπρος έχει συστήσει ομάδα που προσπαθεί να αναστρέψει την όποια αρνητική εικόνα έχει δημιουργηθεί. Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, τραπεζικά ιδρύματα και φορείς της οικονομίας του νησιού έχουν αναλάβει την καμπάνια προβολής της Κύπρου στο εξωτερικό σε συνεργασία με τον Αμερικανικό οίκο Pillsbury. Ο νέος διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας Κωνσταντίνου Ηροδότου φαίνεται να μη χάνει ευκαιρία περί της αναστροφής της προβολής της Κύπρου, και την ημέρα που έλαβε επισήμως το χρίσμα από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη την περασμένη Τρίτη αναχώρησε για την Ουάσινγκτον. Ο διοικητής συμμετείχε στις εαρινές συνεδρίες του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, συνεδρίες που διήρκησαν μέχρι χθες, Σάββατο. Αντιπροσώπευσε τη χώρα ως ο υπεύθυνος της αντιπροσωπείας (στα συγκεκριμένα συνέδρια συμμετέχουν υπουργοί Οικονομικών και διοικητές Κεντρικών Τραπεζών).

Προς την 5η έκδοση

Τον Απρίλιο του 2018 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων ο νόμος, ο οποίος μετέφερε σε εθνικό νομικό δίκαιο τις πρόνοιες της οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαΐου 2015 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Όπως αναφέρει η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στην ετήσια έκθεσή της, είχε συνεργαστεί ενεργά με άλλες αρμόδιες αρχές για την ετοιμασία του νόμου. Μετά την ψήφιση του νόμου, η ΚΤΚ εργάστηκε για την αναθεώρηση της υφιστάμενης οδηγίας προς τα πιστωτικά ιδρύματα. Η οδηγία υποβλήθηκε στα ιδρύματα αυτά για διαβούλευση τον Νοέμβριο του 2018. Η οδηγία αυτή, στην πέμπτη της έκδοση, απευθύνεται προς τα πιστωτικά ιδρύματα, με σκοπό την καθοδήγησή τους στον καθορισμό πολιτικής, διαδικασιών και συστημάτων ελέγχου με στόχο την αποτελεσματικότερη συμμόρφωση με τις πρόνοιες του νόμου. Η οδηγία αναμένεται να δημοσιευτεί στην τελική της μορφή το πρώτο τρίμηνο του 2019, ενώ η «Κ» έχει πληροφορηθεί πως θα εφαρμοστεί μέχρι το πρώτο εξάμηνο του 2020.

Citrine Estates: Εξαιρετικές ευκαιρίες για επένδυση σε προνομιακή ακίνητη περιουσία

Μεγάλο το ενδιαφέρον από αγοραστές, αναφέρει ο γενικός διευθυντής της CNS GROUP, Θεόδωρος Κιουτσούκης

Το Citrine Estates, το πολυτελές οικιστικό έργο του ομίλου CNS στον κόλπο του Ακρωτηρίου δυτικά της Λεμεσού, θα ολοκληρωθεί σε τρεις φάσεις και φιλοδοξεί να καταστεί διεθνής προορισμός για πολυτελή διαβίωση. Συμπεριλαμβάνει μοντέρνα διαμερίσματα, εντυπωσιακές κατοικίες και πολυτελείς επαύλεις. Μετά την ολοκλήρωση της α΄ φάσης θα διατεθούν 29 μοντέρνα πολυτελή διαμερίσματα ενός και δύο υπνοδωματίων, 13 κατοικίες δύο και τριών υπνοδωματίων, καθώς και 10 επαύλεις τριών και τεσσάρων υπνοδωματίων. Ήδη αποτελεί πόλο έλξης για επιχειρηματίες που επιθυμούν να επεκτείνουν τις παγκόσμιες δραστηριότητές τους στην Κύπρο, ενώ σύμφωνα με τον γενικό διευθυντή της CNS Group, το έργο έχει συγκεντρώσει έντονο αγοραστικό ενδιαφέρον.

–Πείτε μας λίγα λόγια για το Citrine Estates. Τι ακριβώς θα περιλαμβάνει το έργο;

–Το Citrine Estates είναι ένα πολυτελές οικιστικό έργο το οποίο θα βρίσκεται στον Κόλπο του Ακρωτηρίου δυτικά της Λεμεσού, δίπλα στο πολυαναμενόμενο καζίνο-θέρετρο City of Dreams Mediterranean. Η ιδιαιτερότητα του έργου έγκειται στο γεγονός ότι δεν είναι απλώς ένα πολυτελές οικιστικό έργο, αλλά προσφέρει παράλληλα απαράμιλλη πρόσβαση σε μια ολοκληρωμένη εμπειρία όπου φυσική ομορφιά και πολυτέλεια βρίσκονται σε πλήρη εναρμόνιση. Το έργο έχει σχεδιαστεί για να ενισχύει και να αγκαλιάζει το φυσικό περιβάλλον, προσφέροντας μια μοναδική, ολιστική ισορροπία μεταξύ καλαισθησίας, υψηλής ποιότητας και φυσικής ομορφιάς. Παράλληλα, η κοντινή απόσταση προς την πόλη και κεντρικά σημεία που αποτελούν πόλο έλξης, προσφέρει εύκολη πρόσβαση στον πλούσιο και πολυπολιτισμικό τρόπο ζωής της Λεμεσού. Όλα τα ακίνητα χαρακτηρίζονται από υψηλή αισθητική, μοντέρνο αρχιτεκτονικό σχεδιασμό, «καθαρές» γραμμές και πινελιές πολυτέλειας, ενώ διαθέτουν επίπλωση υψηλών προδιαγραφών, καθώς και τεχνολογία αιχμής, όπως πόρτες ασφαλείας και έξυπνα οικιακά συστήματα.

–Σε ποιο προφίλ αγοραστών απευθύνεται το citrine estate;

–Το Citrine Estates αποτελεί μια προνομιακή ακίνητη περιουσία που προσφέρει παράλληλα μια ολοκληρωμένη εμπειρία που συνδυάζει αρμονικά τα στοιχεία της φύσης με πολυτέλεια. Ως επακόλουθο, το έργο αναμένεται να γίνει διεθνής προορισμός για πολυτελή διαβίωση και ήδη αποτελεί πόλο έλξης ιδιαίτερα για επιχειρηματίες που επιθυμούν να επεκτείνουν τις παγκόσμιες προοπτικές τους επενδύοντας στην Κύπρο –είναι γνωστό άλλωστε ότι η Λεμεσός έχει εγκαθιδρυθεί ως ένα παγκόσμιο επιχειρηματικό hub με μια ακμάζουσα αγορά ακινήτων. Η προνομιακή τοποθεσία του, δίπλα από το επερχόμενο καζίνο-θέρετρο παγκοσμίου κλάσης, η ηρεμία της φύσης, αλλά και η κοντινή απόσταση προς την πόλη που προσφέρει εύκολη πρόσβαση στον πλούσιο τρόπο ζωής της Λεμεσού είναι στοιχεία που το κάνουν ιδιαίτερο και προνομιακό. Μπορούμε να πούμε πως το έργο αυτό έρχεται ως απάντηση στην αυξανόμενη ζήτηση για κατοικίες υψηλών προδιαγραφών και στην άνθηση της αγοράς ακινήτων στη Λεμεσό. Επιπρόσθετα, η εταιρεία προσφέρει εξατομικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες όχι μόνο πριν αλλά και μετά την πώληση, βοηθώντας τους αγοραστές ακόμη και με τη συντήρηση και την αξιοποίηση του ακινήτου τους.

Το 2021 θα ολοκληρωθεί η α΄ φάση, ενώ το έργο εκτιμάται ότι θα αποπερατωθεί πλήρως εντός πέντε ετών.

Το έργο έρχεται να καλύψει την αυξανόμενη ζήτηση για κατοικίες υψηλών προδιαγραφών και στην άνθηση της αγοράς ακινήτων που καταγράφεται στη Λεμεσό, επισημαίνει ο κ. Θεόδωρος Κιουτσούκης.

–Σε πόσες φάσεις θα ολοκληρωθεί και ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα παράδοσής του;

–Το έργο βρίσκεται αυτή τη στιγμή στην πρώτη του φάση –αυτή της οικιστικής ανάπτυξης–, η οποία θα ολοκληρωθεί το 2021, που θα έχει ολοκληρωθεί και το καζίνο-θέρετρο. Η δεύτερη φάση θα περιλαμβάνει εμπορικές και οικιστικές εγκαταστάσεις και η τελική φάση ανάπτυξης θα αφορά την προσθήκη πολυτελών οικιστικών ακινήτων. Εκτιμάται ότι το έργο θα αποπερατωθεί πλήρως εντός πέντε ετών και είμαστε σίγουροι πως θα συμβάλει στην αναζωογόνηση και την αναβάθμιση ολόκληρης της περιοχής. Είναι σημαντικό να τονίσουμε, επίσης, ότι το έργο σχεδιάστηκε, λαμβάνοντας υπόψη τα υψηλότερα πρότυπα του σύγχρονου αρχιτεκτονικού σχεδιασμού και τις κλιματολογικές συνθήκες της Κύπρου, ενώ οι μεθοδολογίες κατασκευής που χρησιμοποιούνται διασφαλίζουν υψηλής ποιότητας τεχνικές προδιαγραφές για βέλτιστη φυσική ανθεκτικότητα και ελάχιστες ανάγκες συντήρησης. Το Citrine Estates αναπτύσσεται από τον Όμιλο CNS, ένα από τους πιο διακεκριμένους ομίλους στην Κύπρο, και πλαισιώνεται από μια ταλαντούχα ομάδα συντελεστών και έμπειρων επαγγελματιών, όπως είναι οι J&A Philippou, Soteris Agapiou Office και MDA.

–Ποιος ο αριθμός διαμερισμάτων και κατοικιών και ποιο το εμβαδόν τους;

–Το Citrine Estates διαθέτει πληθώρα από επιλογές ακινήτων, συμπεριλαμβανομένων μοντέρνων διαμερισμάτων, εντυπωσιακών κατοικιών και πολυτελών επαύλεων με εμβαδόν που κυμαίνεται από 50 μέχρι και περισσότερα από 370 τετραγωνικά μέτρα. Πιο συγκεκριμένα, στην πρώτη φάση θα διατίθενται 29 μοντέρνα πολυτελή διαμερίσματα ενός και δύο υπνοδωματίων, 13 κατοικίες δύο και τριών υπνοδωματίων, καθώς και 10 επαύλεις τριών και τεσσάρων υπνοδωματίων, όλες με ιδιωτικούς κήπους και μεγάλες πισίνες υπερχείλισης. Εκτός από τις αποκλειστικές VIP υπηρεσίες και τις παροχές παγκόσμιας κλάσης, που αποτελούν πρότυπο για ένα έργο αυτής της εμβέλειας, τα ακίνητα σχεδιάζονται με έμφαση στην αποκλειστικότητα, δίνοντας μια αίσθηση ελευθερίας, καθώς και ένα αίσθημα ασφάλειας, ιδιωτικότητας και ηρεμίας. Επιπρόσθετα, οι ιδιοκτήτες έχουν τη δυνατότητα να εμπλακούν στη διαδικασία σχεδιασμού, ώστε να προσαρμόσουν και να εξατομικεύσουν τον χώρο τους ανάλογα με τις ανάγκες, τις προτιμήσεις και το γούστο τους.

–Έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον από αγοραστές;

–Έχει ήδη εκδηλωθεί μεγάλο ενδιαφέρον από αγοραστές ακόμα και πριν από το επίσημο λανσάρισμα, γεγονός που μας χαροποιεί ιδιαίτερα και αποδεικνύει ότι οι επιλογές που προσφέρει το Citrine Estates ανταποκρίνονται στις ανάγκες των αγοραστών.

–Το έργο περιλαμβάνει οικιστική και εμπορική ανάπτυξη. Γνωρίζουμε κάποια χαρακτηριστικά για τις κατοικίες. Τι θα περιλαμβάνει η εμπορική ανάπτυξη;

–Η συνολική εμπορική ανάπτυξη η οποία θα ανέρχεται στα 4255 τ.μ., θα περιλαμβάνει μοντέρνους γραφειακούς χώρους και καφετέρια, η οποία βεβαίως θα είναι ανοικτή στο κοινό.

–Πώς διαμορφώνεται το τοπίο στον κλάδο των ακινήτων στην Κύπρο και ειδικότερα στην Λεμεσό;

–Ο κλάδος ακινήτων τα τελευταία χρόνια είναι πασιφανές ότι βρίσκεται σε άνθηση, αφού η Κύπρος, αλλά και η Λεμεσός ειδικότερα, η οποία θεωρείται η πιο κοσμοπολίτικη πόλη του νησιού, προσελκύει επενδυτικό ενδιαφέρον τόσο από ντόπιους, αλλά και από ξένους επιχειρηματίες. Η Κύπρος, κατέχοντας μια στρατηγικά εμπορική θέση, προσφέρει ένα φιλικό προς τις επιχειρήσεις περιβάλλον, δίνοντας παράλληλα την ευκαιρία για ένα ξεχωριστό και ποιοτικό τρόπο ζωής. Υπάρχει μεγάλη ζήτηση και ενδιαφέρον για πολυτελή ακίνητα που δεν αποτελούν απλώς μια κατοικία ή μια επένδυση, αλλά προσφέρουν μια ολοκληρωμένη λύση, δίνοντας πρόσβαση σε μια ολιστική εμπειρία. Επιπρόσθετα, η ανάπτυξη των πολυτελή ακινήτων έχει θετικό αντίκτυπο στην οικονομία, αφού αναζωογονούν τη γύρω περιοχή και τις τοπικές επιχειρήσεις, δημιουργούν νέες θέσεις εργασίες και προσελκύουν επενδύσεις στο νησί μας.

Θέλει να πιάσει το 11% η Renault στην Κύπρο

Τι δηλώνει αποκλειστικά στην «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος Vincent Tourette

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Από τον περασμένο Αύγουστο ο Όμιλος Πηλακούτα έγινε ο αποκλειστικός αντιπρόσωπος και εισαγωγέας των αυτοκινήτων Renault και Dacia στην Κύπρο. Ακολούθησε η δημιουργία νέων εκθεσιακών χώρων στον Άγιο Δομέτιο και η επίσημη έναρξη της συνεργασίας με το Renault Groupe την προηγούμενη εβδομάδα. Εκεί συνάντησε η «Κ» τον κ. Vincent Tourette, διευθύνοντα σύμβουλο του Groupe Renault North Territory. Σε αποκλειστική συνέντευξη που παραχώρησε στην εφημερίδα μας ξεδίπλωσε τα χαρτιά του, σκιαγράφησε την κυπριακή αγορά και μίλησε για τα πλάνα της εταιρείας, την ανανέωση του στόλου της και τις επιδιώξεις για αύξηση των μεριδίων αγοράς. Αυτή τη στιγμή στην Κύπρο η Renault συγκεντρώνει το 5%, ενώ στόχος είναι να αγγίξει και να ξεπεράσει το 10%. Μεγάλο κεφάλαιο στη συζήτηση, ήταν η ηλεκτροκίνηση, στην οποία η Groupe Renault ηγείται στην Ευρώπη. Ο κ. Tourette ανέλυσε τους

Εξαιρετικά σημαντικός ο ρόλος της κυβέρνησης για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης, η οποία θα προχωρήσει είτε μέσω φορολογικών κινήτρων είτε άλλων πλεονεκτημάτων, σημείωσε ο κ. Tourette.

λόγους για τους οποίους η αγορά της ηλεκτροκίνησης δεν έχει ακόμα εδραιωθεί σε όλες τις ευρωπαϊκές αγορές, τονίζοντας τη σημασία του ρόλου της κυβέρνησης για την προώθηση των ηλεκτρικών αυτοκινήτων μέσω παροχής κινήτρων και δείχνει το παράδειγμα της Νορβηγίας. Υπενθυμίζεται ότι η συμμαχία αυτοκινητοβιομηχανιών στην οποία ανήκει η Renault εξήλθε πρόσφατα μιας δύσκολης περιόδου λόγω του σκανδάλου και της αποχώρησης του προέδρου της εταιρείας Carlos Ghosn, ωστόσο, η άμεση αντίδραση ελαχιστοποίησε τις επιπτώσεις σημειώνει ο κ. Tourette.

–Ποια είναι τα μερίδια αγοράς της εταιρείας για το 2018, τόσο στην Κύπρο όσο και παγκόσμια;

–Μαζί με τη Nissan και την Mitsubishi είμαστε οι νούμερο ένα κατασκευαστές στην παγκόσμια αυτοκινητοβιομηχανία τα τελευταία δύο χρόνια δηλαδή το 2017 και το 2018. Τώρα στην Κύπρο, η Renault έχει γύρω στο 5% τα τελευταία 4-5 χρόνια, η Nissan περίπου στο 10% και η Mitsubishi περίπου 1%. Παρά το γεγονός ότι δεν είχαμε δραστηριότητα για κάποιο διάστημα, οι επιδόσεις μας ήταν καλές, αλλά στοχεύουμε για περισσότερο. Από τη στιγμή που το μέσο μερίδιο αγοράς μας στην ευρωπαϊκή αγορά είναι 11%, αυτός είναι και ο στόχος μας για όλες τις αγορές στις οποίες το ποσοστό μας είναι χαμηλότερο.

–Υπάρχει χρονοδιάγραμμα για να πετύχετε αυτόν τον στόχο;

–Αυτό που μπορώ να πω είναι ότι θα προχωρήσουμε στην ανανέωση του στόλου μας, θα λανσάρουμε καινούργια προϊόντα στην αγορά και αυτό θα βοηθήσει. Λανσάρουμε το νέο Duster SUV, το οποίο σημειώνει παντού επιτυχία οπότε αναμένουμε ότι κάτι ανάλογο θα γίνει και στην Κύπρο και θα αυξήσει κατ' επέκταση το μερίδιό μας στην αγορά. Σημαντικός παράγοντας είναι ότι έχουμε την γκάμα των βαν που είμαστε ηγέτης στην αγορά εδώ και είκοσι χρόνια και υπάρχει χώρος για βελτίωση και στην κυπριακή αγορά. Αν προσθέσεις όλα αυτά μαζί σε συνδυασμό με τον επαγγελματισμό, και τις επενδύσεις του Ομίλου Πηλακούτα αυτή τη στιγμή, θεωρούμε ότι μπορούμε να αυξήσουμε το μερίδιό μας.

–Η Renault είναι ηγέτης στην ηλεκτροκίνηση. Τι δείχνουν τα τελευταία στοιχεία και ποιος ο στόχος για το 2019;

–Είμαστε ηγέτες στην Ευρώπη με το ηλεκτρικό μας αυτοκίνητο Zoe και το ηλεκτρικό βαν Kangoo. Μαζί με τη Nissan με την οποία είμαστε συνεργάτες, ηγούμαστε και στην παγκόσμια αγορά στον τομέα του ηλεκτρικού αυτοκινήτου. Ο στόχος μας είναι να συνεχίσουμε την αύξηση, καθώς έχουμε αυξήσει τα δύο τελευταία χρόνια στη δυνατότητα παραγωγής μας και είχαμε άνοδο της ζήτησης. Επίσης, λόγω περιορισμών που οφείλονται κυρίως στα αποθέματα μπαταρίας, πλέον έχουμε επενδύσει και κατασκευάσαμε νέα εργοστάσια και έχουμε ικανοποιητικές προμήθειες και αναμένουμε ότι θα έχουμε αύξηση.

–Ποια είναι τα μεγαλύτερα εμπόδια στη διείσδυση του ηλεκτρικού αυτοκινήτου στην αγορά;

–Δύο είναι τα μεγάλα εμπόδια. Το πρώτο είναι η έλλειψη υποδομών φόρτισης. Αυτό είναι κάτι που επιλύεται, καθώς ήδη οι σταθμοί φόρτισης αυξάνονται. Από τη σκοπιά του καταναλωτή, το πρόβλημα ήταν η αυτονομία του οχήματος, κάτι το οποίο επίσης ήδη αναβαθμίζεται, διότι αυξάνουμε τη δυνατότητα αυτονομίας του ηλεκτρικού οχήματος με ταχείς ρυθμούς. Το υφιστάμενο μοντέλο έχει σχεδόν διπλάσια διάρκεια αυτονομίας σήμερα και αυτή η τάση θα συνεχίσει.

–Γνωρίζουμε επίσης ότι το κόστος της μπαταρίας είναι ένας ανασταλτικός παράγοντας.

–Οι τιμές της μπαταρίας σταθεροποιούνται και ταυτόχρονα η αυτονομία αυξάνεται γρήγορα. Μπορεί το ηλεκτρικό αυτοκίνητο να κοστίζει περισσότερα κατά την αγορά, αλλά σε αρκετές χώρες οι κυβερνήσεις παραχωρούν κίνητρα ώστε το κόστος αγοράς να είναι χαμηλότερο και παράλληλα παραχωρούν σειρά πλεονεκτημάτων, όπως για παράδειγμα φορολογικά κίνητρα, δωρεάν στάθμευση, δυνατότητα για διακίνηση στο κέντρο των πόλεων. Είναι όλα αυτά τα κίνητρα τα οποία προωθούν την αγορά του ηλεκτρικού οχήματος.

–Στην Κύπρο φυσικά δεν έχουν δοθεί ακόμα σοβαρά κίνητρα. Πόσο εύκολο είναι για την κυπριακή αγορά να αγκαλιάσει την ηλεκτροκίνηση;

–Αυτό είναι κάτι που θα εξαρτηθεί από το πόσο καλά θα προωθηθεί το προϊόν. Είδαμε ότι σε όλες τις επιτυχημένες αγορές στην Ευρώπη, ήταν εξαιρετικά σημαντικός ο ρόλος της κυβέρνησης προς αυτή την κατεύθυνση είτε μέσω φορολογικών κινήτρων είτε άλλων πλεονεκτημάτων. Για παράδειγμα στη Νορβηγία, η οποία είναι η πρώτη χώρα στη χρήση ηλεκτροκίνητων οχημάτων, σε κυβερνητικό επίπεδο έχουν γίνει όλα όσα πρέπει να γίνουν ώστε να προωθηθούν τα ηλεκτρικά οχήματα.

Η μεγαλύτερη πρόκληση για την κυπριακή αγορά είναι να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη των πελατών και να προσφέρουμε υψηλό επίπεδο υπηρεσιών μετά την πώληση, κάτι που προσφέρει ο όμιλος Πηλακούτα, επισημαίνει ο κ. Tourette.

Η συνεργασία με τον Ομιλο Πηλακούτα

–Πώς προέκυψε η αλλαγή του συνεργάτη σας στην Κύπρο;

–Ο λόγος ήταν επειδή ο προηγούμενός μας συνεργάτης αντιμετώπιζε κάποιες δυσκολίες και η απόφασή μας ήταν αποτέλεσμα κοινής συμφωνίας. Τον περασμένο Μάιο επισκέφθηκα την Κύπρο όπου είχα διάφορες προτάσεις και συναντήσεις και προχωρήσαμε τελικά στην συνεργασία με τον Όμιλο Πηλακούτα. Οι λόγοι που καταλήξαμε σε αυτή την απόφαση πολλοί και διάφοροι. Καταρχάς εντυπωσιάστηκα από τον επαγγελματισμό τους, το μεγάλο πάθος του Ch. Pilakoutas Group γι' αυτή τη βιομηχανία. Επιπλέον, είχαν ήδη στον στόλο τους τη Nissan, εταιρεία με την οποία ανήκουμε στην ίδια συμμαχία εταιρειών και αυτό έπαιξε μεγάλο ρόλο. Το τελευταίο σημείο ήταν ο ενθουσιασμός του ομίλου για το brand της Renault. Είναι εξαιρετικά σημαντικό για μένα να ξέρω ότι η επόμενη γενιά θα ακολουθήσει την πορεία και το ύφος των προηγούμενων τριών γενιών στη βιομηχανία.

–Πόσο σημαντικές είναι τέτοιες συνεργασίες στην προσπάθεια εδραίωσης η βελτίωσης της θέσης της εταιρείας σας σε μια αγορά;

–Είναι πολύ σημαντικό γενικότερα, αλλά ειδικά για τη Renault να έχουμε έναν συνεργάτη, ο οποίος δεν αρκείται απλώς στις πωλήσεις, αλλά δίνει βαρύτητα στις υπηρεσίες μετά την πώληση και την εξυπηρέτηση πελατών. Αυτά είναι στοιχεία τα οποία ο Όμιλος Πηλακούτα διαθέτει ήδη και για μένα είναι πολύ σημαντικό σε μακροπρόθεσμο επίπεδο.

–Ποια θεωρείτε ότι είναι η μεγαλύτερη πρόκληση στην κυπριακή αγορά;

–Καταρχάς θέλουμε να αυξήσουμε την εμπιστοσύνη των πελατών, καθώς από την στιγμή που δεν είχαμε παρουσία για κάποιους μήνες, χρειάζεται να το ξανακτίσουμε και να αποδείξουμε ότι πλέον επανήλθαμε με καινούργιο και δυνατό συνεργάτη. Αυτό είναι και η μεγαλύτερη πρόκληση σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο. Θα πρέπει να πω ότι ο Όμιλος Πηλακούτας έχει προχωρήσει σε επενδύσεις σε εγκαταστάσεις όπως αυτή. Πρόκληση είναι επίσης να προσφέρουμε υψηλό επίπεδο υπηρεσιών μετά την πώληση, και πάλι αυτό

Προτίμηση προς τα πετρελαιοκίνητα αυτοκίνητα, το αυτόματο κιβώτιο ταχυτήτων και εξαιρετικά χαμηλό ενδιαφέρον για την ηλεκτροκίνηση, είναι τρία βασικά χαρακτηριστικά της κυπριακής αγοράς.

είναι κάτι στο οποίο επενδύει ο Όμιλος Πηλακούτα. Αυτό το κομμάτι είναι που διαφοροποιεί την εταιρεία μας.

–Ποια νέα μοντέλα θα δούμε στον στόλο της Renault;

–Δεν θα υπάρξει κάτι μέσα στους επόμενους μήνες, τουλάχιστον μέχρι το τέλος του 2020. Προς το παρόν θα προχωρήσουμε με την αντικατάσταση βελτιωμένων μοντέλων τα οποία είναι ήδη στη σειρά μας.

–Πώς θα περιγράφατε την κυπριακή αγορά; Ποιες είναι οι διαφορές συγκριτικά με άλλες;

–Αυτό που μπορώ να πω είναι ότι σίγουρα η κυπριακή αγορά προτιμά τα πετρελαιοκίνητα οχήματα πολύ περισσότερο σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη. Επίσης, η αγορά προτιμά τα αυτοκίνητα με αυτόματο κιβώτιο ταχυτήτων, κάτι που επίσης διαφέρει σε σχέση με την υπόλοιπη ευρωπαϊκή αγορά. Ακόμα ένα στοιχείο είναι ότι η αγορά ηλεκτροκίνησης είναι πολύ περιορισμένη σε αντιδιαστολή με άλλες ευρωπαϊκές αγορές στις οποίες η ηλεκτροκίνηση κερδίζει έδαφος με πολύ γρήγορους ρυθμούς. Στην Κύπρο καταγράφονται από τα χαμηλότερα ποσοστά της ηλεκτροκίνησης στην Ευρώπη.

–Γνωρίζοντας αυτό, εσείς προχωράτε και επενδύετε στα ηλεκτρικά αυτοκίνητα;

–Ναι. Διότι η ηλεκτροκίνηση είναι κάτι που έρχεται αναπόφευκτα. Αξίζει απλώς να σας πω ότι πριν από μερικά χρόνια στις εκθέσεις αυτοκινήτων ήμαστε οι μόνοι που παρουσιάζαμε ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Στη συνέχεια ακολούθησαν κάποια άλλα brands, όπως η Tesla και πλέον όλοι προχωρούν και προσφέρουν ηλεκτρικά οχήματα. Σε αυτό το κομμάτι στο οποίο είμαστε πρωτοπόροι, πλέον όλη η βιομηχανία ακολουθεί, οπότε θα ακολουθήσει και η ζήτηση.

–Γενικότερα, όμως, η Κύπρος είναι μια μικρή αγορά. Γιατί θέλετε να επενδύσετε σε μια τόσο μικρού μεγέθους αγορά;

–Από τη στιγμή που είμαστε οι νούμερο ένα στον κόσμο, θεωρούμε ως καθήκον μας να έχουμε παντού παρουσία, ειδικά σε αγορές στις οποίες δραστηριοποιούμαστε για αρκετά χρόνια. Βλέποντάς το από άποψη κέρδους, ίσως ναι, δεν είναι σημαντική αγορά για εμάς, αλλά έχουμε πιστούς πελάτες επί σειρά ετών και είναι ευθύνη μας και είναι πολύ σημαντικό να διατηρήσουμε και να βελτιώσουμε την παρουσία μας στην κυπριακή αγορά.

Νέα μοντέλα στην Renault

–Πέρα από τα γνωστά μοντέλα, τι προσθήκες να αναμένουμε στον στόλο σας;

–Από τη στιγμή που είμαστε ηγέτες στην αγορά της ηλεκτροκίνησης, εργαζόμαστε στο να επεκτείνουμε την γκάμα μας. Αν και επί του παρόντος δεν μπορώ να πω κάτι περισσότερο, πέραν του ότι εργαζόμαστε για να προσθέσουμε νέα μοντέλα καθαρά ηλεκτροκίνητα. Έχουμε ήδη τα μοντέλα Zoe, Twizy και το Kangoo και το Master. Επίσης, το Renault Clio το οποίο θα παρουσιάσουμε τέλος του χρόνου θα είναι υβριδικό.

–Από το 2017 η Lada έγινε μέρος του Renault Group. Θα δούμε σύντομα τέτοια αυτοκίνητα στην κυπριακή αγορά;

–Όχι ακόμα, αυτό δεν είναι μέσα στα πλάνα. Πρόκειται εξάλλου για brand το οποίο αφορά τη ρωσική αγορά στην οποία μάλιστα καταγράφει μεγάλη άνοδο στα μερίδια αγοράς. Από την άλλη μεγάλη επιτυχία καταγράφει και η Dacia, την οποία αγοράσαμε πριν από μερικά χρόνια και ανασχεδιάσαμε τη σειρά και καταγράφει μεγάλη επιτυχία σε αναδυόμενες αγορές, αλλά παράλληλα και σε ώριμες δυτικές αγορές όπως το Ηνωμένο Βασίλειο. Δημιουργούμε αυτοκίνητα σε χαμηλότερες τιμές τα οποία αγκαλιάζονται από τις αναδυόμενες αγορές καθώς καλύπτει μια ανάγκη στην αγορά. Δίνεις στον καταναλωτή αυτό που χρειάζεται και τίποτα περισσότερο και σε προσιτή τιμή. Υπάρχει μεγάλη προοπτική για την Dacia στην Κύπρο και είμαι σίγουρος ότι θα σημειώσει μεγάλη επιτυχία.

Η απομάκρυνση του Carlos Ghosn

–Τους τελευταίους μήνες Nissan, Renault και Mitsubishi συνεχίζουν τη δραστηριότητά τους χωρίς τον Carlos Ghosn. Ποιες ήταν οι επιπτώσεις;

–Ήταν σίγουρα μεγάλη έκπληξη για τις εταιρείες, αλλά υπήρξε άμεσα αντίδραση και κινητοποίηση για διαχείριση της κατάστασης. Πλέον ο Carlos Ghosn δεν αποτελεί μέρος της εταιρείας και νέος πρόεδρος είναι ο Jean Dominique Senard. Θεωρώ ότι, αν και το σοκ ήταν μεγάλο για όλους, έγινε πολύ καλή διαχείριση της κρίσης και κατά την εκτίμησή μου δεν δημιουργήθηκε μεγάλο ζήτημα και δεν υπήρξαν επιπτώσεις.

–Πώς η απομάκρυνση Ghosn αλλάζει τα πλάνα της εταιρείας;

–Τα πλάνα της εταιρείας δεν διαφοροποιούνται μετά τις εξελίξεις. Το μοναδικό πράγμα το οποίο ενδεχομένως να αναθεωρηθεί θα είναι η διαχείριση της εταιρείας, αλλά σίγουρα η στρατηγική θα παραμείνει ως έχει. Γνωρίζουμε τα πλεονεκτήματα τα οποία έχουμε ως συμμαχία αυτοκινητοβιομηχανιών, καθώς και αυτά που θα έχουμε στο μέλλον. Πρέπει να είμαστε σε θέση να επενδύσουμε στις νέες τεχνολογίες και την επόμενη μέρα και τις αλλαγές στην αυτοκίνηση. Η επόμενη πρόκληση είναι να οδηγήσουμε τα προϊόντα μας στην επόμενη γενιά κινητικότητας, και να επενδύσουμε σε παροχή περισσότερων υπηρεσιών, την αυτόνομη οδήγηση καθώς και τις νέες τεχνολογίες και πηγές ενέργειας. Ήδη προετοιμαζόμαστε και επενδύουμε πολλά ώστε να ηγηθούμε στο μέλλον στο κεφάλαιο της κινητικότητας.

Γνώριμο για τις κυπριακές τράπεζες το νέο πλαίσιο Ecofin για τα ΜΕΔ

Το βεβαρυμμένο παρελθόν τους τις σώζει από τις νέες οδηγίες τις οποίες εφαρμόζουν ήδη

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Το νέο πλαίσιο για τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια που όρισε το Economic and Financial Affairs Council Configuration (Ecofin) την Τετάρτη μικρές αλλαγές θα φέρει στις κυπριακές τράπεζες. Τουλάχιστον αυτό αναφέρουν πηγές από τις μεγαλύτερες τράπεζες της χώρας, διότι όπως εξηγούν, το πλαίσιο που ενέκρινε το Ecofin έχει την ίδια πρακτική που ακολουθούσαν οι κυπριακές τράπεζες τα τελευταία χρόνια. Λόγω του «βεβαρυμμένου παρελθόντος» τους προχώρησαν εκ των προτέρων στο πλαίσιο αντιμετώπισης των προβληματικών τους δανείων, το οποίο είναι επί της ουσίας αυτό που ζητάει τώρα το Συμβούλιο από όλες τις χώρες.

Το Πλαίσιο του Ecofin έχει το προφίλ του νέου κεφαλαιακού μαξιλαριού (MREL) που θα προχωρήσουν όλες οι τράπεζες.

Τα Μη Εξυπηρετούμενα δάνεια στην Κύπρο πλέον ανέρχονται στα 11,1 δισ. ευρώ βάσει των δεδομένων της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Στην περίοδο της κρίσης έφτασαν στο υψηλό 27,3 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Μπορεί τα Μη Εξυπηρετούμενα δάνεια στην Κύπρο πλέον να ανέρχονται στα 11,1 δισ. ευρώ βάσει των δεδομένων της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ωστόσο, στην περίοδο της κρίσης έφτασαν στο υψηλό 27,3 δισεκατομμυρίων ευρώ. Γι' αυτά τα δάνεια, λοιπόν, και εν μέσω μνημονίου οι τράπεζες αναγκάστηκαν να μετατρέψουν κεφάλαια σε προβλέψεις. Πλέον βλέπουμε τα τραπεζικά ιδρύματα να έχουν προβλέψεις δανείων που κυμαίνονται κοντά στο 52%. Οι συστάσεις του Ecofin για όλες τις τράπεζες, όπως εξηγούν πηγές που είναι σε θέση να γνωρίζουν, δημιουργήθηκαν για τις τράπεζες της Ιταλίας. Σύμφωνα με το Σχέδιο που ανέγνωσαν, θα ισχύουν διαφορετικές απαιτήσεις κάλυψης ανάλογα με τις ταξινομήσεις των δανειστών που έχουν ΜΕΔ ως «ακάλυπτες» ή «εξασφαλισμένες» και κατά πόσο η ασφάλεια είναι κινητή ή ακίνητη. Ως ελάχιστο ποσοστό κάλυψης το Πλαίσιο ορίζει το εξής:

- Για τα εξασφαλισμένα στεγαστικά δάνεια:
  1ο, έτος κάλυψη 0%
  2ο, έτος κάλυψη 0%
  3ο, έτος κάλυψη 25%
  4ο, έτος κάλυψη 35%
  5ο, έτος κάλυψη 55%
  6ο, έτος κάλυψη 70%
  7ο, έτος κάλυψη 80%
  8ο, έτος κάλυψη 85%
  9ο έτος κάλυψη 100% .
- Για τα ενυπόθηκα δάνεια επί κινητών αξιών:
  1ο, έτος κάλυψη 0%
  2ο, έτος κάλυψη 0%
  3ο, έτος κάλυψη 25 %
  4ο, έτος κάλυψη 35%
  5ο, έτος κάλυψη 55%
  6ο, έτος κάλυψη 80%
  7ο, έτος κάλυψη 100%
- Και τέλος, για τα μη εξασφαλισμένα δάνεια:
  1ο έτος κάλυψη 0%
  2ο, έτος κάλυψη 35%
  3ο, έτος κάλυψη 100%.

Όπως καταδεικνύουν εξάλλου τα δεδομένα των ΜΕΔ στην Κύπρο, το 2014 οι προβλέψεις των τραπεζών έφταναν το 32,8%, το 2015 ανέβηκαν στο 37,5%, το 2016 στο 41,4%, το 2017 σκαρφάλωσαν στο 46,8%, και τον Ιούνιο του 2018 έφταναν το 48,3%. Τον Σεπτέμβριο του 2018 αυξήθηκαν στο 51,9%, και στο τέλος Νοεμβρίου έφτασαν το 51,7%.

«MREL-ish»

Παράλληλα, το Πλαίσιο του Ecofin έχει το προφίλ του νέου κεφαλαιακού μαξιλαριού (MREL) που θα προστατεύει τους καταθέτες και θα αναγκάζει τις τράπεζες να δημιουργήσουν παραπάνω κεφάλαια από αυτά που έχουν για να καλύψουν πλήρως τα ΜΕΔ που έχουν στους ισολογισμούς τους. Εντούτοις, δεν είναι η πλήρης αλήθεια. Το MREL εισάγει ένα νέο χρεόγραφο (ομόλογο) το οποίο θα χρησιμοποιείται μόνο σε περίπτωση εξυγίανσης μιας τράπεζας και θα μετατρέπεται σε κεφάλαιο όταν χρειαστεί, αλλά αυτά τα χρεόγραφα δεν μετρούν στο κεφάλαιο μιας τράπεζας. Το πλαίσιο που αναμένει το Ecofin να εφαρμόσουν οι τράπεζες θα μετρά στο κεφάλαιο της κάθε τράπεζας, όπως εξάλλου μετράνε οι προβλέψεις των τραπεζών.

Από τα 20,5 στα 11,1

Τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια της Κύπρου στα τέλη του 2015 ανέρχονταν στα 27,3 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ το 2018 έφτασαν τα 11,1 δισ. ευρώ. Ενώ υπήρχε «μομέντουμ» μείωσης από τα τέλη του 2014 μέχρι και τα τέλη του 2017, σταμάτησε η σταδιακή μείωση των ΜΕΔ. Ο λόγος ήταν ότι ολοκληρώθηκαν σχεδόν όλες οι μεγάλες αναδιαρθρώσεις, από δανειολήπτες που είχαν μεγάλο δανεισμό (developers). Το 2018, όμως, χαρακτηρίστηκε από την πώληση περιουσιακών στοιχείων της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας προς την Ελληνική Τράπεζα και τη μετατροπή της πρώτης σε εταιρεία εξαγοράς πιστώσεων. Στην πρώην Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα έμειναν χορηγήσεις ονομαστικής αξίας 7,37 δισ. ευρώ, από τα οποία όμως τα 6,8 δισ. είναι ΜΕΔ και τα 515 εκατ. είναι εξυπηρετούμενα. Πλέον εκτός τραπεζικού τομέα βρίσκονται και 2,7 δισ. ευρώ δανείων της Τράπεζας Κύπρου που πώλησε στην Apollo Asset Management. Τέλος, η Alpha Bank Κύπρου μετέφερε σε όχημα ειδικού σκοπού (άρα και εκτός τραπεζικού συστήματος) Μη Εξυπηρετούμενα ύψους 400 εκατ. ευρώ.

Πρώτο σοβαρό «crash test» για την ψηφιοποίηση

Η τεχνολογική στροφή των κυπριακών τραπεζών είναι ένα ζήτημα το οποίο τις απασχολεί τον τελευταίο διάστημα. Αναφέρουν σε κάθε δελτίο τους πως στόχος τους είναι η τεχνολογική αναβάθμιση των υπηρεσιών τους και έχουν ως παραδείγματα τράπεζες που δραστηριοποιούνται σε μεγαλύτερα και τεχνολογικά προηγμένα κράτη. Η Τράπεζα Κύπρου προ 40ημέρου εγκαινίασε εφαρμογή που φέρουν κινητά τεχνολογίας Android και μέσω της διεπαφής NFC μπορούν οι πελάτες να προχωρούν σε συναλλαγές δίχως την πιστωτική τους κάρτα. Είναι μια πρακτική που ακολουθείται σε πάρα πολλά κράτη του εξωτερικού. Να πληρώνουν οι πελάτες μόνο με το κινητό τους τηλέφωνο και μάλιστα υπάρχουν αρκετά καταστήματα τα οποία πλέον δεν δέχονται πληρωμές με μετρητά.

Σύμφωνα με στοιχεία που έχει στην κατοχή της η «Κ» από την Τράπεζα Κύπρου για την πορεία της εφαρμογής από 1/3/2019 μέχρι τις 9/4/19, δείχνουν τα εξής: 8.708 πελάτες κατέβασαν και το έχουν αυτή τη στιγμή εγκατεστημένο στα κινητά τους. Οι 7.344 (85%) προχώρησαν και έκαναν εγγραφή της κάρτας/καρτών τους. Το 74% είναι άντρες και το 26% γυναίκες. Το 51% των πελατών είναι στις ηλικίες 26 – 40 (76% των πελατών στις ηλικίες 26 – 50). Συνολικά μέχρι και 9/4 έγιναν 26.541 συναλλαγές με «digital» κάρτες, με συνολικό ποσό 718 χιλιάδες ευρώ. Το μέσο ποσό συναλλαγής είναι 27 ευρώ. Το 66% των συναλλαγών είναι κάτω από 20 ευρώ που πραγματοποιείται χωρίς PIN, ενώ αντίστοιχα το 34% των συναλλαγών είναι πάνω από 20 ευρώ.

Τα παραπάνω στατιστικά καταδεικνύουν πως οι Κύπριοι είναι δεκτικοί στην τεχνολογία. Πολύ πιθανό όμως οι πελάτες που χρησιμοποιούν την εφαρμογή να είχαν και άλλες εφαρμογές πληρωμών, όπως τη Revolut, ή και άλλες. Όταν όμως ένα κυπριακό προϊόν μπαίνει δυναμικά σε αυτό το πεδίο συναλλαγών, ενδεχομένως να πείσει και το κοινό που απέχει από την τεχνολογία να προσαρμοστεί και να την ακολουθήσει.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ

ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η ΚΕΟ plc, δέχεται αιτήσεις για άμεση πλήρωση των πιο κάτω θέσεων στο κεντρικό εργοστάσιο στη Λεμεσό:

ΚΕΟ

Λειτουργός λογιστηρίου (FIN2019-01) - (2 θέσεις)
- Απόφοιτος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε κλάδο Accounting/Business/Management ή συναφή κλάδο.
- Τουλάχιστον 3 χρόνια εμπειρία σε θέματα λογιστικής και πιστωτικού ελέγχου.
- Γνώση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Word, Excel).
- Γνώση Ελληνικής και Αγγλικής γλώσσας.
- Γνώση SAP θα θεωρηθεί επιπρόσθετο προσόν.

Γραφέας Λογιστηρίου (FIN 2019-02) - (3 θέσεις)
- Απόφοιτος Σχολής Μέσης Εκπαίδευσης.
- Πιστοποιητικό Λογιστικής LCCI Intermediate ή Higher.
- Τουλάχιστον 2 χρόνια εμπειρία σε θέματα λογιστικής.
- Γνώση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Word, Excel).
- Γνώση Ελληνικής και Αγγλικής γλώσσας.
- Γνώση SAP θα θεωρηθεί επιπρόσθετο προσόν.

Προγραμματιστής (FIN2019-03) - (1 θέση)
- Απόφοιτος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε τομέα Πληροφορικής ή συναφή κλάδο.
- Τουλάχιστον 3 χρόνια εμπειρία.
- Γνώση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Word, Excel).
- Γνώση Ελληνικής και Αγγλικής γλώσσας.
- Γνώση SAP θα θεωρηθεί επιπρόσθετο προσόν.

Διπλωματούχο Ηλεκτρολόγο Μηχανικό (ELEC2019-01) - (1 θέση)
- Απόφοιτος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Πανεπιστημιακού επιπέδου στον κλάδο Ηλεκτρολογίας κατά προτίμηση αυτοματισμών ,
- Γνώση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Windows, MS Office).
- Γνώση Ελληνικής και Αγγλικής γλώσσας.
- Γνώση της Γερμανικής γλώσσας θα θεωρηθεί επιπρόσθετο προσόν.
- Προηγούμενη εμπειρία σε γραμμές παραγωγής εμφιαλωτηρίων θα θεωρηθεί επιπρόσθετο προσόν.

Οινολόγος / Ζυθοποιός (PRO2019-01) - (2 θέσεις)
- Απόφοιτος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σχετικό κλάδο.
- Γνώση Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Word, Excel).
- Γνώση Ελληνικής και Αγγλικής γλώσσας.

Τεχνικός Ηλεκτρολόγος ή Μηχανολόγος (PRO2019-02) – (4 θέσεις)
- Απόφοιτοι Τεχνικής Σχολής.

Οινοποιός (PRO2019-03) –Λεμεσός και Μαλλιά - (1 θέση)
- Ανάλογη εμπειρία σε διαδικασίες παραγωγής θα θεωρηθεί επιπρόσθετο προσόν.

Χειριστής παραγωγής (PRO2019-04) - (4 θέσεις)
- Ανάλογη εμπειρία σε διαδικασίες παραγωγής θα θεωρηθεί επιπρόσθετο προσόν.
- Απόφοιτοι Τεχνικής Σχολής.

Εργάτης Γενικών Καθηκόντων (PRO2019-05) - (2 θέσεις)

ΑΙΤΗΣΕΙΣ

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστείλουν τις αιτήσεις και τα βιογραφικά τους σημειώματα στην εταιρεία (να αναγράφεται απαραιτήτως στο θέμα η θέση και ο σχετικός κωδικός της θέσης) μέχρι 21 Απριλίου 2019, μέσω διαδικτύου: **hrkeo@keogroup.com** ή ταχυδρομικώς στη διεύθυνση:
ΚΕΟ plc , Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού,
Λεωφ. Φραγκλίνου Ρούσβελτ 1, 3012 Λεμεσός , Τ.Θ. 50209, 3602 Λεμεσός

Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλώ επικοινωνήστε με το τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού στο τηλέφωνο 25 020000.
Όλες οι αιτήσεις θα τύχουν απόλυτης εχεμύθειας.

Τρέξε και 'συ με υπέρ υψηλές ταχύτητες στην ψηφιακή εποχή.
Ανταποκρινόμενο στις προκλήσεις της εποχής, το Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών ανακοινώνει την έναρξη Σχεδίου Χορηγιών, με Δικαιούχους όλους τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας, με σκοπό την

επιχορήγηση ευρυζωνικών συνδέσεων υπέρ υψηλών ταχυτήτων (≥100Mbps).

Το Σχέδιο θα παραμείνει σε ισχύ μέχρι εξαντλήσεως του διαθέσιμου κονδυλίου. Η επιχορήγηση ισχύει μόνο σε περιοχές που καλύπτονται με δίκτυα υπέρ υψηλών ταχυτήτων.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε την ιστοσελίδα www.digitalcyprus.gov.cy

THE
ΣΥΝΔΕΣΟΥ ΨΗΦΙΑΚΑ!
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Τελευταία στην Ε.Ε. η Ελλάδα σε επενδύσεις

Υποχώρησαν στα επίπεδα του 1996 το 2018 – Ανακάμπτουν δυναμικά Κύπρος και Πορτογαλία

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου –ο οικονομικός δείκτης που αποτυπώνει τη συνολική πορεία των επενδύσεων– υποχώρησε το 2018 στο επίπεδο που ήταν το... 1996 τόσο σε τρέχουσες όσο και σε σταθερές τιμές.

Το 2018, η Ελληνική Στατιστική Αρχή κατέγραψε μεγάλη μείωση η οποία είχε ως αποτέλεσμα η αναλογία των επενδύσεων ως προς το ΑΕΠ να επιδεινωθεί ακόμη περισσότερο.

Ο συγκεκριμένος δείκτης –αναλογία επενδύσεων ως προς το ΑΕΠ– κατατάσσει την Ελλάδα στην τελευταία θέση της Ευρώπης και μάλιστα με τεράστια διαφορά σε σχέση με τον μέσον όρο της Ε.Ε.

Η αναλογία στην Ελλάδα περιορίστηκε μόλις στο 11,1%, τη στιγμή που ο μέσος όρος τόσο της Ευρωπαϊκής Ενωσης όσο και της Ευρωζώνης διαμορφώνεται στο 20,8%.

Πώς φτάσαμε στο σημείο να γυρίσουμε σχεδόν ένα τέταρτο του αιώνα πίσω στον χρόνο; Τα αναλυτικά στοιχεία, δείχνουν ότι το επενδυτικό ενδιαφέρον παραμένει υποτονικό.

Οι επενδύσεις στον τομέα της κατοικίας παραμένουν ελάχιστες. Το 2018 έκλεισε με τις επενδύσεις στον χώρο της κατοικίας μόλις στο 1,228 δισ. ευρώ. Υπήρξε αύξηση συγκριτικά με το 2017 (οπότε και καταγράφηκε το χαμηλό τουλάχιστον 30 ετών ύψους 1,065 δισ. ευρώ), ωστόσο, η απόσταση από τα «καλά χρόνια» της οικοδομής παραμένει χαώδης: το 2007 καταγράφηκε ρεκόρ επενδύσεων στον χώρο της κατοικίας με το ποσό να διαμορφώνεται στα 25 δισ. ευρώ. Ποσό επενδύσεων όπως αυτό που αποτυπώθηκε ειδικά την περίοδο 2016-2018 πρέπει να αναζητηθεί στις δεκαετίες του 1970 και του 1980.

Εξαιρετικά αρνητική παραμένει η εικόνα και για τον εξοπλισμό μεταφορών. Το 2018 καταγράφηκε κατακόρυφη μείωση της τάξεως των 2 δισ. ευρώ, με αποτέλεσμα οι επενδύσεις να περιοριστούν στα 2,6 δισ. ευρώ από 4,6 δισ. ευρώ το 2017. Είναι το ίδιο επίπεδο επενδύσεων που είχε καταγραφεί και το 1997 δηλαδή πριν από 21 χρόνια. Αντίστοιχη είναι η εικόνα και στον τομέα των κατασκευών (πλην

Η αναλογία των επενδύσεων ως προς το ΑΕΠ επιδεινώθηκε ακόμη περισσότερο το περασμένο έτος.

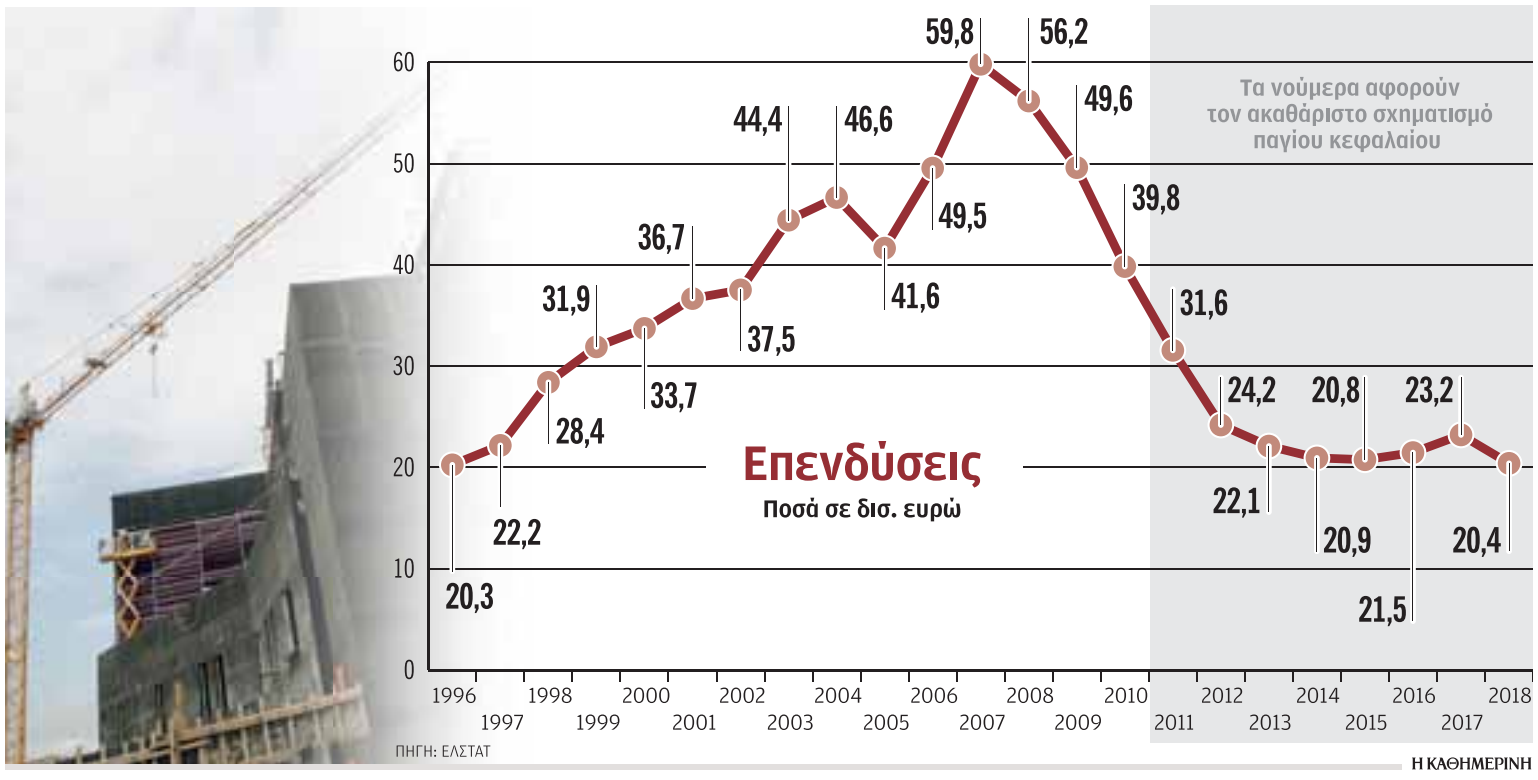

της κατοικίας). Επί των ημερών της σημερινής κυβέρνησης έχουν καταγραφεί δύο από τις χειρότερες επιδόσεις της τελευταίας 20ετίας. Το 2018, οι επενδύσεις των «λοιπών κατασκευών» υποχώρησαν στα 6,592 δισ. ευρώ (από 8,551 δισ. ευρώ το 2017). Αυτή είναι η δεύτερη χειρότερη επίδοση της τελευταίας 20ετίας, καθώς είχε προηγηθεί αυτή του 2015 με τις επενδύσεις να προσγειώνονται στα 6,424 δισ. ευρώ.

Ο τομέας στον οποίο καταγράφηκε αύξηση επενδύσεων το 2018 (συγκριτικά με το 2017) ήταν αυτός των μεταλλικών προϊόντων και των μηχανημάτων. Οι επενδύσεις έφτασαν στα 6,826 δισ. ευρώ από 5,864 δισ. ευρώ το 2017. Μπορεί να υπάρχει απόσταση σε σχέση με τις επενδύσεις που πραγματοποιούνταν το 2008 και το 2009 (σ.σ. τότε καταγράφονταν επιδόσεις της τάξεως των 12,326 δισ. ευρώ), αλλά τουλάχιστον το ποσό είναι υψηλότερο συγκριτικά με αυτό των 4,4 δισ. ευρώ που είχε καταγραφεί το 2013.

Ο συνολικός «ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου» διαμορφώθηκε στα 20,4 δισ. ευρώ έναντι 23,216 δισ. ευρώ το 2017. Δηλαδή, μέσα σε μόλις έναν χρόνο καταγράφηκε μείωση της τάξεως του 12%. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα η αναλογία ως προς το ΑΕΠ να περιοριστεί στο 11,1% από 12,9% το 2017. Προφανώς και αυτή η επίδοση είναι η χειρότερη των τελευταίων πολλών δεκαετιών. Για να γίνει αντιληπτό το μέγεθος της πτώσης, το 2007, οι επενδύσεις αντιστοιχούσαν στο 26% του ΑΕΠ.

Ποια είναι η εικόνα στην υπόλοιπη Ευρώπη;

• Ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου για όλες τις χώρες της Ε.Ε. αντιστοιχούσε στο 20,8% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ. Εχει καταγραφεί πτώση συγκριτικά με το 2007, ωστόσο είναι πολύ μικρότερη: το 2007, οι επενδύσεις στην Ε.Ε. έφταναν στο 23,1% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ, ενώ για τις χώρες της Ευρωζώνης το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφωνόταν στο 23,6%.

• Στην Πορτογαλία, χώρα η οποία επίσης βίωσε το μνημόνιο, οι επενδύσεις έχουν επανέλθει σε ανοδική τροχιά, με αποτέλεσμα να έχει ήδη καλυφθεί σημαντικό μέρος της «ζημίας» που έγινε κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης στη συγκεκριμένη χώρα. Οι επενδύσεις αντιστοιχούν σήμερα στο 16,6% του ΑΕΠ, όταν το 2007 η αναλογία έφτανε στο 22,5%.

• Αντίστοιχη είναι η εικόνα και στην Κύπρο. Το 2007, το ένα τέταρτο του ΑΕΠ προερχόταν από τις επενδύσεις. Ακολούθησε η «βουτιά» λόγω της οικονομικής κρίσης, αλλά πλέον η χώρα έχει επαναφέρει την αναλογία κοντά στο 21%.

• Οσο για την Ιταλία – η οικονομία της οποίας έχει επίσης βρεθεί στο μάτι του κυκλώνα, είχε αναλογία επενδύσεων προς το ΑΕΠ της τάξεως του 28,7% το 2007, έχασε έδαφος και το 2017, παρά την πτώση, εξακολουθούσε να διατηρεί ποσοστό της τάξεως του 23,5%.

Αύξησαν 47,5% τον τζίρο τους το 2018 τα ηλεκτρονικά σούπερ μάρκετ

Εως το 2025 θα έχουν κλείσει περί τα 200 φυσικά καταστήματα αλυσίδων

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Αύξηση 47,5% σημείωσε μέσα σε ένα χρόνο ο τζίρος των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ το 2018, καθώς διαμορφώθηκε σε 28,5 εκατ. ευρώ –χωρίς ΦΠΑ– έναντι 19,5 εκατ. ευρώ το 2017 και 14,8 εκατ. ευρώ το 2016. Αν και σε σύγκριση με τον συνολικό τζίρο του οργανωμένου λιανεμπορίου τροφίμων το μερίδιο των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ είναι πολύ μικρό, κάτω από 1%, οι ταχείς ρυθμοί ανάπτυξης που γνωρίζει τα τελευταία χρόνια η εν λόγω δραστηριότητα, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι υπάρχουν ακόμη πολλές δυνητικές

Οι πωλήσεις των e-σούπερ μάρκετ θα μπορούσαν να ενισχυθούν περαιτέρω εάν ο κλάδος αξιοποιήσει τις παραγγελίες φαγητού, τα φαρμακεία και τα εξειδικευμένα καταστήματα.

«δεξαμενές» άντλησης τζίρου, δημιουργούν προσδοκίες για περαιτέρω ενίσχυσή της τα επόμενα χρόνια. Η διείσδυση των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι αλυσίδες θα αναγκαστούν να τερματίσουν τη λειτουργία ζημιογόνων φυσικών σημείων πώλησης, οδηγεί στην εκτίμηση ότι έως το 2025 θα έχουν κλείσει στην Ελλάδα περί τα 200 καταστήματα αλυσίδων οργανωμένου λιανεμπορίου τροφίμων. Η εν λόγω εκτίμηση έγινε χθες από τον Κ. Μαχαίρα, πρόεδρο του Ινστιτούτου Ερευνας Λιανεμπορίου Καταναλωτικών Αγαθών (ΙΕΛΚΑ), από το βήμα του συνεδρίου Food Retail CEO Forum, το οποίο διοργάνωσε η Boussias Communications. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσίασε χθες ο διευθύνων σύμβουλος της Convert Group Παναγιώτης Γκεζερλής, στο ίδιο συνέδριο, η αξία της μέσης απόδειξης στα ελληνικά ηλεκτρονικά σούπερ μάρκετ είναι 88,6 ευρώ (με ΦΠΑ).

Δεδομένου ότι σε παγκόσμιο επίπεδο ήδη οι προμηθευτές παράγουν σε μεγαλύτερες συσκευασίες τα προϊόντα τους αποκλειστικά για χρήση στο ηλεκτρονικό εμπόριο, αναμένεται να αυξηθεί ακόμη περισσότερο η αξία της μέσης απόδειξης.

Σύμφωνα με τον ίδιο, ο τζίρος των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ θα μπορούσε να ενισχυθεί περαιτέρω εάν ο κλάδος αξιοποιήσει τη μεγάλη ευκαιρία που υπάρχει σε ακόμη τρεις κατηγορίες του ηλεκτρονικού εμπορίου. Πρόκειται για την κατηγορία της ηλεκτρονικής παραγγελίας φαγητού, ο τζίρος της οποίας το 2018 έφτασε στην Ελλάδα τα 300 εκατ. ευρώ., τα ηλεκτρονικά φαρμακεία με τζίρο 120 εκατ. ευρώ και τα εξειδικευμένα καταστήματα (π.χ. κάβες) που το 2018 πραγματοποίησαν πωλήσεις ύψους 60 εκατ. ευρώ. «Μέσω της πλατφόρμας e-food γίνονται 100.000 παραγγελίες φαγητού ημερησίως, με το μέσο ύψος παραγγελίας να ανέρχεται στα 10 ευρώ», τόνισε ο κ. Γκεζερλής, ενώ αναφερόμενος στα ηλεκτρονικά φαρμακεία είπε χαρακτηριστικά: «Οι Ελληνες φαρμακοποιοί φοβούνταν ότι θα βάλουν τα σούπερ μάρκετ φάρμακα και τελικά είναι αυτοί που μέσω των ηλεκτρονικών φαρμακείων πωλούν προϊόντα σούπερ μάρκετ».

Το 65% των προϊόντων που αγόρασαν οι καταναλωτές στην Ελλάδα μέσω των ηλεκτρονικών σούπερ μάρκετ ήταν τρόφιμα και το 35% μη τρόφιμα, με κυρίαρχες υποκατηγορίες τα προϊόντα καθαρισμού σπιτιού (17%), καφές και εν γένει είδη πρωινού (12%), είδη υγιεινής βρεφών, όπως πάνες και μωρομάντιλα (11%), και ποτά, αλκοολούχα και μη (11%).

Η μεγάλη πρόκληση που έχει να αντιμετωπίσει το ηλεκτρονικό σούπερ μάρκετ στην Ελλάδα είναι η ταχύτητα παράδοσης των παραγγελιών. Οι λύσεις στο εξωτερικό έχουν βρεθεί και κάποιες θα μπορούσαν να υιοθετηθούν ίσως και εδώ. Το ηλεκτρονικό σούπερ μάρκετ Getir στην Τουρκία παραδίδει εντός 10 λεπτών από τη λήψη της παραγγελίας στην Κωνσταντινούπολη 1.500 κωδικούς προϊόντων, χρησιμοποιώντας διανομείς με μηχανάκια. Η βρετανική Waitrose ήδη από το 2013 έχει εγκαταστήσει θυρίδες από τις οποίες ο καταναλωτής παραλαμβάνει τα προϊόντα που έχει παραγγείλει μέσω Διαδικτύου. Κάτι που θα μπορούσαν να κάνουν τα ηλεκτρονικά σούπερ μάρκετ στην Ελλάδα θα ήταν, για παράδειγμα, όπως ανέφερε χθες ο κ. Γκεζερλής, να εγκαταστήσουν ανάλογες θυρίδες σε μεγάλες επιχειρήσεις, έτσι ώστε οι εργαζόμενοι, όταν φεύγουν από τη δουλειά τους, να παίρνουν κατ' ευθείαν και τα ψώνια που είχαν παραγγείλει νωρίτερα.

Ελληνες εμπλέκονται σε επενδυτική πυραμίδα στην Ινδία

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Σε νέα υπόθεση κατηγοριών για απάτη, αυτή τη φορά στην Ινδία, εμπλέκεται το όνομα Ελληνα επιχειρηματία, και γνωστού εν ενεργεία τηλεοπτικού παρουσιαστή, που τα τελευταία χρόνια έχει κατηγορηθεί για δόλια πτώχευση πρακτορείου πώλησης αεροπορικών εισιτηρίων και για συμμετοχή σε εταιρεία που τιμωρήθηκε με πρόστιμα για «παραβίαση των διατάξεων περί προστασίας καταναλωτή και ειδικότερα αυτών που διέπουν τις συναλλαγές από απόσταση και τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και σχετικά με τη διάθεση καταναλωτικών προϊόντων στην αγορά». Σύμφωνα με πρωτοσέλιδο δημοσίευμα της εφημερίδας The Times of India, ο Ελληνας παρουσιαστής και συνεργάτης του κατηγορούνται για στήσιμο επενδυτικής πυραμίδας: η πυραμίδα επενδυτών αποτελεί ένα παράνομο επενδυτικό σχήμα που περιλαμβάνει την πληρωμή απόδοσης σε επενδυτές από τα χρήματα που πληρώνονται από μεταγενέστερους επενδυτές, αντί από τα καθαρά κέρδη που συγκεντρώνονται από πραγματικές πωλήσεις.

Οχημα μια ινδική εταιρεία

Με όχημα μια ινδική εταιρεία επ' ονόματι Drego Consultants, που εδρεύει στην πρωτεύουσα της επαρχίας Μαχαράστρα Μουμπάι, ο Ελληνας επικεφαλής της και Ελληνίδα συνεργάτις του υπόσχονταν σε επενδυτές υψηλές αποδόσεις εάν οι ίδιοι έφερναν και ενέγραφαν στο σχήμα καινούργιους επενδυτές. Οταν όμως οι δύο επικεφαλής της Drego ζήτησαν από έναν από τους διευθυντές της εταιρείας, τον Ντεβέντρα Σινχ Κουσγουχα, να μεταφέρει σε λογαριασμούς τους, εκτός Ινδίας, κεφάλαια της τάξης των 50.000 ευρώ, που είχαν συγκεντρωθεί από την προαναφερθείσα δραστηριότητα της Drego Consultants, αυτός προχώρησε στην υποβολή καταγγελίας στις ινδικές αρχές. Σύμφωνα με τους Times of India, το «κόλπο» ξεκίνησε στις αρχές του 2018 και περιελάμβανε ακόμη και σεμινάρια για την προσέλκυση επενδυτών, αλλά και προωθητικά βίντεο στο Διαδίκτυο. Ως εμπορικό όνομα των υποτιθεμένων επενδυτικών δραστηριοτήτων οι κατηγορούμενοι χρησιμοποιούσαν το Global Inter Gold. Μάλιστα, η εγγραφή επενδυτών στο σχήμα περιελάμβανε και την παροχή στοιχείων των προσωπικών λογαριασμών των επενδυτών και έτσι διατυπώνονται φόβοι για ενδεχόμενη πα-

Ο Ελληνας παρουσιαστής και η συνεργάτις του αναζητούνται από τις ινδικές αρχές για εξέταση.

ράνομη ή και κακόβουλη χρήση προσωπικών στοιχείων. Ο Ελληνας παρουσιαστής, το όνομα του οποίου συνδέεται με την υπόθεση, και η συνεργάτις του αναζητούνται από τις ινδικές αρχές για εξέταση, όμως σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις από την Αθήνα βρίσκονται στην Ελλάδα. Δεν έχει γίνει ακόμη γνωστό κατά πόσον υπάρχει ήδη αίτημα δικαστικής συνδρομής ή ένταλμα από τις ινδικές αρχές. Με βάση τα δεδομένα από το ινδικό εμπορικό μητρώο, ο Ελληνας επικεφαλής της Drego Consultants (υπογράφει ως Director σε κατατεθειμένο έγγραφο διορισμού διευθυντή από το διοικητικό συμβούλιο της Drego, που συνεδρίασε στην Αθήνα σε διεύθυνση με Τ.Κ. 106 72) είναι αυτός που έχει εμπλακεί στην υπόθεση της AirFastTickets, της εταιρείας διαδικτυακών κρατήσεων αεροπορικών εισιτηρίων, που κατέρρευσε αφήνοντας μεγάλα χρέη στην αγορά το 2015, και σε εκείνη της Dealber, η οποία τιμωρήθηκε το 2017 με πρόστιμα επειδή φέρεται να μην είχε παραδώσει εγκαίρως ή εξ ολοκλήρου σε πελάτες προϊόντα που είχαν παραγγείλει και πληρώσει στην ιστοσελίδα, που λειτουργεί, ως επί το πλείστον συσκευές κινητής τηλεφωνίας.

Πωλήσεις 5.000 ακινήτων ο στόχος των τραπεζών έως το 2021

Μόνο το 2018 αγόρασαν 4.050 μέσω πλειστηριασμών

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Εως και 5.000 ακίνητα εκτιμάται ότι θα πρέπει να «ξεφορτωθούν» οι τράπεζες τα προσεχή χρόνια, προκειμένου να καθαρίσουν τους ισολογισμούς τους από τα ακίνητα που συγκεντρώνουν μέσω πλειστηριασμών ή κατασχέσεων. Η απαλλαγή των τραπεζών από τον τεράστιο όγκο ακινήτων που έχουν στην κατοχή τους αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των πλάνων για τη μείωση των κόκκινων δανείων που έχουν υποβάλει στον SSM για την προσεχή τριετία.

Σύμφωνα με πληροφορίες, οι τράπεζες έχουν υποβάλει στις εποπτικές αρχές πλάνο σταδιακής απαλλαγής από τα ακίνητα αυτά, το οποίο προβλέπει ότι εντός της επόμενης τριετίας, δηλαδή έως το 2021, θα πρέπει να πουλήσουν περί τις 5.000 ακίνητα.

Οπως εξηγούν αρμόδια στελέχη, η διακράτηση αυτών των ακινήτων δεν είναι μόνο ασυμβίβαστη με το έργο των τραπεζών, που είναι η χρηματοδότηση των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων.

Συνεπάγεται και υψηλότατο κόστος για τη νομιμοποίησή τους, στον βαθμό που στην πλειονότητά τους τα ακίνητα που αποκτώνται μέσω πλειστηριασμού δεν είναι «καθαρά», ενώ γενικώς η διακράτηση και η συντήρησή τους συνιστούν σημαντικό φορολογικό βάρος και δαπάνη.

Η διάθεσή τους θα γίνει μέσω πακέτων ακινήτων που οι τράπεζες ετοιμάζονται να βγάλουν προς πώληση, αλλά και μεμονωμένα, μέσω ειδικών ιστοσελίδων που η μία μετά την άλλη οι τράπεζες ετοιμάζουν προκειμένου να διαθέτουν αποτελεσματικότερα τα ακίνητα που βγαίνουν σε πλειστηριασμό μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας eauction.

Στόχος, να περιοριστεί το φαινόμενο του να αγοράζουν οι ίδιες οι τράπεζες τα ακίνητα που βγάζουν στον πλειστηριασμό.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσίασε ο υποδιοικητής της ΤτΕ Θεόδωρος Μητράκος στο 14ο Red Business Forum το 2018, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας eauction πραγματοποιήθηκαν 14.900 πλειστηριασμοί συνολικής αξίας 4 δισ. ευρώ. Από αυτούς γόνιμοι ήταν περίπου το ένα τρίτο, και συγκεκριμένα 4.770 πλειστηριασμοί ακινήτων, εκ των οποίων οι μισοί αφορούσαν κατοικίες και οι άλλοι μισοί επαγγελματικά ακίνητα. Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, η αξία των ακινήτων που άλλαξαν χέρια μέσω πλειστηριασμών το 2018 ήταν περίπου 1 δισ. ευρώ και οι τράπεζες πλειοδότησαν για το 85% αυτών των πλειστηριασμών, αποκτώντας 4.050 ακίνητα. Εκτός των ακινήτων που απέκτησαν μέσω πλειστηριασμών, στους ισολογισμούς των τραπεζών έχουν περιέλθει και ακίνητα από κατασχέσεις.

Η καθαρή λογιστική αξία αυτών των ακινήτων ανήλθε στο τέλος του 2018 σε περίπου 1 δισ. ευρώ για τα επαγγελματικά ακίνητα και 570 εκατ. ευρώ για τις κατοικίες. Τέλος, οι τράπεζες διακρατούν στον ισολογισμό τους και επενδυτικά ακίνητα αξίας περίπου 3 δισ. ευρώ, ανεβάζοντας τη συνολική αξία των ακινήτων που έχουν στην κατοχή τους στα περίπου 4,5 έως και 5 δισ. ευρώ.

Για το 2019 οι εκτιμήσεις κάνουν λόγο για ανάλογο αριθμό πλειστηριασμών, δηλαδή περί τις 15.000. Ανασχετικό παράγοντα που ενδέχεται να μειώσει τον αριθμό των πλειστηριασμών που θα γίνουν φέτος αποτελεί η πρακτική αμφισβήτησης από την πλευρά του οφειλέτη της πρώτης τιμής εκκίνησης του πλειστηριασμού, δηλαδή της τιμής με βάση την οποία ξεκινάει η πλειοδοσία. Σύμφωνα με τις τράπεζες, αρκετοί οφειλέτες καταφεύγουν σε αυτή την πρακτική υποστηρίζοντας ότι η τιμή που προτείνει η τράπεζα είναι χαμηλή και δεν αντιπροσωπεύει την πραγματική αξία του ακινήτου, στην προσπάθειά τους να αναβάλουν τον πλειστηριασμό.

Το 2018, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας eauction, πραγματοποιήθηκαν 14.900 πλειστηριασμοί συνολικής αξίας 4 δισ.

Τη χορήγηση στεγαστικών δανείων στην Ελλάδα επανεκκινεί η HSBC

Επάνοδο στην αγορά της στεγαστικής πίστης πραγματοποιεί η HSBC στην Ελλάδα, προωθώντας νέα στεγαστικά δάνεια με ευνοϊκούς όρους. Η απόφαση επανόδου της HSBC στον τομέα της στεγαστικής πίστης, από τον οποίο αποχώρησε το 2011, σύμφωνα με τον επικεφαλής του τομέα Λιανικής Τραπεζικής και Διαχείρισης Περιουσίας Στέλιο Πιρπινιά, είναι αποτέλεσμα της ανάκαμψης της οικονομίας, που, κατά τις εκτιμήσεις της τράπεζας, θα αναπτυχθεί με ρυθμούς άνω του 2% τα προσεχή έτη.

Στο πλαίσιο της απόφασης για πιο δυναμική παρουσία στη λιανική τραπεζική, εκτός από τη χορήγηση των στεγαστικών δανείων, η HSBC ανανεώνει την υπηρεσία «U Start!», που αποτελεί ολοκληρωμένη σειρά τραπεζικών υπηρεσιών και λύσεων ειδικά διαμορφωμένη για φοιτητές που σπουδάζουν στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ταυτόχρονα, προσφέρει στους πελάτες της το προνομιακότερο επιτόκιο πιστωτικής κάρτας στην αγορά (7,99%) για την πραγματοποίηση νέων αγορών με ισχύ δύο ετών. Τα νέα στεγαστικά δάνεια της HSBC παρέχουν χρηματοδότηση για την αγορά πρώτης και δεύτερης κατοικίας, για ανακαίνιση και για μεταφορά δανείων από άλλες τράπεζες. Τα επιτόκια για τα νέα στεγαστικά δάνεια από την HSBC ξεκινούν από 2,75%. Τα στεγαστικά δάνεια χορηγούνται για αγορά κατοικίας και μεταφορά δανείων από άλλη τράπεζα με όρους:

- Τη χρηματοδότηση έως 70% της αξίας του ακινήτου και διάρκεια δανείου 15 έτη.
- Τη χρηματοδότηση έως 75% της αξίας του ακινήτου και διάρκεια δανείου 10 έτη.

Παράλληλα η τράπεζα παρέχει δάνεια έως 60.000 ευρώ και διάρκεια έως 10 έτη για εργασίες ανακαίνισης με χρηματοδότηση έως 50% της αξίας της ανακαίνισης.

Η υπηρεσία «U Start!», που προωθεί η HSBC, δίνει τη δυνατότητα σε φοιτητές που σπουδάζουν στο Ηνωμένο Βασίλειο να ανοίξουν τον λογαριασμό «U Start»! στην Ελλάδα και να εξυπηρετούνται στα πολυάριθμα καταστήματα της HSBC στο Ηνωμένο Βασίλειο. Το πρόγραμμα παρέχει ολοκληρωμένο πακέτο υπηρεσιών, όπως καταθετικό λογαριασμό, χρεωστική κάρτα, πιστωτική κάρτα, ιατρική ασφάλιση και ταξιδιωτική ασφάλιση. Δίνει, επίσης, δυνατότητα πρόσβασης στην υπηρεσία Phone Home, η οποία επιτρέπει επείγουσα ανάληψη μετρητών και αντικατάσταση της κάρτας του φοιτητή. Επιπλέον ο φοιτητής αποκτά πρόσβαση στην υπηρεσία Express Banking και μπορεί να εξυπηρετηθεί είτε online μέσω της υπηρεσίας Internet Banking από την HSBC είτε μέσω της υπηρεσίας Phone Banking από την HSBC.

Το πακέτο υπηρεσιών «U Start!» παρέχει, τέλος, δωρεάν τη διεθνή φοιτητική ταυτότητα ISIC (International Student Identity Card), η οποία προσφέρει στους φοιτητές πλήθος προνομίων στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Ελλάδα, καθώς και σε 134 χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της τράπεζας, η ελληνική οικονομία θα αναπτυχθεί με ρυθμούς άνω του 2% τα προσεχή έτη.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2014-2020

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ

Καθεστώς 8.1 «Δάσωση και δημιουργία δασωδών εκτάσεων»

Το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 - 2020), σε συνεργασία με τον Κυπριακό Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών και το Τμήμα Δασών, ανακοινώνουν τη δεύτερη προκήρυξη του Καθεστώτος 8.1 «Δάσωση και δημιουργία δασωδών εκτάσεων».

Το Καθεστώς αποσκοπεί στη δημιουργία δασών και δασωδών εκτάσεων σε γεωργικές και μη γεωργικές εκτάσεις οι οποίες βρίσκονται σε υψόμετρο μέχρι 900 μέτρα. Μέσω του Καθεστώτος καλύπτεται το κόστος εγκατάστασης και συντήρησης της δασικής φυτείας καθώς και η ετήσια πριμοδότηση ως αντιστάθμισμα της απώλειας γεωργικού εισοδήματος. Δικαιούχοι είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα ή ενώσεις τους.

Ο συνολικός προϋπολογισμός που θα διατεθεί στο πλαίσιο της δεύτερης προκήρυξης του Καθεστώτος, ανέρχεται στις **€220.000** και οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν τις αιτήσεις τους από τις **15 Απριλίου** μέχρι τις **15 Μαΐου 2019**.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προμηθευτούν το σχετικό Εγχειρίδιο Εφαρμογής - Ενημέρωση Αιτητών και το Έντυπο Αίτησης από τις ιστοσελίδες του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (www.paa.gov.cy), του ΚΟΑΠ (www.capo.gov.cy) και του Τμήματος Δασών (http://www.moa.gov.cy/forest).

Οι αιτήσεις θα υποβάλλονται στους πιο κάτω Δασικούς Σταθμούς:

Δασικός Σταθμός	Διεύθυνση	Τηλέφωνα επικοινωνίας
Αθαλάσσας	Δασική Περιφέρεια Λευκωσίας / Λάρνακας / Αμμοχώστου Λουκή Ακρίτα 26, 1414, Λευκωσία	22 403748 22 542944 24 723432
Λάρνακας (Ριζοελιά)	Δασικός Σταθμός Λάρνακας Φανερωμένης 60, 6025	24 304655
Λεμεσού	Δασικός Σταθμός Λεμεσού Οδός Κοροίβου 3112 Λεμεσός	25 872305 25 952120 22 852727
Πάφου / Γεροσκήπου	Νέα Κυβερνητικά Κτήρια Πάφου Συγκρότημα Ε, 3ος Όροφος	26 804607 26 804608

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Γεωργίας Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Διαχειριστική Αρχή ΠΑΑ 14-20

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές

Επαιξαν 20 δισ. ευρώ το 2018 και έχασαν 2 δισ.

Πιο δυναμική η αγορά του Διαδικτύου

Του **ΒΑΓΓΕΛΗ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Ο ΟΠΑΠ ελέγχει το 70% των ακαθάριστων εσόδων στα τυχερά παίγνια της Ελλάδας και το ποσοστό αυτό αναμένεται να αυξηθεί στο επόμενο διάστημα.

Πάνω από 7,5 δισ. ευρώ έχασαν σε τυχερά παίγνια οι Ελληνες μέσα στην τετραετία 2015-2018. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε κάτι λιγότερο από δύο δισεκατομμύρια ευρώ τον χρόνο και συνίσταται από τα ακαθάριστα έσοδα (Gross Gaming Revenues) των παρόχων υπηρεσιών τυχερών παιγνίων που προκύπτουν μετά την απόδοση των κερδών σε όσους παίκτες κερδίζουν.

Στην πράξη το ποσό αυτό προκύπτει από το σύνολο των πονταρισμάτων στα διάφορα παίγνια, αφαιρουμένων των κερδών που έχουν οι παίκτες. Τα πονταρίσματα είναι συνήθως πολλαπλάσια των ακαθαρίστων εσόδων και εκτιμάται ότι μόνον για το 2018 πλησίασαν τα 20 δισ. ευρώ. Μόνον ο ΟΠΑΠ εκτιμάται ότι δέχθηκε πονταρίσματα της τάξεως 8 δισ. ευρώ, ενώ άλλα 7,1 δισ. ευρώ ήταν πονταρίσματα που έγιναν στη νόμιμη διαδικτυακή αγορά. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζει η «Κ», πέρυσι η (νόμιμη) αγορά αναπτύχθηκε ιδιαίτερα και ξεπέρασε σε ακαθάριστα έσοδα για πρώτη φορά τα 2 δισ. ευρώ μέσα ένα έτος. Προς την κατεύθυνση αυτή συνέβαλαν η ανάπτυξη των διαδικτυακών τυχερών παιγνίων (+39% σε σχέση με το 2017) και ο ΟΠΑΠ (+11%). Αντίθετα υποχώρησε για άλλη μία φορά, έστω και οριακά, η αγορά των καζίνο (-2,5%).

Η θετική πορεία του ΟΠΑΠ αποδίδεται αποκλειστικά στην πορεία του νέου παιγνίου των VLTs. Οι συγκεκριμένες μηχανές πρόσθεσαν πέρυσι πάνω από 200 εκατ. ευρώ στα ακαθάριστα έσοδά του, ξεπερνώντας για πρώτη φορά το 1,5 δισ. ευρώ. Ο ΟΠΑΠ δεν ανακοινώνει τον τζίρο του παιγνίου, ο οποίος εκτιμάται 15-20 φορές μεγαλύτερος από τα ακαθάριστα έσοδά του. Με άλλα λόγια, τα VLTs μπορεί να προξένησαν έναν ιλιγγιώδη τζίρο της τάξεως των 3-4 δισ. ευρώ, καθώς το παιχνίδι περιλαμβάνει μια υψηλή ανακύκλωση κερδών. Μπορεί για παράδειγμα ένας παίκτης να προξενεί στο παίγνιο τζίρο της τάξεως των 1.500 έως 2.000 ευρώ έχοντας ποντάρει μόνον 100 ευρώ.

Αυτό γίνεται ιδιαίτερα ορατό στα τυχερά παίγνια μέσω Διαδικτύου. Εκεί όπου ο ανταγωνισμός είναι έντονος, οι πάροχοι αυξάνουν τις αποδόσεις στους παίκτες προκειμένου να τους προσελκύσουν. Πέρυσι, σύμφωνα με τα στοιχεία της «Κ», οι προσωρινά αδειοδοτημένοι πάροχοι δήλωσαν τζίρο (πονταρίσματα) 7,07 δισ. ευρώ και ακαθάριστα έσοδα ύψους 391 εκατ. ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι για κάθε ευρώ που έμεινε ως ακαθάριστο έσοδο στον πάροχο, παίχθηκε τουλάχιστον 18 φορές.

Η αύξηση των ακαθάριστων εσόδων των παρόχων δεν σημαίνει και ταυτόχρονα αύξηση του τζόγου στη χώρα μας. Πιθανόν το τελευταίο να συμβαίνει, αλλά εκτιμάται ότι μεγάλο μέρος της ανάπτυξης της συγκεκριμένης αγοράς προέρχεται από τον παράνομο τζόγο, ο οποίος, για δικούς του λόγους, αρχίζει σταδιακά να νομιμοποιείται. Για παράδειγμα, οι παίκτες που έπαιζαν σε παράνομα «φρουτάκια» σε υπόγειες και καμουφλαρισμένες αίθουσες, με όποιους κινδύνους ενείχε μια τέτοια συμμετοχή, τώρα παίζουν σχεδόν τα ίδια «φρουτάκια» στα Play Opap και στα πρακτορεία του Οργανισμού, ευρισκόμενοι σε ένα πολύ πιο άνετο περιβάλλον και δεν έχουν κανένα φόβο μην τυχόν συλληφθούν ή κατασχεθούν τα χρήματά τους. Επιπλέον, ο παίκτης θεωρητικά έχει μια πολύ μεγαλύτερη εγγύηση αξιοπιστίας για το τυχερό παίγνιο που παίζει και τον ενδιαφέρει.

Από την άλλη πλευρά, και οι πάροχοι διαδικτυακών τυχερών παιγνίων, που δίνουν τον ρυθμό στην ανάπτυξη της ελληνικής αγοράς τα τελευταία τέσσερα χρόνια, έχουν τους δικούς τους λόγους να νομιμοποιηθούν. Θέλουν να συμμετάσχουν στην επικείμενη αδειοδότηση επιχειρήσεων που τώρα ετοιμάζει η ελληνική κυβέρνηση. Ως συνέπεια ορισμένοι από αυτούς άρχισαν να εμφανίζουν τις οικονομικές συναλλαγές τους που πραγματοποιούν από απόσταση με Ελληνες παίκτες. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι το 2013 ο τζίρος από τα τυχερά παίγνια μέσω Διαδικτύου ήταν σχεδόν μηδενικός, αφού δηλώθηκαν πονταρίσματα μόλις 8,1 εκατ. ευρώ και ακαθάριστα έσοδα (GGR) μόλις 2 εκατ. ευρώ. Πέρυσι τα αντίστοιχα μεγέθη ήταν τα 7 δισ. ευρώ και 391 εκατ. ευρώ. Μάλιστα τα στοιχεία αυτά συνεχίζουν να παραμένουν κατά δήλωση των παρόχων, καθώς η κυβέρνηση και οι ελληνικές αρχές αδυνατούν να ελέγξουν τις συναλλαγές, αφού η δραστηριοποίησή τους γίνεται από το εξωτερικό (κυρίως από Μάλτα).

Ο ΟΠΑΠ

Κυρίαρχος στην ελληνική αγορά τυχερών παιγνίων αναδείχθηκε για άλλη μία φορά ο ΟΠΑΠ. Ο τελευταίος ελέγχει το 70% των ακαθάριστων εσόδων στα τυχερά παίγνια της χώρας και μάλιστα, το ποσοστό αυτό αναμένεται να αυξηθεί στο επόμενο διάστημα. Πρώτον, εξαιτίας της ολοκλήρωσης της εγκατάστασης των VLTs στην επικράτεια, οπότε ένα μεγάλο μέρος της αγοράς (παίκτες σε παράνομα, καζίνο κ.λπ.) θα μετακινηθεί προς τα εκεί και δεύτερον, λόγω της εξαγοράς της Stoiximan αντί περίπου 120 εκατ. ευρώ. Η τελευταία εκτιμάται ότι ελέγχει το 40% των ακαθάριστων εσόδων στη διαδικτυακή αγορά, οπότε ένα σημαντικό κομμάτι της θα ελεγχθεί από τον κυρίαρχο παίκτη, τον ΟΠΑΠ. Συγκεκριμένα το α΄ εξάμηνο του 2018, η Stoiximan είχε εμφανίσει ακαθάριστα έσοδα ύψους 72 εκατ. ευρώ, σε σύνολο 183 εκατ. ευρώ, αντιστοιχώντας έτσι στο 39,5% του συνόλου.

Πάντως, η αγορά του Διαδικτύου είναι η πιο δυναμική. Σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, από 391 εκατ. ευρώ που ήταν σε ακαθάριστα έσοδα το 2018, φέτος εκτιμάται ότι θα ξεπεράσει τα 400 εκατ. ευρώ και είναι πιθανόν να πλησιάσει και τα 450 εκατ. ευρώ.

ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΓΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ακαθάριστα έσοδα παρόχων* και φόροι

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ

	ΟΠΑΠ	Καζίνο	Online	Σύνολο	Φόροι**
2015	1.339,52	264,94	123,14	1.727,60	587,14
2016	1.361,55	262,72	215,10	1.839,37	734,82
2017	1.332,18	253,53	280,60	1.866,32	757,57
2018	1.478,12	247,10	391,61	2.116,83	832,36
Σύνολο	5.511,38	1.028,30	1.010,45	7.550,12	2.911,89

* Gross Gaming Revenues (GGR). Προκύπτει από τα πονταρίσματα των παικτών (τζίρος), μείον τα κέρδη των παικτών.

** Περιλαμβάνουν τους φόρους παιγνίων (GGR Tax), τους φόρους κερδών των παικτών και τυχόν έσοδα Δημοσίου από τα εισιτήρια επισκεπτών καζίνο.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Εσοδα 2,9 δισ. για το Δημόσιο

Στο «πάρτι» του τζόγου δεν συμμετέχουν όλοι. Για παράδειγμα, οι επιχειρήσεις καζίνο συνεχίζουν να πιέζονται, καθώς πλέον οι παίκτες βρίσκουν επιλογές για τυχερά παίγνια στη γειτονιά τους ή ακόμη και στο κινητό τους. Πολλά καζίνο βρίσκονται στα πρόθυρα λουκέτου και ήδη αρκετά από αυτά κατά καιρούς κλείνουν, είτε με απόφαση των εργαζομένων (λόγω κινητοποιήσεων) είτε με παρέμβαση των Αρχών. Ενας σίγουρα που συμμετέχει στο «πάρτι» είναι το ελληνικό Δημόσιο. Συνολικά από 7,5 δισ. που έχασαν οι Ελληνες τα 2,9 δισ. περιήλθαν στο Δημόσιο. Το ποσό μάλιστα αυτό δεν περιλαμβάνει τυχόν φόρο εισοδήματος, που εισπράττεται την επόμενη χρονιά. Η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ στην αγορά των τυχερών παιγνίων τα πήγε περίφημα, αυξάνοντας την είσπραξη των φόρων από το 2015 έως πέρυσι κατά 250 εκατ. ετησίως. Κύριος «αιμοδότης» είναι ο ΟΠΑΠ, ο οποίος κατά την τετραετία κατέβαλε 1,7 δισ. σε σύνολο 2,9 δισ. Οι εταιρείες παροχής τυχερών παιγνίων μέσω Διαδικτύου κατέβαλαν 350 εκατ. φόρους και τα καζίνο 420 εκατ. Στα ποσά αυτά δεν περιλαμβάνεται η φορολογία κερδών των παικτών (327 εκατ.).

Ευνοϊκή φορολογία σε επιχειρήσεις, στελέχη, για προσέλκυση επενδύσεων

Νέα κίνητρα για ένταξη στο fast track εισάγει νομοσχέδιο του υπ. Οικονομίας

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Προκειμένου να ξεπερασθούν εμπόδια που προκύπτουν ανάμεσα στους επενδυτές και την πολιτεία, στο νομοσχέδιο του υπ. Οικονομίας προβλέπεται ρητώς η δυνατότητα προσφυγής στον θεσμό της διαιτησίας.

Φοροαπαλλαγές και σταθερό φορολογικό καθεστώς, καθώς και ευνοϊκή φορολόγηση ξένων στελεχών που απασχολούνται σε μεγάλες επενδύσεις στην Ελλάδα εισάγει ως κίνητρα το νομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης για τις στρατηγικές επενδύσεις, το οποίο κατατέθηκε χθες στη Βουλή. Προκειμένου δε να ξεπερασθούν εμπόδια που προκύπτουν ανάμεσα στους επενδυτές και την πολιτεία προβλέπεται ρητώς η δυνατότητα προσφυγής στον θεσμό της διαιτησίας, ενώ θεσπίζεται μηχανισμός παρακολούθησης υλοποίησης της επένδυσης και κυρώσεις εν είδει χρηματικών ρητρών. Με αυτόν τον τρόπο η κυβέρνηση ευελπισθεί να αντιστρέψει το αρνητικό κλίμα για τις επενδύσεις στην Ελλάδα και να διορθώσει κενά και λάθη του παρελθόντος. Αλλωστε στην αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει το νομοσχέδιο γίνεται η παραδοχή ότι «ο υφιστάμενος νόμος για τις στρατηγικές επενδύσεις (σ.σ. γνωστός και ως νόμος για το fast track) παρά τις τροποποιήσεις του, δεν κατέστη ποτέ αποτελεσματικός [...] Είναι χαρακτηριστικό ότι στα οκτώ χρόνια εφαρμογής του έχουν υπαχθεί μόλις 15 επενδυτικά σχέδια, χωρίς να έχει υλοποιηθεί έως σήμερα κανένα από αυτά».

Οι κατηγορίες κινήτρων που προβλέπει το νομοσχέδιο είναι οι ακόλουθες:

α) Κίνητρα χωροθέτησης: στην ουσία επεκτείνεται ο θεσμός των Ειδικών Σχεδίων Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΣΧΑΣΕ) που υπάρχει και στο υφιστάμενο πλαίσιο, επί ενιαίας έκτασης. Προβλέπεται επίσης η δυνατότητα αναγκαστικών απαλλοτριώσεων και η απαλλοτριούμενη έκταση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 3% της συνολικής έκτασης της επένδυσης.

β) Φορολογικά κίνητρα: σταθεροί φορολογικοί συντελεστές για μία επταετία, φοροαπαλλαγές, επιτάχυνση φορολογικών αποσβέσεων των παγίων και φορολόγηση μόνο του εισοδήματος στην Ελλάδα για έως 10 στελέχη που εργάζονται σε μία επένδυση.

γ) Ενισχύσεις δαπανών για την πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και ατόμων με αναπηρία, για έργα έρευνας και ανάπτυξης.

Το νομοσχέδιο προβλέπει τη διάκριση των στρατηγικών επενδύσεων σε πέντε κατηγορίες:

• **Στρατηγικές επενδύσεις 1:** Δημιουργούν τουλάχιστον 120 νέες θέσεις εργασίας και έχουν προϋπολογισμό πάνω από 100 εκατ. ευρώ.

• **Στρατηγικές επενδύσεις 2:** Δημιουργούν τουλάχιστον 100 νέες θέσεις εργασίας και έχουν προϋπολογισμό πάνω από 40 εκατ. ευρώ. Εάν πρόκειται για επενδύσεις στον βιομηχανικό τομέα, το ελάχιστο όριο νέων θέσεων εργασίας είναι 75 και ο ελάχιστος προϋπολογισμός 30 εκατ. ευρώ. Προϋπόθεση για τις επενδύσεις σε οργανωμένους υποδοχείς μεταποιητικών δραστηριοτήτων, εξαιρουμένων των επιχειρηματικών πάρκων, είναι η δημιουργία 50 τουλάχιστον θέσεων εργασίας και προϋπολογισμός πάνω από 25 εκατ. ευρώ.

• **Εμβληματικές επενδύσεις:** Επενδύσεις που γίνονται από διεθνούς φήμης ομίλους-ηγέτες στον κλάδο τους στην Ευρώπη ή παγκοσμίως. Επίσης, έτσι χαρακτηρίζονται επενδύσεις στη βιομηχανία που δημιουργούν τουλάχιστον 200 νέες θέσεις εργασίας και έχουν προϋπολογισμό πάνω από 200 εκατ. ευρώ. Οι τελευταίες μπορούν να κάνουν χρήση του ΕΣΧΑΣΕ με συντελεστή δόμησης 0,6.

• **Στρατηγικές επενδύσεις ταχείας αδειοδότησης:** Δημιουργούν τουλάχιστον 30 νέες θέσεις εργασίας και ο συνολικός προϋπολογισμός τους είναι πάνω από 20 εκατ. ευρώ.

• **Αυτοδίκαια εντασσόμενες στρατηγικές επενδύσεις:** Αφορά επενδύσεις που έχουν εγκριθεί από τη διυπουργική επιτροπή συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) και έχουν υπαχθεί στο ευρωπαϊκό ταμείο στρατηγικών επενδύσεων και όσες θεωρούνται «ευρωπαϊκά ενεργειακά έργα κοινού ενδιαφέροντος».

Μνημόνιο συνεργασίας, διαιτησία και πρόστιμα οι δικλίδες ασφαλείας

Τα τρία χρόνια θέτει ως μέγιστο όριο για την έκδοση όλων των απαιτούμενων αδειών για μια στρατηγική επένδυση το νέο νομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομίας. Το εν λόγω όριο είναι αναμφίβολα πιο ρεαλιστικό για τα δεδομένα της ελληνικής δημόσιας διοίκησης σε σύγκριση με τους χρόνους που προβλέπονται, αλλά δεν τηρούνται, στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο. Δείχνει, ωστόσο, ότι το περίφημο fast track παραμένει μάλλον ανέφικτος στόχος. Ας σημειωθεί ότι και στο υφιστάμενο πλαίσιο υπήρχαν οι ρυθμίσεις εκείνες που υποτίθεται ότι θα διασφάλιζαν την ταχεία χορήγηση των αδειών, όπως για παράδειγμα η κεντρική αδειοδοτική αρχή και η de facto έγκριση μιας άδειας, σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης των προθεσμιών, χωρίς, ωστόσο, να έχουν το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Πάντως, στην εν λόγω νομοθετική πρωτοβουλία εισάγονται κάποιες άλλες δικλίδες ασφαλείας προκειμένου να εγκρίνονται σχετικά γρήγορα οι επενδύσεις και το κυριότερο να παρακολουθείται η πορεία υλοποίησής τους μετά την έκδοση των απαιτούμενων αδειών.

Κατ' αρχάς, όταν μία επένδυση εγκριθεί ως στρατηγική από τη Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων (ΔΕΣΕ), ο επενδυτής οφείλει εντός 45 ημερών να υποβάλει επενδυτικό και αδειοδοτικό φάκελο στη Γενική Διεύθυνση Στρατηγικών Επενδύσεων. Εντός 60 ημερών από την υποβολή του προαναφερθέντος επενδυτικού φακέλου, ο επενδυτής και το υπουργείο Οικονομίας υπογράφουν μνημόνιο συνεργασίας το οποίο περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον αναλυτικό χρονοδιάγραμμα της αδειοδοτικής διαδικασίας και της υλοποίησης της επένδυσης, αντισταθμιστικές παροχές και άλλες υποχρεώσεις του επενδυτής, το χρηματοδοτικό σχήμα, την αποδεδειγμένη ικανότητα χρηματοδότησης της επένδυσης, καθώς και τις υποχρεώσεις της διοίκησης.

Κάθε διαφορά που απορρέει ή σχετίζεται με το μνημόνιο συνεργασίας μπορεί να παραπέμπεται για επίλυση στη διαιτησία, χωρίς να αναστέλλονται οι υποχρεώσεις των δύο μερών. Η απόφαση της διαιτησίας είναι οριστική και αμετάκλητη, αποτελεί αυτομάτως τίτλο εκτελεστό και μπορεί να προσβληθεί μόνο με αγωγή ακύρωσης.

Θα τοποθετείται ιδιώτης ελεγκτής για να παρακολουθεί την υλοποίηση της επένδυσης.

Για την παρακολούθηση υλοποίησης μιας στρατηγικής επένδυσης ορίζεται από τον επενδυτή, ύστερα από έγκριση του υπουργού Οικονομίας, ανεξάρτητος χρηματοοικονομικός και τεχνικός ελεγκτής από ειδικό μητρώο που δημιουργείται γι' αυτόν τον σκοπό. Σε περίπτωση που ο επενδυτής δεν τηρεί τους όρους, η επένδυση μπορεί να αποχαρακτηριστεί και ο επενδυτής όχι μόνο επιστρέφει τυχόν ενισχύσεις αλλά εάν έκανε χρήση των κινήτρων χωροθέτησης, πληρώνει και πρόστιμο ίσο με το 0,05% έως 5% του συνολικού κόστους της επένδυσης.

Οι Κινέζοι κάνουν ακόμα πλουσιότερο τον Μπερνάρ Αρνό

Σε επίπεδα-ρεκόρ η μετοχή της LVMH λόγω υψηλών πωλήσεων

REUTERS

Οι πωλήσεις ειδών πολυτελείας στην Κίνα ξεπέρασαν πέρυσι τα 145,7 δισ. δολάρια, με ετήσια άνοδο 7%. Πρωταγωνιστικό ρόλο σε αυτές τις ισχυρές καταναλωτικές τάσεις διαδραματίζει η νέα κοινωνική τάξη των Κινέζων με μεγάλη οικονομική επιφάνεια.

Ο Μπερνάρ Αρνό, ήδη ο πλουσιότερος άνθρωπος στην Ευρώπη, αύξησε ακόμη περισσότερο την περιουσία του χάρις στις υψηλότερες του αναμενομένου πωλήσεις του ομίλου ειδών πολυτελείας LVMH.

Από τις αρχές του 2019, η περιουσία του επικεφαλής της LVMH Μπερνάρ Αρνό αυξήθηκε κατά 19 δισ. δολάρια, με την τιμή της μετοχής της LVMH να διαμορφώνεται τα 342,80 ευρώ στο Παρίσι, φτάνοντας στο υψηλότερο επίπεδο από τον Οκτώβριο του 1989, όταν έγινε η δημόσια εγγραφή του ομίλου. Μέσα στο α΄ τρίμηνο του 2019, οι πωλήσεις της LVMH ενισχύθηκαν κατά 11% στα 12,5 δισ. ευρώ, ωθούμενες κυρίως από την ισχυρή κατανάλωση στην Κίνα.

Οπότε μειώνεται οριακά η διαφορά ανάμεσα στην περιουσία του κ. Αρνό της τάξεως των 87 δισ. δολαρίων από αυτήν του Αμερικανού μεγαλοεπενδυτή Γουόρεν Μπάφετ ή του ιδρυτού της Microsoft Μπιλ Γκέιτς, σύμφωνα με τον Bloomberg Billionaires Index. Με την ενίσχυση της περιουσιακής κατάστασης του κ. Αρνό επιβεβαιώνεται επίσης η υπεροχή των Ευρωπαίων στην παγκόσμια αγορά ειδών πολυτελείας. Κάποιοι από τους πλουσιότερους Ευρωπαίους δραστηριοποιούνται στον κλάδο των πολυτελών ειδών. Αναφερόμαστε, μεταξύ άλλων, την οικογένεια Βερτχάιμερ που ελέγχει τον οίκο Chanel και στον ιδρυτή της εταιρείας γυαλιών ηλίου και ειδών οράσεως Luxottica, Λεονάρντο ντελ Βέκιο.

Φαίνεται πως το αγοραστικό ενδιαφέρον για τα είδη πολυτελείας στην Κίνα, την υπ' αριθμόν 2 οικονομία του κόσμου, παραμένει αμείωτο παρά την πτώση των πωλήσεων που έχουν ανακοινωθεί σε άλλους κλάδους, όπως η τεχνολογία και οι αυτοκινητοβιομηχανίες.

Η επιβράδυνση της κινεζικής οικονομίας έχει αποδειχθεί, παραδείγματος χάριν, σε «μεγάλο πονοκέφαλο» για την περίπτωση της Apple. Ο αμερικανικός κολοσσός τεχνολογίας μείωσε τις τιμές των κινητών τηλεφώνων κατά 6% έπειτα από την πτώση των εσόδων κατά 27% το α΄ τρίμηνο.

Από τις αρχές του 2019, η περιουσία του επικεφαλής της LVMH αυξήθηκε κατά 19 δισ. δολάρια.

Ερευνες καταλήγουν στο συμπέρασμα πως το ποσοστό της Κίνας στις παγκόσμιες πωλήσεις ειδών πολυτελείας θα φθάσει το 44% μέχρι το 2025, προσεγγίζοντας τα 149 δισ. δολάρια, σύμφωνα με δημοσίευμα των Business Times που είναι ημερήσια οικονομική εφημερίδα στη Σιγκαπούρη.

Σύμφωνα με το Yaok Research Institute, υπολογίζεται πως οι πωλήσεις ειδών πολυτελείας στην Κίνα ξεπέρασαν πέρυσι τα 145,7 δισ. δολάρια, με ετήσια άνοδο 7%. Πρωταγωνιστικό ρόλο σε αυτές τις ισχυρές καταναλωτικές τάσεις διαδραματίζει η νέα κοινωνική τάξη των Κινέζων με μεγάλη οικονομική επιφάνεια.

Οπως έδειξε έρευνα της εταιρείας ερευνών CSG, η οποία στηρίχθηκε σε 1.385 Κινέζους που ανήκουν στην κατηγορία των «ευκατάστατων καταναλωτών», περίπου το ήμισυ αυτών σχεδιάζει να αυξήσει τις δαπάνες του σε προϊόντα πολυτελείας, παρά την επιβράδυνση της οικονομίας.

Ισχυρή ανάπτυξη

Οπότε η LVMH και ο Μπερνάρ Αρνό, που είναι πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος του ομίλου, επωφελούνται μακράν από αυτή τη συγκυρία. Αξίζει να θυμίσουμε πως στον όμιλο LVMH δεν περιλαμβάνονται μόνον τα ομώνυμα ρούχα και αξεσουάρ, αλλά και άλλοι ιστορικοί οίκοι μόδας όπως οι Celine, Christian Dior, Fendi, Emilio Pucci, Givency και Kenzo.

Σε ένα περιβάλλον οικονομικής αβεβαιότητας, η παγκόσμια αγορά ειδών πολυτελείας διανύει το 3ο διαδοχικό έτος ανάπτυξης όχι μόνον λόγω του έντονου αγοραστικού ενδιαφέροντος από την Κίνα. Ο όμιλος έχει προχωρήσει σε αναδιάρθρωση του δημιουργικού τμήματος διαφόρων μαρκών, οδηγώντας στη δημιουργία προϊόντων, ιδιαίτερα δερμάτινων τσαντών και αθλητικών ειδών, που βρίσκουν απήχηση στη νέα γενιά καταναλωτών. Κατ' αρχάς, ο διάσημος σχεδιαστής Χέντι Σλίμαν επέστρεψε πέρυσι στον όμιλο LVMH για να αναλάβει τον οίκο Celine. Επιπροσθέτως, η LVMH άλλαξε τη διοίκηση στα ανδρικά είδη, διορίζοντας ως επικεφαλής τον Αφρο-αμερικανό Βέρτζιλ Αμπλο που ήταν σύμβουλος δημιουργικού του ράπερ Κάνιε Γουέστ. Το δημιουργικό τμήμα του ανδρικού τμήματος οίκου Christian Dior ανέλαβε, τέλος, ο Βρετανός Κιμ Τζόουνς, όπως επισημαίνει το πρακτορείο Bloomberg.

Υποκλίνονται στην Amazon δημοφιλείς εταιρείες ρούχων

Πωλούν τα προϊόντα τους και μέσω του διαδικτυακού κολοσσού

Δημοφιλείς μάρκες ρούχων όπως η Nike, η Under Armour και η Levi Strauss, διαθέτουν τα προϊόντα τους μέσω της Amazon πέραν των δικών τους ιστοσελίδων, αναγνωρίζοντας την υπεροχή του κολοσσού στο ηλεκτρονικό εμπόριο και παραβλέποντας τους κινδύνους που μπορεί να ελλοχεύουν από αυτήν τη συνεργασία. Ήδη, όμως, εκφράζονται φόβοι μήπως η Amazon εκμεταλλευθεί τα δεδομένα πελατών της Nike ή της Under Armour, παραδείγματος χάριν, για να εξαπλωθεί η ίδια στη συγκεκριμένη αγορά. Σήμερα η Amazon έχει αναπτύξει 109 ιδιωτικές ετικέτες σε ρούχα, υποδήματα και αξεσουάρ, ενώ ετοιμάζεται να επεκταθεί περαιτέρω μέσα σε μια δεκαετία.

Αντιλαμβανόμενη τους κινδύνους αυτούς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ξεκινήσει προκαταρκτική έρευνα για την Amazon προκειμένου να διευκρινίσει εάν έχει τη δυνατότητα να αποκτήσει πρόσβαση σε κρίσιμες πληροφορίες για τους ανταγωνιστές της, τις οποίες θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει για να ενισχύσει τον ρόλο της στην αγορά.

Προς το παρόν, η Amazon έχει αποφύγει να κάνει οποιοδήποτε σχόλιο επί του θέματος. Εκπρόσωπος του κολοσσού ηλεκτρονικού εμπορίου δήλωσε μόνο πως όλα τα προϊόντα της ιδιωτικής ετικέτας αναλογούν περίπου στο 1% των συνολικών λιανικών πωλήσεών της. «Τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας της Amazon απλά συμπληρώνουν την τεράστια προσφορά που έχουμε από τους συνεργάτες μας σε όλον τον κόσμο», τόνισε η εκπρόσωπος της εταιρείας στο πρακτορείο Reuters. Τα πλεονεκτήματα από μια συνεργασία με την Amazon είναι τεράστια εάν αναλογιστεί κανείς πως μόνον η συνδρομητική υπηρεσία Prime έχει πάνω από 100 εκατομμύρια μέλη.

Η Amazon αποκάλυψε πέρυσι για πρώτη φορά πως αποκομίζει 9,9 δισ. δολάρια από τις πωλήσεις σε μέλη της υπηρεσίας Prime, η οποία διαθέτει ειδικά προνόμια και υπηρεσίες στα μέλη έναντι ετήσιας συνδρομής. Ως αποτέλεσμα, οι συνδρομητές της υπηρεσίας Prime Amazon δαπανούν, κατά μέσον όρο, 1.300 δολάρια σε ετήσια βάση. Λιγότερα ξοδεύουν οι υπόλοιποι πελάτες της εταιρείας, με ετήσιες αγορές της τάξεως των 1.000 δολαρίων ανά έτος. Οι εταιρείες που διαθέτουν τα προϊόντα τους μέσω της Amazon επωφελούνται επίσης από το διεθνές δίκτυο διανομής.

ASSOCIATED PRESS

Τα πλεονεκτήματα από μια συνεργασία με την Amazon είναι τεράστια εάν αναλογιστεί κανείς πως μόνον η συνδρομητική υπηρεσία Prime έχει πάνω από 100 εκατομμύρια μέλη.

Το ενδιαφέρον της Amazon για τη βιομηχανία μόδας δεν επιβεβαιώνεται μόνον από τα ρούχα της ιδιωτικής ετικέτας. Ο κολοσσός ηλεκτρονικού εμπορίου έχει υπάρξει χορηγός σε εβδομάδες μόδας που έχουν λάβει χώρα στις ΗΠΑ, στο Μεξικό, στην Ιαπωνία και στην Ινδία. Διαθέτει στούντιο για φωτογραφίσεις μόδας στη Νέα Υόρκη, στο Λονδίνο, στο Τόκιο και στο Νέο Δελχί. Υποστηρίζει, επίσης, το βρετανικό συμβούλιο μόδας. Σύμφωνα με μελέτη της Coresight Research, η Amazon έχει ξεπεράσει τη Walmart και την Target σε πωλήσεις ρούχων στις ΗΠΑ.

Μερίδα εταιρειών στην ευρύτερη βιομηχανία μόδας ισχυρίζεται πως με την προσφορά των προϊόντων τους μέσω της Amazon χάνεται η άμεση σχέση που αναπτύσσουν με τους πελάτες είτε μέσω της δικής τους ιστοσελίδας είτε μέσω των καταστημάτων τους. «Εάν δεν γνωρίζεις την προέλευση των πελατών σου –ή πάνω σε τι προϊόντα πατάνε τον κέρσορα όταν επισκέπτονται την ιστοσελίδα σου– τότε χάνεις την αμεσότητα στην επαφή με τους πελάτες», δηλώνει η ιδρύτρια της μάρκας μαγιό Andie, Μέλανι Τράβις. Αν και η ίδια συζήτησε με την Amazon για την πιθανότητα μιας μεταξύ τους συμφωνίας, αποφάσισε τελικά να απόσχει. Άλλες εταιρείες δηλώνουν πως επωφελούνται από την Amazon, όπως οι αμερικανικές Chico και Lands' End, που ενημερώνονται απευθείας για το πελατολόγιό της από τον κολοσσό ηλεκτρονικού εμπορίου. Στην Amazon έχουν, επίσης, καταφύγει εταιρείες ρούχων και αξεσουάρ που δεν είχαν άλλη επιλογή όταν μεγάλες αλυσίδες ανακοίνωσαν πέρυσι το κλείσιμο πολυκαταστημάτων τους στις ΗΠΑ. Μία από τις γνωστές περιπτώσεις ήταν αυτή της Sears, που έκλεισε πάνω από 100 πολυκαταστήματα στις ΗΠΑ.

Αναζωπυρώνεται ο «έρωτας» των διεθνών επενδυτών για τη μετοχή της Apple

Η Apple κατακτά και πάλι την «καρδιά των επενδυτών», οι οποίοι είχαν προβληματιστεί με το πόσο άχαρη χρονιά ήταν το 2018, με τις χαμηλότερες από τις προσδοκώμενες πωλήσεις iPhone.

Τις τελευταίες εννέα ημέρες, όμως, η τιμή της μετοχής της Apple παρουσιάζει σερί ανόδου στην αμερικανική αγορά, καθώς οι επενδυτές δείχνουν να μην ενδιαφέρονται για το ποια είναι η απήχηση των συσκευών της στους καταναλωτές σε όλον τον κόσμο, αλλά να επικεντρώνονται πρωτίστως στις μελλοντικές ψηφιακές υπηρεσίες της. Από τις αρχές του χρόνου και έως σήμερα η τιμή της μετοχής της Apple έχει εκτιναχθεί κατά 26%, δηλαδή περισσότερο από κάθε άλλη μεταξύ των μεγάλων ομίλων του κλάδου, εξαιρουμένης της μετοχής της Facebook. Η άνοδος αυτή μεταφράζεται σε περισσότερα από 200 δισ. δολάρια, τα οποία προστίθενται στη χρηματιστηριακή αξία της Apple.

Αποτελέσματα

Όπως παρατηρεί σε σχετικό ρεπορτάζ του το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, η ανάκαμψη του ομίλου υψηλής τεχνολογίας με το σερί κερδών πιθανώς να τεθεί σε δοκιμασία στις 30 Απριλίου. Και ο λόγος είναι ότι εκείνη την ημέρα έχει προγραμματιστεί η ανακοίνωση των οικονομικών αποτελεσμάτων του πρώτου τριμήνου της Apple (το οποίο για το δικό της οικονομικό έτος είναι το δεύτερο τρίμηνο). Οι αναλυτές έχουν ήδη προβλέψει ότι τα έσοδά της την περίοδο Ιανουαρίου - Μαρτίου θα παρουσιάσουν πτώση της τάξεως του 6% – και εάν επαληθευθούν οι προβλέψεις τους, τότε θα πρόκειται για τη χειρότερη πτώση σε ετήσια βάση από το 2016, σύμφωνα με τον μέσο όρο των εκτιμήσεων που συγκέντρωσε το Bloomberg. Οσο για τα ανά μετοχή κέρδη, αυτά αναμένεται να μειωθούν σημαντικά κατά 13%. Σε συνθήκες μειούμενων πωλήσεων του εμβληματικού iPhone, ο αμερικανικός κολοσσός έχει στραφεί σε νέες ψηφιακές υπηρεσίες. Οι εν λόγω υπηρεσίες έχουν υψηλότερο ποσοστό αύξησης πωλήσεων και δυνητικά μεγαλύτερα περιθώρια κερδών. Μόλις τον περασμένο μήνα η Apple παρουσίασε στο κοινό τέσσερις νέες υπηρεσίες, μεταξύ των οποίων τη συνδρομητική τηλεόραση και την παραγωγή πρωτότυπου περιεχομένου. Οπως χαρακτηριστικά τονίζει ο Κέβιν Γουόλκας, διαχειριστής χαρτοφυλακίων στην Jensen Investment Management, η οποία αγόρασε περισσότερες μετοχές της Apple το διάστημα Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου 2018, «οι υπηρεσίες αποτελούν τη μηχανή παραγωγής εσόδων σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, μιας και η Apple θα μετασχηματισθεί σε μία κυρίως εταιρεία παροχής ψηφιακών υπηρεσιών και δευτερευόντως οι συσκευές της θα βοηθούν στο να αγοραστούν οι υπηρεσίες και να υποστηριχθούν».

Από τις αρχές του έτους ενισχύεται κατά 26%, λόγω προσδοκιών που δημιουργούν οι νέες ψηφιακές εφαρμογές που προωθεί η εταιρεία.

Πάντως, αξίζει να επισημανθεί ότι η άνοδος της μετοχής της Apple σχετίζεται και με το ότι θεωρείται πως έχει σχετικά φθηνή αποτίμηση, καθώς και με γενικότερους παράγοντες, όπως η παύση στην αύξηση επιτοκίων από τη Fed.

BLOOMBERG

ASSOCIATED PRESS

Η άνοδος που καταγράφει η μετοχή της Apple από τον Ιανουάριο και μετά έχει αυξήσει την κεφαλαιοποίησή της κατά 200 δισ. δολ.

Παγίδες στις κρατήσεις μέσω ιστοσελίδων ξενοδοχείων

Ενας εύκολος τρόπος να οργανώσει κανείς σήμερα τις διακοπές του και τις μετακινήσεις του είναι να κάνει κρατήσεις μέσω Διαδικτύου εν γένει και ειδικά μέσω συναφών ιστοσελίδων ξενοδοχείων. Πιθανώς, όμως, να μην είναι ιδιαίτερα ασφαλές κάτι τέτοιο. Σύμφωνα με έρευνα, την οποία διεξήγαγε η Symantec, αμερικανική εταιρεία δημιουργίας λογισμικού ασφαλείας για προστασία από κυβερνοεπιθέσεις και παροχής υπηρεσιών, οι δύο στις τρεις ιστοσελίδες ξενοδοχείων για κρατήσεις δωματίων σε όλο τον κόσμο άφησαν χωρίς να το θέλουν να διαρρεύσουν στοιχεία των χρηστών τους σε τρίτους.

Διαρροή

Τα στοιχεία των καταναλωτών που έκαναν κρατήσεις, διοχετεύθηκαν μεταξύ άλλων σε κοινωνικά δίκτυα, μηχανές αναζήτησης, διαφημιστικές εταιρείες και επιχειρήσεις, οι οποίες δραστηριοποιούνται στη στατιστική ανάλυση δεδομένων. Εν τω μεταξύ, θα πρέπει στο σημείο αυτό να τονιστεί ότι οι αποκαλύψεις αυτές γίνονται μόλις μερικούς μήνες μετά την υπόθεση στην διεθνή ξενοδοχειακή αλυσίδα Marriott International, όπου σημειώθηκε μία από τις σοβαρότερες ψηφιακές κλοπές στην ιστορία. Υπεξαιρέθηκαν προσωπικές πληροφορίες από 500 εκατομμύρια πελάτες της Marriott International. Η ψηφιακή κλοπή αποκαλύφθηκε πέρυσι τον Νοέμβριο και εντοπίστηκε στη βάση δεδομένων για κρατήσεις της Starwood. Πρόκειται για όμιλο ξενοδοχείων, τον οποίο αγόρασε το 2016 η Marriott International και σε αυτόν ανήκουν μεταξύ άλλων τα ξενοδοχεία Sheraton, W Hotels, St. Regis και Westin. Πελάτες έχουν κινηθεί δικαστικά κατά της Marriott, η οποία ακόμα δεν έχει υπολογίσει το πόσο θα της κοστίσει η κυβερνοεπίθεση.

ASSOCIATED PRESS

Η πιο χαρακτηριστική περίπτωση κλοπής προσωπικών δεδομένων από ξενοδοχειακή αλυσίδα ήταν αυτή της Marriott International, όταν πριν από μερικούς μήνες εκλάπησαν στοιχεία 500 εκατ. πελατών της.

Η Symantec, τώρα, συγκέντρωσε δεδομένα από περισσότερες από 1.500 ιστοσελίδες ξενοδοχείων σε 54 χώρες, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται πλειάδα καταλυμάτων από ξενοδοχεία με δύο έως και πέντε αστέρια. Η ακούσια διαρροή στοιχείων αφορά το πλήρες όνομα των χρηστών, την ηλεκτρονική διεύθυνση, καθώς και στοιχεία πιστωτικής κάρτας και διαβατηρίων. Ολα τα παραπάνω μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους διαδικτυακούς εγκληματίες, οι οποίοι ολοένα και περισσότερο ενδιαφέρονται για τις μετακινήσεις σημαντικών επιχειρηματικών στελεχών και μελών του πολιτικού προσωπικού διαφόρων χωρών, όπως τόνισε η Symantec. «Ενώ δεν αποτελεί μυστικό ότι οι διαφημιστικές εταιρείες παρακολουθούν το είδος των αναζητήσεων που κάνουν οι χρήστες, στην περίπτωση αυτή η πληροφορία, που κοινοποιήθηκε, έδινε τη δυνατότητα σε τρίτους να κάνουν εγγραφή στον ιστότοπο της κράτησης, να δουν προσωπικά δεδομένα, ακόμα και να ακυρώσουν συνολικά μία κράτηση στο τάδε ξενοδοχείο», διευκρίνισε ο Κάντιντ Βουίστ, ο πρώτος τη τάξει ερευνητής της Symantec για το συγκεκριμένο έργο.

Επιπλέον, η ακούσια διαρροή, όπως φάνηκε από την έρευνα, συνέβαινε συνήθως όταν η ιστοσελίδα του ξενοδοχείου έστελνε ηλεκτρονικό μήνυμα επιβεβαίωσης με σύνδεσμο, όπου καταγράφονταν πληροφορίες για την απευθείας κράτηση. Ο κωδικός, που είχε επισυναφθεί στον σύνδεσμο, μπορούσε να κοινοποιηθεί σε περισσότερους από 30 διαφορετικούς παρόχους υπηρεσιών. «Σε αυτούς τους παρόχους συγκαταλέγονται κοινωνικά δίκτυα, μηχανές αναζήτησης, διαφημιστικές εταιρείες και εταιρείες στατιστικών αναλύσεων», όπως ανέφερε εν κατακλείδι ο κ. Γουίστ.

REUTERS

EUROPA DONNA
Κυπριακό Φόρουμ Καρκίνου Του Μαστού

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ευχαριστούμε θερμά όλους όσοι παρέστησαν στην κηδεία της αγαπημένης Προέδρου μας Εύης Παπαδοπούλου, κατέθεσαν στεφάνια και λουλούδια, έκαναν εισφορές για τη EUROPA DONNA Κύπρου, απέστειλαν συλλυπητήρια μηνύματα και εξέφρασαν ποικιλοτρόπως τη συμπαράσταση τους προς τον Σύνδεσμο μας και τίμησαν τη μνήμη και την πολύπλευρη κοινωνική προσφορά της αείμνηστης Προέδρου μας.

Η υπόσχεση μας είναι ότι θα συνεχίσουμε με την ίδια αφοσίωση και αποφασιστικότητα, την προσπάθεια μας να επιτύχουμε όλους τους στόχους μας.

Πυκνώνουν τα σύννεφα στην παγκόσμια οικονομία

Για συγχρονισμένη επιβράδυνση κάνει λόγο το Brookings Institute

REUTERS

Σήμερα αναμένεται να δημοσιευθεί η νέα έκθεση του ΔΝΤ, σκιαγραφώντας μία ακόμη πιο απαισιόδοξη εικόνα σε σχέση με τις αρχές του έτους.

Η παγκόσμια οικονομία έχει εισέλθει σε φάση συγχρονισμένης επιβράδυνσης που πιθανότατα να είναι δύσκολο να αντιστραφεί κατά τη διάρκεια του 2019, καταλήγει έρευνα που πραγματοποίησε το Brookings Institute σε συνεργασία με τη βρετανική εφημερίδα Financial Times. Αναλύοντας τους δείκτες οικονομικού κλίματος στις ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες οικονομίες όπως και τα τελευταία μακροοικονομικά στοιχεία, το κέντρο οικονομικών ερευνών Brookings Institute μαζί με τους Financial Times επιβεβαιώνουν πως η κατάσταση της παγκόσμιας οικονομίας επιδεινώνεται από το περασμένο φθινόπωρο. Ανησυχίες για την οικονομική προοπτική είχε εκφράσει την περασμένη εβδομάδα η επικεφαλής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), Κριστίν Λαγκάρντ, προειδοποιώντας πως οι νέες προβλέψεις για την ανάπτυξη θα είναι χαμηλότερες από τον Ιανουάριο όταν είχε ήδη λάβει χώρα μια προς τα κάτω αναπροσαρμογή. Σήμερα αναμένεται να δημοσιευθεί η νέα έκθεση του ΔΝΤ, σκιαγραφώντας μια ακόμη πιο απαισιόδοξη εικόνα σε σχέση με τις αρχές του έτους.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) έχει, επίσης, τονίσει πως το κλίμα εμπορικού πολέμου και προστατευτισμού αποδυναμώνει τις προβλέψεις για την παγκόσμια οικονομία. Σε ανάλογο μήκος κύματος, ο Εσγουαρ Πρασάντ, οικονομολόγος στο Brookings Institute, τονίζει πως η επιδείνωση της αναπτυξιακής προοπτικής στις ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες οικονομίες θα επηρεάσει άμεσα τη ζήτηση για εισαγωγές και τις διασυνοριακές εμπορικές συναλλαγές. Προβληματισμό προκαλεί επίσης η εξασθένηση του καταναλωτικού και επιχειρηματικού κλίματος, επηρεάζοντας τη ζήτηση διαρκών αγαθών και τις πάγιες επενδύσεις από τις επιχειρήσεις. Οι συνεχιζόμενες εντάσεις στο εμπόριο και η γεωπολιτική αστάθεια προκαλούν επίσης αναταράξεις στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα. «Αν και είναι δύσκολο να προσδιορίσει κανείς τους βασικούς παράγοντες που παίζουν αρνητικό ρόλο, οι εμπορικές συγκρούσεις ανάμεσα σε ΗΠΑ και Κίνα όπως και οι εντάσεις ανάμεσα στην Ουάσιγκτον και άλλους εμπορικούς εταίρους έχουν συμβάλει στη δημιουργία κλίματος αβεβαιότητας

Οι συγκρούσεις ανάμεσα σε ΗΠΑ - Κίνα και άλλους εμπορικούς εταίρους έχουν συμβάλει στη δημιουργία κλίματος αβεβαιότητας.

που πλήττει την επιχειρηματική και καταναλωτική εμπιστοσύνη», αναφέρεται στο άρθρο του Brookings Institute.

Σύμφωνα με το Βαρόμετρο Παγκόσμιου Εμπορίου της DHL φαίνεται πως οι συναλλαγές αγαθών μεταξύ χωρών, αν και βρίσκονται σε τροχιά ανάπτυξης, κινούνται σε χαμηλότερα επίπεδα. Προβλέπεται, μάλιστα, πως θα υπάρξει περαιτέρω επιβράδυνση του παγκόσμιου εμπορίου μέσα στους επόμενους μήνες. Η Ουάσιγκτον έχει κηρύξει εμπορικό πόλεμο στο Πεκίνο σε μια ατυχή συγκυρία για την κινεζική οικονομία, καθώς διανύει περίοδο επιβράδυνσης. Οι επιπτώσεις δε του κλίματος εμπορικού πολέμου στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα φαίνονται από τα τελευταία στοιχεία για την οικονομία της Νότιας Κορέας. Τον Φεβρουάριο, οι εξαγωγές και οι εισαγωγές στη Ν. Κορέα υποχώρησαν κατά 11% και 13%, αντιστοίχως.

Μείωση γερμανικών εξαγωγών

Πληθαίνουν τα στοιχεία που δείχνουν επιβράδυνση της γερμανικής οικονομίας, η οποία είναι η ισχυρότερη στην Ευρωζώνη. Τον Φεβρουάριο οι εξαγωγές υποχώρησαν κατά 1,3% από τον Ιανουάριο, αντανακλώντας τη μεγαλύτερη πτώση του τελευταίου 12μήνου. Παράλληλα, οι εισαγωγές διολίσθησαν κατά 1,6% τον Φεβρουάριο σε σχέση με έναν μήνα πριν. Οικονομικοί αναλυτές και κορυφαία ινστιτούτα κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για επιδείνωση στο παγκόσμιο εμπόριο, πλήττοντας τις οικονομίες που εξαρτώνται από την εφοδιαστική αλυσίδα. Οπως αναφέρει το Brookings Institute σε μελέτη που διενήργησε με τους Financial Times, το Βαρόμετρο Παγκοσμίου Εμπορίου για τον κλάδο τεχνολογίας της Νότιας Κορέας προσεγγίζει τις 30 μονάδες βάσης, αρκετά χαμηλότερα από τις 50 μ.β. που αποτελούν τη διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στην ανάπτυξη και στην επιβράδυνση. Ακόμη και η Ινδία, η ταχύτερα αναπτυσσόμενη οικονομία στον κόσμο, δεν έχει μείνει ανεπηρέαστη από τις εντάσεις στο παγκόσμιο εμπόριο, τονίζει ο Πρασάντ του Brookings Institute. Το Βαρόμετρο Παγκόσμιου Εμπορίου για την Ινδία έχει διολισθήσει στις 59 μονάδες βάσης το τελευταίο τρίμηνο, εμφανίζοντας πτώση κατά 16 μ.β.

Η αντιπολίτευση στη Νορβηγία μπλόκαρε την εκμετάλλευση πετρελαίου στα Λοφότεν

Προς μεγάλη δυσαρέσκεια της πετρελαϊκής βιομηχανίας και των συνδικαλιστικών ενώσεων στη Νορβηγία, η αντιπολίτευση των Εργατικών αποφάσισε να μπλοκάρει την αξιοποίηση των πολύτιμων κοιτασμάτων πετρελαίου στη θαλάσσια περιοχή των νησιών Λοφότεν στη Νορβηγική Θάλασσα. Ουσιαστικά η Νορβηγία αποφάσισε να γυρίσει την πλάτη της στην προοπτική εκμετάλλευσης δισεκατομμυρίων βαρελιών πετρελαίου, όταν η οικονομία στηρίζεται στην ενέργεια. Το αρχιπέλαγος Λοφότεν θεωρείται ένα από τα θαύματα της φύσης που, όμως, υπολογίζεται πως κρύβει ένα με τρία δισεκατομμύρια βαρέλια στο υπέδαφός του.

Αυτή η αλλαγή στάσης ενός εκ των ισχυρότερων πολιτικών κομμάτων στη Νορβηγία, αυτό των Εργατικών, αποτελεί χτύπημα στον πετρελαϊκό κλάδο της χώρας, συμπεριλαμβανομένης της κρατικής Equisor. «Ολος ο κλάδος έχει αιφνιδιαστεί και έχει δυσαρεστηθεί από την απόφαση αυτή», σχολίασε ο Καρλ Εϊρικ Σκοτ-Πέντερσεν, επικεφαλής της Ενωσης Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου της Νορβηγίας. Οι πετρελαϊκές εταιρείες στη Νορβηγία, με επικεφαλής την Equinor, επιχειρηματολογούν πως η αξιοποίηση των υποθαλάσσιων κοιτασμάτων στα νησιά Λοφότεν παίζει κρίσιμο ρόλο για να διατηρηθεί στα τρέχοντα επίπεδα η παραγωγή «μαύρου χρυσού» στη χώρα.

Το αρχιπέλαγος Λοφότεν θεωρείται ένα από τα θαύματα της φύσης, που, όμως, υπολογίζεται πως κρύβει ένα με τρία δισεκατομμύρια βαρέλια στο υπέδαφός του.

Εντούτοις, η απόφαση των Εργατικών δεν αποτέλεσε έκπληξη. Οι Νορβηγοί αρχίζουν να αμφισβητούν κατά πόσον ωφέλιμη είναι μακροπρόθεσμα η μεγαλύτερη πηγή πλούτου στην οικονομία τους, καθώς εντείνονται οι φόβοι για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Οικονομικοί αναλυτές που μίλησαν στο πρακτορείο Bloomberg προειδοποιούν πως η διαμάχη μπορεί να επεκταθεί στο εάν θα πρέπει να συνεχιστεί η γεώτρηση πετρελαίου στη Θάλασσα του Μπάρεντς. Παράγοντες της βιομηχανίας φοβούνται μήπως το κόμμα των Εργατικών στη Νορβηγία θελήσει –ή αναγκαστεί, για πολιτικούς λόγους– να συμβιβαστεί και σε άλλα παρεμφερή θέματα την επόμενη φορά που θα αναλάβει τη διακυβέρνηση της χώρας. Ενα από αυτά θα ήταν η αύξηση των φόρων στις πετρελαϊκές εταιρείες. Ο επικεφαλής των Εργατικών, Γιόνας Γκαρ Στορ, δήλωσε πως το κόμμα θα συνεχίσει να στηρίζει τον πετρελαϊκό κλάδο και το υπάρχον φορολογικό σύστημα της χώρας. Εντονη ήταν η αντίδραση της συνδικαλιστικής ένωσης που εκπροσωπεί τους εργαζομένους του κλάδου. Ο ηγέτης της Industry Energy, Φρόντε Αλφέιμ, είπε πως η απόφαση αυτή «δημιουργεί ανισορροπίες στον κλάδο, που χρειάζεται να σχεδιάζει τις επόμενες κινήσεις του σε μακροπρόθεσμη βάση». Αξίζει να σημειωθεί, πάντως, ότι οι εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου συνεισφέρουν κατά 17% στο ΑΕΠ της Νορβηγίας, ενώ ο ενεργειακός κλάδος χρηματοδοτεί το συνταξιοδοτικό ταμείο της χώρας.

Μόνο μία τράπεζα δεν πληροί τις προϋποθέσεις της ΕΚΤ

Μόλις μία από τις 119 συστημικές τράπεζες που εξετάζονται στο πλαίσιο της Διαδικασίας Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP) για το 2018 δεν πληροί τις προϋποθέσεις που θέτει η ΕΚΤ για ελάχιστη κεφαλαιακή επάρκεια. Σύμφωνα με τα σχετικά αποτελέσματα που παρουσιάστηκαν, η συντριπτική πλειονότητα των τραπεζών που βρίσκονται υπό την εποπτεία της ΕΚΤ καταγράφει δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας υψηλότερο –κατά πολύ– από το απαιτούμενο όριο. Τέσσερις τράπεζες της Ευρωζώνης αξιολογήθηκαν οριακά. Αύξηση του ελάχιστου ορίου βασικών ιδίων κεφαλαίων (CET1) σημειώθηκε από 10,1% το 2017 σε 10,6% το 2018. Η αύξηση οφείλεται στην τελευταία φάση της σταδιακής υλοποίησης του αποθέματος ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου, δηλαδή της προσπάθειας που καταβάλλεται μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση να αυξήσουν οι τράπεζες τα κεφάλαιά τους, ώστε να είναι σε θέση να ξεπεράσουν την επόμενη κρίση χωρίς να ζητήσουν πάλι τη βοήθεια των φορολογουμένων. Η δομή διακυβέρνησης και η διαχείριση κινδύνων των τραπεζών επιδεινώθηκαν σε σχέση με τον προηγούμενο κύκλο της SREP του 2017, ενώ η αξιολόγηση της διαχείρισης από τις τράπεζες των κινδύνων σχετικά με τη ρευστότητα και τη χρηματοδότηση παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό αμετάβλητη. Παρότι δεν κατονομάζεται

Η συντριπτική πλειονότητα των τραπεζών καταγράφει δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας υψηλότερο από το απαιτούμενο όριο.

η μία τράπεζα που δεν πέτυχε το όριο για την κεφαλαιακή επάρκεια, πέρυσι η ΕΚΤ είχε ζητήσει από την ιταλική Carige να αντλήσει νέα κεφάλαια από την αγορά.

Στο πλαίσιο του SREP, η ΕΚΤ επέβαλε επίσης μέτρα ποιοτικού χαρακτήρα σε περισσότερες από 80 τράπεζες. Οι ποιοτικές αυτές υποδείξεις της ΕΚΤ στοχεύουν στη διευθέτηση μιας σειράς προβλημάτων που ποικίλλουν, περιλαμβάνοντας από θέματα εσωτερικής διακυβέρνησης έως και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Επιπλέον, σε τρεις τράπεζες επιβλήθηκαν μέτρα για ενίσχυση της ρευστότητας.

MTN Cloud Business Telephony.

Για την απόλυτη ευελιξία στις τηλεπικοινωνιακές ανάγκες της επιχείρησής σας.

Η υπηρεσία *MTN Cloud Business Telephony* είναι μια ολοκληρωμένη λύση ευρυζωνικής σταθερής τηλεφωνίας, η οποία ενοποιεί όλα τα επικοινωνιακά σας δεδομένα. Με την πλειάδα επιλογών που παρέχονται, **μεγιστοποιούνται οι δυνατότητες της επικοινωνίας της επιχείρησής σας, ενισχύοντας** έτσι **την αποδοτικότητά** της και **μειώνοντας σημαντικά το λειτουργικό κόστος.**

Επικοινωνήστε με το Κέντρο Επιχειρηματικών Πελατών της MTN στο 131, για τη λύση που ταιριάζει στη δική σας επιχείρηση.

mtnbusiness.com.cy

MTN

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019

Χωρίς φρένο οι αγορές ακινήτων από ξένους

Οι εισροές κεφαλαίων αυξήθηκαν 157,7% τον πρώτο μήνα του 2019

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Με μία ακόμα εντυπωσιακή άνοδο ξεκίνησε το 2019 όσον αφορά τις αγορές ακινήτων από ξένους επενδυτές. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, τον φετινό Ιανουάριο καταγράφηκε αύξηση 157,7% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2018 στις εισροές κεφαλαίων από το εξωτερικό για την απόκτηση ακινήτων στην Ελλάδα. Ενδεικτικό της δυναμικής που έχει αναπτυχθεί είναι το ότι η αντίστοιχη αύξηση κατά τον περυσινό Ιανουάριο (έναντι του Ιανουαρίου του 2017) είχε αγγίξει το 205,5%. Εν ολίγοις, παρά τη μεγάλη αυτή άνοδο το 2018, και το 2019 φαίνεται πως θα κινηθεί σε υψηλό επίπεδο συναλλαγών. Υπενθυμίζεται ότι στο σύνολο του 2018, τα κεφάλαια που εισέρρευσαν στην ελληνική αγορά ακινήτων από το εξωτερικό αυξήθηκαν κατά 172% σε σχέση με το 2017 και διαμορφώθηκαν πέριξ του 1,3 δισ. ευρώ. Πρόκειται για ποσό υπερδιπλάσιο του 2017, όταν εκτιμάται ότι στην Ελλάδα καταγράφηκαν εισροές κεφαλαίων της τάξεως των 500 εκατ. ευρώ για αγορές ακινήτων.

Σύμφωνα με φορείς της αγοράς ακινήτων, οι βασικοί παράγοντες που έχουν συνδράμει στην εκτόξευση των κεφαλαίων που τοποθετούνται στην εγχώρια κτηματαγορά (πέραν, ασφαλώς, της οικονομικής σταθεροποίησης και της εξόδου από τα μνημόνια) είναι οι προσδοκίες σημαντικών αποδόσεων από την εκμετάλλευση ακινήτων μέσω των ψηφιακών πλατφορμών βραχυχρόνιων μισθώσεων, όπως επίσης η επιτυχία του προγράμματος χορήγησης αδειών παραμονής σε πολίτες εκτός Ε.Ε., μέσω της απόκτησης ακινήτων αξίας τουλάχιστον 250.000 ευρώ.

INTIMENEWS

Η δυναμική των δύο προηγούμενων ετών συνεχίζεται και φέτος.

Ποιοι και πού αγοράζουν

Πανελλαδικά υπολογίζεται ότι περίπου 70.000 κατοικίες εκμισθώνονται μέσω βραχυχρόνιων πλατφορμών, με ένα σημαντικό μέρος αυτών να ανήκει σε ξένους επενδυτές. Αρκετοί εξ αυτών είναι Κινέζοι, οι οποίοι παράλληλα τοποθετούνται και στα νότια προάστια, αγοράζοντας διαμερίσματα για ίδια χρήση. Στον αντίποδα, αγοραστές άλλων εθνικοτήτων κινούνται διαφορετικά στην αγορά. Για παράδειγμα, οι Ρώσοι εστιάζουν όχι μόνο στο κέντρο της Αθήνας, αλλά και στη Χαλκιδική και στα εξοχικά ακίνητα. Αντίστοιχα, οι αγοραστές από χώρες της Μέσης Ανατολής, όπως ο Λίβανος, η Σαουδική Αραβία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, αποκτούν ακίνητα κυρίως στα νότια προάστια, τα οποία στη συνέχεια εκμισθώνουν σε ελληνικά νοικοκυριά μέσω συμβατικών μισθώσεων. Προτιμούν, δηλαδή, τις μακροχρόνιες μισθώσεις και όχι τόσο τις μισθώσεις τύπου Airbnb.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2018 οι χορηγήσεις αδειών παραμονής σε πολίτες εκτός Ε.Ε. στο πλαίσιο του σχετικού προγράμματος ανήλθαν σε 1.399, καταγράφοντας αύξηση της τάξεως του 46% από τις 961 άδειες που εκδόθηκαν το 2017. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, με την ολοκλήρωση του 2018 είχαν εκδοθεί συνολικά 3.892 άδειες, έναντι 2.493 το 2017. Εως και τις αρχές του φετινού Απριλίου, το σχετικό μέγεθος έχει αυξηθεί πλέον σε 4.154 άδειες. Οι αγορές ακινήτων εντός της Αττικής συγκεντρώνουν τη μερίδα του λέοντος, με το 78% των αδειών να αφορά περιπτώσεις επενδύσεων στο λεκανοπέδιο Αττικής.

Παράλληλα, άλλο ένα βασικό συμπέρασμα από την πορεία του προγράμματος είναι η κυριαρχία των Κινέζων επενδυτών, οι οποίοι έλαβαν το 58% των αδειών, 2.416 επί συνόλου 4.154. Μάλιστα, είναι χαρακτηριστικό το ότι από τις τελευταίες 1.665 άδειες που έχουν εκδοθεί, οι 1.300 αφορούσαν Κινέζους επενδυτές, δηλαδή ποσοστό της τάξεως του 78%.

Σε κτίρια γραφείων και ξενοδοχεία επένδυσαν το 2018 οι ΑΕΕΑΠ

Στην Αττική συγκεντρώνεται το 82% των αγορών, με προτίμηση στο κέντρο

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Συνολικές επενδύσεις που προσεγγίζουν τα 400 εκατ. ευρώ έχουν πραγματοποιήσει στην ελληνική αγορά ακινήτων οι εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία (ΑΕΕΑΠ) από τις αρχές του 2018 μέχρι σήμερα. Μάλιστα, όπως προκύπτει, ο επενδυτικός αυτός «οργασμός» εμφανίζει σημάδια εντατικοποίησης φέτος. Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιοποίησε τη Δευτέρα η Τράπεζα της Ελλάδος στην ετήσια έκθεσή της, οι επενδύσεις των ΑΕΕΑΠ το 2018 ξεπέρασαν τα 200 εκατ. ευρώ, ενώ ήδη κατά τους πρώτους μήνες του 2019 έχουν υπογραφεί νέες συμφωνίες και προσύμφωνα για επενδύσεις άνω των 185 εκατ. ευρώ.

Κατά τη διάρκεια του 2018 κατέστη ακόμα πιο εμφανής η προσπάθεια των εταιρειών του κλάδου να διευρύνουν το χαρτοφυλάκιο των ακινήτων τους μέσω της εισόδου σε νέους τομείς, όπως για παράδειγμα τα ξενοδοχειακά ακίνητα, τα οποία κατέλαβαν μερίδιο 21,7% των νέων επενδύσεων, με βάση την αξία των επενδύσεων που καταγράφηκαν. Είναι προφανές ότι οι ΑΕΕΑΠ κινούνται για τη διασπορά του επενδυτικού κινδύνου με την τοποθέτησή τους σε όσο το δυνατόν περισσότερες κατηγορίες ακινήτων. Αλλωστε, στο τέλος του 2017, τα τουριστικά ακίνητα καταλάμβαναν μόλις το 2,4% του συνολικού χαρτοφυλακίου των ακινήτων των ΑΕΕΑΠ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, οι εταιρείες του κλάδου ελέγχουν ακίνητα αξίας 3 δισ. ευρώ. Εξ αυτών, το 47,5% αφορά κτίρια γραφείων και το 40,7% εμπορικά καταστήματα. Ωστόσο θα πρέπει να σημειωθεί ότι μέχρι το 2013, οι εταιρείες του κλάδου δεν μπορούσαν να επενδύσουν σε άλλες κατηγορίες ακινήτων, όπως κατοικίες, ξενοδοχεία ή οικόπεδα. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η γεωγραφική διασπορά των νέων επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν το 2018, με το 82% των κεφαλαίων να τοποθετούνται στην Αττική. Αντιστοίχως, το 37,8% αφορά επενδύσεις στο κέντρο της Αθήνας (γραφεία, καταστήματα και ξενοδοχεία) και 33,4% στα βόρεια προάστια της Αθήνας, όπου κυρίως αποκτήθηκαν κτίρια γραφείων. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2018, το 8,4% των νέων κεφαλαίων κατευθύνθηκε και στις αποθηκευτικές-βιομηχανικές χρήσεις, τομέας που παρουσιάζει σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης στο μέλλον.

Κατανομή νέων επενδύσεων ΑΕΕΑΠ ανά χρήση (2018)

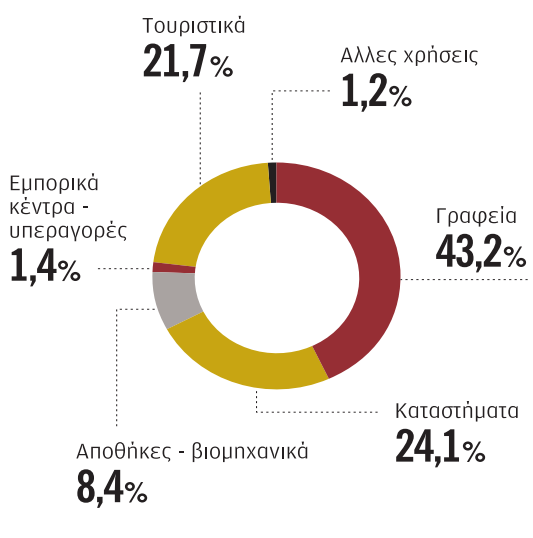

Κατανομή νέων επενδύσεων ΑΕΕΑΠ στην Αττική (2018)

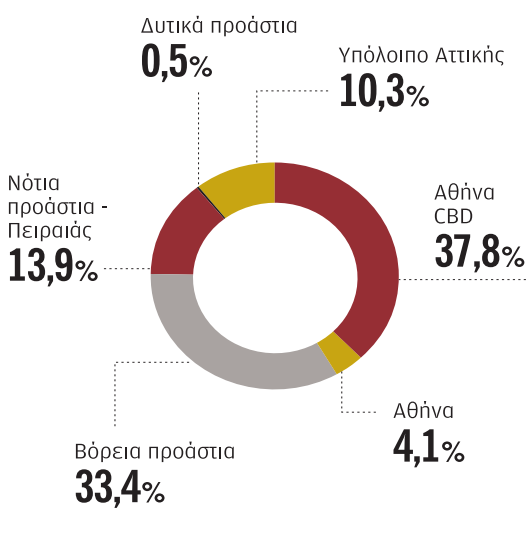

ΠΗΓΗ: Τράπεζα της Ελλάδος

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οπως ανέφερε η Τράπεζα της Ελλάδος, «κατά την τελευταία διετία, μετά μια μακρά περίοδο αδράνειας ή πολύ χαμηλής κινητικότητας, η αγορά επαγγελματικών ακινήτων αναπτύσσει σταδιακά μια νέα δυναμική, η οποία αποτυπώνεται σε αρκετούς σχετικούς δείκτες και καταγράφεται στους ρυθμούς μεταβολής των αξιών και των μισθωμάτων συγκεκριμένων κατηγοριών». Είναι χαρακτηριστικό ότι κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2018 (με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία) οι τιμές των γραφείων υψηλών προδιαγραφών στο σύνολο της χώρας αυξήθηκαν κατά 7,4% σε ετήσια βάση, ενώ στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας, η άνοδος ήταν ακόμα μεγαλύτερη, αγγίζοντας το 8,4%. Αντιστοίχως, κατά το ίδιο διάστημα, στα καταστήματα στην Αττική, η αύξηση των αξιών ανήλθε σε 4,9%, ενώ στο σύνολο της χώρας άγγιξε το 3,1%.

Πάντως, το επενδυτικό ενδιαφέρον παραμένει συγκεντρωμένο σε αμιγώς επενδυτικά ακίνητα υψηλών προδιαγραφών, όπως επίσης και σε χρήσεις που σχετίζονται με τον τουρισμό. Αντιθέτως, τα κτίρια γραφείων και τα καταστήματα, που βρίσκονται σε δευτερεύουσες αγορές, εξακολουθούν να κινούνται υποτονικά, χωρίς ιδιαίτερη ζήτηση, καθώς η οικονομική ανάπτυξη δεν βρίσκεται ακόμα σε επίπεδο τέτοιο, που να λειτουργεί θετικά και για τη συγκεκριμένη αγορά.

Αυξήθηκαν 413% οι αποποιήσεις κληρονομιάς μεταξύ 2013-18

Εφθασαν τις 150.000 πέρυσι παρά την ανάκαμψη στην αγορά ακινήτων

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Αυξημένες κατά 413% σε σχέση με το 2013 εκτιμάται ότι ήταν το 2018 οι αποποιήσεις κληρονομιάς, που έχουν φτάσει σε σημείο «επιδημίας», χωρίς μάλιστα να παρατηρείται τάση υποχώρησης του σχετικού φαινομένου. Σύμφωνα με στοιχεία που παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια πρόσφατης ημερίδας για την αγορά ακινήτων, την οποία διοργάνωσε το Ελληνικό Ινστιτούτο Εκτιμητικής (ΕΛΙΕ) στην Αθήνα, το 2018 ο αριθμός των αποποιήσεων κληρονομιάς άγγιξε τις 150.000, μέγεθος που είναι το υψηλότερο από την έναρξη της οικονομικής κρίσης και μετά. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 2013, οι αποποιήσεις δεν είχαν ξεπεράσει τις 30.000, έχοντας πενταπλασιαστεί έκτοτε, δείγμα της συνεχούς επιδείνωσης των οικονομικών των νοικοκυριών.

Το 2017, το σχετικό μέγεθος εκτοξεύτηκε στις 130.000, από 54.422 το 2016, αλλά πέρυσι αποδείχθηκε ακόμα χειρότερο έτος, με τον σχετικό αριθμό να αυξάνεται εκ νέου. Σύμφωνα με στελέχη της αγοράς ακινήτων, το φαινόμενο έχει διττή εξήγηση. Από τη μια πλευρά, αρκετοί κληρονόμοι αδυνατούν να πληρώσουν τον φόρο κληρονομιάς που προκύπτει και από την άλλη, προτιμάται η αποποίηση κληρονομιάς γιατί κρίνεται ότι το κόστος κατοχής του προς απόκτηση ακινήτου είναι είτε πολύ υψηλό για να μπορέσει να ανταποκριθεί ο κληρονόμος, είτε δυσανάλογο προς το πιθανό όφελος από μια ενοικίαση ή πώληση.

Μάλιστα, όπως σημειώνεται χαρακτηριστικά, το γεγονός ότι το 2018 προέκυψε εκ νέου αύξηση των αποποιήσεων, καταδεικνύει πιθανώς ότι τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά είναι περισσότερα απ' ό,τι εκτιμάται, με δεδομένο ότι πέρυσι η αγορά ακινήτων κατέγραψε το πρώτο πλήρες έτος ανάκαμψης από το 2008 και μετά. Εν ολίγοις, ακόμα και στην καλύτερη χρονιά για την αγορά κατοικίας τα τελευταία 10 χρόνια, πολλοί κληρονόμοι έκριναν ότι είναι προτιμότερη η αποποίηση από την αποδοχή της κληρονομιάς και την πώληση. Από την άλλη βέβαια, είναι πιθανό πολλά από τα ακίνητα να απαιτούσαν σημαντικές επενδύσεις αναβάθμισης, προκειμένου να μπορέσουν να πωληθούν ή να αποφέρουν κάποιο εισόδημα.

Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τον κ. Μπάμπη Χαραλαμπόπουλο, επιστημονικό σύμβουλο της εταιρείας εκτιμήσεων Solum Property Solutions και τέως πρόεδρο του ΕΛΙΕ (Ελληνικό Ινστιτούτο Εκτιμητικής), η αγορά ακινήτων είναι πλέον κατακερματισμένη, καθώς καταγράφονται και αυξήσεις τιμών και σταθεροποιήσεις αλλά και ήπιες μειώσεις. «Είναι σαφή τα δείγματα μερικής αναθέρμανσης της αγοράς, αλλά μένει να αποδειχθεί, στην πορεία των ετών, αν η τάση αυτή θα είναι διατηρήσιμη και θα επεκταθεί σε άλλες κατηγορίες ακινήτων που επί του παρόντος δεν είναι στο φάσμα της ζήτησης», ανέφερε χαρακτηριστικά ο κ. Χαραλαμπόπουλος. Για παράδειγμα, το 2018 τα ακίνητα που βρίσκονται σε περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος κατέγραψαν αυξήσεις τιμών πώλησης, όπως έγινε και με τους σύγχρονους γραφειακούς χώρους αλλά και με τα εμπορικά καταστήματα που βρίσκονται σε δρόμους υψηλής εμπορικότητας. Στον αντίποδα, συνεχίστηκε επίσης η πολύ ήπια πτώση τιμών σε όλες τις κατηγορίες των ακινήτων, με τις μεγαλύτερες απώλειες να εντοπίζονται στα καταστήματα σε δευτερεύοντες οδικούς άξονες, τα γραφεία μέσης και μεγάλης παλαιότητας, τις κατοικίες μεγάλης επιφάνειας και τους αποθηκευτικούς χώρους μεγάλης παλαιότητας.

Η αγορά ακινήτων είναι πλέον κατακερματισμένη, καθώς καταγράφονται και αυξήσεις τιμών και σταθεροποιήσεις αλλά και ήπιες μειώσεις.

Αντίστοιχα, στα ενοίκια η αγορά είναι πλέον δύο ταχυτήτων. Στην πρώτη περιλαμβάνονται τα πολύ ποιοτικά γραφεία, τα καταστήματα σε πολύ κεντρικούς εμπορικούς δρόμους και τα διαμερίσματα και οι κατοικίες που βρίσκονται σε περιοχές με υψηλή ζήτηση από το εξωτερικό για βραχυχρόνια μίσθωση ή για αγορά, στο πλαίσιο του προγράμματος «χρυσή βίζα».

Το βάρος των φόρων στα ακίνητα εκτοξεύει τις αποποιήσεις κληρονομιάς

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Blue Air
smart flying

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ζωή
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2019

Blue Air
smart flying

Ορόσημα ενός έπους

Λίγο πριν από την έναρξη του τελευταίου κύκλου του «Game of Thrones», η «Κ» ξεχωρίζει τα επεισόδια που άφησαν εποχή

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Είναι πάρα πολλά αυτά που μπορεί να γράψει κανείς δικαιολογώντας γιατί το «Game of Thrones» είναι η σπουδαιότερη –αν και όχι απαραίτητα η καλύτερη– σειρά όλων των εποχών. Πιθανότατα θα γέμιζαν ολόκληρο βιβλίο και όχι σελίδα εφημερίδας, αφήστε που σιγά σιγά κάτι τέτοια γίνονται αντικείμενο μελέτης σε πανεπιστημιακά ιδρύματα και ερευνητικά προγράμματα, τα οποία ειδικεύονται πάνω στον ραγδαία αναπτυσσόμενο κόσμο της οικιακής διασκέδασης.

Ολες αυτές οι αναλύσεις ωστόσο ελάχιστα ενδιαφέρουν τους «ορκισμένους» φαν της σειράς που επιστρέφει τα ξημερώματα της Δευτέρας για τον 8ο και τελευταίο κύκλο της – στη χώρα μας μεταδίδεται μέσα από την πλατφόρμα της Nova.

Το όγδοο επεισόδιο του πέμπτου κύκλου, όπου ο Τζον Σνόου συναντιέται για πρώτη φορά με την απέθαντη ορδή του Βασιλιά της Νύχτας, είναι ίσως το καλύτερο ολόκληρου του «Game of Thrones».

Εκείνοι θέλουν να δουν δράκους, επικές μάχες, ίντριγκες, ανατροπές και να βιώσουν συγκινήσεις σαν αυτές που τους έχουν κρατήσει καθηλωμένους 8 χρόνια τώρα, από τότε που άκουσαν για πρώτη φορά τη θρυλική πια μουσική των τίτλων και μπήκαν στον κόσμο του Γουέστερος. Φυσικά το κοινό δεν ήταν πάντοτε το ίδιο πολυπληθές· αντιθέτως, χτίστηκε μέσα από εμβληματικά επεισόδια, μοναδικούς χαρακτήρες και σκηνές, οι οποίες πέρασαν αυτούσιες στην ποπ κουλτούρα, συζητήθηκαν σε Διαδίκτυο, γραφεία και σχολεία όλου του κόσμου και έστειλαν ανθρώπους μέχρι και στον... ψυχίατρο. Μερικές ώρες πριν από την αρχή του τέλους, συγκεντρώνουμε ορισμένα από αυτά τα αριστουργηματικά επεισόδια των προηγούμενων κύκλων, τα οποία θα μπορούσαν άνετα να περάσουν για κινηματογραφικές ταινίες και να χαρίσουν βραβεία στους δημιουργούς τους.

Στο έκτο επεισόδιο του έβδομου κύκλου η Ντενέρις πέταξε με τους δράκους της για να σώσει τον Τζον Σνόου στον Βορρά. Στο επόμενο επεισόδιο οι δυο τους γίνονται ζευγάρι, αγνοώντας μια μικρή λεπτομέρεια: ότι η Ντενέρις είναι... θεία του.

ΚΥΚΛΟΣ 1

«Baelor»

Ο πρώτος κύκλος της σειράς είναι από κάθε άποψη καθοριστικός, κυρίως όμως επειδή μας εισάγει σε ένα επίπεδο ωμότητας και κυνισμού, πρωτοφανούς για την τηλεόραση και αλλόκοτα γοητευτικού για το κοινό. Κάπως έτσι βλέπουμε δύο από τους βασικούς χαρακτήρες, αδέλφια, να ενώνονται σεξουαλικά, μια άλλη πρωίδα να βιάζεται ανηλεώς ενώ το αποκορύφωμα έρχεται στο ένατο επεισόδιο. Εκεί ο μοναδικός έντιμος πρωταγωνιστής, Νεντ Σταρκ (τον υποδύεται ο Σον Μπιν που είναι και ο σπουδαιότερος σταρ του κύκλου), χάνει με συνοπτικές διαδικασίες το κεφάλι του, σε μια υποδειγματικά σκηνοθετημένη σκηνή, υψηλής δραματουργίας. Κάπου εκεί καταλαβαίνουμε πως τα πράγματα είναι διαφορετικά και η κλασική τηλεοπτική ταύτιση χαρακτήρα-θεατή δεν έχει νόημα. Στον κόσμο του «GoT» κανείς δεν είναι ασφαλής.

ΚΥΚΛΟΣ 2

«Blackwater»

Το επεισόδιο τιτλοφορείται από τον κόλπο που αγκαλιάζει την πρωτεύουσα Κινγκς Λάντινγκ, η οποία βρέθηκε πολιορκημένη από επίδοξους διεκδικητές του θρόνου. Σε μια μακρά και γεμάτη ένταση σκηνή νυχτερινής μάχης βλέπουμε για πρώτη φορά ένα δείγμα του μεγέθους που θα χαρακτηρίσει τη σειρά. Ξεκινώντας με την πράσινη φωτιά των ειδικών εφέ που κατακαίει τα πλοία και συνεχίζοντας με την απελπισμένη προσπάθεια των αμυνόμενων, η μάχη του Blackwater είναι συναρπαστική, ενώ μας αποκαλύπτει και μια καινούργια πλευρά του Τίριον Λάνιστερ (Πίτερ Ντίνκλεϊτζ), πιθανότατα του πιο ενδιαφέροντος χαρακτήρα ολόκληρου του «GoT».

ΚΥΚΛΟΣ 3

«The Rains of Castamere»

Βρίσκεται ανάμεσα στα 2-3 επεισόδια που έχουν ξεσηκώσει τις περισσότερες αντιδράσεις του κοινού αυτά τα 8 χρόνια. Ξανά το ένατο κατά σειρά –προφανής η «παράδοση» που θέλησαν να δημιουργήσουν οι παραγωγοί– είναι περισσότερο γνωστό με την ονομασία «The Red Wedding» και δικαίως, μιας και η βασική σεκάνς του είναι ένας βαμμένος στο αίμα γάμος. Οχι οποιοσδήποτε γάμος όμως, αλλά εκείνος του (επόμενου) βασικού πρωταγωνιστή, Ρομπ Σταρκ, ο οποίος αποχαιρετά τα εγκόσμια μαζί με τη μητέρα και τη μισή του φαμίλια, αφήνοντας τον θρόνο του Βορρά έρμαιο των σφετεριστών. Το σοκ ανάμεσα στους φίλους του σόου που είχαν ταχθεί στο πλευρό του ευγενικού Ρομπ ήταν τεράστιο, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις χρειάστηκαν και ηρεμιστικά! Πολλοί σχολιαστές μάλιστα –και του Τύπου– επέκριναν εντονότατα τη ρότα που χάραζε η συγκεκριμένη εξέλιξη· στην πραγματικότητα ο (τηλεοπτικός) θρόνος είχε μόλις εξασφαλιστεί.

ΚΥΚΛΟΣ 4

«The Mountain and the Viper»

Ο 4ος κύκλος περιλαμβάνει φυσικά τη μεγάλη μάχη του Τείχους ανάμεσα στη Φρουρά της Νύχτας και στους Αγριους στο (μαντέψτε) ένατο επεισόδιο, με τον Τζον Σνόου να δείχνει ξανά την αξία του. Το προηγούμενο ωστόσο επεισόδιο έχει αποδειχθεί εξαιρετικά ενδιαφέρον με πολλές και διάφορες εξελίξεις, οι οποίες κορυφώνονται με μια επική μονομαχία. Το «Βουνό» (συνοπτικά, ο πιο τρομακτικός πολεμιστής που έχει εμφανιστεί σε τηλεοπτική οθόνη) αντιμετωπίζει τον αρτίστα μονομάχο Ομπεριν Μαρτέλ, ο οποίος αγωνίζεται για λογαριασμό του Τίριον, σε μια αναμέτρηση που μοιάζει πιο πολύ με αιματηρή χορογραφία. Το δε απίστευτα βίαιο φινάλε είναι από αυτά που σε κάνουν να πετάγεσαι τις νύχτες.

ΚΥΚΛΟΣ 5

«Hardhome»

Ενας σχετικά φλύαρος κύκλος κλείνει με τρία συγκλονιστικά επεισόδια. Μπορεί το ένατο να είναι το πιο εντυπωσιακό, με τη βασίλισσα Ντενέρις να καβαλικεύει για πρώτη φορά τον δράκο της και να σκορπίζει τον τρόμο, όμως το αμέσως προηγούμενο είναι πιθανότατα το καλύτερο ολόκληρου του «GoT». Ο χειμώνας έχει πια φτάσει για τα καλά και ο Τζον Σνόου συναντιέται για πρώτη φορά με την απέθαντη ορδή του Βασιλιά της Νύχτας. Μια εκπληκτικά σκηνοθετημένη μάχη που εξελίσσεται σε απεγνωσμένη υποχώρηση, φωτογραφία και ειδικά εφέ για Οσκαρ και ένα ανατριχιαστικό τελείωμα: καθώς οι βάρκες των επιζώντων απομακρύνονται αργά, με τον ήχο του παγωμένου ανέμου αντί μουσικής υπόκρουσης, ο Night King σηκώνει απλώς τα χέρια και πολλαπλασιάζει τον στρατό του.

ΚΥΚΛΟΣ 6

«The Door»

Δέκα επεισόδια μέσα στα οποία είδαμε μία ακόμα άψογα ενορχηστρωμένη σκηνή μάχης («Battle of the Bastards»), μια... ανάσταση και μια τρομερή έκρηξη («The Winds of Winter»). Η πιο συγκινητική στιγμή ωστόσο όλης της σειράς έρχεται στο 5ο επεισόδιο, όπου, με σεναριακή μαεστρία, το όνομα ενός χαρακτήρα μετατρέπεται σε σπαρακτική ιστορία αφοσίωσης και αυτοθυσίας. Ο συμπαθέστατος Χόντορ κρατά την πόρτα μέχρι τέλους, επιτρέποντας έτσι στους συντρόφους του, τον Μπραν και τη Μίρα, να διαφύγουν τον κίνδυνο. Οι δημιουργοί Ντ. Μπένιοφ και Ντ. Μπ. Γουάις αποδεικνύονται για άλλη μια φορά μάστορες του αφηγηματικού εγκιβωτισμού και ελάχιστα μάτια παραμένουν στεγνά.

ΚΥΚΛΟΣ 7

«The Dragon and the Wolf»

Το τελευταίο από τα επτά επεισόδια μιας σεζόν με αρκετές σεναριακές ευκολίες αλλά και πολύ εντυπωσιακές στιγμές. Στη διάρκειά της είδαμε την Ντενέρις να ψήνει με τους δράκους της τον στρατό των Λάνιστερ («The Spoils of War») και λίγο αργότερα να πετά για να σώσει τον Τζον στον Βορρά.

Το 7ο επεισόδιο μας έμεινε για δύο κυρίως πράγματα: πρώτον, το πολυδιαφημισμένο Τείχος έγινε θρύψαλα μέσα σε 5 λεπτά από τον Βασιλιά της Νύχτας και τον νεοαποκτηθέντα δράκο του και δεύτερον, ο Τζον είναι πλέον ζευγάρι με την Ντενέρις. Μικρή λεπτομέρεια που δεν γνωρίζουν, το γεγονός πως η τελευταία είναι επίσης... θεία του.

Η Nova Cyprus προβάλλει υποτιτλισμένα στις 4 τα ξημερώματα, ταυτόχρονα με την Αμερική, όλα τα νέα επεισόδια του «Game of Thrones». Ακολουθεί prime time προβολή στις 10 μ.μ. τη Δευτέρα.

«The Rains of Castamere»

«The Mountain and the Viper»

«The Dragon and the Wolf»

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

14.4.19 - 20.4.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Κυπριακή τυπογραφία

Το Ινστιτούτο Μελέτης και Έρευνας της Τυπογραφίας και Οπτικής Επικοινωνίας (ISTVC.org) και το Σολώνειον Κέντρον Βιβλίου συνδιοργανώνουν παρουσίαση του βιβλίου του Ανδρέα Κλ. Σοφοκλέους (1940-2018) «Το χρονικό της κυπριακής τυπογραφίας 1878-1978». Για το βιβλίο θα μιλήσουν οι Πέτρος Παπαπολυβίου, Πάμπος Βιολάρης και Κλήμης Μαστορίδης. Σολώνειον Κέντρον Βιβλίου,Βυζαντίου 24, Στρόβολος, Λευκωσία, Πέμπτη 18 Απριλίου, ώρα 6:30 μ.μ.
Πληροφορίες τηλέφωνο 22666799, events@soloneion.com.cy

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

17ο Φεστιβάλ Κινηματογραφικές Μέρες

Εννιά ταινίες από τον διεθνή κινηματογράφο, ανάμεσά τους και μία από την Κύπρο θα διαγωνιστούν φέτος στο διεθνές διαγωνιστικό τμήμα του Φεστιβάλ, Glocal Images, διεκδικώντας τα μεγάλα βραβεία, ενώ το Διαγωνιστικό Τμήμα Κυπριακών Ταινιών καταρτίζεται φέτος με τη συμμετοχή τεσσάρων Κυπριακών ταινιών. Την ευθύνη για την απονομή των βραβείων θα έχει, όπως κάθε χρονιά, πενταμελής κριτική επιτροπή που αποτελείται από διακεκριμένους επαγγελματίες του κινηματογράφου. Όπως έχει ήδη ανακοινωθεί, το Φεστιβάλ θα πραγματοποιηθεί από τις 12 μέχρι και τις 20 Απριλίου 2019, στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό και στον Κινηματογράφο Ζήνα Πάλας στη Λευκωσία, ενώ όλες οι ταινίες προβάλλονται σε παγκύπρια πρεμιέρα. Διοργανωτές του Φεστιβάλ είναι οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας & Πολιτισμού και το Θέατρο Ριάλτο.
Το αναλυτικό πρόγραμμα του Φεστιβάλ είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα www.cyprusfilmdays.com και στη σελίδα του Φεστιβάλ στο facebook

ΘΕΑΤΡΟ

«Λαχταρώ» της Σάρα Κέιν

Ένα μοναδικό θεατρικό ποίημα, που ερμηνεύεται από τέσσερις φωνές στο όριο της απόγνωσης, είναι το «Λαχταρώ», το πιο προσωπικό και σπαρακτικό κείμενο ενός θρύλου του σύγχρονου θεάτρου, της Σάρα Κέιν, που άλλαξε με τα έργα της την πορεία της μοντέρνας θεατρικής γραφής. Το έργο παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Κύπρο, στο πλαίσιο των πολύ επιτυχημένων Δράσεων του Β΄ τριμήνου, στις Αποθήκες του ΘΟΚ. Σκηνοθετεί ο Θανάσης Γεωργίου, που πλαισιώνεται από την ξεχωριστή ομάδα των ηθοποιών και των συντελεστών των Δράσεων. Η τραυματική αναζήτηση της αγάπης, οι αγωνίες, τα αδιέξοδα, οι φόβοι και οι επιθυμίες του ανθρώπου που βουλιάζει στη δίνη του έρωτα και δίνει μάχη με τον εαυτό του και με τον άλλον, αναδύονται μέσα από το λυρισμό της γραφής και αποτυπώνονται στους συγκλονιστικούς παράλληλους μονολόγους της Κέιν. Παίζουν: Θανάσης Γεωργίου, Άντρια Ζένιου, Μάριος Κωνσταντίνου, Στέλα Φυρογένη. Σκηνοθεσία: Θανάσης Γεωργίου, μουσική: Δημήτρης Σπύρου, κίνηση: Φώτης Νικολάου, σκηνικά: Έλενα Κοτασβήλι. Παραστάσεις: Θέατρο Αποθήκες ΘΟΚ κάθε Τετάρτη, Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή, 8:30 μ.μ.
Πληροφορίες / Εισιτήρια: Ταμείο ΘΟΚ τηλέφωνο 77772717, www.thoc.org.cy

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Κυκλοφόρησε το «Διόραμα»

Το διμηνιαίο περιοδικό «Διόραμαμα» τεύχος 23 (Μάρτιος - Απρίλιος 2019) κυκλοφόρησε με αφιέρωμα στον ποιητή Γιώργο Σαραντάρη. Για τον Γιώργο Σαραντάρη γράφουν οι Νένα Βενετσάνου, Σωτήρης Γουνελάς, Ηλίας Κρίππας, Ξένη Σκαρτσή, Τώνια Καφετζάκη και Βασίλης Ρούβαλης. Στις εργασίες του τεύχους περιλαμβάνονται, επίσης, κείμενα για την Ευρωπαϊκή Ένωση από την Αγγέλα Χριστοφίδου, για την Bienalle αρχιτεκτονικής της Βενετίας του Σόλωνα Ξενόπουλου, καθώς και τη λογοτεχνία, τη φωτογραφία το θέατρο και άλλα πολλά από εκλεκτούς συνεργάτες του περιοδικού, αλλά και από τη συντακτική επιτροπή του περιοδικού απαρτίζουν λογοτέχνες, μελετητές διαφόρων κλάδων και γενικά άνθρωποι που αγαπούν τον πολιτισμό. Το περιοδικό διατίθεται στα βιβλιοπωλεία.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Πενταδάκτυλος - Contemporaries

Δύο παράλληλες εκθέσεις -η πρώτη με έργα από τη σύγχρονη εικαστική δημιουργία και η δεύτερη ιστορική- θα επικεντρωθούν στο θέμα της οροσειράς του Πενταδακτύλου. Η έκθεση Πενταδάκτυλος - Contemporaries θα φιλοξενήσει έργα σύγχρονης τέχνης, με στόχο να παρουσιάσει τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν αυτήν την εμβληματική οροσειρά οι σύγχρονοι καλλιτέχνες. Κάθε έργο θέλει να προκαλέσει -καλλιτέχνη και θεατή- ενθαρρύνοντάς τον να διαδράσει και να αναρωτηθεί τι αντιπροσωπεύει γι' αυτόν το επιβλητικό αυτό βουνό όχι μόνο ως εικόνα, αλλά και ως «μνημείο» που περιβάλλει τη Λευκωσία και «συγκρούεται» με την καθημερινότητα της πόλης και των κατοίκων της.

Διάρκεια έως 16 Σεπτεμβρίου. Λεβέντειος Πινακοθήκη, Αναστασίου Γ. Λεβέντη 5, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνο 22668838, info@leventisgallery.org

ΘΕΑΤΡΟ

« Όλα τα υπέροχα πράγματα»

Η Θεατρική Ομάδα Persona παρουσιάζει την καινούργια της παραγωγή με τίτλο «Όλα τα υπέροχα πράγματα» (πρωτότυπος τίτλος Every Brilliant Thing) των Duncan Macmillan και Jonny Donahoe σε μετάφραση Μαρίας Κωνσταντίνου. Ένας διαδραστικός μονόλογος σε σκηνοθεσία Μαρίνας Βρόντη με τη Χριστίνα Κωνσταντίνου επί σκηνής και την ενεργή συμμετοχή του κοινού όπου κάθε φορά διαφορετικοί θεατές καλούνται να ερμηνεύσουν τα βασικά πρόσωπα της ιστορίας. Το έργο, ανέβηκε για πρώτη φορά το 2013 στην Αγγλία και έκτοτε ταξιδεύει σε

όλο τον κόσμο, αποσπώντας το βραβείο «Critics' Pick» των New York Times. Η επιτυχία του και η σημαντικότητά του ως κείμενο συνίσταται στην αμεσότητα και το χιούμορ που χρησιμοποιεί. Επί σκηνής η Χριστίνα Κωνσταντίνου.
Παραστάσεις: κάθε Τετάρτη και Παρασκευή μέχρι τις 3 Μαΐου (εκτός από τις 24 και 26 Απριλίου). Τηλέφωνο Επικοινωνίας και Κρατήσεων: 70000138.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Πεζοπορώντας χωρίς τέλος

Το πιο σημαντικό με τον Βέρνερ Χέρτσογκ δεν είναι ότι στα 76 χρόνια του είναι σε πλήρη δραστηριότητα (το 2016 γύρισε το θρίλερ «Salt and fire» και το 2018 το ντοκιμαντέρ «Συναντώντας τον Γκορμπατσόφ») αλλά ο τρόπος που γυρίζει τις ταινίες του: χειροποίητες. Χωρίς ψηφιακά εφέ, τη σιγουριά των στούντιο, με «την πόρτα ανοιχτή στο αναπάντεχο», όπως συνηθίζει να λέει ο ίδιος. Το καράβι που σκαρφαλώνει στο βουνό («Φιτσκαράλντο») το σέρνουν με τα χέρια, η αδιαπέραστη ζούγκλα του Αμαζονίου («Αγκίρε η μάστιγα του θεού») δεν είναι σκηνικό, το ηφαίστειο είναι έτοιμο να εκραγεί κι εκείνος με τον οπερατέρ του στο χείλος του κρατήρα («La Soufriere»).

Φτάνει ώς την Ανταρκτική (το 2007 αυτό) για να καταγράψει μια κοινότητα ανθρώπων αφοσιωμένων στις επιστημονικές τους έρευνες, στις «Συναντήσεις στο τέλος του κόσμου». Εχει ταξιδέψει στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, έχει πεζοπορήσει από το Μόναχο στο Παρίσι, έχει ζήσει μοναχικά και ακραία, ασχολήθηκε με το περιβάλλον, την καταστροφή της φύσης και την οικολογία, όταν ο υπόλοιπος κόσμος ήταν σχεδόν ανυποψίαστος, ευαισθητοποιήθηκε και ανέδειξε τις ανθρώπινες παρεκκλίσεις (ανάπηροι, απροσάρμοστοι) πολύ πριν τα ΜΜΕ αναλάβουν δράση.

Αυτός ο ξεχωριστός, αυτοδίδακτος και επίμονος δημιουργός θα είναι αύριο στη Στέγη Γραμμάτων (βρίσκεται σε εξέλιξη αφιέρωμα με προβολές ταινιών του) για να μιλήσει με τον Πολ Χολντενγκρέιμπερ, ιδρυτή και διευθυντή της πολιτιστικής σειράς LIVE from the NYPL της Δημόσιας Βιβλιοθήκης της Νέας Υόρκης. Εχει έρθει πολλές φορές στην Ελλάδα και στη Θεσσαλονίκη (το 50ό Φεστιβάλ του 2009 διοργάνωσε μεγάλη ρετροσπεκτίβα στο έργο του), προσκεκλημένος και του Ινστιτούτου Γκαίτε, γνωρίζει τη χώρα μας από τη δεκαετία του '60. Ο παππούς του, αρχαιολόγος, έκανε ανασκαφές στο Ασκληπιείο στην Κω. Ο Χέρτσογκ γύρισε μία από τις πρώτες μεγάλου μήκους ταινίες του, τα «Σημάδια ζωής» (1968), στην Κω και στην Κρήτη. «Μιλούσα ελληνικά πολύ καλά, αλλά εδώ και 40 χρόνια δεν έχω καμία επαφή με τη γλώσσα. Τα έχω ξεχάσει», μας είχε πει σε συνέντευξή του («Κ» 6/12/2009). Ο μεγαλύτερος γιος του παντρεύτηκε Ελληνίδα. «Η Ελλάδα σήμαινε πάντα κάτι πολύ καλό για μένα».

Αυτός ο απρόβλεπτος άνθρωπος και αταξινόμητος σκηνοθέτης, αυτοδίδακτος δε, που ακροβατεί διαρκώς στα όρια της ζωής και του βλέμματος, είναι ενεργός περιπατητής του κόσμου. Κι αυτό, από μόνο του, τον ασκεί στην τέχνη της εικόνας, της σκέψης, της σύνθεσης. «Ο κόσμος αποκαλύπτεται σε αυτούς που ταξιδεύουν πεζή», έχει πει. «Περπατώντας, βρίσκομαι σε ένα φανταστικό κόσμο. Σαν να ονειρεύομαι. Αλλά και σαν να πορεύομαι μέσα σε ένα κείμενο. Παρατηρώ γύρω μου. Το μεγάλο κέρδος είναι ότι βλέπεις τον κόσμο όπως ακριβώς είναι». Ο Χέρτσογκ διαχωρίζει τον ταξιδιώτη από τον τουρίστα: «Ο μαζικός τουρισμός καταστρέφει τον πολιτισμό. Είναι σαν θανάσιμο αμάρτημα. Ο ταξιδιώτης είναι αρετή».

Μοναχικός εξερευνητής, ανακαλύπτει τοπία και μαζί τον εαυτό του. Το έχει αφηγηθεί με τον τρόπο του, περιγράφοντας την περιπλάνησή του στην Κρήτη, πριν από πενήντα, περίπου, χρόνια: «Είχα μαζί μου ένα γαϊδουράκι και ένα περίστροφο για να πυροβολώ πέρδικες. Κάποια στιγμή έφτασα στο Λασίθι, όπου είδα σε μια πεδιάδα 10.000 ανεμόμυλους και δεν μπορούσα να πιστέψω την ομορφιά του τοπίου. Ηταν μια στιγμή που με επηρέασε τόσο πολύ και έγινε η αφορμή για να γυρίσω την ταινία "Σημάδια ζωής". Οι ανεμόμυλοι ήταν ο ακρογωνιαίος λίθος της ταινίας. Εμοιαζαν με λουλούδια που είχαν τρελαθεί και γύριζαν γύρω γύρω μανιασμένα... Το τοπίο που αντίκρισα τότε ήταν κάτι τόσο εξωπραγματικό που άγγιξε την ψυχή μου βαθιά».

Πολλά και ποικίλα μπορεί να πει κανείς για τον Χέρτσογκ, για τον τρόπο που βιώνει την πραγματικότητα και τη μετασχηματίζει σε εικόνα. Ομως, από τα πιο χαρακτηριστικά και ενδιαφέροντα στοιχεία του, είναι πως πρόκειται για έναν άνθρωπο σε διαρκή κίνηση, έναν εξ ορισμού, ταξιδιώτη.

Γι' αυτό και το σινεμά του δεν υπακούει σε χρονολογίες. Ταξιδεύει όπως και ο ίδιος, μεταγράφεται σε κάθε εποχή, ενσωματώνοντας τις ανησυχίες της, δημιουργεί μια νοητή συνέχεια από το παρελθόν στο, κάθε φορά, παρόν. Ο Χέρτσογκ δεν είναι ποτέ ο ίδιος. Κάθε του δημόσια παρουσία, γεννά, αν μη τι άλλο, την περιέργεια.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Να μην την κάνουμε για το λούσο

Αν δεν ακούεται φωνή μες 'στην Ακαδημία, / αν μες 'σ' αυτή δεν έρχεται κανένας να διδάξη, / ω! μη θαρρής πως έπεσε καμμιά επιδημία, / ή πως μας έλειψαν σοφοί… πα! πα! θεός φυλάξοι! / Εμείς για λούσο θέλουμε να ήναι 'στας Αθήνας, / για λούσο μας την έκτισε κι' ο μακαρίτης Σίνας…

Φτιάξαμε και Ακαδημία, είμαστε αρχόντοι και πλέον μπορούμε να κοιτάμε στα μάτια και τους υπόλοιπους Ευρωπαίους κατάματα και να μην ντρεπόμαστε. Ενώ εκεί στη Μάλτα και στο Λουξεμβούργο τι κάνουν, πού οδηγούνται; Τώρα θα μου πείτε εκεί έχουν βιβλιοθηκάρες και αρχεία που μπαίνεις μέσα και ντρέπεσαι να καθίσεις. Αλλά τι να λέμε, δεν έχουν Ακαδημία, ενώ εμείς έχουμε και πλέον η έρευνα και η διάχυσή της, ο λόγος που θα εκφέρουν τα μέλη της θα είναι φάρος για τα επιστημονικά πράγματα του τόπου. Θεωρώ ότι η Ακαδημία θα πρέπει να φυτώρια επιστημονικής έρευνας και όχι σύναξη Σοφών.

Για το θέμα της Ακαδημίας, βέβαια, έχω γράψει και παλαιότερα, δεν είμαι αντίθετος στη δημιουργία της, και επαναλαμβάνω ό,τι είχα γράψει τον Οκτώβριο του 2017, «Προχωράει σύμφωνα με τους σχεδιασμούς η ίδρυση Ακαδημίας και στην Κύπρο, που είναι η μόνη που δεν έχει, ούτε η Μάλτα έχει ούτε το Λουξεμβούργο, και αναρωτιέμαι, πόσο πολύ ανάγκη έχουμε από μία Ακαδημία και θέλουμε αμάν και τι να ιδρύσουμε μία; Δεν είμαι αντίθετος με τη δημιουργία ενός ιδρύματος που θα είναι επιφορτισμένο με την ανάδειξη, την προώθηση, αλλά και την παραγωγή γνώσης σε όλα τα επίπεδα, αλλά όπως έγραφα και πέρυσι τέτοιον καιρό, έχουμε ή καλύτερα εκεί στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχουν σκεφτεί ότι σε επίπεδο πολιτισμού και γνώσης μας λείπουν ακόμα πολλά; Μάλλον όχι, διότι αν το είχαν σκεφτεί θα φρόντιζαν να έλυναν πολλά από τα χρονίζοντα προβλήματα ήδη υπαρχουσών δομών που έχουν ως αντικείμενο τη γνώση, από τη διαφύλαξή της έως την παραγωγή νέας».

Πείτε μου τι από αυτά δεν ισχύει και σήμερα. Δυστυχώς θα σας ξαναπώ τι είχα γράψει τον Νοέμβριο του 2016 και αναλογιστείτε τι από αυτά σήμερα είναι διαφορετικό: «Έχουμε σκεφτεί ότι δεν έχουμε Εθνική Βιβλιοθήκη […] έχουμε σκεφτεί ότι δεν έχουμε εκσυγχρονισμένα μουσεία; […] Δεν έχει Μουσείο αντάξιο της ιστορίας της η Κύπρος, και είναι εξωφρενικό […]». Από αυτά που έγραφα το 2016 σήμερα έχουμε μόνο την Κρατική Πινακοθήκη Σύγχρονης Τέχνης, στη ΣΠΕΛ, που μετά τη λήξη της έκθεσης αφιερωμένης στον Χριστόφορο Σάββα, είναι άγνωστο τι θα γίνει στη συνέχεια…

Τώρα θα μου πείτε, τι γκρινιάζεις, θα γίνουν και αυτά, το Μουσείο δειλάδειλά παίρνει σάρκα και οστά, η ΣΠΕΛ ολοκληρώθηκε, Υφυπουργείο Πολιτισμού έχουμε στα σκαριά, άρα πραγματάκια γίνονται. Έλα, όμως, που γίνονται με βήματα τόσο αργά, που σε πιάνει απελπισία.

Επίσης, είναι σημαντικό να δούμε το πώς θα στελεχώνεται η Ακαδημία, πώς θα εκλέγονται οι Αθάνατοί μας. Διότι, αν εφαρμόζουμε και εκεί το αγαπημένο μας σύστημα, η Βουλή και τα κόμματα να αποφασίζουν και να δημιουργούν κονκλάβια και παρασυναγωγές δυστυχώς θα αρχίσουμε πάλι να τσακωνόμαστε γιατί έγινε Ακαδημαϊκός ο κ. Τάδε και όχι και ο κ. Δείνας, γιατί η έρευνά μου είναι μεγαλύτερη από τη δική σου και άλλα τέτοια.

ΥΓ. Δεν ξέρω πόσοι από εσάς έχουν δοκιμάσει να κάνουν έρευνα στα υπάρχοντα καθιδρύματα και υπηρεσίες της Δημοκρατίας, αλλά είναι μία πολύ ενδιαφέρουσα περιπέτεια, η οποία σε συνεπαίρνει... τα αρχεία υπάρχουν, καλά κρυμμένα και ό,τι προσπάθεια γίνεται, πάντα κάπου θα σκοντάφτει ο ερευνητής, μωρέ σε έναν νόμο για τα Προσωπικά Δεδομένα, σε κάποιο πλημμυρισμένο υπόγειο και αρχείο, σε μια αρχή τύπου «ζωντανό αρχείο», και σε άλλα παρόμοια. Η μόνη σοβαρή προσπάθεια και αυτή είναι αξιέπαινη διότι γίνεται σχεδόν προσωπική υπόθεση είναι αυτή στο Κρατικό Αρχείο.

Ενας Ελληνας υπογράφει την «καρδιά» της Μπιενάλε

Σχεδίασε το ιστορικό περίπτερο της οικοδέσποινας Βενετίας

Στα 300 τ.μ. του περιπτέρου της Βενετίας, ο κ. Κόης και οι συνεργάτες του θα δημιουργήσουν ένα «σωλήνα» που θα γεμίσουν με νερό, για να μεταφέρουν στους επισκέπτες την αίσθηση της πόλης.

Ο Στέλιος Κόης, καλλιτεχνικός διευθυντής του περιπτέρου της Βενετίας στην 58η Μπιενάλε.

«Υπάρχουν τεράστιες δυνατότητες στην Ελλάδα στην αρχιτεκτονική. Δεν υπάρχουν όμως καλοί πελάτες», λέει ο Στέλιος Κόης.

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Τι σημαίνει Βενετία; Σε αυτό το ερώτημα θα απαντήσει ο αρχιτέκτονας Στέλιος Κόης στην 58η Μπιε-νάλε της Βενετίας, ο οποίος μαζί με τον Ιταλό ντιζάινερ Αλεσάντρο Γκάλο ανέλαβαν την καλλιτεχνική διεύθυνση και τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό του ιστορικού περιπτέρου της ιταλικής πόλης και καλούν τους επισκέπτες της έκθεσης να κάνουν μια διαδρομή πάνω σε... νερό.

«Ολο το περίπτερο είναι μια τεράστια επιφάνεια νερού», μας λέει ο Στέλιος Κόης και εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο μια ειδική μεμβράνη θα καλύψει το εσωτερικό του περιπτέρου και θα γεμίσει με το υδάτινο στοιχείο, που είναι ταυτόσημο με τη Βενετία. «Οι επισκέπτες θα νιώθουν ότι θα περπατούν πάνω στο νερό ανάμεσα στις γνωστές μπρίκολες που χρησιμοποιούν οι γονδολιέρηδες για να δένουν τις βάρκες. Μόνο που οι δικές μας θα είναι έργα τέχνης φτιαγμένα από μάρμαρο, δίνοντας την αίσθηση του ξύλου».

Το περίπτερο είναι το παλαιότερο της διοργάνωσης και η Βενετία η μοναδική πόλη που έχει δικό της χώρο, τον οποίο διαχειρίζεται ο τοπικός δήμος, με σκοπό αρχικά να μεταφέρει στους επισκέπτες την ιδιαίτερη ατμόσφαιρα και κουλτούρα της ιταλικής πόλης. Στο περίπτερο, που θα ονομαστεί «Corpo Reale», τα συνήθως καλυμμένα παράθυρά του θα ανοίξουν ώστε οι θεατές να βλέπουν τι συμβαίνει εντός του και να εισέρχονται, σε μικρά γκρουπ, στο εσωτερικό «σώμα» του περιπτέρου, το οποίο είναι το ίδιο ένα έκθεμα, αλλά θα παρουσιάζει και άλλους καλλιτέχνες (Σίντιβαλ Φίλα, Φάμπιο Βιάλε, Φερζάν Ουζπετέκ, Λορέντζο Ντάντε Φερό, Μίρκο Μπορς, την ομάδα Plastique Fantastique), ανάμεσά τους και τον συνθέτη Γιώργο Κουμεντάκη με ένα μουσικό του έργο. «Δώσαμε έμφαση στην εμπειρία, στο βίωμα, της Βενετίας. Τα περίπτερα στην Μπιενάλε της τέχνης έχουν συνήθως ένα ρόλο σαν γκαλερί, με τον κάθε καλλιτέχνη να στέλνει ένα δικό του μήνυμα. Σε εμάς το ίδιο το περίπτερο είναι το έκθεμα και όλοι οι καλλιτέχνες που παρουσιάζουμε έχουν συνεργαστεί για να βγει ένα κοινό αποτέλεσμα, που πιστεύουμε ότι μεταδίδει το πνεύμα της πόλης. Εχει μια αρχιτεκτονική υπόσταση αυτό και γι' αυτό το αναλάβαμε εμείς, δεν είμαι επιμελητής τέχνης», σημειώνει ο κ. Κόης.

Για τον ταλαντούχο Ελληνα αρχιτέκτονα που έχει ξεχωρίσει για την απλότητα και την αρμονία στις δημιουργίες του η αρχιτεκτονική, μας επισημαίνει, είναι συνυφασμένη με τον άνθρωπο και την εμπειρία. «Η αρχιτεκτονική χωρίς τον άνθρωπο και την εμπειρία είναι γλυπτική για μένα. Ενας χώρος μέσα στον οποίο δεν μπορεί να υπάρξει μέσα του ο άνθρωπος είναι ένα γλυπτό απλώς πολύ μεγάλης κλίμακας. Αρχιτέκτονας είναι για μένα εκείνος που μπορεί να δημιουργήσει κάτι μέσα στο οποίο ο άνθρωπος μπορεί να ζήσει, να νιώσει ευτυχισμένος», τονίζει προσθέτοντας ότι «πολλοί ξεχνούν ότι η αρχιτεκτονική είναι και τέχνη, δεν είναι μόνο επιστήμη, είναι ένας άλλος τρόπος σκέψης».

Οι δουλειές του

Η εξοχική κατοικία «Mirage» που σχεδίασε στην Τήνο το 2013, με την οπτική σύνδεση της ρέουσας πισίνας με τον θαλασσινό ορίζοντα, το δροσερό καφέ του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης, το ζαχαροπλαστείο «Γλυκιές αλχημείες» στην Κηφισιά, ο σχεδιασμός της έκθεσης Vanity στο Αρχαιολογικό Μουσείο Μυκόνου και τώρα η συνέχειά της στην Πομπηία είναι μερικές από τις δουλειές που ξεχώρισαν τον αρχιτέκτονα με καταγωγή από την Ουρανούπολη της Χαλκιδικής. «Η αρχιτεκτονική γίνεται εύκολη όταν την επαναλαμβάνεις. Εμείς πιστεύουμε ότι τα πράγματα φτιάχνονται κάθε φορά για έναν άνθρωπο ή ανθρώπους που θα ζήσουν εκεί. Πολλοί έχουν έναν τρόπο σχεδιασμού που τον επαναλαμβάνουν. Είναι μια τεχνική μαρκετίστικη, την καταλαβαίνω αλλά δεν την ασπάζομαι. Αν κάποιος αναγνωρίζει το έργο μου γιατί απλά τού θυμίζει κάτι άλλο τότε δεν με αφορά˙ αν μπορεί να δει πράγματα και εμμονές μου μέσα στο έργο αυτό με ενδιαφέρει», μας λέει και ρωτάμε, σχεδόν αυτόματα, ποια εμμονή του επαναλαμβάνει. «Επιμένω πολύ στη λεπτομέρεια, θέλω με ό,τι ασχολούμαι να είναι καλά δουλεμένο. Θέλω να κάνω χαρούμενο τον άνθρωπο που με εμπιστεύθηκε για το σπίτι του ή το γραφείο του».

Για τον ίδιο η απλότητα είναι ένα κλειδί, παραγνωρισμένο συχνά για χάρη της εικόνας. «Το πρόβλημα στην Ελλάδα είναι ότι πιστεύουμε πως η αρχιτεκτονική πρέπει να κάνει εντύπωση, να γίνονται εντυπωσιακά πράγματα, όμως ο χρόνος τα προδίδει αυτά τα πράγματα. Στην απλότητα φαίνεται η μαεστρία του αρχιτέκτονα· όχι στο πώς θα ενώσεις δύο υλικά, αλλά στην απλότητα του να χρησιμοποιείς ένα υλικό που μπορεί για άλλους να ήταν για τα σκουπίδια και να καταλήξει να είναι έργο τέχνης, όπως έκαναν π.χ. ο Κουνέλλης, ο Κανιάρης ή όπως κάνει ο Takis».

Θεωρεί ότι η καλή αρχιτεκτονική δεν είναι ακριβή και χαρακτηρίζει την Αθήνα μια πόλη ιδιαίτερη. Στη Βενετία είχε πλήρη ελευθερία στην υλοποίηση της πρότασής του, κάτι που δεν συμβαίνει πάντα στην Ελλάδα. «Υπάρχουν τεράστιες δυνατότητες στην Ελλάδα και ταλέντα στην αρχιτεκτονική. Δεν υπάρχουν όμως καλοί πελάτες. Για να υλοποιηθεί κάτι, περνάει από πολλά στάδια και πολλές φορές τραβιέται από εδώ ή τεντώνεται από εκεί και γίνεται κάτι άλλο. Η μαγεία είναι στην πρώτη ιδέα, αν την ξεχειλώσεις χάνεται».

Δυνατά μηνύματα στη μεγάλη οθόνη

Το 17ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογραφικές Μέρες – Κύπρος 2019 είναι μια καλή ευκαιρία να δούμε καλό σινεμά

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

«Θεωρούμε ότι είναι σημαντικό μια κυπριακή ταινία να προβληθεί στη χώρα της και πιστεύουμε ότι η υποστήριξη του εγχώριου σινεμά από το ίδιο το φεστιβάλ και το κοινό βοηθάει σημαντικά στην εξέλιξη και βελτίωση της τοπικής κινηματογραφίας, αλλά και στη δημιουργία μελλοντικών συνεργασιών».

Για ακόμη μία χρονιά διοργανώνεται το κινηματογραφικό το 17ο Διεθνές Φεστιβάλ «Κινηματογραφικές ημέρες Κύπρου 2019», έως τις 20 Απριλίου στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό και στο Κινηματοθέατρο Παλλάς στη Λευκωσία. Οθ Κινηματογραφικές Μέρες Κύπρος είναι μία διοργάνωση που έχει καταστεί θεσμός για τη χώρα, φιλοξενώντας και προβάλλοντας σημαντικές ταινίες της διεθνούς, καθώς και της εγχώριας κινηματογραφικής παραγωγής. Στο διεθνές διαγωνιστικό τμήμα του Φεστιβάλ, Glocal Images θα διαγωνιστούν δέκα ταινίες. Το Διαγωνιστικό Τμήμα Κυπριακών Ταινιών καταρτίζεται φέτος με τη συμμετοχή τεσσάρων κυπριακών ταινιών. Για το φεστιβάλ μίλησαν στην «Κ» οι καλλιτεχνικοί διευθυντές του Μάριος Στυλιανού, παραγωγός - σκηνοθέτης, Τώνια Μισιαλή, παραγωγός – σκηνοθέτρια και Κώστας Κωνσταντινίδης, ακαδημαϊκός.

–Τέσσερις κυπριακές ταινίες, τι τις έκανε να ξεχωρίσουν ώστε να συμπεριληφθούν στο πρόγραμμα του Φεστιβάλ;

–Και οι τέσσερις ταινίες που συμμετέχουν στο διαγωνιστικό τμήμα κυπριακών ταινιών επιχειρούν να επικοινωνήσουν δυνατά κοινωνικά μηνύματα μέσω οικείων αφηγηματικών μορφών, όπως η κωμωδία, το θρίλερ ή το είδος της επιστημονικής φαντασίας κάτι το οποίο δεν είναι τόσο συχνό στο πλαίσιο του φεστιβαλικού κυπριακού κινηματογράφου. Θεωρούμε ότι είναι σημαντικό μια κυπριακή ταινία να προβληθεί στη χώρα της και πιστεύουμε ότι η υποστήριξη του εγχώριου σινεμά από το ίδιο το φεστιβάλ και το κοινό βοηθάει σημαντικά στην εξέλιξη και βελτίωση της τοπικής κινηματογραφίας, αλλά και στη δημιουργία μελλοντικών συνεργασιών.

–Οι ταινίες αυτές, καθώς και άλλες θα μπορούσαν να σταθούν σε διεθνή φεστιβάλ;

–Θεωρούμε πως ναι. Οι περισσότερες από αυτές τις ταινίες έχουν ήδη διακριθεί είτε σε φεστιβάλ υψηλού προφίλ, τα οποία προωθούν τον κινηματογράφο τέχνης είτε σε θεματικά φεστιβάλ.

–Νιώθετε ότι ο κυπριακός κινηματογράφος έχει κάνει κάποια βήματα προς τα εμπρός τα τελευταία χρόνια;

–Αρκετές πρόσφατες παραγωγές έχουν διακριθεί στο εξωτερικό και είμαστε βέβαιοι ότι θα ακολουθήσουν και άλλες επιτυχίες, διότι επιτυγχάνονται συνεργασίες και γίνονται ταινίες από νέους ανθρώπους που έχουν πλέον συχνή επαφή με τις τάσεις και τα μοντέλα παραγωγής που επικρατούν σήμερα στο παγκόσμιο σινεμά.

–Ποιες είναι οι κινηματογραφικές προκλήσεις για έναν Κύπριο δημιουργό σήμερα;

–Το να κάνεις σινεμά είναι ένα δύσκολο εγχείρημα. Είναι όμως ακόμη πιο δύσκολο να το κάνεις στην Κύπρο, καθώς οι οικονομικοί πόροι είναι περιορισμένοι. Η μεγαλύτερη πρόκληση για έναν Κύπριο δημιουργό είναι να κάνει καλές ταινίες, με αυτά τα δεδομένα. Ο κυπριακός κινηματογράφος είναι ένας άξιος πρεσβευτής της Κύπρου στο εξωτερικό και χρειάζεται περισσότερη οικονομική στήριξη από το κράτος.

Ο κυπριακός κινηματογράφος είναι ένας άξιος πρεσβευτής της Κύπρου στο εξωτερικό και χρειάζεται περισσότερη οικονομική στήριξη από το κράτος.

–Το Φεστιβάλ έχει καταστεί θεσμός, ποια είναι η διεθνής εμβέλειά του;

–Το φεστιβάλ είναι μικρό βάσει του αριθμού ταινιών που συμμετέχουν και διεξάγεται προς το τέλος του φεστιβαλικού κύκλου, κάτι που λειτουργεί ως διαδικασία αποσυμπίεσης μετά από μια πυρετώδη φεστιβαλική πορεία. Αυτά όμως είναι και τα χαρακτηριστικά που το κάνουν πιο ελκυστικό σε συνδυασμό με τις εμπειρίες που μπορεί να προσφέρει η Κύπρος την περίοδο αυτή, αλλά και το επίπεδο των ταινιών που συμμετέχουν στο διεθνές διαγωνιστικό, το οποίο σίγουρα έχει βοηθήσει στο να εδραιωθεί το φεστιβάλ διεθνώς ως ένας γοητευτικός προορισμός. Το φεστιβάλ εκπροσωπείται στις μεγάλες διοργανώσεις και καλύπτεται δημοσιογραφικά από έγκυρα περιοδικά κινηματογραφικού ενδιαφέροντος. Ευελπιστούμε ότι από του χρόνου θα έχουμε περισσότερους καλεσμένους από το εξωτερικό, καθώς το επόμενο βήμα είναι η ένταξη ενός τμήματος, το οποίο θα παρέχει τη δυνατότητα στους δημιουργούς του κινηματογράφου, που θα επιλεγούν να συμμετέχουν, να προωθήσουν τη δουλειά τους σε έμπειρους επαγγελματίες, οι οποίοι με τη σειρά τους θα τους βοηθήσουν να την εξελίξουν. Ελπίζουμε να μπορέσουμε να σας δώσουμε περισσότερες πληροφορίες σε λίγους μήνες.

–Ποιο είναι το μήνυμα που περνάνε οι Κινηματογραφικές Μέρες Κύπρου τόσο στη διεθνή κοινότητα όσο και στην Κύπρο.

–Είμαστε ένα φεστιβάλ το οποίο ανοίγει ένα κανάλι επικοινωνίας μεταξύ των πολιτών της Κύπρου και ενός κοινωνικά ευαίσθητου παγκόσμιου σινεμά, επομένως το μήνυμά μας δεν διαφέρει από τα μηνύματα των ταινιών που συμμετέχουν. Η δική μας προσπάθεια είναι να περάσουν αυτά τα μηνύματα όσο πιο αποτελεσματικά γίνεται ακολουθώντας πρακτικές, οι οποίες συμβαδίζουν με αυτές της διεθνούς κοινότητας.

Αλλάζουν οι κινηματογραφικές θεματικές

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η εγχώρια κινηματογραφική παραγωγή των τελευταίων χρόνων έχει κάνει σημαντικά βήματα προόδου αφενός ως προς τη θεματολογία των ταινιών, αφετέρου ως προς την προσέγγιση του ρόλου του κινηματογράφου γενικότερα. Για χρόνια, δικαιολογημένα θα έλεγε κανείς, οι κυπριακές παραγωγές εξυπηρετούσαν σχεδόν ιεραποστολικά την επικοινωνία του δράματος της εισβολής στο εξωτερικό, με έναν τρόπο που δεν απέφευγε, δυστυχώς, τις παγίδες ενός τέτοιο εγχειρήματος: από τη μια, δεν είχαν ούτε τα μέσα ούτε την οικονομική δυνατότητα να καταστήσουν αληθοφανή τυχόν πλάνα από την εισβολή, από την άλλη, η βιωματική αφόρμηση τέτοιων ταινιών δεν επέτρεπε στους συντελεστές να παρουσιάσουν με πιο ψύχραιμη ματιά τα γεγονότα. Το αποτέλεσμα; Μια υπερβολικά δακρύβρεχτη προσέγγιση με αδεξιότητες στην παραγωγή.

Μια ματιά, ωστόσο, στη θεματολογία των κυπριακών ταινιών που συμμετέχουν φέτος στο διαγωνιστικό κομμάτι του φεστιβάλ θα μας πείσει ότι τα πράγματα έχουν αλλάξει σημαντικά, κι αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό, βέβαια, και στη νέα γενιά δημιουργών που έρχεται να εμπλουτίσει τα πράγματα. Ήδη από το «Boy on the bridge» του Χαραλάμπους (2016) και τη «Rosemarie» του Φλωρίδη (2017) είχε αρχίσει να διαφαίνεται η αλλαγή, κάτι που ανιχνεύει τις απαρχές του στο ρεύμα παραγωγής μικρού μήκους ταινιών που προηγήθηκε -και ακόμη επικρατεί- με περισσότερο, μάλιστα, κοινωνικό, υπαρξιακό, ακόμη και καθαρά εικαστικό περιεχόμενο. Από το «Small white envelopes» (Χρίστου), στα «Waiting Room» (Λεονταρίτης), «Παύση» (Μισιαλή) και το βραβευμένο ως Καλύτερη Αφηγηματική ταινία στο Tribeca Film Festival «Smuggling Hendrix» του Πιπερίδη τα πράγματα φαίνεται να παίρνουν διαφορετική τροπή θεματικά. Μένει, τώρα, η θεματολογία αυτή να ενισχυθεί από μια ανάλογη οικονομική ενίσχυση, αλλά κυρίως από ταλαντούχους σεναριογράφους, οι οποίοι θα καταφέρουν να ξεκλειδώσουν την κυπριακή διάλεκτο, μετατρέποντάς την σε αληθοφανή δραματική γλώσσα, με την τεχνική έννοια του όρου, που δεν θα παραπέμπει σε παρωχημένες «δραματίζουσες» εκφράσεις σειρών εποχής, αλλά ούτε και σε καθημερινές τηλεοπτικές κωμωδίες που σατιρίζουν δήθεν την κυπριακή πραγματικότητα.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΛΑΗΣ
Αρχισυντάκτης περιοδικού «Τηλεώρες»

ΟΙ ΚΥΠΡΙΑΚΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ
(Εθνικό Διαγωνιστικό Πρόγραμμα)

«Smuggling Hendrix», «Αίθουσα Αναμονής» και «Small White Envelopes», που θα προβληθούν στο Cyprus Film Days φέτος, διεκδικούν το βραβείο καλύτερης κυπριακής ταινίας και οι ταινίες «Smuggling Hendrix», «Small White Envelopes» και «Await Further Instructions» το βραβείο του καλύτερου Κύπριου σκηνοθέτη. Σε ειδική προβολή θα προβληθεί η ταινία «Παύση» της Τώνιας Μισιαλή. Όλες οι ταινίες του Εθνικού διεκδικούν επίσης το βραβείο καλύτερης ερμηνείας και κοινού.

Πρόγραμμα προβολών

1. «Αίθουσα Αναμονής»
Αλέξανδρος Λεονταρίτης, 87΄, Κύπρος 2018
Πέντε άνθρωποι άγνωστοι μεταξύ τους ξυπνάνε σε μία άδεια αποθήκη χωρίς να έχουν ανάμνηση για το ποιοι είναι ή για το πώς βρέθηκαν εκεί. Θα πρέπει να βρουν έναν τρόπο να συνεργαστούν μεταξύ τους προκειμένου να μείνουν ζωντανοί και για να καταφέρουν να βρουν κάποια διέξοδο πριν να είναι πολύ αργά.
➻ Θέατρο Ριάλτο 13/4, 18:00,
Ζήνα Πάλλας 14/4, 18:00

2. «Small White Envelopes»
Σωτήρης Χρίστου, 93΄, Κύπρος 2018
Ο νεαρός μικροαπατεώνας Μισιελής, μετά από απειλές που δέχεται κατά της ζωής του σχετικά με ένα συσσωρευμένο χρέος που έχει δημιουργήσει, χάνοντας στα χαρτιά, αποφασίζει να κλέψει τα φακελάκια που φέρνουν οι καλεσμένοι ως δώρο σε έναν γάμο.
➻ Θέατρο Ριάλτο 14/4, 18:00,
Ζήνα Πάλλας 19/4, 22:00

3. «Await Further Instructions»
Johnny Kevorkian, 96΄, ΗΠΑ 2018
Ανήμερα Χριστουγέννων. Μια μυστηριώδης μαύρη ουσία έχει περικυκλώσει το σπίτι της οικογένειας Milgram. Κάτι τρομερό συμβαίνει έξω από την πόρτα τους. Τι να 'ναι όμως; Τρομοκρατικό επεισόδιο; Εργατικό ατύχημα; Πυρηνικός πόλεμος;
➻ Θέατρο Ριάλτο 16/4, 22:00,
Ζήνα Πάλλας 19/4, 18:00

4. «Φυγαδεύοντας τον Χέντριξ»
(Smuggling Hendrix), Μάριος Πιπερίδης, 93΄, 2018, Κύπρος, Γερμανία, Ελλάδα
Το σχέδιο του Γιάννη για να φύγει από την Κύπρο ανατρέπεται, όταν ο σκύλος του, ο Τζίμυ, διασχίζει τη Νεκρή Ζώνη, που χωρίζει τις ελεύθερες περιοχές από τα Κατεχόμενα. Καθώς η μεταφορά ζώων από τα κατεχόμενα απαγορεύεται, ο Γιάννης αναγκάζεται να ζητήσει τη βοήθεια κάποιον «εκλεκτών» χαρακτήρων για να τον φέρει πίσω.
➻ Θέατρο Ριάλτο 12/4, 20:00,
Ζήνα Πάλλας 15/4, 20:00

5. «Παύση»
Τώνια Μισιαλή, 96΄, Κύπρος 2018
Σε μια απεγνωσμένη προσπάθεια να δραπετεύσει από τη μιζέρια ενός γάμου χωρίς αγάπη, η Ελπίδα καταφεύγει σε έναν κόσμο εκδικητικής βίας προς τον καταπιεστικό σύζυγο της. Σύντομα, φαντασία και πραγματικότητα θα αρχίσουν να συγχέονται.
➻ Θέατρο Ριάλτο 14/4, 22:00,
Ζήνα Πάλλας 13/4, 18:00

17ο Διεθνές Φεστιβάλ, Κινηματογραφικές Μέρες – Κύπρος 2019, 12 - 20 Απριλίου 2019. Το πρόγραμμα του φεστιβάλ είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα www.cyprusfilmdays.com και στη σελίδα του Φεστιβάλ στο facebook

Λαογραφία και παράδοση έγιναν έμπνευση

Ο νεαρός καλλιτέχνης Αντρέας Σκουφάρης ζωγραφίζει κυπριακές παροιμίες και δίνει χρώμα και σχήμα στη διάλεκτο

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Αντρέας Σκουφάρης είναι ένας νεαρός καλλιτέχνης, ο οποίος ζωγραφίζει κυπριακές παροιμίες. Αυτό το δέσιμο ενός νέου με την παράδοση και δη τη λαογραφία ήταν αρκετό για να μου κινήσει την περιέργεια να μάθω πώς το κάνει. Ο Αντρέας κάνει την πρώτη του έκθεση στην IsnotGallery με τίτλο «Κουβέντες» στη Λευκωσία και όπως μου λέει οι παροιμίες και η απεικόνισή τους ήταν αποτέλεσμα της ανάγκης του να διοχετεύσει τη φαντασία του και εκρόστηκε των προτινών του, και συγκεκριμένα τη γιαγιά του και αμέσως κατάλαβε ότι αυτό πρέπει να κάνει, να δώσει χρώμα και σχήμα στις λέξεις της κυπριακής διαλέκτου, με έμπνευση το κίνημα Lowbrow, όπου είναι συνδυασμός του σουρεαλισμού και της Pop Art.

«Αθκιασερός παπάς θάφκει τζιαι τους ζωντανούς.»

«Τώρα πού 'βραμεν την φωνήν εχάσαμεν το τραγούδιν.»

–Πώς προέκυψε η ιδέα να ζωγραφίζεις κυπριακές παροιμίες;

–Μετά το πανεπιστήμιο έψαχνα θέμα για να διοχετεύσω τη φαντασία μου. Σε όλη μου τη ζωή άκουγα τη μητέρα μου και τη γιαγιά μου να χρησιμοποιούν παροιμίες για να δώσουν ένα μήνυμα ή να εξηγήσουν κάτι. Οι παροιμίες, λοιπόν, ήταν πολύ οικίες σε μένα. Μια μέρα, πριν από πέντε περίπου χρόνια, μου είπε η γιαγιά μου τον κυπριακό μύθο για το πώς γεννήθηκαν η χελώνα, ο σκαντζόχοιρος, η αράχνη και η μέλισσα. Αυτό ήταν! Γέμισε το μυαλό μου εικόνες με χρώματα και χαρακτήρες που περιέγραφαν τον μύθο. Από εκείνη τη μέρα ξεκίνησε η έρευνά μου για την κυπριακή λαογραφία. Από τότε πάντα είχα μαζί μου ένα μικρό sketchbook έτσι ώστε όταν πήγαινα σε διάφορα χωριά, στα καφενεία ρώταγα αν υπάρχουν τοπικοί μύθοι ή παροιμίες για να σχεδιάσω τις ιδέες μου απευθείας χωρίς να χάνω χρόνο.

–Ποιες είναι οι δυσκολίες ενός τέτοιου εγχειρήματος;

–Η δυσκολία βρίσκεται στο να αποδώσεις το νόημα της παροιμίας με τον σωστό τρόπο, αποτυπώνοντας τα λόγια της είτε κυριολεκτικά, είτε μεταφορικά. Άλλη πρόκληση για μένα ήταν αυτή η εικαστική αποτύπωση να είναι με σύγχρονη ματιά, να έχει στοιχεία της εποχής μας, να αναφέρεται σε λόγια… τους πρωτινούς.

–Θα μπορούσες να κάνεις την ίδια απεικόνιση αν η λέξη ήταν στην κοινή νεοελληνική; Η γλώσσα, η διάλεκτος νιώθω ότι παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στη δουλειά σου.

–Η κυπριακή διάλεκτος είναι μέρος της ταυτότητάς μου. Στην κυπριακή διάλεκτο είναι τα πιο οικεία ακούσματά μου, μ' αυτήν εκφράζομαι, μ' αυτήν μιλώ. Και είναι συνδεδεμένη με τα χρώματα και τις εικόνες του κυπριακού τοπίου που την συνοδεύουν. Επομένως σίγουρα η διάλεκτος επηρεάζει τον τρόπο που ζωγραφίζω τα αντικείμενα, τα πρόσωπα, τα χρώματα, τα σχήματα ακόμα και τα υλικά που συνθέτουν τους πίνακες μου.

Η διάλεκτος επηρεάζει τον τρόπο που ζωγραφίζω τα αντικείμενα, τα πρόσωπα, τα χρώματα, τα σχήματα ακόμα και τα υλικά που συνθέτουν τους πίνακες μου, λέει ο Ανδρέας Σκουφάρης.

–Ποια ζωγραφική τεχνική ακολουθείς για να αποδώσεις το θέμα σου;

–Τα σχέδιά μου είναι ένας συνδυασμός διαφόρων υλικών και τεχνικών. Προτιμώ και χρησιμοποιώ υλικά που έχουν βάση το νερό που είναι πιο φιλικό στο περιβάλλον. Γενικά οι πίνακές μου έχουν έναν σουρεαλισμό και χιούμορ και μεγάλη μου έμπνευση είναι το κίνημα Lowbrow όπου είναι συνδυασμός του σουρεαλισμού και της Pop Art. Πολλοί από τους πίνακες μου επηρεάζονται από μουσική, κόμικς, ταινίες και στοιχεία από γιαπωνέζικα καρτούν.

–Γιατί θέλεις να «ντύσεις» τις λέξεις με χρώμα;

–Μ' αρέσει γενικά να συνδυάζω τις λέξεις και τα χρώματα, διότι κάθε χρώμα μπορεί να εκφράσει συναισθήματα, έννοιες ή και ιδέες όπως και οι λέξεις. Και νομίζω η τέχνη γενικά έχει ιδιαίτερη σχέση με τη γλώσσα, γιατί πριν από τις λέξεις υπήρχαν τα χρώματα και τα σχέδια για συνεννοούνται οι άνθρωποι ή για να απαθανατίσουν τα ήθη και τα έθιμά τους.

–Κινείσαι λες μεταξύ του συνειδητού και του ασυνείδητου, θες να μου πεις περισσότερα;

–Οι χώροι του πίνακα καλύπτονται με μια ακαθόριστη γραμμή σε διάφορα χρώματα. Συνειδητά ξέρω ποιοι χώροι θα πρέπει να γεμίσουν . Ασυνείδητα το χέρι μου κινείται δημιουργώντας τη γραμμή. Το θεωρώ, στο μυαλό μου, σαν μια μικρογραφία της ομιλίας. Συνειδητά ξέρεις τι χρειάζεται να πεις, αλλά τις λέξεις τις διαλέγεις ασυνείδητα με βάση το σε ποιον μιλάς, τι γλώσσα μιλάς και σε ποιο ύφος θέλεις να μιλήσεις.

–Αυτή είναι η πρώτη σου ατομική έκθεση, τι προσδοκάς από αυτή;

–Με τη πρώτη μου έκθεση πέραν από το ότι θέλω να δείξω τη δουλειά μου, θα ήθελα να προβάλω και να διασώσω τα διδάγματα, παροιμίες ήθη και έθιμα τα οποία σιγά-σιγά σβήνουν.

–Είσαι ένας νέος καλλιτέχνης, ποια είναι τα σχέδιά σου για το μέλλον;

–Αυτή τη στιγμή το μυαλό μου είναι στην επικείμενη πρώτη ατομική μου έκθεση. Για το μέλλον νομίζω θα ήθελα να κάνω εκθέσεις σε χώρες του εξωτερικού. Ακόμη θα ήθελα, κάποια στιγμή, να εκδώσω ένα βιβλίο με παροιμίες εικονογραφημένες από μένα. Με ενδιαφέρει, επίσης, η εικονογράφηση παραμυθιών.

«Κουβέντες», του Αντρέα Σκουφάρη, isnotgallery, Οδυσσέως 11, Παλιά Λευκωσία. Διάρκεια έως 27 Απριλίου

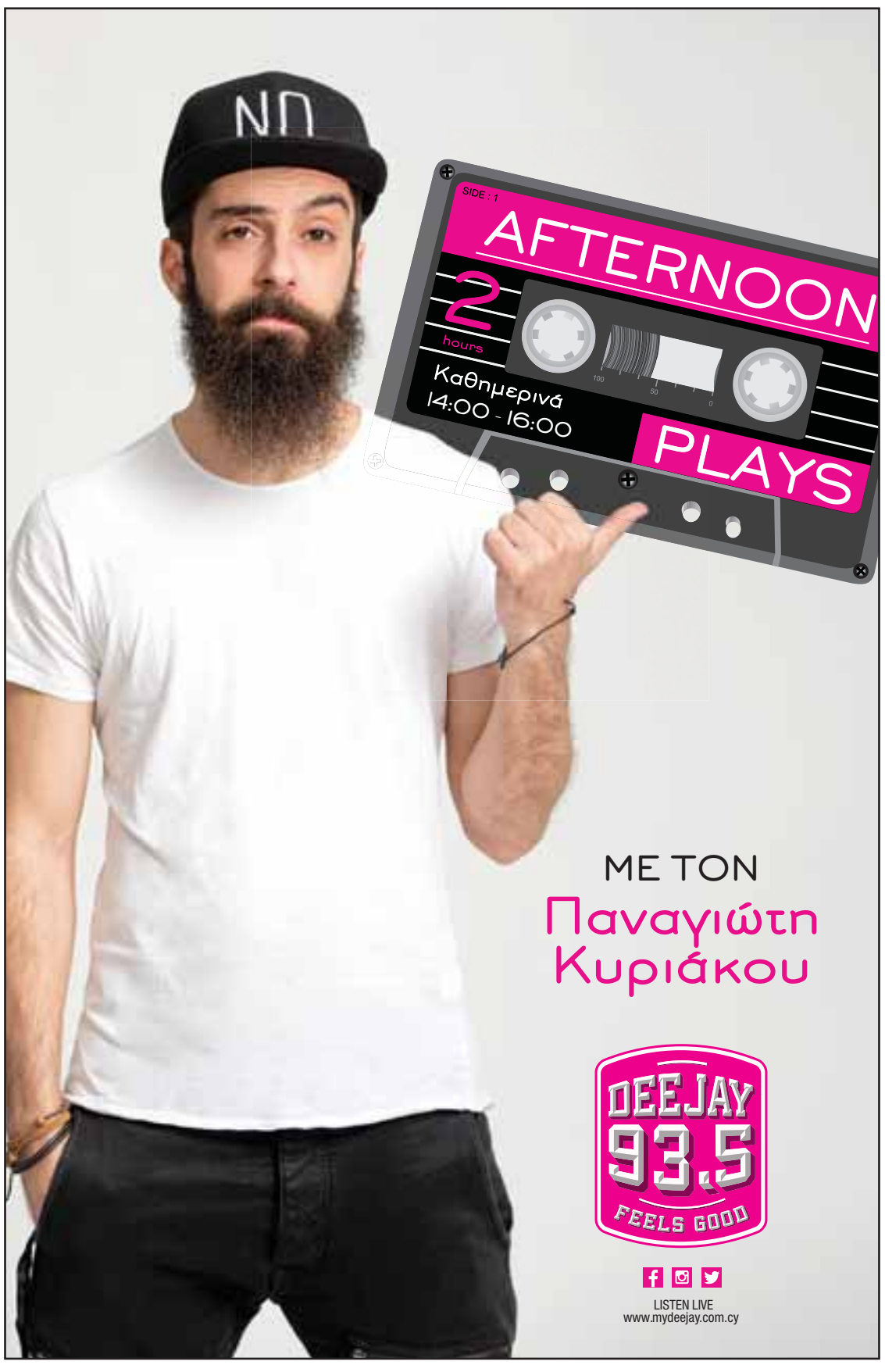

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ**

Οι «ιδιόμορφες» μαύρες τρύπες

Ιστορική στιγμή. Φωτογράφοι και εικονολήπτες απαθανατίζουν την εικόνα μιας μαύρης τρύπας στη συνέντευξη Τύπου που έδωσαν επιστήμονες στο Τόκιο (και σε άλλες πέντε πόλεις) για να παρουσιάσουν το μεγάλο επίτευγμά τους.

Την περασμένη Τετάρτη ανακοινώθηκε ένα συνταρακτικό επιστημονικό κατόρθωμα με τη φωτογράφιση των ορίων μιας μαύρης τρύπας που ονομάζεται «ορίζοντας γεγονότων». Πρόκειται για ένα αντικείμενο από το οποίο τίποτα (ή έστω σχεδόν τίποτα) δεν μπορεί να δραπετεύσει. Ο,τι ήταν κάποτε άστρα, πλανήτες και νεφελώματα, βρίσκονται τώρα συμπιεσμένα σ' έναν απεριόριστα μικροσκοπικό και υπέρπυκνο χώρο στο εσωτερικό του οποίου οι νόμοι της φυσικής καταρρέουν. Και παρ' όλο που η Θεωρία της Γενικής Σχετικότητας του Αϊνστάιν είχε προβλέψει την ύπαρξή τους από τις αρχές του 20ού αιώνα, εντούτοις μόλις πρόσφατα μας δόθηκε η ευκαιρία να ανακαλύψουμε μερικές από τις απαντήσεις στα ερωτήματα που έχουμε γι' αυτές. Γιατί ελάχιστα αντικείμενα στο σύμπαν μπορούν να προκαλέσουν το δέος που προκαλεί μια μαύρη τρύπα.

Οι μαύρες τρύπες δημιουργούνται όταν άστρα με υλικά πολλαπλάσια της ύλης που έχει ο Ηλιος φτάσουν στο τέλος της ζωής τους, με αποτέλεσμα να καταρρεύσουν και να εκραγούν. Η αστρική αυτή έκρηξη, ονομάζεται «σουπερνόβα» και είναι ένα από τα πιο βίαια φαινόμενα στο σύμπαν και λάμπει με την ένταση ενός δισεκατομμυρίου δισεκατομμυρίων άστρων σαν τον Ηλιο. Κι αυτό που πυροδοτεί ένα τέτοιο φαινόμενο είναι η δύναμη που κυβερνάει τον κόσμο μας, η βαρύτητα, η οποία προκαλεί την αστραπιαία κατάρρευση του αστρικού πυρήνα, ενώ παραμορφώνει συγχρόνως και τον χωρόχρονο γύρω του ανάλογα με την ποσότητα των υλικών που περιλαμβάνει. Στα γιγάντια άστρα μετά την έκρηξη η κατάρρευση συνεχίζεται ακάθεκτη έως ότου το άστρο περιοριστεί σ' ένα «ιδιόμορφο χωροχρονικό σημείο» που ονομάζεται «μοναδικότητα», σχηματίζοντας έτσι μια μαύρη τρύπα. Σύμφωνα δηλαδή με τις εξισώσεις της Γενικής Σχετικότητας στο σημείο αυτό η πυκνότητα είναι άπειρη, ο χώρος έχει άπειρη καμπυλότητα και ο χρόνος «σταματά» να υπάρχει. Η δύναμη της βαρύτητας μιας μαύρης τρύπας, δηλαδή, παραμορφώνει το χωρόχρονο γύρω της σε τέτοιο βαθμό ώστε ούτε κι αυτό ακόμη το φως να μην μπορεί να διαφύγει από την ελκτική της δύναμη κάνοντάς την ουσιαστικά αόρατη.

Αφού όμως δεν μπορούμε να τη «δούμε», πώς είναι δυνατόν να ανακαλύψουμε μια μαύρη τρύπα; Την απάντηση μας τη δίνει η θεωρητική ανάλυση της συμπεριφοράς της ύλης στα πρόθυρα μιας μαύρης τρύπας. Γιατί καθώς η ύλη που απορροφάται απ' αυτήν εξαφανίζεται για πάντα μέσα της, εκπέμπει ένα «κύκνειο άσμα» με τη μορφή ακτίνων Χ. Τα υλικά όμως αυτά δεν πέφτουν κατευθείαν στη μαύρη τρύπα, αλλά, αντίθετα, σχηματίζουν έναν περιστρεφόμενο «δίσκο επικάθησης» με τη μορφή μιας τεράστιας διαστημικής δίνης. Αυτή καθαυτή η μαύρη τρύπα είναι φυσικά αόρατη, βρίσκεται όμως στο κέντρο της περιστρεφόμενης ρουφήχτρας των υλικών. Και όταν τελικά αυτά βρουν τον δρόμο τους προς τη μαύρη τρύπα επιταχύνονται σχεδόν στην ταχύτητα του φωτός λίγο πριν εισχωρήσουν στα όρια παρατήρησης της μαύρης τρύπας, που ονομάζεται «ορίζοντας γεγονότων».

Μια μαύρη τρύπα είναι δύσκολο να κατανοηθεί από τον ανθρώπινο νου, και ίσως αυτό να οφείλεται μερικώς, τουλάχιστον, στον όρο «τρύπα». Γιατί μ' αυτή τη λέξη πολλοί από εμάς φαντάζονται ένα κάποιο βαθούλωμα ή το χαρακτηριστικό ομώνυμο σκίσιμο μιας επιφάνειας, ενώ η έννοια της λέξης υπονοεί επίσης και την «έλλειψη ύλης». Μια μαύρη τρύπα όμως είναι τελείως διαφορετική. Δεν είναι μια τρύπα σε «κάτι», γιατί είναι από μόνη της «κάτι», είναι μια τρισδιάστατη, σφαιρική «τρύπα», ή αν προτιμάτε, μια στερεά «τρύπα». Είναι δηλαδή μια σφαίρα ύλης και όχι ένα κενό ύλης. Αφού λοιπόν είναι σφαιρική από παντού φαίνεται ίδια, ενώ αν κοιτάζαμε μέσα της δεν θα βλέπαμε την άλλη μεριά, αλλά θα αντικρίζαμε ένα άπειρο σκοτάδι που θα ήταν το ίδιο απ' οπουδήποτε και αν κοιτάζαμε.

Ο,τι κι αν «πέσει» μέσα σε ένα τέτοιο αντικείμενο «χάνεται» από το σύμπαν, αφού καθετί το υλικό δημιουργεί μια παραμόρφωση στον χωρόχρονο γύρω του ανάλογη με την ποσότητα των υλικών που περιλαμβάνει. Κι έτσι, σε ένα γιγάντιο άστρο η κατάρρευση συνεχίζεται ακάθεκτη έως ότου περιοριστεί σ' ένα «ιδιόμορφο χωροχρονικό σημείο» που ονομάζεται «μοναδικότητα». Αν μπορούσαμε να συμπιέσουμε τη Γη μας στο μέγεθος ενός κερασιού, θα την είχαμε μετατρέψει σε μαύρη τρύπα. Φυσικά δεν υπάρχει καμιά γνωστή διαδικασία που θα μπορούσε να μετατρέψει τη Γη, ή και τον Ηλιο ακόμη, σε μαύρη τρύπα. Ο καταρρέων πυρήνας μιας σουπερνόβα, με υλικά πάνω από τρεις ηλιακές μάζες, είναι ένα από τα ελάχιστα αντικείμενα στο σύμπαν που μπορούν να δημιουργήσουν κάτι τέτοιο. Και αυτού του είδους η «τρύπα», θα πρέπει, εκ των πραγμάτων, να είναι «μαύρη», αφού ούτε το φως δεν έχει τη δυνατότητα να δραπετεύσει από την «επιφάνειά» της για να καταγραφεί από τα μάτια μας ή τα διάφορα άλλα ευαίσθητα όργανα των αστεροσκοπείων μας. Με την πρόσφατη, όμως, φωτογράφιση ενός τέτοιου αντικειμένου αποδείξαμε όχι μόνο τη θεωρητική αλλά και την ουσιαστική του πλέον ύπαρξη!

Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΡΙΣ

Η Κατερίνα Κρις γράφει και ζωγραφίζει τα δικά της παιδικά και εφηβικά βιβλία. Ξεκίνησε ως δημοσιογράφος, δούλεψε επί είκοσι χρόνια στη διαφήμιση, έγινε υπεύθυνη επικοινωνίας στις εκδόσεις Πατάκη. Το πιο πρόσφατο παιδί της είναι ο Φραντζ Κλάφτα (εκδ. Πατάκη), ένας νεαρός συγγραφέας που προσπαθεί να γράψει αλλά η αναβλητικότητά του τον έχει αφήσει «άβιβλο».

– Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;

– Αυτά τα βιβλία είναι συνήθως τα πιο αδικημένα. Τα χρησιμοποιώ ως... χάπια για τον ύπνο, μόνο που η δόση δεν αυξάνεται σταδιακά όπως γίνεται με τα χάπια. Αντιθέτως μάλιστα. Τώρα έχω τον «Χαμένο Παράδεισο» του Γκάιλς Μίλτον από τον οποίο παίρνω μια μικρή δόση κάθε βράδυ κι ύστερα χάνομαι στον δικό μου «παράδεισο»!

– Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;

– Ο Νικολά Φλαμέλ, ο διάσημος αλχημιστής που λένε ότι ανακάλυψε το ελιξίριο της αθανασίας. Οπως καταλαβαίνετε, θέλω περισσότερο χρόνο για εμένα, ώστε να διαβάζω τα βιβλία που έχω στο κομοδίνο μου.

– Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;

– Στο δείπνο μου θα είναι η Μέρι Σέλεϊ, ο Μαρσέλ Προυστ, η Βιρτζίνια Γουλφ, ο Μπραμ Στόουκερ, ο Τσαρλς Ντίκενς, ο Τζ. Ρ. Ρ. Τόλκιν, ο Ιούλιος Βερν, ο Λιούις Κάρολ, ο Τζέιμς Μπάρι, ο Νίκος Καζαντζάκης, ο Μ. Καραγάτσης, ο Μαρκ Τουέιν, ο Φραντς Κάφκα και φυσικά ο «άβιβλος» συγγραφέας Φραντζ Κλάφτα.

– Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

– Ερχεται κάποια στιγμή που η ζωή σε μαθαίνει πολύ πιο ενδιαφέροντα πράγματα από τα βιβλία, απλώς το κάνει με το ζόρι και η μεταμόρφωση γίνεται μέσα σου και μόνο. Ισως αργότερα θελήσεις να τα μοιραστείς όλα αυτά γράφοντας ένα βιβλίο αλλά δεν είναι ποτέ το ίδιο.

– Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;

– Με τη μνήμη που έχω, θα μπορούσα να διαβάσω όλα τα κλασικά βιβλία ξανά σαν να ήταν η πρώτη φορά.

– Και το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;

– Ο «Πίτερ Παν». Τον παντρεύτηκα!

– Η επιλογή του ήρωά σας, Φραντζ Κλάφτα, απηχεί ίσως την αγάπη σας και για τον «κανονικό» Κάφκα;

– Ο Φραντς Κάφκα είναι από τους συγγραφείς που με τράβηξαν από μικρή γιατί είναι από τους πιο ιδιαίτερους και «ταλαιπωρημένους», αυτός και οι ήρωές του. Ενα ευαίσθητο παιδί που το καταδίκασαν σε φυλάκιση στο δύσκαμπτο σώμα ενός ενήλικα. Ταυτίζομαι.

– Ποια «προίκα» σας έχει δώσει ως συγγραφέα η θητεία σας στη δημοσιογραφία και στη διαφήμιση;

– Να εκφράζω κάθε ιδέα με οικονομία λόγου.

– Τελικά, τι θέλουν να διαβάζουν τα παιδιά; Εχετε βγάλει κάποιο συμπέρασμα;

– Δεν είναι εύκολο να νικήσεις τον πολύχρωμο κόσμο των συνδρομητικών καναλιών και του Διαδικτύου. Οσο γράφονται βιβλία που δεν σχετίζονται με όσα παρακολουθούν τα παιδιά σήμερα, πιστεύω πως θα επιβιώσουν μόνο τα graphic novels και τα κλασικά βιβλία.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Ενας τόμος γρουσόν μήλον

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μ. ΑΛΛΑΓΙΩΤΗΣ
Η Κυπερούντα του χθες και του σήμερα
Εκδ. Ηλία Επιφανίου, **σελ.** 416

Η μελέτη της τοπικής ιστορίας είναι πάρα πολύ σημαντική, άλλωστε, η μεγαλύτερη εικόνα και η γενική ιστορία πολλές φορές δεν μπορεί να περιγραφεί χωρίς λεπτομέρειες. Δεν θα μπορούσε η αγάπη ενός ανθρώπου για τον γενέθλιο τόπο να μη μετουσιωθεί σε ένα βιβλίο, στο οποίο θα παρατίθενται όλες οι σχετικές πληροφορίες για το χωριό. Αυτό έκανε και ο Γεώργιος Μ. Αλλαγιώτης, ο οποίος ακτινογράφησε την κοινότητα της Κυπερούντας και έδωσε ένα τόμο 416 σελίδων με τίτλο «Η Κυπερούντα του χθες και του σήμερα». Οπωσδήποτε σημαντική στον τόμο είναι και η συνεισφορά του εφημέριου της κοινότητας πατρός Ιωάννη Κ. Ιωάννου και της εκπαιδευτικού Αιμιλίας Μιχαήλ, οι οποίοι συνέγραψαν τα κεφάλαια «Εκκλησίες της Κυπερούντας» και «Εκπαίδευση στην Κυπερούντα». Όπως σημειώνει ο συγγραφέας, «έχουμε όλοι καθήκον και υποχρέωση να προστατέψουμε και να διαφυλάξουμε την κληρονομιά μας από όποιους κινδύνους την απειλούν» και ο τρόπος, μεταξύ άλλων, που σοφά επέλεξε ο Γ. Αλλαγιώτης είναι να καταγράψει τις μνήμες του τόπου του από τους κατοίκους του, από τους Κυπεροντιώτες που άκουσαν και έζησαν για τα καλά του τόπου.

Στα δεκαεννέα κεφάλαια του βιβλίου του Γεώργιου Αλλαγιώτη περιγράφεται με κάθε λεπτομέρεια η ιστορία του γενέθλιου τόπου από τα πανάρχαια χρόνια μέχρι τις μέρες μας. Σε κάθε κεφάλαιο ο συγγραφέας διαλαμβάνει και διαφορετικές πτυχές της ζωής στο χωριό, στην αγαπημένη Κυπερούντα, τα ήθη, έθιμα και παραδόσεις, την κοινωνική και πολιτιστική ζωή των κατοίκων, τα παραδοσιακά επαγγέλματα κ.ά., παραθέτοντας σημαντικές πληροφορίες που διασώζονται από τους παλαιότερους και παραδίδονται από γενιά σε γενιά, ως ακριβό δώρο. Αυτή ακριβώς την αξία διατηρεί και ο συγγραφέας, καταφέρνει τις προφορικές παραδόσεις που πλέουν έχουν χαθεί ή αρχίζουν να ξεθωριάζουν να τις καταγράψει παραδίδοντάς τες στις επόμενες γενιές. Τα σχετικά κεφάλαια είναι λαογραφικοί θησαυροί, που όσοι τους κατέχουν καθίστανται πλούσιοι πνευματικά και δένονται έτι περισσότερο με τα περασμένα.

Επισκέφθηκε ο συγγραφέας αρκετούς αγωνιστές της ΕΟΚΑ της περιόδου 1955-1959, αναζήτησε ζωντανές αυθεντικές αφηγήσεις ηλικιωμένων προσώπων της κοινότητας και σε συνδυασμό με τις γραπτές πηγές –εφημερίδες και περιοδικά, αρχεία κυβερνητικών υπηρεσιών, δημοτικές, εκκλησιαστικές και ιδιωτικές βιβλιοθήκες και μουσεία– κατάφερε να συμπληρώσει τις γνώσεις μας για την Κυπερούντα και τους ανθρώπους της, αλλά και για την ευρύτερη περιοχή. Φυσικά, η γνώση του ειδικού, πολλές φορές επεξηγεί το γενικό, άρα όσο καλύτερα γνωρίζουμε την τοπική μικροϊστορία τόσο καλύτερα μπορούμε να κατανοήσουμε τη γενικότερη ιστορία του τόπου μας.

Στο βιβλίο του Γ. Αλλαγιώτη, εκτός των λαογραφικών αναφορών πολύ σημαντική είναι η καταγραφή της τοπικής ιστορίας της κοινότητας της Κυπερούντας. Ο συγγραφέας καταγράφει τις ιστορικές και αρχαιολογικές αναφορές, τις δημοσιεύσεις και αναφορές του εγχώριου και ξένου τύπου που αφορούν την Κυπερούντα, τα κεφάλαια για την εκπαίδευση, τις εκκλησίες –οι συγγραφείς π. Ιωάννης και Αιμιλία Μιχαήλ– για τα σωματεία του χωριού, για τους επαγγελματίες της κοινότητας, αλλά και τα στοιχεία για τη συμμετοχή των Κυπεροντιωτών στους εθνικούς αγώνες και κυρίως στον αγώνα της ΕΟΚΑ μέσα από διάφορες μελέτες και στοιχεία δημιουργούν μια κιβωτό γνώσης, μία κιβωτό που ο συγγραφέας κοπίασε να τη γεμίσει και να την αφήσει να ταξιδέψει, διασώζοντας γνώση αιώνων. Κάθε κεφάλαιο εμπλουτίζεται από πλούσιο φωτογραφικό υλικό, οι φωτογραφίες, αρχειακές και σύγχρονες, ανέρχονται στις 720, που δίνει άλλη αίσθηση στο συγγραφικό εγχείρημα του Αλλαγιώτη.

Ο τόμος «Η Κυπερούντα του χθες και του σήμερα» μπορεί να αξιοποιηθούν από τον καθένα, είτε αυτός είναι ιστοριοδίφης, είτε επαγγελματίας ιστορικός ή ακόμη και απλός αναγνώστης, φιλίστωρ ή μη. Αυτή, ακριβώς, είναι μία από τις αδιαμφισβήτητες αξίες του βιβλίου, είναι χρήσιμο σε όλους. Για τον Αλλαγιώτη το φείδου χρόνου βρήκε απόλυτη εφαρμογή, δεν ξόδεψε τον χρόνο του, δεν σπατάλησε τις δυνάμεις του άδικα, αλλά εργάστηκε με επιμονή, και προπαντός με αγάπη, ώστε να παραδώσει έναν ωφέλιμο πνευματικό καρπό.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1. **«1821, Τριπολιτσά - Μεσολόγγι»** του Θάνου Βερέμη (Μεταίχμιο)
2. **«Πήτερ Παν ή το θλιμμένο παιδί»** της Καθλίν Κέλι - Λέιν (Αγρα)
3. **«Η μέθοδος Ικιγκάι»** των Εκτορ Γκαρθία Κιράι, Φρανσέσκ Μιράλιες (Πατάκη)
4. **«Ο εαυτός»** του Κωστή Παπαγιώργη (Καστανιώτη)
5. **«Φιρντάους»** της Ναουάλ Αλ Σααντάουι (Δώμα)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1. **«Δύο»** των Ελενας Μαρούτσου, Ούρσουλας Φωσκόλου (Κίχλη)
2. **«Σελάνα»** του Τάκη Θεοδωρόπουλου (Μεταίχμιο)
3. **«Οι Ντάρρελ της Κέρκυρας»** του Μάικλ Χάαγκ (Πατάκη)
4. **«Περίγραμμα»** της Ρέιτσελ Κασκ (Gutenberg)
5. **«Οι μητέρες»** της Μπριτ Μπένετ (Πόλις)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο Σπόρος (Δροσίνη 7, Κηφισιά)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

AP/FRANK AUGSTEIN

ΛΟΝΔΙΝΟ
Βασίλισσα Βικτωρία, 200 χρόνια
Το διάσημο πορτρέτο της βασίλισσας Βικτωρίας (1819-1901) από τον ζωγράφο Τόμας Σάλι θα αποτελέσει μέρος της φαντασμαγορικής έκθεσης που ετοιμάζεται στο Λονδίνο για να τιμήσει την επέτειο των 200 χρόνων από τη γέννησή της. Η έκθεση θα στεγαστεί στα Ανάκτορα του Μπάκιγχαμ από τις 20 Ιουλίου έως τις 29 Σεπτεμβρίου και θα αφηγείται την 62χρονη βασιλεία της Βικτωρίας με πλούσιο πρωτότυπο υλικό. Η έκθεση έχει τίτλο «Τα ανάκτορα της βασίλισσας Βικτωρίας».

EPA/FILIP SINGER

ΒΑΪΜΑΡΗ
Το νέο Μουσείο Μπάουχαους
Εχει την τιμητική του φέτος το κίνημα του Μπάουχαους, καθώς συμπληρώνονται 100 χρόνια από την ίδρυση της σχολής (για τέχνη, αρχιτεκτονική και ντιζάιν) στο Ντεσάου της Γερμανίας. Εκδηλώσεις, εκθέσεις και συζητήσεις πραγματοποιούνται σε πολλές χώρες του κόσμου, ανάμεσά τους και στην Ελλάδα (κυρίως από το Ινστιτούτο Γκαίτε), προσφέροντας νέες προσεγγίσεις. Στη φωτογραφία, μερική άποψη από το νέο Μουσείο Μπάουχαους, που άνοιξε στη Βαϊμάρη στις 5 Απριλίου 2019.

EPA/ ZOLTAN MATHE

ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗ
Νέο Κέντρο Τεχνών
Η Κρατική Οπερα της Ουγγαρίας αποκτά ένα νέο κτίριο για ηχογραφήσεις και αποθήκευση σκηνικών, εξοπλισμένο με αμφιθέατρο 400 θέσεων, εργαστήρια, κέντρο επισκεπτών και χώρους δοκιμών. Είναι ένα βιομηχανικό μνημείο του 1884-86, με σιδερένιες αψίδες που παραπέμπουν στον Πύργο του Αϊφελ, γι' αυτό και το νέο κέντρο, με εμβαδόν 22.000 τ.μ., λέγεται Eiffel Art Studios. Βρίσκεται στην παραδοσιακή, βιομηχανική περιοχή της Βουδαπέστης και είναι διατηρητέο μνημείο.

AP/ MARKUS SCHREIBER

ΒΕΡΟΛΙΝΟ
Στον απόηχο της Βαϊμάρης
«Βαϊμάρη, η ουσία και η αξία της Δημοκρατίας» είναι ο τίτλος της έκθεσης στο Γερμανικό Ιστορικό Μουσείο στο Βερολίνο. Η έκθεση ανιχνεύει την περίοδο της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης, 1919-1933, που έμελλε να ταυτιστεί με την κοινωνική και πολιτική αναταραχή σε μια περίοδο προθάλαμο της ανόδου του ναζιστικού κόμματος στην εξουσία. Το πόστερ στη φωτογραφία προστάζει: «Εργάτες, Πολίτη, Αγρότη, Στρατιώτες όλων των γερμανικών φύλων, ενωθείτε για την Εθνική Αντιπροσωπεία».

EPA/JENS SCHLUETER

ΛΕΙΨΙΑ
Η ειρήνη είναι δύναμη
Ακαταπόνητη η Γιόκο Ονο, βρίσκει τρόπους να διοχετεύει τη δημιουργικότητά της, αυτή τη φορά με μια νέα έκθεση εννοιολογικών έργων της στο Μουσείο Καλών Τεχνών της Λειψίας. Ενας επισκέπτης στο μουσείο φωτογραφίζει το έργο της «Πρωινές ακτίνες», στη διάρκεια των εγκαινίων της έκθεσης που έχει τίτλο «Η ειρήνη είναι δύναμη». Είναι η μεγαλύτερη έκθεση έργων της Γιόκο Ονο μετά την τελευταία αναδρομική της στη Schirn Kunsthalle της Φρανκφούρτης πριν από πέντε χρόνια.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

REUTERS/ GONZALO FUENTES

«Η Βρετανική Βιβλιοθήκη», απόκτημα της Τέιτ Μόντερν

ΛΟΝΔΙΝΟ
Ο Γίνκα Σονιμπάρε είναι 57 ετών και με την τέχνη του διερευνά ζητήματα πολιτισμικής ταυτότητας, αποικιοκρατίας και όλων των εξελικτικών φάσεων. Η έντονα πολιτικοποιημένη τέχνη του, παρουσιασμένη ήδη στην Μπιενάλε της Βενετίας και υποψήφια στο παρελθόν για το βραβείο Τέρνερ, κορυφώνεται σε ένα από τα πλέον πρόσφατα έργα του, στη «Βρετανική Βιβλιοθήκη». Είναι μια εγκατάσταση που αποτίει φόρο τιμής στην πολυμορφία του πληθυσμού της Μεγάλης Βρετανίας. Το έργο παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο Μουσείο του Μπράιτον το 2014 και έκτοτε παρουσιάστηκε και πάλι στο Μάργκεϊτ και στο Περίπτερο της Διασποράς στην Μπιενάλε της Βενετίας το 2017. Πρόσφατα, η Τέιτ Μόντερν αποφάσισε να αγοράσει το έργο και πλέον η «Βρετανική Βιβλιοθήκη» ανήκει στις μόνιμες συλλογές της. Είναι ένα γιγάντιο έργο αποτελούμενο από ράφια γεμάτα βιβλία. Υπάρχουν 6.328 βιβλία, από τα οποία στα 2.700 υπάρχουν τα ονόματα, τυπωμένα με χρυσά γράμματα, όλων των πρώτης και δεύτερης γενιάς μεταναστών στο Ηνωμένο Βασίλειο που συνέβαλαν σημαντικά στον πολιτισμό και την ιστορία της μεγάλης αυτής χώρας. Από τον Αλαν Ρίκμαν (ιρλανδικής καταγωγής) ώς τη Ζέιντι Σμιθ (από Τζαμαϊκανή μητέρα), ο Γίνκα Σονιμπάρε έχει εξυφάνει έναν ανθρώπινο χάρτη με σημαντικούς ανθρώπους, αλλά δεν σταμάτησε εκεί. Εβαλε και τα ονόματα όσων αντιστάθηκαν στην αφομοίωση των μεταναστών και όσων αρνήθηκαν να αναγνωρίσουν τη συμβολή τους. Πολλά από τα βιβλία δεν περιλαμβάνουν ονόματα, καθώς, όπως λέει ο ίδιος ο Γίνκα, η ιστορία της μετανάστευσης στη Μεγάλη Βρετανία δεν έχει ακόμη γραφτεί. Υποστηρίζει, όπως αναφέρεται στον «Γκάρντιαν», πως η αγορά του έργου του από την Τέιτ Μόντερν είναι μια έμπρακτη συνέχεια της υποστήριξης εκείνων των καλλιτεχνών που προσεγγίζουν μερικά από τα πιο πιεστικά ζητήματα της εποχής μας. Η «Βρετανική Βιβλιοθήκη», που εκτίθεται αυτήν την περίοδο, αποκτήθηκε χάρη στην υποστήριξη του Art Fund και περιλαμβάνει επίσης οθόνες τάμπλετ με τις οποίες το κοινό μπορεί να βρει τα ονόματα που αναφέρονται στα βιβλία. Ο Γίνκα Σονιμπάρε γεννήθηκε στο Λονδίνο το 1962, αλλά σε ηλικία τριών ετών η οικογένειά του μετοίκησε στο Λάγος, όπου ο πατέρας του εξήσκησε τη δικηγορία. Επέστρεψαν στο Λονδίνο όταν ο Γίνκα ήταν 17. Ενα χρόνο αργότερα προσεβλήθη από μυελίτιδα που του προκάλεσε μερική παράλυση. Αυτό, όμως, δεν τον εμπόδισε να σπουδάσει και να προχωρήσει.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Οπως κάποτε με το αυτοκίνητο του Μπάτμαν...

Το κλείσιμο αυτού του κύκλου των ορφανεμένων φωτογραφιών γίνεται με ένα αυτοκίνητο να βρίσκεται στο επίκεντρο της προσοχής μας. Ενα αμερικανικό αυτοκίνητο με άφθονο χρώμιο, καμπύλες και πεταχτές γωνίες, όπως το Batmobile, το θρυλικό αμάξι του Μπάτμαν. Μια Σεβρολέτ Ιμπάλα, μοντέλο του 1959, καμπριολέ μάλιστα, με δύο νεαρούς σκαρφαλωμένους επάνω της, σαν κατακτητές (ενώ στην πραγματικότητα είναι κατακτημένοι από αυτό το μεταλλικό θηλυκό που βρυχάται).

Δύο νεαροί Ελληνες με ένα αμερικανικό αυτοκίνητο, λοιπόν. Ο κύριος Γκρι ισχυρίζεται ότι ίσως φταίει η γωνία της κάμερας, αλλά οι άνθρωποι δείχνουν πολύ μικροί μπροστά στο μεταλλικό άρμα. Ισως και να είναι όμως. Τα μεγέθη των αμερικανικών αυτοκινήτων μετά τον πόλεμο εξέφρασαν την παντοδυναμία του Νέου Κόσμου παρά την ισχύ του αντίπαλου δέους κατά τον Ψυχρό Πόλεμο.

Πρέπει, πάντως, ο αέρας να φυσούσε ωραία στο μέτωπο τρέχοντας με την ανοιχτή Σέβι Ιμπάλα.

Ο κύριος Γκρι μού δείχνει μια Κάντιλακ Ελντοράντο του 1953, επίσης καμπριολέ, τονίζοντας τις υπέροχες καμπύλες της (επίδραση των λαχταριστών pin-up girls της εποχής άραγε;), οι οποίες όμως κοντεύουν να εκλείψουν από τη Σεβρολέτ του 1959. Τα τουρλωτά αυτοκίνητα άρχισαν να γίνονται πιο διαστημικά προς το κλείσιμο της δεκαετίας.

Πώς βρέθηκε στη μικρή Ελλάδα μια τέτοια Σέβι Ιμπάλα; Ποιος ξέρει. Αν κρίνουμε, πάντως, από τις ελληνικές ταινίες της δεκαετίας του '50, στους αδειανούς δρόμους κυριαρχούσε το αμερικανικό αυτοκίνητο παρά τον όγκο και το εκτόπισμά του. Οπως όμως και με τις άλλες φωτογραφίες που προηγήθηκαν της σημερινής, λίγα πράγματα ξέρουμε γι' αυτές. Ποιοι ή ποιες απεικονίζονται, από πού προέρχονται, πού πηγαίνουν, πού βρίσκονται, όλα χάνονται κάπου μέσα σε ένα άδειο, βουβό σπίτι που πρέπει πια να αδειάσει.

Σεβρολέτ Ιμπάλα, μοντέλο του 1959, καμπριολέ. Οι δύο Ελληνες της εποχής καμαρώνουν πάνω στην αμερικανική «βάρκα», ένα από τα πολλά σύμβολα της μεταπολεμικής παντοδυναμίας του Νέου Κόσμου.

Οπως η διαβολική «Κριστίν» του Στίβεν Κινγκ (όπου πρωταγωνιστεί μια κόκκινη Πλίμουθ Φιούρι του 1958), η αθώα, κατά άλλα, Σεβρολέτ Ιμπάλα παίρνει τους ανθρώπους μας μακριά, πολύ μακριά, αλλά τους παίρνει μαζί της χαμογελαστούς, πλήρεις, ανέμελους, σε ένα παντοτινό αμερικανικό καλοκαίρι όπου όλα μοιάζουν δυνατά.

Οι φωτογραφίες λένε τις δικές τους ιστορίες, έχουν τη δική τους φωνή ακόμη και όταν δεν γνωρίζεις τίποτα για όλους και όλα όσα απεικονίζουν – ή κυρίως τότε. Ακόμα και όταν τις κλείνεις ξανά μέσα σε ένα κουτί για να κοιμηθούν, ακόμα και όταν ξεφορτώνεσαι κάμποσες από αυτές γιατί δεν υπάρχει πια χώρος και χρόνος, δεν υπάρχουν πια αντοχές, δεν υπάρχει πια περιθώριο να συνεχίζεις να κοιτάζεις προς τα πίσω.

Πρέπει, πάντως, ο αέρας να φυσούσε ωραία στο μέτωπο τρέχοντας με την ανοιχτή Σέβι Ιμπάλα. Ο ήλιος να ζεματούσε ανακουφιστικά ακούγοντας κάποια ταιριαστή μουσική από το ράδιο του αυτοκινήτου. Τους Σάντο & Τζόνι στο ορχηστρικό, υπνωτιστικό «Sleepwalk», τραγούδι εκείνης της χρονιάς επίσης, του 1959. Εξήντα χρόνια πριν, σαν υπόκωφη ηχώ από ένα όνειρο που ξεθωριάζει σιγά σιγά. Μια νέα ημέρα ξημερώνει και όλα δείχνουν να είναι γεμάτα χρώματα.

Τα ευρήματα γκρεμίζουν τους μύθους

Η «Κ» επισκέφθηκε το Αρχαιολογικό Μουσείο των Σκοπίων, το οποίο καταρρίπτει το ιστορικό αφήγημα της γειτονικής μας χώρας

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΜΥΡΤΣΙΩΤΗ**

Η «Γέφυρα Τεχνών», που οδηγεί στο Αρχαιολογικό Μουσείο των Σκοπίων, δείχνει μεγαλοπρεπής. Δεκάδες αγάλματα, τοποθετημένα πυκνά αριστερά και δεξιά, δημιουργούν εντυπωσιακό διάδρομο πάνω από τα νερά του ποταμού Βαρδάρη. Ενας γαλαξίας ονομάτων, από τον τσάρο Σαμουήλ έως τον ερημίτη Αγιο Γαβριήλ του Λέσνοβο (11ος-12ος αιώνας) συνθέτουν τον γλυπτικό διάκοσμο. Ανάμεσά τους, ιστορικές φιγούρες, με ονόματα γνωστά σε έναν Ελληνα: ο βασιλιάς Αμύντας ο Γ΄, ο στρατηγός της Μακεδονίας Παρμενίων, ο Φίλιππος Ε΄ της Μακεδονίας, ο Αρχέλαος, ο Περδίκκας, ο Αλέξανδρος Α΄ ο Φιλέλλην και άλλοι. Στενάζει η «Γέφυρα Τεχνών» από το βάρος της ψευδοϊστορίας απέναντι από μια πλατεία πνιγμένη στα ογκώδη δημόσια γλυπτά του Μεγάλου Αλεξάνδρου και του Φιλίππου.

Από ποιο εθνικό παρελθόν άντλησαν την έμπνευσή τους οι σύγχρονοι άγνωστοι(;) καλλιτέχνες για να κατασκευάσουν τη νέα μυθολογία στη δημόσια μνημειακή γλυπτική, στα νεόδμητα διοικητικά κτίρια και στα μουσεία, που έχουν μετατρέψει το κέντρο των Σκοπίων σε ένα αμφιλεγόμενης αισθητικής θεατρικό ή μάλλον κινηματογραφικό σκηνικό;

Αναζητήσαμε απαντήσεις στο ιστορικό αφήγημα της γειτονικής χώρας, τεκμηριωμένο μέσα από τα ευρήματα ανασκαφών στις μόνιμες εκθέσεις που έστησε το 2014 επιστημονική ομάδα στο νεόδμητο Αρχαιολογικό Μουσείο – ένα από τα δεκάδες κτίρια που φύτρωσαν στις όχθες του ποταμού με το πρόγραμμα «Σκόπια 2014». Η επιγραφή στη νεοκλασική πρόσοψη του κτιρίου φέρει προς το παρόν την προηγούμενη ονομασία της χώρας, ωστόσο το Αρχαιολογικό Μουσείο είναι ένα από τα δημόσια κτίρια, τα οποία, βάσει της συμφωνίας, οφείλουν να αλλάξουν το όνομα στις πινακίδες τους.

Στις αίθουσες των μόνιμων εκθέσεων, οι πρωινοί επισκέπτες ήταν ελάχιστοι. Είναι εμφανές πως ευρήματα που παραπέμπουν στη λέξη «Μακεδονία» ή στον Μ. Αλέξανδρο βρίσκονται σε περίοπτη θέση. Δεν είναι τυχαίο το ότι η κτητορική επιγραφή ρωμαϊκού ναού, στην οποία αναγράφεται το αξίωμα του κτήτορα «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΡΧΩΝ», είναι κρεμασμένη στον μαρμάρινο τοίχο ακριβώς απέναντι από την είσοδο του μουσείου. Στο λαπιντάριουμ, κεντρικό έκθεμα είναι ένα πιστό αντίγραφο της σαρκοφάγου της Σιδώνας, γνωστή ως σαρκοφάγος του Μεγάλου Αλεξάνδρου (βρίσκεται στην Κωνσταντινούπολη), που αποτελεί χορηγία της τουρκικής κυβέρνησης.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

Η «Γέφυρα Τεχνών» που οδηγεί στο νέο Αρχαιολογικό Μουσείο της Βόρειας Μακεδονίας (κτίριο αριστερά) στις όχθες του Βαρδάρη.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

Το ανασκαφικό έργο δεν τεκμηριώνει την πολιτική που επέβαλε ο Γκρούεφσκι. «Οι επιστήμονες διαμαρτυρήθηκαν αλλά δεν εισακούστηκαν. Ηταν ένα πρόγραμμα που εφαρμόστηκε για ψηφοθηρικούς λόγους με κιτς αποτέλεσμα», λέει ο διευθυντής του μουσείου Γκόραν Σάνεβ (φωτ.).

Ο τάφος Αθηναίων πολιτών στο Ντεμίρ Κάπια και οι επιγραφές στα ελληνικά, στα ρωμαϊκά, αλλά καμία στα «μακεδονικά».

Στην πλούσια νομισματική συλλογή, η ξεναγός με καμάρι επισημαίνει στον Ελληνα επισκέπτη ότι το χρυσό νόμισμα στο νούμερο 39 απεικονίζει τη μορφή του Μ. Αλεξάνδρου...

Η αίθουσα των κλασικών-ελληνιστικών χρόνων ήταν κλειστή. Φιλοξενεί την έκθεση «100 χρόνια Τρεμπένιστε» (εγκαινιάστηκε 14/3), γεγονός ιστορικής σημασίας για τους γείτονες, καθώς υποδέχθηκαν για πρώτη φορά από το Βελιγράδι και τη Σόφια τα χρυσά κτερίσματα αρχαϊκής νεκρόπολης, που βρίσκονται μοιρασμένα σε μουσεία τριών χωρών: της Σερβίας, της Βουλγαρίας και της Βόρειας Μακεδονίας (Μουσείο Οχρίδας).

Περίπου 7.000 ευρήματα από τη νεολιθική εποχή έως τα βυζαντινά χρόνια συγκεντρώνει το μουσείο, εξηγεί ο διευθυντής του, Γκόραν Σάνεβ, αρχαιολόγος. «Προέρχονται από τις ανασκαφές σε 5.000 αρχαιολογικούς χώρους, μικρούς και μεγάλους, όλης της χώρας, με σημαντικό και επισκέψιμο το Στόμπι, που διατηρεί κατάλοιπα της πρωτεύουσας της ρωμαϊκής επαρχίας της Δεύτερης Μακεδονίας».

Στις θεματικές ενότητες (νομίσματα, παλαιολιθική, νεολιθική, χαλκού), επεξηγηματικά κείμενα δεν υπάρχουν και ο οδηγός των μόνιμων εκθέσεων διατίθεται μόνο στη γλώσσα της γειτονικής χώρας.

Η «μεγάλη μητέρα»

«Ποια είναι τα highlights των εκθεμάτων του μουσείου;» ρωτήσαμε τον κ. Σάνεβ. Μας απαρίθμησε τα σπουδαιότερα: Η «μεγάλη μητέρα», προστάτιδα της εστίας –κεραμικό μοντέλο σπιτιού με τη θεά Μητέρα– σε διαφορές παραλλαγές, της νεολιθικής εποχής. Μία ανδρική κεραμική μορφή του «Αδάμ», όπως τον αποκαλούν, της ίδιας περιόδου. Ενα σπάνιο γυάλινο ποτήρι ρωμαϊκών χρόνων. Οι τερακότες του 5ου και του 6ου αιώνα. Και από τα κλασικά, ένας αττικός αμφορέας του 5ου π.Χ. αιώνα, εύρημα τάφου στο Ντεμίρ Κάπια, όπου «σύμφωνα με στοιχεία, είχαν ταφεί Αθηναίοι πολίτες», ανέφερε ο κ. Σάνεβ.

Πολλά από τα ευρήματα του μουσείου, εξήγησε, «προέρχονται κυρίως από νεκροπόλεις ή από μεμονωμένους τάφους, ωστόσο, ελλείψει επιγραφών, είναι δύσκολο να ταυτιστούν. Οσες έχουν βρεθεί είναι στα ελληνικά ή τα ρωμαϊκά, στις γλώσσες δηλαδή που κυριαρχούσαν τότε. Το πρόβλημα είναι ότι εμείς δεν έχουμε αρχαία γραφή στη δική μας γλώσσα». Η αρχαϊκή νεκρόπολη της Τρεμπένιστε (9 χλμ. από την Οχρίδα), για παράδειγμα, έχει δώσει εντυπωσιακά ευρήματα. Χρυσές μάσκες, ασημένια πέδιλα, χρυσά και αργυρά κοσμήματα και άλλα λαμπερά κτερίσματα του 4ου π.Χ. αιώνα. Εκατό χρόνια έχουν περάσει από την τυχαία ανακάλυψη των 7 πρώτων ασύλητων τάφων από τον βουλγαρικό στρατό το 1918 και οι ερευνητές –ελλείψει αποδεικτικών στοιχείων– δεν κατάφεραν να ταυτίσουν την πιο πλούσια αρχαία νεκρόπολη της γειτονικής χώρας.

Τα κέρινα ομοιώματα, πάντως, ανάμεσα στις προθήκες, διανθίζουν το σκηνικό. Στις αίθουσες των ρωμαϊκών και βυζαντινών ευρημάτων συνυπάρχουν ο τσάρος Σαμουήλ, ο Ιουστινιανός, επίσκοποι, πολεμιστές. Ο κέρινος Μέγας Αλέξανδρος και ο Φίλιππος Β΄ ήταν στις αποθήκες. Θα επανέλθουν τον Σεπτέμβριο, μας είπε ο κ. Σάνεβ, μετά το τέλος της περιοδικής έκθεσης «100 χρόνια Τρεμπένιστε». «Υπάρχει σκέψη να αποσυρθούν;» τον ρωτήσαμε. «Δεν είναι παρά ένα ντεκόρ», μας απάντησε.

– Είναι προφανές ότι το ανασκαφικό έργο δεν τεκμηριώνει την πολιτική που επέβαλε ο Γκρούεφσκι. Οι αρχαιολόγοι και οι ιστορικοί δεν είχαν λόγο;

– Οι πολιτικοί αποφάσισαν γι' αυτό. Οι επιστήμονες διαμαρτυρήθηκαν, αλλά δεν εισακούστηκαν. Ηταν ένα πρόγραμμα που εφαρμόστηκε για ψηφοθηρικούς λόγους, με κιτς αποτέλεσμα.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

Αγαλμα του Ερμή (2ος μ.Χ. αιώνας) από τα μεγάλα ρωμαϊκά λουτρά που βρέθηκαν στην περιοχή της Στρούμιτσας.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

Αντίγραφο της σαρκοφάγου της Σιδώνας (γνωστή ως «Σαρκοφάγος του Μ. Αλεξάνδρου» που σήμερα φυλάσσεται στην Κωνσταντινούπολη).

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

Κέρινο ομοίωμα του Ιουστινιανού ανάμεσα στις προθήκες των αρχαιολογικών ευρημάτων στην αίθουσα των ρωμαϊκών και βυζαντινών χρόνων.

«Οι πρόγονοί μου αυτοαποκαλούνταν Μακεδόνες και δεν ξέρω γιατί»

– Με 7.000 αρχαιολογικά ευρήματα δεν θα μπορούσε να κατασκευαστεί η νέα εθνική ταυτότητα προερχόμενη από τον δικό σας πολιτισμό;

– Γεννήθηκα επί Γιουγκοσλαβίας. Μιλώ τη δική μου γλώσσα που ανήκει στις σλαβικές και προέρχεται από τον δικό μας πολιτισμό. Οι πρόγονοί μου αυτοαποκαλούνταν Μακεδόνες και δεν ξέρω γιατί. Η διπλωματική μου εργασία ήταν για τη Βεργίνα. Το αστέρι είναι ένα παγκόσμιο σύμβολο. Ο Μ. Αλέξανδρος έφτασε μέχρι την Ινδία. Αν το χρησιμοποιούν στην Ινδία, τι σημαίνει; Εξάλλου, τμήματα μιας ασπίδας που βρέθηκε στο Πρίλεπ φέρει το αστέρι της Βεργίνας όπου αναγράφεται «Βασιλέως Δημήτριος». Το βασικό ερώτημα είναι άλλο: ποια χώρα έχει το αποκλειστικό δικαίωμα του Μ. Αλεξάνδρου; Ξέρουμε την Ιστορία. Για τους Παίονες –υπάρχουν αναφορές από τον Ομηρο–, για τις συναλλαγές, το εμπόριο του αρχαίου κόσμου. Οι περιοχές μας, σήμερα, προέρχονται από μια μείξη πολιτισμών, είμαστε όλοι ένα κράμα».

«Στην αρχαιολογία και στην τέχνη δεν υπάρχουν σύνορα, ο πολιτισμός μπορεί να εξαλείψει τον φανατισμό».

– Είστε ικανοποιημένος από τη συμφωνία των Πρεσπών;

– Ηταν μια καλή συμφωνία. Πρόκειται για ένα τολμηρό βήμα των δύο πρωθυπουργών και των υπουργών Εξωτερικών γιατί βάζουν τέλος σε μια λανθασμένη διένεξη. Διήρκεσε πολλά χρόνια. Από παλιά η Θεσσαλονίκη ήταν το αγαπημένο μας μέρος. Οι έμποροι επωφελούνται κι αν λειτουργήσει πάλι η σιδηροδρομική γραμμή, τα οφέλη στην οικονομία θα είναι πολλαπλάσια.

– Και στον πολιτισμό;

– Στην αρχαιολογία και στην τέχνη δεν υπάρχουν σύνορα. Ο πολιτισμός μπορεί να εξαλείψει τον φανατισμό. Χρειάζεται χρόνος. Υπήρχαν ιδέες για κοινές ανασκαφές μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων στις παραμεθόριες περιοχές. Το υπουργείο Πολιτισμού, ωστόσο, δεν ευνόησε τις συνεργασίες με την Ελλάδα. Τώρα οι συνθήκες είναι διαφορετικές. Το κλίμα αλλάζει. Ελπίζω ότι στο εξής θα ανοίξουμε παράθυρα συνεργασίας.

Βγαίνοντας από το Αρχαιολογικό Μουσείο, αντικρίσαμε και πάλι τον «Μέγα Αλέξανδρο» πάνω στο άλογο να «καλπάζει» προς το νότο. Στην αντίπερα όχθη της πέτρινης γέφυρας που οδηγεί στο παλιό παζάρι της αλβανικής πλευράς, ο «Φίλιππος» κοιτάζει στο κενό, περικυκλωμένος από γλυπτές καθιστές γυμνόστηθες γυναίκες, στρατιωτικές μορφές αρχαιοελληνικού τύπου. Η έλλειψη φροντίδας εμφανής: σπασμένα κομμάτια μαρμάρου στα άνυδρα –λόγω χειμώνα– σιντριβάνια, ξεφλουδισμένες επιφάνειες των γλυπτών. Είχε μεσημεριάσει. Η κίνηση στα εμπορικά καταστήματα είχε αυξηθεί. Η ζωή κυλούσε με νωχελικούς ρυθμούς. Οι επαίτες και οι μικροπωλητές είχαν πάρει τη θέση τους στις πλατείες. Προσπεράσαμε τη θριαμβευτική αψίδα, ένα από τα κατασκευάσματα του προγράμματος «Σκόπια 2014». Στην «Πύλη της Μακεδονίας» όπως αποκαλείται, οι Σκοπιανοί δεν γιόρτασαν ακόμη θριαμβευτικά γεγονότα παρά μόνο συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας για τη ζοφερή οικονομική κατάσταση. Μια ελπίδα και αισιοδοξία διακρίναμε στα νέα παιδιά: «Οποια κι αν ήταν η συμφωνία για την ονομασία, το ίδιο μας κάνει», είπε χαρακτηριστικά η Μπιλιάνα. «Σημασία έχει να βελτιώσει τις συνθήκες της ζωής μας, να μας βγάλει από τη μιζέρια μας».

Στις μαγικές συντεταγμένες της Κέρκυρας

Το ελληνικό κεφάλαιο στη διαδρομή της λογοτεχνικής οικογένειας Ντάρρελ

Ο Λόρενς Ντάρρελ στην Αθήνα με τον Γιώργο Κατσίμπαλη (αριστερά). Η οικογένεια Ντάρρελ στην Κέρκυρα, 1936 (δεξιά).

MICHAEL HAAG
Οι Ντάρρελ της Κέρκυρας
μτφρ. Μυρτώ Καλοφωλιά
εκδ. Πατάκη, σελ. 307

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

«Δεν θα μπορούσε η πράξη αυτή να έχει αρχίσει το καλοκαίρι, ας πούμε, γιατί το καλοκαίρι καθόμαστε οκλαδόν κάτω από τον τοίχο ακούγοντας τα σύκα που σκάνε». Ο Λόρενς Ντάρρελ ολοκλήρωσε το πρώτο «αληθινό βιβλίο» του όταν έκλεισε τα 25 του χρόνια. Γι' αυτή την πράξη μιλάει στο απόσπασμα, για τη συγγραφή του «Μαύρου βιβλίου», που έγινε στο σπίτι του Αναστάσιου Αθηναίου στο Καλάμι της Κέρκυρας. Παρότι στο μυθιστόρημα το χειμωνιάτικο Ιόνιο και «το σούρσιμο της βροχής στη στέγη» είναι αυτά που τον ωθούν στο γράψιμο, στην πραγματικότητα ο Ντάρρελ ποτέ δεν απαρνήθηκε το ελληνικό καλοκαίρι, την εξωστρέφεια, την ελευθερία και τον αισθησιασμό του. Αντιθέτως, η λάμψη της Μεσογείου και η απλότητα του τοπίου τού ενέπνευσαν τη λογοτεχνική ανάπλασή τους.

Στην Ελλάδα, έλεγε, μπαίνεις σαν μέσα σε θαμπό κρύσταλλο καθώς ο ήλιος μισοσβήνει τα περιγράμματα των ακτών. Και αντίθετα με άλλους πιο εντυπωσιακούς τόπους, η Ελλάδα σου προσφέρει το δυσκολότερο από όλα: την ανακάλυψη του εαυτού σου. Ετσι, από την πρώτη στιγμή που έφτασαν στην Κέρκυρα εκείνος και η οικογένειά του –το 1935– ένιωσε να ξαναβαφτίζεται στο φως, στις μυρωδιές και στις αισθήσεις ενός κόσμου που διέθετε στα μάτια του μια σχεδόν μυθική διάσταση.

Αφήνοντας πίσω «τη γλυκιά ακτή της γιαγιάς Αγγλίας», η πολυπληθής φαμίλια των Ντάρρελ βίωσε το πέρασμα από την Ιταλία στην Ελλάδα σαν να διέσχιζε «μαγικές συντεταγμένες»: «Κάπου ανάμεσα στην Καλαβρία και στην Κέρκυρα ξεκινά πραγματικά το μπλε. [...] Συνειδητοποιεί κανείς μια αλλαγή στην καρδιά των πραγμάτων», έγραφε στο επόμενο βιβλίο του, τη «Σπηλιά του Πρόσπερου», που είναι ολόκληρο αφιερωμένο στην Κέρκυρα.

Οι Ντάρρελ –η Λουίζα και τα τέσσερα παιδιά της, ο Λόρενς (Λάρρυ), ο Λέζλι, η Μάργκαρετ (Μάργκο) και ο Τζέραλντ (Τζέρρυ)– έζησαν στο νησί σχεδόν μία πενταετία. Υπήρξαν μια οικογένεια παράξενη, και για τα ήθη της εποχής εκκεντρική. Δεν είναι τυχαίο ότι έθρεψε δύο ταλαντούχους και επιτυχημένους συγγραφείς, τον πρωτότοκο Λόρενς και τον βενιαμίν Τζέραλντ. Γι' αυτούς η Κέρκυρα – το νησί, οι ντόπιοι, οι φίλοι, ο τρόπος ζωής– έγινε το ιδανικό φυτώριο για να εκδηλωθούν τα ταλέντα τους και να ανοίξουν τα φτερά τους.

Οσο περισσότερες πληροφορίες για τη ζωή των Ντάρρελ της Κέρκυρας μας δίνει ο Χάαγκ, τόσο περισσότερο συγχέονται τα όρια μεταξύ πραγματικότητας και μυθοπλασίας.

Είναι απόλαυση να διαβάζει κανείς στο βιβλίο του Μάικλ Χάαγκ «Οι Ντάρρελ της Κέρκυρας» την πορεία και την καθημερινότητα αυτής της ιδιόρρυθμης φαμίλιας, για την οποία μιλάει επίσης ο Τζέραλντ Ντάρρελ στο δικό του βιβλίο με τον καταπληκτικό τίτλο «Η οικογένειά μου κι άλλα ζώα». Γνωρίζοντάς τους από πρώτο χέρι, ο Χάαγκ διαθέτει ένα πλούσιο και πρωτότυπο υλικό, το οποίο άντλησε από ημερολόγια, επιστολές και ανέκδοτα αυτοβιογραφικά αποσπάσματα. Ετσι παρακολουθεί την ιστορία των Ντάρρελ από τα πρώτα χρόνια των παιδιών στην Ινδία, την οικογενειακή περιπέτεια που τους έφερε πίσω στην Αγγλία και φτάνει έως τα χρόνια της Ελλάδας, μέχρι ο πόλεμος να τους σκορπίσει και πάλι στους τέσσερις ανέμους.

Από τις σελίδες του βιβλίου περνούν άνθρωποι και γεγονότα –οι λιγοστοί αλλά στενοί Κερκυραίοι φίλοι της οικογένειας και οι πολλοί φιλοξενούμενοί τους– με έναν ελαφρύ, απροσποίητο τρόπο σαν την ατμόσφαιρα στα σπιτικά των Ντάρρελ. Ετσι, ο πληθωρικός ταξιτζής Σπύρος Χαλκιόπουλος συναντά τις δύο μπαλαρίνες Βερόνικα και Ντόροθι που κάνουν γυμνές ηλιοθεραπεία κοντά στο Καλάμι παρέα με τον Λάρρυ και τη γυναίκα του Νάνσυ. Και αυτές δίνουν τη θέση τους στον Χένρι Μίλερ, ο οποίος επίσης γυμνός βαφτίζεται στα ίδια νερά όπου οι Ντάρρελ «κολυμπούσαν σαν δελφίνια», κοντά στο ξωκκλήσι του Αγίου Αρσενίου. Η φιλοξενία του στο νησί ήταν το επακόλουθο της στενής λογοτεχνικής σχέσης που είχε αναπτύξει με τον Λόρενς Ντάρρελ από την Αγγλία.

Οι διανοούμενοι φίλοι

Στο διάστημα που έμεινε στην Κέρκυρα διασταυρώθηκαν οι δρόμοι του με τον άλλο επιστήθιο οικογενειακό φίλο, τον πολυμαθή δόκτορα Θεόδωρο Ορφανίδη, ο οποίος έστειλε τον Λόρενς, τη Νάνσυ και τον Χένρι στην Αθήνα για να συναντήσουν τους διανοούμενους φίλους του, τον Γιώργο Σεφέρη και τον Γιώργο Κατσίμπαλη. Από αυτό το σημείο της ιστορίας, ένα ακόμη βιβλίο ξεπηδά από τις σελίδες εκείνου που τώρα διαβάζουμε. Μετά το «Μαύρο βιβλίο», τη «Σπηλιά του Πρόσπερου» και το «Η οικογένειά μου και άλλα ζώα», «Ο κολοσσός του Μαρουσιού» που έγραψε ο Μίλερ περιγράφοντας τα ελληνικά του ταξίδια, είναι το τέταρτο μυθιστόρημα που, χάρη στην αφήγηση του Χάαγκ, παρακολουθούμε να σχηματίζεται.

Αλλωστε, όσο περισσότερες πληροφορίες για τη ζωή των Ντάρρελ της Κέρκυρας μάς δίνει ο συγγραφέας, τόσο περισσότερο συγχέονται τα όρια μεταξύ πραγματικότητας και μυθοπλασίας. Εξωφρενικά περιστατικά, φανταστικοί χαρακτήρες, ξεκαρδιστικά παθήματα, πνευματώδεις διάλογοι και «θεϊκή πρόζα», όπως την επιθυμούσε ο Λόρενς Ντάρρελ, μπερδεύονται σε μιαν εξιστόρηση που θυμίζει την αναπόληση της ζω

Η ανθρωπιά σε πρώτο πλάνο

Αλληγορικό φιλμ με ισχυρό μήνυμα για το προσφυγικό, από τον Β. Φίσερ

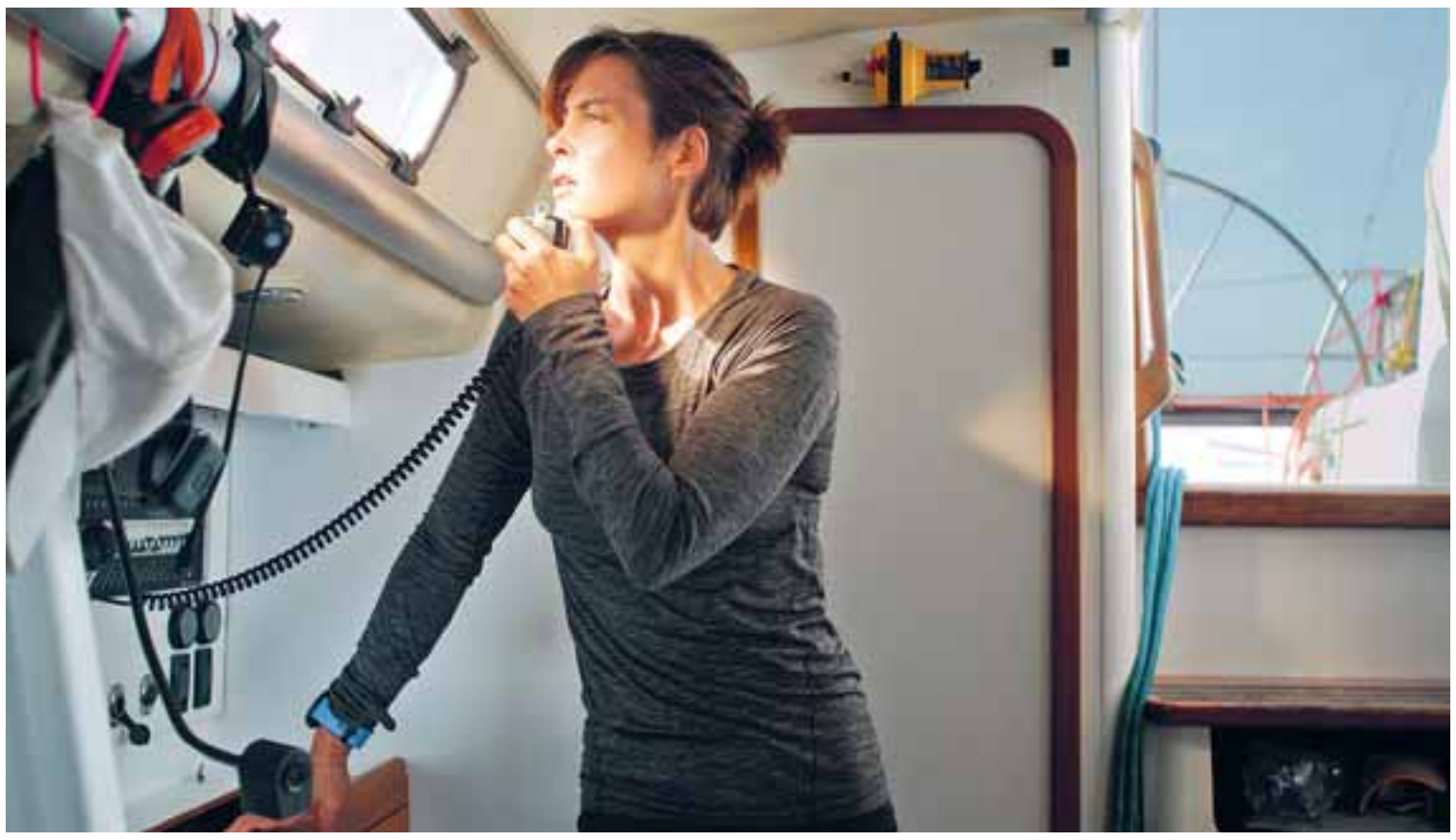

Η Ρίκε σαλπάρει ολομόναχη με το ιστιοπλοϊκό της προς ένα απομακρυσμένο νησάκι του Νότιου Ατλαντικού. Ο πνευματικός-αυτογνωσιακός σκοπός του ταξιδιού, ωστόσο, θα εξοκείλει, όταν στον ρουν της θα βρεθεί ένα καρυδότσουφλο με πρόσφυγες, ανοικτά των ακτών της Αφρικής.

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Μια απλούστατη, αλλά με ισχυρό μήνυμα γύρω από το παγκόσμιο μεταναστευτικό ζήτημα, ταινία μάς έρχεται αυτή την εβδομάδα από τη Γερμανία. Οι θάλασσες στις οποίες κάθε χρόνο χάνονται χιλιάδες ανθρώπινες ζωές παραλληλίζονται εδώ αλληγορικά με τη Στύγα, τη μυθική λίμνη που χώριζε τον κόσμο των ζωντανών από εκείνον των νεκρών.

Πρωταγωνίστρια του φιλμ είναι η Ρίκε, μια επιτυχημένη και ευκατάστατη νεαρή γιατρός, η οποία σαλπάρει ολομόναχη με το ιστιοπλοϊκό της προς ένα απομακρυσμένο νησάκι του Νότιου Ατλαντικού. Ο πνευματικός-αυτογνωσιακός σκοπός του ταξιδιού ωστόσο θα εξοκείλει όταν στον ρουν της θα βρεθεί ένα καρυδότσουφλο με πρόσφυγες, ανοικτά των ακτών της Αφρικής. Η Ρίκε καλεί αμέσως την ακτοφυλακή για βοήθεια, όμως κανείς δεν εμφανίζεται. Καθώς το πλοιάριο βάζει νερά, εκείνη καλείται να πάρει κάποιες κρίσιμες αποφάσεις.

Η ταινία του Βόλφγκανγκ Φίσερ ξεκινάει σαν κλασικό θρίλερ ή περιπέτεια στη θάλασσα, με την πρωταγωνίστρια να αναχωρεί, εξαιρετικά προετοιμασμένη και εξοπλισμένη, για το δύσκολο ταξίδι και εμάς να περιμένουμε πότε τα πράγματα θα πάνε στραβά. Αυτό γίνεται, αλλά όχι με τον κλισέ τρόπο· η Ρίκε δεν μένει αβοήθητη να προσπαθεί να επιβιώσει ύστερα από κάποιο ατύχημα στη θάλασσα. Αντιθέτως, συναντά ανθρώπους, οι οποίοι όντως παλεύουν για την επιβίωση, και το τραγικό βάρος γι' αυτήν είναι ότι δεν μπορεί να τους προσφέρει βοήθεια. Στη πορεία θα διαπιστώσει ότι ο δικός της αυθόρμητος ανθρωπισμός μόνο αυτονόητος δεν μπορεί να θεωρείται.

Ωμή πραγματικότητα

Η αλληγορία που χτίζεται προσεκτικά, με τη γυναίκα-πρότυπο της δυτικής επιτυχίας να βλέπει ξαφνικά το πρόβλημα μπροστά της, κόβεται απότομα από την ωμή πραγματικότητα. Εδώ δεν πρόκειται ακριβώς για σενάριο ταινίας αλλά για κατάσταση υπαρκτή, η οποία, στις παραλλαγές της, συμβαίνει πια συνεχώς και στα μέρη μας. Για αυτόν, πιθανότατα, τον λόγο και η κινηματογράφηση γίνεται αυστηρά ντοκιμαντερίστικη, καταγράφοντας και την παραμικρή επίπονη ή αμήχανη λεπτομέρεια, από τη στιγμή του ναυαγίου και έπειτα.

Ο δημιουργός της ταινίας εξηγεί ως εξής τις προθέσεις του: «Η πιθανότητα και μόνο να βρεθεί κάποιο ιστιοπλοϊκό ή άλλο καράβι στη μέση του ωκεανού, δίπλα σε βάρκες πλημμυρισμένες με πρόσφυγες, φαντάζει εφιαλτική. Εντούτοις, η πραγματικότητα αποδεικνύει πως τέτοια περιστατικά είναι ολοένα και πιο συνήθη... Με βάση αληθινά γεγονότα, η ταινία πραγματεύεται αυτό το ερώτημα μέσα σε ένα μυθοπλαστικό πλαίσιο, αποτυπώνοντας τον τρόπο με τον οποίο τα οικονομικά συμφέροντα ανταγωνίζονται τις ανθρωπιστικές αρχές, η υπερβολική ζήτηση σφετερίζεται τη συμπόνια και η αδιαφορία διαλύει κάθε ελπίδα. Σε μια προσπάθεια ορισμού του Παραδείσου, η ταινία θέτει ερωτήματα ταυτότητας όπως: ποιοι είμαστε, ποιοι θέλουμε να είμαστε και τελικά ποιοι πρέπει να είμαστε. Πώς ορίζει ο καθένας μας τον Παράδεισο;».

«Styx» ★★★
ΔΡΑΜΑ (2018)
Σκηνοθεσία: Βόλφγκανγκ Φίσερ
Ερμηνείες: Σουζάνε Βολφ, Γκέντιον Οντουόρ Γουεκέσα, Ινγκα Μπίργκενφελντ

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Οταν οι ντομάτες συνάντησαν τον Βάγκνερ» παρακολουθούμε ένα βραβευμένο στη Θεσσαλονίκη ντοκιμαντέρ της Μαριάννας Οικονόμου, με θέμα την επιστροφή στην αγροτική παραγωγή τον καιρό της κρίσης. Σε ένα μισοερημωμένο χωριό της Θεσσαλίας δύο ξαδέλφια καλλιεργούν βιολογικές ντομάτες και άλλα προϊόντα, τα οποία εξάγουν κυρίως στο εξωτερικό. Μαζί με μερικές ηλικιωμένες γυναίκες που έχουν στη δούλεψή τους, θα καταφέρουν να δώσουν μια άλλη διάσταση στην πρωτογενή παραγωγή. Το ντοκιμαντέρ καταγράφει την πραγματικότητα αλλά και τις δυνατότητες που μπορεί να δώσει η άλλοτε αδιαμφισβήτητη ατμομηχανή της ελληνικής οικονομίας.

Στο «Πώς να εκπαιδεύσετε τον δράκο σας 3», η επιτυχημένη σειρά ταινιών της Dreamworks ολοκληρώνεται(;) με άλλη μία διασκεδαστική περιπέτεια. Επικεφαλής πια της κοινότητας ανθρώπων και δράκων, ο Ψάρης θα βρεθεί αντιμέτωπος με μια νέα πρόκληση, όταν ένας μοχθηρός κυνηγός θα βάλει στον μάτι τον αγαπημένο του δράκο, τον Φαφούτη, που είναι και... ερωτευμένος.

Στο «Hellboy: Ξαναγύρισα από την Κόλαση», ο γνωστός κομίστικος ήρωας επιστρέφει για ένα καινούργιο reboot των περιπετειών του, διά χειρός Νιλ Μάρσαλ («Centurion»). Η αποστολή του θα τον φέρει αυτή τη φορά στην Αγγλία όπου θα πρέπει να αντιμετωπίσει τη «Βασίλισσα του Αίματος» ή «Κυρά της Λίμνης» από τον γνωστό μύθο του Αρθούρου. Την ίδια στιγμή ανακαλύπτει πράγματα γύρω από τη δική του καταγωγή και την ιστορία του στη Γη. Πλούσια σε ειδικά εφέ παραγωγή, αρκετό χιούμορ, καλογυρισμένη –στην πλειονότητα δράση– και ποταμοί αίματος σε μια καθαρά ενήλικη περιπέτεια.

ΡΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

22.45 Side Effects
07.30 Θεία λειτουργία
10.10 Καμώματα τζι αρώματα Κυπριακή κωμική σειρά.
11.10 Road Trip - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
11.35 Χωρίς αποσκευές - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
12.10 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Κυπριακή σειρά εποχής.
13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης Με τον Π. Κωνσταντίνου.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 ArtCafe, II - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
15.15 EU4U - (Ε) Κοινωνική εκπομπή.
16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show.
17.30 Σπίτι στη φύση - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.20 Η αππωμένη - (Ε) Κυπριώτικο σκετς.
18.50 Χωρίς αποσκευές Ταξιδιωτική εκπομπή
19.20 Πεταλούδα Κυπριακή σειρά εποχής.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.05 Αθλητική Κυριακή
21.30 Τετ - Α - Τετ Talk show, με τον Τάσο Τρύφωνος.
22.45 Παρενέργειες (Side Effects). Θρίλερ, με τους Τζουντ Λο, Ρούνι Μάρα.
23.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.35 Συνέχεια της ταινίας
00.30 Graham Norton Show Chat show
01.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
02.30 Αθλητική Κυριακή - (Ε)
03.00 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
04.15 Σπίτι στη φύση - (Ε)

ΡΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

21.05 Graham Norton Show
07.30 Παιδική ζώνη
α. Ολίβια
β. Ντετέκτιβ Νόντι
γ. Γιούπι Γιούπι Για
δ. Οι Αγκαλίτσες
ε. Πιμ και Πίμπα
στ. Ο πεινασμένος Χένρι
ζ. Μπομπ ο μάστορας
η. Οι Σούπερ Γουίνγκς
θ. Παπούτσια της Φράνι
ι. Η Μάρθα μιλά
κ. Ο Σούπερ Γουάι
λ. Ο Ροζ Πάνθηρας
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
11.30 Παιδική ζώνη
14.30 Πανευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Γυμναστικής Σε απευθείας μετάδοση από την Πολωνία.
17.00 National Geographic: Drain the Ocean WW II Ντοκιμαντέρ.
17.50 Zoom Art
18.00 Road Trip - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή, με την Ελένη Ξένου.
18.30 Railway Stories - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.00 Quest for Knowledge -(Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 Know It - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
20.30 Δείπνο με τον Πλάτωνα Σειρά ντοκιμαντέρ και μαγειρικής που συνδέει το σήμερα με το χθες.
21.05 Graham Norton Show Chat show
22.00 Mr Selfridge, IV - (Ε) Βιογραφική σειρά εποχής.
00.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
00.50 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

21.45 Το νησί
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη.
08.45 Stars System Εκπομπή αστρολογίας.
09.45 Έλα, χαμογέλα Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σίσσυ Χρηστίδου.
12.45 Τροχός της τύχης - (Ε) Ψυχαγωγικό τηλεπαιχνίδι.
13.50 Κίτρινα γιλέκα - (Ε) Σατιρική εκπομπή
14.30 Celebrity Travel - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
15.30 Για την παρέα (Best of) Ψυχαγωγική εκπομπή.
16.30 Ποιος ρωτάει; - (Ε) Ψυχαγωγικό τηλεπαιχνίδι.
17.30 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Αλέξ. Ταραμουντά.
18.00 OMEGA NEWS
18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης (Συνέχεια)
18.30 MasterChef - MasterClass Διαγωνισμός μαγειρικής.
20.10 OMEGA NEWS
21.05 Κίτρινα γιλέκα Σατιρική εκπομπή.
21.45 Το νησί Δραματική σειρά, με τους Κατερίνα Λέχου, Τάσο Νούσια.
22.30 Αλ Τσαντίρι Νιουζ - (Ε) Σατιρική εκπομπή, με τον Λάκη Λαζόπουλο.
00.30 Για πάντα παιδιά Κωμική σειρά.
01.30 Ελεύθερη σχέση - (Ε) Κωμική σειρά.
02.30 Ζωή μου - (Ε) Δραματική σειρά.
03.30 DanSing Junior - (Ε)
05.00 UNA Fatsa - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 Your Face Sounds Familiar
06.10 Πρωινή ενημέρωση
06.40 Κος και κα Πελς - (Ε) Κωμική σειρά.
07.30 Δείξε μου τον φίλο σου Κωμική σειρά.
08.30 Mamma Mia - (Ε) Κωμική σειρά.
09.20 Σαν τον σκύλο με τη γάτα Κωμική σειρά.
10.30 Πόσο γλυκά με σκοτώνεις Κωμική σειρά.
12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό Ψυχαγωγική εκπομπή.
12.20 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία.
13.10 Τύχη βουνό - (Ε) Κωμική σειρά.
14.00 Daddy cool - (Ε) Κωμική σειρά.
15.40 Κωνσταντίνου και Ελένης - (Ε) Κωμική σειρά.
16.30 Την πάτησα - (Ε) Κωμική σειρά.
17.30 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κωμική σειρά.
17.55 Succes story «Εμείς στην Ευρώπη».
18.00 Τα νέα του ANT1 σε 10΄
18.10 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κωμική σειρά.
19.30 La Pasta Pomilωri 2 - (Ε) Κωμική σειρά.
20.20 Τα νέα του ANT1
21.20 Your Face Sounds Familiar Ψυχαγωγικό show, με τη Μαρία Μπεκατώρου.
00.10 Τίτλοι ειδήσεων
00.20 Suits Δραματική σειρά
01.10 Δούρειος ίππος - (Ε) Κοινωνική σειρά.
02.00 Μοβ-Ροζ - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.00 Survivor
05.20 Τα χρυσόψαρα - (Ε) Κωμική σειρά.
06.30 Οι Τάκκοι - (Ε) Κωμική σειρά.
07.30 Όταν μεγαλώσω - (Ε) Κωμική σειρά.
08.00 Αλλού ξημερωμένοι - (Ε) Κωμική σειρά.
08.40 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε) Κωμική σειρά.
09.40 Χωρίς περιστροφές - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
11.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζίδου.
12.00 Βουράτε γειτόνοι - (Ε) Κωμική σειρά.
12.40 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
14.20 Άλλην μας εδείξαν - (Ε)
15.00 Survivor - (Ε) Ψυχαγωγικό τηλεπαιχνίδι επιβίωσης.
16.20 Στην υγειά μας ρε παιδιά! Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σπύρο Παπαδόπουλο.
18.00 Γεγονότα σε συντομία
18.10 Στην υγειά μας ρε παιδιά! (Συνέχεια)
19.40 Άλλην μας εδείξαν Εκπομπή σάτιρας, με τους Σοφοκλή Κασκαούνια, Ζωή Κυπριανού, Μαρία Φιακά, κ.ά.
20.15 Τομές στα γεγονότα
21.00 Survivor Ψυχαγωγικό τηλεπαιχνίδι επιβίωσης.
01.00 Γεγονότα σε τίτλους
01.10 Άλλην μας εδείξαν - (Ε) Εκπομπή σάτιρας
01.50 Scandal
03.00 Όρκος σιωπής - (Ε)
04.20 Ζωή ποδήλατο - (Ε)

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

22.00 Κάρμα
06.00 60΄ Ελλάδα - (Ε) Με τον Νίκο Μάνεση.
07.30 24 ώρες - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, με τον Κωνσταντίνο Κωνσταντίνου.
08.30 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Πάμε πακέτο - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
14.45 Η φαμίλια - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
16.15 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.00 Έλα στη θέση μου, III Κωμική σειρά.
19.30 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά, με τις Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ρένια Λουιζίδου.
20.15 ALPHA NEWS
21.15 Παράδοση κατ' οίκον Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζηαδάμου.
22.00 Κάρμα Κοινωνική δραματοποιημένη σειρά της Χριστιάνας Αρτεμίου.
23.15 Μετά τα μεσάνυχτα Εκπομπή, με την Ελεονώρα Μελέτη.
00.45 Ιστορίες του αστυνόμου Μπέκα Αστυνομική σειρά.
02.45 Τατουάζ - (Ε) Κοινωνική σειρά.
03.45 Μπλε - (Ε) Κοινωνική σειρά.
04.30 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε) Ενημερωτική εκπομπή.

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.15 Τηλεαγορά
09.00 Το δίδυμο της μπάλας
10.40 The Cutting Edge 4: Fire & Ice
12.25 Λαός και Κολωνάκι
14.00 Τηλεαγορά
15.20 Ο μεγάλος ένοχος
17.00 Τηλεαγορά
19.00 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 San Andrea's Quake
02.40 Όμηροι στους βάλτους

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

05.00 Παιδική ζώνη
07.35 Άστρα είναι!
08.45 Τηλεαγορά
10.00 Πρωινό weekend Ψυχαγωγική εκπομπή.
13.15 Αποκαλυπτικά
16.20 Τηλεαγορά
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
20.30 Τηλεαγορά
21.30 Dolce Vita, III Ψυχαγωγική εκπομπή.
22.30 Το ταξίδι της ζωής
23.35 Unlawful Entry
01.45 Ξένη σειρά
02.40 Video Clips

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

12.00 Oggy & The Cockroaches
13.00 Angels Friends
14.00 Glimmies
15.00 Nonty
15.30 Maya The Bee
16.00 Heidi
16.30 Horseland
17.00 Rabbids, II
17.30 Puppy In My Pocket
18.00 Oggy & The Cockroaches
18.30 The Owl
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion
21.00 Pacman
22.00 Super Mario
23.00 Extreme Dino

MOVIES BEST

21.00 Finding Altamira
07.30 Polar Adventure
09.15 Betty And Coretta
11.00 A Day Late And A Dollar Short
12.45 Braven
14.30 The Bachelors
16.25 Seeds Of Yesterday
18.00 Knightfall, II
19.00 Operator
21.00 Finding Altamira
22.50 War Pigs
00.30 Beaches
02.00 I Am Steve McQueen
03.35 Mountain

GREEK CINEMA

22.00 Η Παριζιάνα
06.00 Σπιναλόγκα (Το νησί της σιωπής)
07.05 Ιππότης για τη Βασούλα
08.45 Ο μάγκας με το τρίκυκλο
10.35 Η κόμισσα της Κέρκυρας
12.10 Βαφτιστικός
13.40 Κλεφτρόνι & τζέντλεμαν
15.15 Ράκος Νο14
17.00 Ψηλός, λιγνός, ψεύταρος
18.40 Χωρίς ταυτότητα
20.20 Περάστε, φιλήστε, τελειώσατε
22.00 Η Παριζιάνα
23.40 Γυμνοί στον δρόμο
01.35 Ζητείται ψεύτης
03.05 Αναζήτηση

Ενας σίριαλ κίλερ στο Ασυλο Ανιάτων

Ο Αρης Ασπρούλης και η Ιόλη Ανδρεάδη μιλούν στην «Κ» για το νέο έργο τους, που θα κάνει πρεμιέρα στο ιστορικό συγκρότημα

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ**

Περπατώντας στον πεζόδρομο της Αγίας Ζώνης, στην Κυψέλη, στο νούμερο 39 πίσω από την ψηλή μάντρα και τα δένδρα διακρίνεται το συγκρότημα του Ασύλου Ανιάτων. Εδώ έστησε ο Κιουταχής το αντίσκηνό του κατά την πολιορκία της Ακρόπολης. Εδώ χτίστηκε η έπαυλη του Βρετανού ναυάρχου σερ Πάλτνι Μάλκολμ περίπου το 1831 με επίβλεψη των αρχιτεκτόνων Κλεάνθη και Σάουμπερτ. Για να φθάσουν τότε τα υλικά της οικοδομής στα εξοχικά Πατήσια, ταξίδευαν συνοδεία ενόπλων. Οι ληστές και οι ομπρίες ήταν καθημερινή πληγή.

Αργότερα η βίλα κατοικήθηκε από τον πρέσβη της Γαλλίας Πισκατόου, έπειτα αγοράστηκε από τη δούκισσα της Πλακεντίας Σοφία Λεμπρέν, ύστερα από τον Σπυρίδωνα Τρικούπη για να αλλάξει πάλι χέρια: ο νέος ιδιοκτήτης ήταν ο λογοτέχνης Δημήτριος Ροδοκανάκης. Η τελευταία κατοικία των Ροδοκανάκηδων το 1901 ενοικιάστηκε στο Ασυλον Ανιάτων, ένα από τα πιο παλιά κοινωφελή μη κερδοσκοπικά φιλανθρωπικά σωματεία, η δράση του οποίου ξεκίνησε από μια ομάδα κυριών. Τέσσερα χρόνια μετά, με την προσφορά των κοσμημάτων της συζύγου του Μάρκου Δραγούμη, η έπαυλη αγοράστηκε και έως σήμερα στεγάζει το κοινωνικό έργο του Ασύλου.

Στο διώροφο λευκό κτίριο που αντικρίζει ο επισκέπτης, η μαρμάρινη σκαλιστή επιγραφή «Στη μνήμη ενός μικρού παιδιού» έδωσε τον τίτλο στην ομώνυμη παράσταση που κάνει πρεμιέρα στον αύλειο χώρο στις 13 Μαΐου και τον Οκτώβριο θα ταξιδέψει στο Πανεπιστήμιο Ροχάμπτον του Λονδίνου.

Ενα αστυνομικό θρίλερ που έγραψαν η Ιόλη Ανδρεάδη και ο Αρης Ασπρούλης, βασισμένο σε πραγματικά γεγονότα γύρω από τον λογοτέχνη Πλάτωνα Ροδοκανάκη και τους προγόνους του. Μέχρι 40 θεατές κάθε βράδυ θα συμμετέχουν στη site-specific παράσταση στην οποία παίζουν οι: Ρούλα Πατεράκη, Δέσποινα Σαραφείδου (βραβείο Ερμηνείας Κάρολος Κουν 2018), Γιώργος Κισσανδράκης, Κώστας Νικούλι.

Το κτίριο όπου στεγάζεται το Ασυλο Ανιάτων αποτέλεσε την τελευταία αθηναϊκή οικία της οικογένειας Ροδοκανάκη έως το 1901.

Ηθοποιοί της παράστασης, η οποία τον Οκτώβριο θα ταξιδέψει στο Πανεπιστήμιο Ροχάμπτον του Λονδίνου, κατά τη διάρκεια πρόβας.

Στην παράσταση παίζει και η ηθοποιός Δέσποινα Σαραφείδου, βραβευμένη με το βραβείο ερμηνείας Καρόλου Κουν το 2018.

Το «Βυσσινί τριαντάφυλλο»

«Το 2008 διάβασα τυχαία το "Βυσσινί τριαντάφυλλο" του Πλάτωνα Ροδοκανάκη και γοητεύθηκα με τους συμβολισμούς του. Επειτα άρχισα να ανακαλύπτω συμβολισμούς και στα αυτοβιογραφικά του κείμενα, όπως το "Φλογισμένο ράσο", να ερευνώ τη ζωή του και των προγόνων του. Στο "Φλογισμένο ράσο" σημειώνει πως ένιωθε το βάρος της εικόνας τους στο πατρικό του», λέει στην «Κ» ο Αρης Ασπρούλης. «Δύο χρόνια αργότερα, όταν γνώρισα την Ιόλη, της μίλησα για όσα ανακάλυψα γύρω από τον Πλάτωνα Ροδοκανάκη».

Η παράσταση έχει τίτλο «Στη μνήμη ενός μικρού παιδιού» και βασίζεται σε πραγματικά γεγονότα γύρω από τον λογοτέχνη Πλάτωνα Ροδοκανάκη.

Της μίλησε για το «Βυσσινί τριαντάφυλλο», που λογοκρίθηκε από την εφημερίδα «Ακρόπολη» τυπώνοντας λευκή σελίδα στη θέση του κειμένου επειδή χαρακτήριζε τον Χριστό «γλεντζέ» και τον παρομοίαζε με τον Σωκράτη. Για την πρώτη εκδοχή του έργου που ο Ροδοκανάκης διάβασε σε στενή ομήγυρη καλλιτεχνών στους Αμπελοκήπους, μεταξύ των οποίων ήταν και ο Περικλής Γιαννόπουλος. Ο λογοτέχνης από την Πάτρα εμπνεύστηκε από την ανάγνωση της ιστορίας τον τρόπο της αυτοκτονίας του. Δύο χρόνια αργότερα, πληγωμένος από την απόρριψη της ζωγράφου Σοφίας Λασκαρίδου, έκαψε τα γραπτά στο σπίτι του στην Πλάκα, ντύθηκε γαμπρός, πήγε στην Ιερά Οδό, όπου δανείστηκε ένα άλογο από αμαξά, και αυτοπυροβολήθηκε στη θάλασσα του Σκαραμαγκά.

Για το **«Βυσσινί** τριαντάφυλλο» έγινε η πρώτη δίκη για πνευματικά δικαιώματα. Ο Κωνσταντίνος Χρηστομάνος κατηγόρησε τον Ροδοκανάκη ότι του έκλεψε την ιδέα από το θεατρικό του έργο «Τα τρία φιλιά - Τραγική σονάτα σε τρία μέρη». Στο δικαστήριο ο Παλαμάς κατέθεσε ότι οι διεκδικήσεις πατρότητας στην τέχνη και στη δημιουργία αυτού του είδους είναι περιττές και ότι οι αντίδικοι είχαν με τη σειρά τους κλέψει από έναν νεαρό από την Κρήτη ονόματι Κάρμα Νιρβαμή (το ψευδώνυμο με το οποίο ο Νίκος Καζαντζάκης υπέγραψε το «Οφις και κρίνο» σε ηλικία 20 ετών).

«Αυτό που με ενδιέφερε περισσότερο σε όλα αυτά είναι ό,τι βίωνα από την αφήγηση του Ροδοκανάκη», λέει Ιόλη Ανδρεάδη. «Ολα ήταν φορτισμένα λες και οδηγούσαν στη λύση ενός μυστηρίου. Μου άρεσε η μυστικιστική ατμόσφαιρα του έργου αυτού του συγγραφέα. Παρακολουθούσα την αφήγηση του Αρη σαν μια έρευνα. Στη θεατρική μεταφορά προσπαθήσαμε να μπει και ο θεατής σε παρόμοια κατάσταση παρακολούθησης, γύρω από μια οικογένεια ευεργετών και άλλων σημαντικών προσώπων».

Θα περίμενε κανείς ότι γράφουν μαζί. Αλλωστε είναι ζευγάρι. Συμβαίνει το αντίθετο, εξηγούν γελώντας. Γίνεται μια πρώτη συζήτηση και, ανάλογα με το έργο, αλλάζει ο τρόπος εργασίας. «Καθένας μας γράφει "ένα χέρι" και μετά δίνει το κείμενο στον άλλον, εκείνος το επιστρέφει και συνεχίζεται ένα πάρε - δώσε από τελικά αρχεία. Το αίσθημα κορεσμού δηλώνει πότε το κείμενο έχει ολοκληρωθεί».

Πρωτότυπο κείμενο

Το όγδοο στη σειρά έργο τους αποτελεί πρωτότυπο νεοελληνικό θεατρικό κείμενο. «Προσπαθήσαμε να το βάλουμε σε ένα πλαίσιο μυθοπλασίας και να αποκτήσει αρχή, μέση και τέλος σε μια θεατρική αφήγηση», λέει η Ιόλη. «Χρησιμοποιώντας τη φόρμα του αστυνομικού θρίλερ, επινοήσαμε έναν σίριαλ κίλερ», εξηγεί με τη σειρά του ο Αρης. «Ο αστυνόμος για να εξιχνιάσει τους φόνους ανατρέχει στο έργο του Πλάτωνα Ροδοκανάκη και της οικογένειάς του, γυρίζοντας στην Αγγλία του 17ου αιώνα, όταν ο Κωνσταντίνος Ροδοκανάκης, προσωπικός γιατρός του Καρόλου Β΄, αλχημιστής και ποιητής, ανακάλυψε σκεύασμα εναντίον της πανούκλας».

Τους ρωτάω πότε γράφουν: «Τα μεσημέρια και τα απογεύματα για να έχω χώρο και ησυχία», απαντά η Ιόλη, ενώ ο σύζυγός της (υποψήφιος διδάκτωρ Κοινωνιολογίας και διευθυντής Επικοινωνίας-Προβολής του Θεάτρου Τέχνης) προτιμά «το εντατικό βραδινό, χωρίς διαλείμματα γράψιμο».

Η παράστασή τους στο Ασυλο Ανιάτων συνδυάζεται με ομαδική έκθεση σε επιμέλεια Ιριδος Κρητικού και έργα των Νεκτάριου Αποσπόρη, Νίκου Βατόπουλου, Ανδρέα Γεωργιάδη, Αλέξανδρου Μαγκανιώτη, Περικλή Πραβήτα, Γιώργου Τσόπανου, Αννας Χαρακτίνου, Θάνου Χόνδρου, Βιργινίας Φιλιππούση και Γιώργου Φλωράκη, εμπνευσμένα από τη μυστηριώδη οικογένεια.

«Εχουν δοθεί και άλλες παραστάσεις υπαίθριες και στο Εντευκτήριο», λέει στην «Κ» η πρόεδρος του Ασύλου Ανιάτων Ιωάννα Ηλιάδη. «Πρεμιέρα είχαμε μόνο τον "Γλάρο Ιωνάθαν" της Στέγης και τώρα την παράσταση "Στη μνήμη ενός μικρού παιδιού". Η παράσταση αυτή είναι ακόμη πιο συγκινητική, διότι συνδέεται με την ιστορία του κτιρίου. Προσπαθούμε να ανοιχτούμε σε δράσεις τις οποίες παρακολουθούν και οι νοσηλευόμενοι, όσοι μπορούν να σηκωθούν και να καθίσουν σε αναπηρικό αμαξίδιο».

Βυζαντινές ρίζες

Οπου υπάρχει το όνομα Ροδοκανάκης κρύβεται και μια ενδιαφέρουσα ιστορία που σε προκαλεί να θέλεις να την ερευνήσεις απ' όλες τις πλευρές, δηλώνουν στην «Κ» οι συγγραφείς. Ο λογοτέχνης, ιστορικός και δημοσιογράφος Πλάτων Ροδοκανάκης γεννήθηκε στη Σμύρνη. Γιος του δικηγόρου Παναγιώτη Σουλιώτη και της Δέσποινας Ροδοκανάκη, ανιψιάς του Κάλβου, της οποίας υιοθέτησε το επίθετο. Φοίτησε στην Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης και στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης, έγραψε ποιήματα, διηγήματα, θέατρο, διετέλεσε έφορος Βυζαντινών Αρχαιοτήτων στη Θεσσαλονίκη και υπήρξε ένας από τους ιδρυτές της Εταιρείας Βυζαντινών Σπουδών. Εκπληκτική λεπτομέρεια: ο πρώτος καταγεγραμμένος πρόγονός του υπήρξε γελωτοποιός στο Βυζάντιο. Ο επόμενος, ο Κωνσταντίνος Ροδοκανάκης, προσωπικός γιατρός του βασιλιά Καρόλου Β΄ της Αγγλίας, έδρασε στο Σόχο του Λονδίνου και έγινε γνωστός για τη συμβολή του στην καταπολέμηση της πανώλης με το μυστικό σκεύασμα «Alexicacus Spiritus Mundi». Ο Πλωτίνος Ροδοκανάκης ήταν οραματιστής αναρχικός ηγέτης που έδρασε στο Μεξικό, ο Δημήτριος «πρίγκιπας από το Μάντσεστερ με τους αμφιλεγόμενους τίτλους τιμής» διετέλεσε πρώτος Μέγας Διδάσκαλος στην ιστορία του ελληνικού τεκτονισμού, ο Θόδωρος συνδέθηκε με το Ροδοκανάκειο Παρθεναγωγείο της Οδησσού, ο Τζωρτζ Ροδοκανάκης έχτισε τη Βίλα Ροδοκανάκη στη Μασσαλία, ενώ ο Christophe Rodocanachi, γεν. διευθυντής της Total, ήταν ο τελευταίος συγγενής. Το τέλος του ήταν εξίσου μυθιστορηματικό –αλλά δυστυχώς τραγικό– όσο και η ιστορία της οικογένειας: ο Κριστόφ Ροδοκανάκης έχασε τη ζωή του το 2014 στη Μόσχα κατά την απογείωση του εταιρικού του τζετ.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Του **ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ**

Κρίστοφερ Παρκ, ένας πιανίστας με σπάνια μουσική αντίληψη

Οσο ευχάριστα αναμενόταν κύλησε η συναυλία της Ορχήστρας του Συλλόγου Συναυλιών Βιέννης στις 16 Μαρτίου στην πρώην Αίθουσα Φίλων της Μουσικής του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών, υπό τη διεύθυνση του Μίλτου Λογιάδη. Το επίπεδο διασφάλισε το καλοκουρδισμένο σύνολο που γνωρίζει άριστα τους βιεννέζους κλασικούς, καθώς αυτοί αποτελούν τον κορμό του ρεπερτορίου του, αλλά και ο αρχιμουσικός, ο οποίος αξιοποίησε τις αρετές της ορχήστρας προς όφελος των ερμηνειών. Υπήρξε όμως και μια έκπληξη, από την οποία οφείλει να ξεκινήσει το παρόν σημείωμα: ο 31χρονος Γερμανοκορεάτης πιανίστας Κρίστοφερ Παρκ, ο οποίος ερμήνευσε υποδειγματικά το δεύτερο Κοντσέρτο για πιάνο του Σοπέν, τη «Φανφάρα» για πιάνο, κουαρτέτο και ορχήστρα εγχόρδων «Ο νεαρός Απόλλων» του Μπρίτεν και εκτός προγράμματος το «Νυκτερινό» αρ. 20 (σε ντο δίεση ελάσσονα) του Σοπέν.

Οπως φάνηκε από τον τρόπο με τον οποίο απέδωσε τα τρία αυτά έργα, δεν πρόκειται απλά για ακόμα έναν τεχνικά άριστα καταρτισμένο πιανίστα, αλλά για έναν ευφυή και ευαίσθητο μουσικό, ο οποίος αντιλαμβάνεται το μουσικό κείμενο πέρα από τις νότες. Ο Σοπέν του δεν ήταν απλώς μια επίδειξη αισθητισμού: για την ακρίβεια, δεν ήταν καθόλου αυτό. Ο Παρκ αισθανόταν και ερμήνευε τη μουσική. Οχι μόνο το ούτως ή άλλως ονειρικό δεύτερο μέρος, αλλά εξίσου το ζωηρό πρώτο και το τρίτο. Ειδικά στο τελευταίο μέρος, το παίξιμό του συνδύασε χάρη, κομψότητα και δύναμη, πάνω απ' όλα όμως πλαστικότητα, η οποία διαμόρφωνε τις φράσεις με νόημα. Το «Νυκτερινό» αρ. 20, ένα από τα δημοφιλέστερα του Σοπέν, δίδεται συχνά «εκτός προγράμματος». Ομως, σπάνια έχει ηχήσει στη συγκεκριμένη αίθουσα με τόσες αποχρώσεις και τέτοια διαφοροποίηση ανάμεσα στις επιμέρους ενότητες, όχι χάριν εκζήτησης αλλά με φανερή διάθεση να φωτιστεί η δραματουργία της ποιητικής αυτής μινιατούρας. Στη συνέχεια, μετά το διάλειμμα, ακολούθησε το σπάνια παιζόμενο έργο του Μπρίτεν: η δυναμική ερμηνεία του Παρκ εξέπεμψε τον ενθουσιασμό, το πάθος και το φως που εκφράζει η συγκεκριμένη σύντομη σελίδα, εμπνευσμένη από έναν νεανικό έρωτα του συνθέτη.

Ο 31χρονος Γερμανοκορεάτης πιανίστας έπαιξε έργα Σοπέν με φαντασία και μεγάλη μουσικότητα.

Χ. ΑΚΡΙΒΙΑΔΗΣ

Μακριά από την εκζήτηση και τον αισθητισμό, όλα είχαν λόγο ύπαρξης στις υποδειγματικές ερμηνείες του Κρίστοφερ Παρκ.

Η βραδιά ξεκίνησε και ολοκληρώθηκε με δύο ιδιαίτερα δημοφιλείς συνθέσεις, τη Συμφωνία αρ. 39 του Χάιντν με την προσωνυμία «Τρικυμία» και τη Συμφωνία αρ. 40 του Μότσαρτ. Χάρη σε μια ορχήστρα με ιδιαίτερη εμπειρία στο συγκεκριμένο ρεπερτόριο, ο Μίλτος Λογιάδης είχε στη διάθεσή του έναν ήχο εξαιρετικής ποιότητας, φωτεινό, αισθητικά «ωραίο», συντονισμένο ακόμα και σε ταχύτατα «περάσματα». Οι αρετές αυτές αποτελούν ταυτόχρονα και παγίδα, καθώς το τόσο «στρογγύλεμα» του ήχου και της διαμόρφωσης των φράσεων αμβλύνει τις αιχμές και τις γωνίες, ειδικά σε έργα χαρακτηριστικά του κινήματος «θύελλα και ορμή», όπως η συγκεκριμένη Συμφωνία του Χάιντν. Ο Λογιάδης φρόντισε να υπογραμμίσει τόσο τη «θύελλα» όσο και την «ορμή», επιτυγχάνοντας ένα αποτέλεσμα με ενδιαφέροντα, έντονα χρώματα. Στον Μότσαρτ η έμφαση δόθηκε περισσότερο στην ομορφιά της μουσικής και λιγότερο στην ανάδειξη των αντιθέσεων ή των κάθε είδους εναλλαγών: μια ομορφιά, που είναι αλήθεια ότι κάποιες στιγμές κόβει την ανάσα.

Φώτα, Κάμερα, Πάμε!

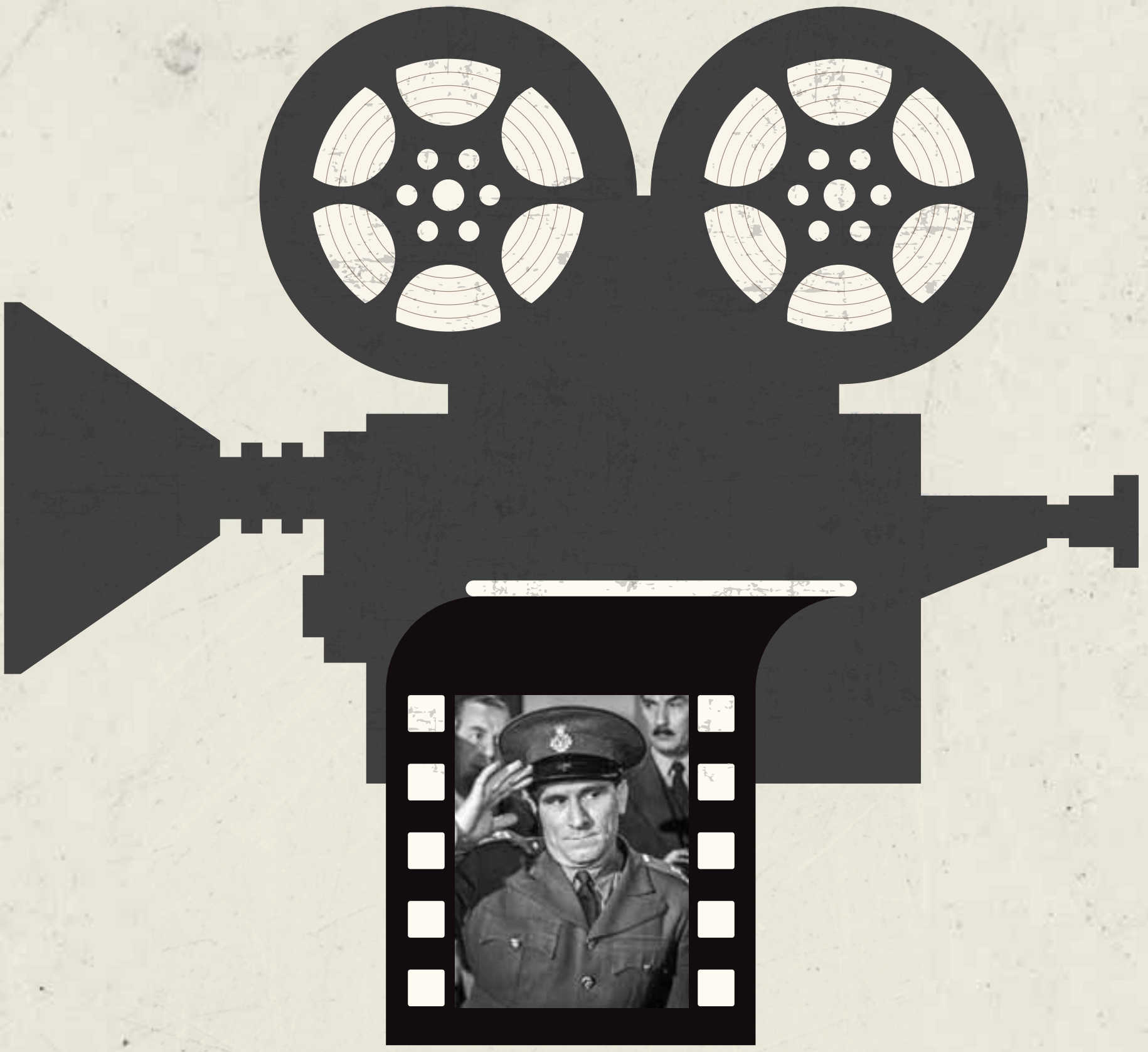

Μεγάλοι Έλληνες Ηθοποιοί

Η Καθημερινή μάς ταξιδεύει στη χρυσή εποχή του ελληνικού κινηματογράφου, μέσα από τις βιογραφίες μεγάλων Ελλήνων ηθοποιών.

Ο **δέκατος έβδομος** τόμος είναι αφιερωμένος στον **Κώστα Χατζηχρήστο**, τον αγαπημένο μας Ζήκο, αλλά και Θύμιο, και Θωμά Μακρυκώστα…

Από τις πλέον αναγνωρίσιμες μορφές του ελληνικού σινεμά, ο Κώστας Χατζηχρήστος ξεχώρισε επίσης στο θέατρο και στην επιθεώρηση. Αυθεντικός λαϊκός καλλιτέχνης, με έμφυτο και πηγαίο ταλέντο, άφησε εποχή στον Ηλία του 16ου και στον Μπακαλόγατο. Κυρίως όμως με τον θρυλικό Θύμιο, τον βλάχο που μίλησε στις καρδιές των Ελλήνων και γέμιζε θέατρα και κινηματογράφους.

Την Κυριακή 21 Απριλίου μαζί με την Καθημερινή μη χάσετε τον 17ο τόμο!